

Riksdagens protokoll

2011/12:134

Onsdagen den 20 juni

Kl. 09.00 – 20.04

Protokoll
2011/12:134

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 14 juni.

2 § Anmälan om återtagande av platser i riksdagen

Talmannen meddelade

att *Gunnar Andrén* (FP) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 21 juni, varigenom uppdraget som ersättare för utbildningsminister Jan Björklund (FP) skulle upphöra för Martin Andreasson (FP) och

att *Linda Arvidsson Wemmert* (M) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 23 juni varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för Tomas Avenborg (M).

3 § Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält Sofia Arkelsten som ledamot i Utrikesnämnden och Ewa Thalén Finné som ledamot i riksdagsstyrelsen från och med den 1 september.

Talmannen förklarade vald till

ledamot i Utrikesnämnden

Sofia Arkelsten (M)

Talmannen förklarade vald *från och med den 1 september* till

ledamot i riksdagsstyrelsen

Ewa Thalén Finné (M)

4 § Utökning av antalet suppleanter i utrikesutskottet

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i utrikesutskottet skulle utökas från 29 till 30.

Kammaren medgav denna utökning.

5 § Val av extra suppleant i utrikesutskottet

Företogs val av extra suppleant i utrikesutskottet.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i utrikesutskottet

Adnan Dibrani (S)

6 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2011/12:160 till socialutskottet
2011/12:162 till försvarsutskottet

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Redovisning av
skatteutgifter 2012*

7 § Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Redovisning av skatteutgifter 2012

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2011/12:FiU20
Riktlinjer för den ekonomiska politiken (prop. 2011/12:100 delvis och skr. 2011/12:148) och
skatteutskottets betänkande 2011/12:SkU20
Redovisning av skatteutgifter 2012 (skr. 2011/12:136).

Anf. 1 FREDRIK OLOVSSON (S):

Herr talman! När riksdagen i dag samlas till avslutning och ska besluta om riktlinjerna för den ekonomiska politiken är det inte midsommargrönka och ljus som är bilden på den ekonomiska näthinnan, framför allt inte om vi tittar ut över Europa.

Finanskrisen har blivit bankkris och statsfinansiell kris med mycket allvarliga konsekvenser i länder och för många människor. Kostnaderna för oredan är höga i form av stora nedskärningar och besparingar, hög arbetslöshet och samhällen som i alla fall i några fall är nära att brytas sönder. Framtidstron eroderar. Främlingsfientlighet och extremism vinner ny mark. Och möjligen har vi ännu inte heller sett det värsta.

I Sverige kan vi känna igen en del från vårt eget 90-tal. Vi känner till kostnaderna för att förlora greppet. Vi vet hur smärtsamt det är att skära

ned och spara. Men vi vet också att saneringsprogram inte behöver vara för evigt.

Vi vet betydelsen av ordning och reda och av ramverk och transparens men också av ansvarsfulla parter på arbetsmarknaden, av en väl fungerande lönebildning som kan leverera både konkurrenskraft och reallöneökningar och av att vi alla kan hålla vår del av det kontrakt i samhället som måste finnas för att vi på sikt ska kunna leverera i form av arbete och välbefinnande.

Att vi i snart två decennier har kunnat bocka av budgetdisciplin, produktivitet och en väl fungerande lönebildning spelar stor roll för att vi i dag står lite utanför det som är den europeiska verkligheten. Det är något vi ska slå vakt om och vara glada över och som vi ska fortsätta utveckla.

Men vi måste också vara oerhört vaksamma, inte minst när det gäller stabiliteten i det finansiella systemet. Irland och Spanien är två aktuella exempel på kraften i och den oro som kan finnas och som man bör känna inför fastighetsbubblor, hög skuldsättning i den privata sektorn och alltför svaga banksystem för att bära upp detta.

Jag vill särskilt betona vikten av att hålla ögonen på stabiliteten på bostads- och bolånemarknaderna. Även om bilden av den svenska ekonomin är helt annorlunda än i många andra europeiska länder ser vi brister också här. Förutom den oro man kan känna över hög privat skuldsättning och situationen på bostadsmarknaden har vi för låg ekonomisk tillväxt, ökade klyftor och en alldeles för hög arbetslöshet.

Regeringens prognoser för utvecklingen under de kommande åren är dessutom mer optimistiska än vad många andra bedömare ger uttryck för. Så har det varit ganska återkommande. Såväl Pär Nuder som Thomas Östros har i samband med vårbudgetar rest frågetecken för hur realistiska regeringens framtidsutsikter egentligen har varit, för att sedan få rätt när finansministerns beräkningar möter höstens bistra verklighet.

Nu kan man återigen ställa frågan om hur realistiska prognoserna framöver är, inte minst när det handlar om arbetslösheten på ett par, tre års sikt, där de mest framstår som fantasifulla förhoppningar, framför allt eftersom de inte följs upp med en politik som skulle kunna leverera de nya jobb som måste till för att förhoppningarna ska infrias. Det är ju knappast med ökad andrahandsuthyrning av bostadsrätter som massarbetslösheten i Sverige kan brytas.

Arbetslösheten kommer därför även under de kommande åren att vara det stora problemet i Sverige – trots att det var just jobbfrågan som regeringen för snart sex år sedan gick till val på att lösa. Resultaten uteblir alltså.

I dag är sysselsättningsgraden lägre och de arbetslösa fler än när regeringen Reinfeldt tillträdde. Oavsett hur man väljer att mäta arbetslösheten bland de unga är den alldeles för hög. Särskilt allvarligt är att långtidsarbetslösheten har långt mer än fördubblats. Av dem som i dag är arbetslösa har 70 000 inte haft jobb de senaste två åren, och regeringen har placerat drygt 30 000 människor i fas 3.

Det borde i dag vara tydligt för alla att det inte räcker med sänkta skatter för att jobben ska bli fler. Det är inte genom att förstöra trygghetssystemen som det skapas fler jobb. Det är inte med ökade klyftor som jobben blir fler. Det är inte genom ökade ekonomiska skillnader

mellan män och kvinnor som Sverige blir starkare. Det är inte med nedskärningar på utbildning som vi kan utveckla vårt land.

Herr talman! Socialdemokraternas inriktning för den ekonomiska politiken vilar på tre stabila fundament. Det första och grundläggande är stabila offentliga finanser. Det andra är en aktiv näringspolitik som kan stärka vår konkurrenskraft och därigenom också öka efterfrågan på arbetskraft. Det tredje är att investera i kunskap, kompetens och omställningsförmåga.

För oss är det självklart att ta ansvar för de offentliga finanserna. De ramverk som vi införde i samband med saneringen av de svenska statsfinanserna har i dag fått ökad acceptans i det svenska politiska systemet. Det är väldigt bra. Men lika behårda som vi är på ordning och reda i statsfinanserna, lika grundläggande är också insikten om att starkare statsfinansiering i sig inte är tillräckligt för att skapa framtidens tillväxt och de nya jobben.

Vi behöver en aktiv näringspolitik för att stärka konkurrenskraften och öka efterfrågan på arbetskraft, en näringspolitik som gör att människor kan starta företag och att befintliga företag kan växa och ta nya marknadsandelar.

Sedan mycket lång tid konkurrerar Sverige och svenska företag med kunskap, kvalitet och förnyelse. För oss har aldrig vägen framåt bestått av sänkta löner, mindre kunskap och sämre arbetsmiljö. Vi vet att någon annan alltid kommer att vara där och bjuda under. Därför måste Sverige ständigt utvecklas och ligga längst fram i utvecklingen. När vi inte kan vara störst och billigast, då måste vi vara först och bäst och se till att kunna ta betalt för det.

Regeringen har försummat samverkan med näringslivet, och den klåfingriga viljan till inblandning i lönebildningen är beklaglig. Den tävlan i krav på sänkta löner som vice statsministern och näringsministern ägnar sig åt är i sak olycklig, men den visar också på regeringens inriktning: Det är lönekonkurrens som gäller när regeringen funderar på framtiden.

Vi socialdemokrater vill i stället ha en konstruktiv dialog och ett samarbete kring forskning och innovation. Vi vill förbättra tillgången till riskvilligt kapital och satsa på att stärka hela innovationskedjan och villkoren för de forskningsintensiva företagen.

När det är kunskap och kompetens som är framtiden för Sverige är naturligtvis skolan central. Och i skolan är det enskilt viktigaste att eleverna möter riktigt bra lärare. Därför behöver Sverige investera mer och bättre i just lärarna. Skolledare måste ges möjlighet till fortsatt pedagogiskt utvecklingsstöd. Framstående lärare måste kunna handleda och coacha andra. Lärare och rektorer behöver ständig kontakt med både forskare och praktiker för att kunna ta till vara de senaste forskningsrönen, fungerande metoder och utveckla sina verksamheter.

För att lyckas bra krävs givetvis också ekonomiska resurser. Därför är vi kritiska till att regeringen vill fortsätta att skära ned på gymnasieskolan. Tvärtom är vår inriktning att fler måste klara sin gymnasieexamen och att de som lämnat skolan utan en sådan examen måste få chansen att skaffa en. För att pressa tillbaka ungdomsarbetslösheten krävs kraftfulla utbildningsinsatser med syfte att locka och lyfta så många ungdomar som möjligt till att klara en gymnasieexamen.

Vi vill därför införa ett utbildningskontrakt för unga arbetslösa under 25 år utan fullständig gymnasieutbildning. De ska följa en plan som leder till gymnasiekompetens. Till det kopplar vi också deras ersättning. Traineeplatser bör anordnas i både offentlig och privat sektor. För att öka kontaktytan mellan högskola och näringsliv och underlätta arbetsmarknadsinträdet vill vi också se traineeplatser för unga akademiker.

I en allt skarpare global konkurrens är den viktigaste konkurrensfördelen att lära nytt och ställa om snabbare än konkurrenterna. Sverige ska hävda sig genom att klättra i värdekedjan, inte genom sänkta löner. Omställningen av den svenska ekonomin är därför en fråga om kunskap och kompetens. Vuxenutbildningen och den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen bör därför byggas ut under kommande år.

Allt fler kommer att vilja och behöva byta jobb under sitt liv. Det förutsätter trygghet. En bra arbetslöshetsförsäkring förbättrar matchningen på arbetsmarknaden. Försäkringar vid arbetslöshet och sjukdom är centrala i en politik för omställning, och de bör därför stärkas. Det ska vara lätt att växla mellan anställning och företagande. Den trygghet som anställda har vid sjukdom, arbetslöshet eller föräldraskap bör i större utsträckning gälla också företagare.

Herr talman! För Socialdemokraterna är full sysselsättning målet för den ekonomiska politiken. Men i dag är arbetslösheten 8 procent, och det mesta talar för att den kommer att vara hög flera år framöver. Mest bekymmersam är den höga ungdomsarbetslösheten och den stigande långtidsarbetslösheten. Samtidigt står regeringen tomhänt och idélös. Med vår politik kan den negativa utvecklingen brytas. Sverige måste sätta jobben i centrum. Jag yrkar därför bifall till reservation 1.

I detta anförande instämde Bo Bernhardsson, Jörgen Hellman, Pia Nilsson, Marie Nordén och Maryam Yazdanfar (alla S).

Anf. 2 MATS PERTOFT (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Miljöpartiets reservation.

Vi har en finansiell kris. Vi är alla medvetna om det. Sverige står sig relativt väl i denna värld. Men man kan fundera över vilket läge vi egentligen har.

Det är relativt lugnt i nordliga Europa, men vart är vi på väg? Är det någon väg över huvud taget?

Den här debatten ska handla om riktlinjerna för den ekonomiska politiken. När man läser regeringens förslag letar man efter riktlinjerna och färdriktningen. Att sitta stilla i båten kan fungera under en viss tid, men inte alltför länge. Vi ser redan hur debatten inom EU förändras. Man pratar mer om satsningar – ett ord som för några månader sedan knappt hördes.

Grundförutsättningarna här i Sverige är nu relativt goda. Vi lärde oss vår läxa på 1990-talet. De offentliga finanserna är i gott skick. Därom råder inget tvivel. Däremot kan man sätta frågetecken kring de privata finanserna. Hur ser det ut med hushållens skuldsättning? Det var ju ändå inte de offentliga finanserna som sänkte Spanien.

Vi i Miljöpartiet menar att man också måste titta på förutsättningarna för framtiden. Hur ser det ut när det gäller de ekologiska finanserna och

miljösidan? Inte särskilt bra. Det ser till och med uselt ut. Utsläppen ökar.

Senast i går kom ett twittermeddelande från SNF:s ordförande om Riokonferensen. Han var helt förtvivlad över det förslag som nu vaskades fram.

Man måste titta på riktlinjer för ekonomisk politik. I ett modernt samhälle omfattar det inte enbart ekonomi. Det omfattar även miljön. Det omfattar framtiden.

När det gäller klimatförutsättningarna skulle jag snarare likna tillståndet i Sverige vid tillståndet i Grekland. Vad Grekland är på det ekonomiska området är Sverige på miljöområdet.

Vi i Miljöpartiet vill ha en klimatlag. Vi vill ha förutsättningar för att skapa ett långsiktigt hållbart Sverige – ett samhälle som också långsiktigt kan bära en ekonomi och skapa förutsättningar. Det är nämligen detta det handlar om nu. När de offentliga finanserna är i ordning måste man titta längre än näsan räcker och inte bara värna om den trygga biten. Man måste se vidare och fråga sig: Hur gör vi?

Jag tycker att Tyskland är ett bra exempel. Där vågar man satsa på en klimatomställning som lyfter och skapar hundratusentals nya jobb. Det borde vi lära oss av.

Vi måste också se till att jobben kommer – de där jobben som det pratades om i valet 2006. Då sade man från socialdemokratisk sida att jobben kommer, men de kom inte så snabbt, och allianspartierna pratade om massarbetslöshet. Nu pratar man inte alls om jobben, utan man talar om företagen som särintresse.

Vi menar att det måste till ordentliga villkorsförbättringar för småföretagen, för det är där jobben finns. Vi menar att arbetsgivaravgifterna för småföretagare måste sänkas. Vi menar också att sjuklöneansvaret inte fungerar för småföretagare. Det är där jobben finns, och det är där man måste satsa.

Jag lärde mig själv som småföretagare hur viktigt det är att få det att gå ihop och ha rimliga förutsättningar. Det är detta en framtidspolitik måste handla om – att skapa möjligheter och tro på framtiden nu när vi faktiskt har en stabil ekonomi. Och den ska fortsatt vara stabil, för den är förutsättningen också för ett uthålligt samhälle.

Då handlar det också om jobben för unga – traineepplatser, sommarjobb, satsningar på skola och att se till att fler klarar skolan och får en bra start i livet. Då ska man inte hålla på och skapa lagar som gör att elever till exempel går ut yrkesprogrammen utan högskolebehörighet, vilket gör att de flyr från yrkesprogrammen. Är det så vi skapar jobben i Sverige – genom att avråda eleverna från att lära sig praktiska hantverk? Utbildningsministern påstår motsatsen men tänker helt fel, och eleverna visar sig vara smartare än både regeringen och utbildningsministern.

Det handlar om offentliga investeringar. När vi har denna stabila ekonomi måste vi också tänka oss för. Järnvägen är det bästa exemplet. Det flyttas transporter från järnväg till lastbilar för att järnvägen inte fungerar. Passagerare avstår från att åka med järnväg för att tågen inte går. När vi behöver ökad kapacitet är dessa år med stor arbetslöshet och stabila finanser de bästa åren att satsa. Då ska man se till att satsa på något som ger avkastning.

När det gäller den sociala tryggheten duggar varningarna allt tätare. I veckans nummer av tidskriften Fokus pekar man på hålen i det svenska trygghetssystemet.

Jag kommenterade efter nationaldagen Moderaternas Per Schlingmanns artikel i Svenska Dagbladet. Han skrev om statsindividualismen och Lars Trägårdhs forskning utifrån det och hur bra det passade med Alliansens politik. Per Schlingmann hade nog glömt bort hälften av det Lars Trägårdh skrev. Han skrev nämligen att denna individualism, som jag uppskattar starkt och som även passar väldigt bra för Miljöpartiet, framför allt bygger på att individen har en social trygghet, tryggheten att inte vara beroende av familjen.

Det är viktigt. Men det är den som eroderas och som blir allt svagare i dagens Sverige med dagens alliansregering. Det är den vi måste bygga upp igen för att det moderna samhälle som vi har i Sverige, som är globalt konkurrenskraftigt tack vare detta, ska fortsätta att vara konkurrenskraftigt.

Man kan inte bara ta det goda och glömma bort det man ska betala. Man kan inte vara nöjd med att ekonomin stämmer i dag och glömma bort att man måste satsa för framtiden. Man måste ha en färdriktning när man befinner sig i en ekonomisk krissituation i världen. Då kan inte ett land som Sverige bara ligga stilla och värna de sina, utan man måste se till att man har en strategi för framtiden.

Det är just den strategin som jag saknar när jag tittar på regeringens förslag för framtiden när det gäller den ekonomiska färdriktningen. Jag undrar hur denna vårbudget från regeringens sida kommer att bidra till att skapa dels en parlamentarisk majoritet för det hela, dels en framtid inför hösten. Det här skulle ju visa vägen för höstens budget. Jag ser inte denna väg i regeringens alternativ.

Vi i Miljöpartiet har lagt fram konkreta förslag. Vi vill ha en klimatlag. Vi vill satsa på småföretagare. Vi vill satsa på ungdomar och traineeplatser. Vi vill framför allt bygga en grön framtid för det här landet.

Anf. 3 ERIK ALMQVIST (SD):

Herr talman! Det talas av naturliga skäl mycket om det konjunkturella läget här i dag. Ibland får man känslan av att det talas om den kris som vi nu upplever som om det är någonting unikt eller som om vi är i mål bara vi kommer över det här hindret, och sedan ska vi inte behöva bekymra oss längre.

Det är lite oroväckande, tycker jag, att det är de tongångar som ofta råder under kristider. Man glömmar ganska snabbt bort erfarenheter från tidigare kriser.

Under 90-talets ekonomiska kriser fanns det en ganska bred enighet om vikten av att varje nation har en självständig ekonomisk politik, framför allt en självständig riksbank och självständig penning- och räntepolitik.

Den här erfarenheten försvann tyvärr runt om i Europa bara några år senare, bara några år efter att man började friställa riksbankerna runt om i Europa i slutet av 90-talet. Det är faktiskt en viktig delförklaring till att den nuvarande krisen har kunnat växa sig så stark.

Även i Sveriges fall har vi i dag en regering som hela tiden aktivt har verkat för att Sverige också skulle dras in i eurohärvan på ett djupare

plan. Som tur är har svenska folket haft ett något längre minne och därför sett till att vi har kunnat stå utanför åtminstone eurozonens kärna. Vi bör väl från riksdagens sida egentligen tacka svenska folket som inte lät regeringen härja fritt i denna fråga.

Vår självständiga ekonomiska politik har, som sagt, gjort att vi har klarat oss bättre än andra länder så här långt. Också vårt ansvarsfulla finanspolitiska ramverk har gjort att vi står hyfsat bra rustade jämfört med många EU-länder. Därom råder det såklart inget tvivel. Men konjunkturen slår indirekt även mot oss och kan komma att slå ännu hårdare än vad den har gjort hittills. Det är därför som många ekonomiska experter från alla håll och kanter är överens om att det nu är läge att satsa på sysselsättning och tillväxt och våga vara lite mer offensiv.

Jag vill nog mena att i ett sådant läge räcker det inte med att göra det lite billigare för folk att göra räkmackor till varandra eller att hyra ut lägenheter till varandra. Det behövs riktlinjer för en mer offensiv ekonomisk politik, en politik som främjar och stimulerar sysselsättning och tillväxt för att motverka och dämpa lågkonjunkturen och dess konsekvenser för Sveriges del.

Sverigedemokraterna har ganska långtgående ambitioner för budgetperioden. Vi vill vara tydliga med att vi är det parti som är bäst på välfärd, men vi är också bäst på tillväxt och på sysselsättning.

När det gäller välfärden har vi ett särskilt fokus på pensionärer, på äldreomsorg och på sänkt skatt på pension. Vi satsar ganska omfattande medel på att förbättra tillgängligheten inom sjukvården. Vi satsar på skolan, inte minst gymnasieskola, komvux, yrkesvux och högre utbildning inom framför allt teknik och det naturvetenskapliga området. Vi stärker också a-kassan. Det är höjt tak och bättre villkor för deltidsarbetande.

Vi föreslår en ganska omfattande myndighetsammanslagning. Vi ser i dag hur många hamnar mellan stolarna när Försäkringskassan bedömer att man i teorin skulle kunna arbeta och Arbetsförmedlingen gör en annan bedömning. Det blir liksom ingen myndighet som tar något riktigt helhetsansvar.

Vi menar att om samma myndighet tar ansvar för individerna från dess att de blir sjukskrivna till dess att de är tillbaka i arbete får man en bättre rättssäkerhet när det gäller myndighetsutövningen. Dessutom ser vi det här som en viktig ideologisk fråga.

Vi vill ha en arbetslöshetsförsäkring som administreras och finansieras kollektivt. Vi tycker att det är en del av välfärdens kärna. Där skiljer vi oss från övriga oppositionspartier. Övriga oppositionspartier, de rödgröna partierna, tycker att det är upp till varje löntagare att själv betala en försäkringspremie för att ha rätt till en arbetslöshetsförsäkring. Vi delar inte den uppfattningen. Sverigedemokraterna menar att arbetslöshetsförsäkringen bör vara en del av välfärdens kärna.

Jag sade att vi är bäst på välfärd – jag har gett några exempel. Vi är också bäst på tillväxt. Vi satsar under den kommande budgetperioden stora medel på infrastruktur. Vi satsar inte minst på utbyggnaden av järnväg uppe i gruvdistrikten, som efterfrågas, och på en generell stärkning av infrastrukturen, som är välbehövlig i Sverige. Vi satsar på forskning. Vi satsar på energi och på lägre elskatt.

Sverigedemokraterna är och kan framför allt vara, om samtalen kommer till skott, en garant för en långsiktighet i svensk energipolitik. Vi får nog vara ärliga där. Man talar ofta om att det behövs uppgörelser över blockgränserna – så är det såklart – för att få en långsiktighet. Men vi måste också vara ärliga och inse att den uppgörelsen sannolikt sker mellan Alliansen, Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna, som kanske har en något mindre orealistisk syn på energipolitiken än Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi är också bäst på sysselsättning. Vi vill kraftigt minska arbetsgivaravgifterna för mindre företag och på så sätt göra arbetsgivaravgiften något mer progressiv. Det är väl egentligen ett lite liknande koncept som jobbskatteavdragen, där man riktar skattesänkningar till just de segment där de kan göra störst nytta. Det är små företag som då får möjlighet att nyanställa och växa.

Precis som Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill vi lätta sjuklöneansvaret för mindre företag. Det är en av de mest efterfrågade reformerna från svenska småföretag. Dock gör vi det på ett något mer ansvarsfullt sätt. Jag tycker att den modell som framför allt Miljöpartiet har presenterat hittills är lite märklig. Man bygger enorma tröskeleffekter.

Ett företag med upp till tio anställda kan i praktiken ta ut hur mycket sjuklön man vill. Man skapar inte incitament för att jobba med friskvård. Men när man kommer till anställd nummer elva får man plötsligt ta hela ansvaret, även retroaktivt för de första tio. Den typen av tröskelbyggen tror vi inte på. Vi kommer att presentera en egen modell som ger en minst lika bra avlastning för de mindre företagen fast med mer välriktade incitament.

Vi satsar på lärlingsjobb. Sverigedemokraterna har sedan många år tillbaka förespråkat en ny anställningsform för just lärlingar, som ett sätt att kunna erbjuda fler lärlingsplatser inom en större del av arbetsmarknaden, till unga framför allt. Vi föreslår att arbetsgivaravgiften slopas för unga lärlingar. Det är någonting som vi även budgeterat för under förra året.

Socialdemokraterna talar nu om något slags traineeplatser. Man har inte specificerat speciellt mycket hur den här modellen ska vara utformad. Vi har sedan länge ett färdigt koncept, en färdig modell. Socialdemokraterna får gärna vända sig till oss för ytterligare samtal kring den frågan.

Vi utvecklar starta-eget-bidraget, som har gett goda effekter enligt de utvärderingar som har gjorts.

Sverigedemokraterna är också bäst på trygghet och säkerhet. Vi satsar i storleksordningen ett par miljarder om året – vi får återkomma med exakta siffror – på att stärka rättsväsendet, och det är ändå den mindre satsningen på rättsväsendet. Den stora satsningen är att vi börjar ställa krav på riktiga straff framför allt för grövre brott och att vi också menar att polisen måste börja omprioritera. Polismän som är utbildade för att vara just poliser ska i första hand vara poliser. Det är inte rimligt att uni-formerade, utbildade poliser ska behöva sitta vid skrivbordet halva sin tid eller till och med mer ibland, medan de ägnar enbart 1 procent av tiden till att patrullera ute på gator och torg, synliga i offentliga miljöer. Där behövs en omprioritering.

Vi satsar också på försvaret. Det ska inte råda någon tvekan om att Sverigedemokraterna är det mest försvarsvänliga partiet. Vi har hört hur ÖB efterfrågar ett par miljarder om året för att klara nuvarande ambitionsnivå. Det skjuter vi till redan 2013, men detta är en ambitionsnivå som vi sedan skruvar upp år för år. Vi kan inte ha ett försvar av den kvalitet som vi ser i dag. Bland annat skapar vi ett ekonomiskt utrymme för just uppgradering till nya Super-JAS som en del i ett ganska omfattande upprustningspaket för det svenska försvaret.

Trots alla dessa satsningar lyckas vi sänka det totala skattetrycket jämfört med regeringen. Det vågar jag lova redan nu. Detta är framför allt möjligt genom att vi har en ansvarsfull invandringspolitik. På det gör vi en enorm besparing som inte övriga riksdagspartiers segregations- och massinvandringspolitik mäktar med i någon mening över huvud taget.

De största kostnaderna ligger såklart på redan genomförd, misslyckad invandrings- och integrationspolitik. Det kan vi inte göra mycket åt nu, men bara genom att kraftigt begränsa nyinvandringen enligt en sverigedemokratisk politik räknar vi med att spara någonstans runt 100 miljarder kronor under budgetperioden.

Det offentliga Sverige mörkar ofta siffrorna när man ska räkna på kostnaderna för invandringen. Man ska till exempel se skillnaderna i uttag och konsumtion av välfärdstjänster mellan dem som anländer till Sverige och dem som bor här sedan förut. Trots detta har vi lyckats göra omfattande beräkningar, framför allt med hjälp av riksdagens utredningstjänst, RUT, där vi har kunnat specialbeställa utredningar runt om i samhället för att ta reda på de faktiska kostnaderna för massinvandringspolitiken.

Det här är den mest omfattande beräkningen som någonsin har gjorts i Sverige när det gäller nyinvandring och dess kostnader, och vi kommer att presentera den närmare i höst.

Herr talman! Jag är övertygad om att flertalet väljare föredrar en starkare välfärd och skattelättnader som finansieras med en mer ansvarsfull invandringspolitik framför en ökande invandring, som i dag, som i stället finansieras med en sämre välfärd och högre skatter.

Jag är därför övertygad om att vi har ett väldigt brett mandat ute bland folk, och med tanke på det menar jag att det är hög tid att andra partier börjar samtala med oss kring dessa frågor. Därmed vill jag yrka bifall till reservation 3.

I detta anförande instämde David Lång (SD).

Anf. 4 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Jag tänkte att jag skulle börja lite snällt innan jag går över till politiken och vill därför börja med att önska talmannen, finansutskottets ledamöter och kansli och finansministern en trevlig sommar!

Den ekonomiska krisen inom eurozonen har utvecklats till en politisk kris för hela EU. Toppmöten och hastigt framtagna krispaket avlöser varandra. Nödlånen till de mest utsatta länderna, eller rättare sagt bankerna, för det är ju dit pengarna går, har villkorats med omfattande krav på besparingar, sänkta löner och uppluckrad arbetsrätt. Därtill har EU fattat beslut om ökad samordning av den ekonomiska politiken och skärpta budgetregler.

Inget av detta tar emellertid fasta på de bakomliggande, strukturella orsakerna till krisen. Orsaken till den nuvarande krisen har sin grund i den gemensamma penning- och valutapolitiken, vilket skapar makroekonomiska obalanser inom valutaunionen, och det manifesteras i stora skillnader i ländernas bytesbalanssaldon. Eftersom EU besynnerligt nog inte tycks se stora överskott i de nordeuropeiska ländernas bytesbalanser som ett problem läggs hela bördan för att komma till rätta med de makroekonomiska obalanserna på underskottsländerna i Sydeuropa.

Nedskärningspolitiken har resulterat i fattigdom, social misär, minskad tillväxt och ökad arbetslöshet, vilket leder till statsfinansiella problem och nya krav på besparingar. De flesta inser nu emellertid att denna politik har nått vägs ände, och man kan väl se Vänsterpartiet som en plog i den ekonomiska debatten. För ett år sedan var vi tidigt ute med krav på ekonomiska stimulanser och att man ska kunna lämna EMU under ordnade former. Vi krävde att man skulle skriva ned olika länders skulder.

Detta ansluter sig nu allt fler ekonomiska debattörer och journalister till. Det är till och med så att Peter Wolodarski numera springer om Socialdemokraterna på vänsterkanten.

De länder som har starka statsfinanser och överskott i bytesbalansen måste nu ta sitt ansvar och genomföra finanspolitiska stimulanser för att öka efterfrågan i Europa och bryta den negativa spiral som för närvarande lägger en våt filt över Europas ekonomier. Sverige, som har extremt stora överskott i utrikeshandeln och mycket starka statsfinanser, hör till de länder som har störst möjlighet att genomföra olika finanspolitiska stimulanser och därmed bidra till ökad ekonomisk aktivitet i Europa.

Inte minst därför borde vi göra som vi gjorde för ca 30 år sedan då vi gjorde de investeringar som troligtvis haft störst betydelse för att minska klimatutsläppen. Det handlar om stora strukturella investeringar i fjärrvärme, återvinningssystem och vattenrening – investeringar som vi i dag har väldigt stor nytta av. Utan dessa hade våra utsläpp varit ännu större än vad de nu är.

Det var kloka investeringar som gjordes i en tid när vi hade sämre ekonomi än vad vi har i dag. Därför finns nu alla stenar på plats: Pengarna finns, behoven finns, vi har ansvar för att sätta folk i arbete, vi har ansvar för kommande generationer och även ett internationellt ansvar för att öka vår efterfrågan. Genom produktiva investeringar skapas jobb och hållbar tillväxt på både kort och lång sikt. Det är att ta politiskt ansvar. Och pengar har vi. Vi har en finansiell nettoförmögenhet på 635 miljarder plus övriga tillgångar. Våra statsfinanser är helt enkelt bland världens starkaste, som regeringen brukar säga.

Investeringar behövs, för samtidigt som vi har god ekonomi har vi stora kvalitetsbrister i välfärden. Vi har bostadsbrist i över hälften av landets kommuner. 250 000 unga behöver en bostad. Vi har tåg som står stilla och kommer för sent och en järnväg som inte är utbyggd för den reseökning som har varit. Vi har Europas lägsta investeringsnivå i järnvägar och bostäder. Men pengar har vi. Frågan är vad vi ska ha dem till om vi inte ska ha dem till samhällsnyttiga, produktiva investeringar som skapar jobb och hållbar tillväxt.

Regeringen räknar helt kallt med att 390 000 personer i genomsnitt ska vara arbetslösa i år. Drygt var tredje arbetslös är långtidsarbetslös.

Under de närmaste två åren räknar Arbetsförmedlingen med att 20 000 nya jobb ska tillkomma. 390 000 arbetslösa ska alltså ställa sina förhoppningar till 20 000 nya jobb. Vi har massarbetslöshet, oavsett vad Anders Borg eller Kent Persson vill kalla det eller påstår.

Regeringens alternativ till investeringar har hittills varit att subventionera vissa lågproduktiva branscher. Denna politik har i bästa fall varit ett mycket kostsamt sätt att öka sysselsättningen och i värsta fall en helt verkningslös åtgärd. Pengarna har i stor utsträckning gått till vinster snarare än till nyanställningar. Samma pengar skulle ha resulterat i betydligt fler privata jobb om de använts till offentliga beställningar. Genom att prioritera offentliga investeringar går det att stärka den privata sysselsättningen och dessutom genomföra en rad konkreta, samhällsnyttiga projekt.

Herr talman! För oss i Vänsterpartiet är full sysselsättning det överordnade ekonomiska målet. Vi föreslår en sysselsättningspolitik som bygger på investeringar i stället för skatteavdrag och utbildning i stället för låglönepolitik.

De förslag vi lägger fram handlar om att höja kvaliteten i välfärden, investera i infrastruktur och bostäder och höja ambitionerna i utbildningspolitiken. På det sättet vill vi sätta människor i arbete med att bygga en långsiktigt starkare ekonomi.

Dagens finanspolitiska ramverk måste moderniseras. Det som var gårdagens svar på de problem som var då kan inte vara dagens svar. Sedan 90-talskrisen har vi fått en allt högre strukturell arbetslöshet och en allt lägre sysselsättningsnivå. Sedan 1990 har Sverige haft en genomsnittlig arbetslöshet på 7,6 procent. Det är inte hållbart och borde mana till eftertanke när det gäller de problem vi har i dag. Allt fler tänker också efter. Allt fler börjar nu diskutera och ifrågasätta om ramverket som det är utformat i dag verkligen löser problemen med massarbetslöshet och låga investeringsnivåer.

I dag är det inte statsskulden som är problemet utan massarbetslösheten och den höga strukturella långtidsarbetslösheten. Dessa problem tar vi oss an. Därför föreslår vi ett alternativt ramverk där sysselsättningsmålet får den tyngd det behöver i både finans- och penningpolitiken och dess kloka, samhällsnyttiga, hållbara investeringar kommer till stånd.

Sveriges investeringar i infrastruktur och fastigheter har länge varit låga, såväl i ett historiskt som i ett internationellt perspektiv. Utbyggnaden av järnvägen motsvarar inte den ökade trafikmängden, vilket bland annat har gett problem med flaskhalsar i storstadsregionerna. Det har föranlett en rad tunga instanser att kritisera regeringen för bristen på offentliga investeringar.

Vi vill bygga ut och förbättra landets infrastruktur för att ta itu med uppgiften att bygga ett hållbart transportsystem i Sverige, ge företag bättre infrastruktur och skapa möjligheter för människor att pendla dit jobben finns. Vi föreslår en särskild satsning på kollektivtrafiken genom en utbyggnad av järnvägen och ökat underhåll samt en utbyggnad av tunnelbanan i Stockholm.

Vi föreslår en rad direkta stöd till bostadsbyggandet för att skapa fler hyresrätter och en omfattande upprustning av miljonprogrammen. Vi vill energieffektivisera våra bostäder och våra välfärdslokaler, som skolor, förskolor och äldreboenden.

Vi vill också se riktade stöd till ökad tillgänglighet. Vi menar att personer med olika former av funktionsnedsättning har samma rätt att röra sig fritt som vi som har turen att inte behöva ta oss fram med olika hjälpmedel.

Vi vill bryta regeringens systematiska strategi att sätta press på de lägsta lönerna nedåt och i stället höja ambitionerna i utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken. Det är kunskaper som bygger ett Sverige starkt långsiktigt, inte låga löner.

I vår alternativa budget lägger vi fram förslag på en särskild utbildningsatsning för ungdomar i krisen för att se till att fler får en ordentlig yrkesutbildning. För att finansiera denna satsning föreslår vi en engångsskatt motsvarande 3,9 miljarder på de fyra storbankerna. Det finns all anledning att ta in en del av de övertvinster de gör och sätta dem i produktiv användning.

Herr talman! År 2013 beräknas den kommunfinansierade sysselsättningen minska med 18 000 personer, enligt regeringen. Det är en fortsättning av den minskning med 40 000 personer vi såg under den förra mandatperioden.

Vänsterpartiet menar att det behövs investeringar i skolan, i äldreomsorgen och i sjukvården. Vi vill också värdesäkra statsbidragen till kommunerna. Välfärdsverksamheternas samhällsekonomiska betydelse behöver helt enkelt synliggöras. De satsningar vi vill göra bygger på kompetens och arbetsförmåga på lång sikt och stärker möjligheterna att förvärvsarbeta genom att barn- och äldreomsorgen byggs ut. Vi föreslår därför en rejäl satsning på äldreomsorgen som fullt utbyggd kan ge utrymme för 10 000 fler heltidstjänster.

Samtidigt som Arbetsförmedlingen räknar med att 20 000 nya jobb ska komma de närmaste två åren tas 8 miljarder ut i privata vinster ur välfärden. Det motsvarar just lönerna för 20 000 anställda. Det är alltså jobb som vi redan har betalat lönerna för, men som i stället för att utföras som direkta arbetsinsatser i äldreomsorgen, i skolan eller i sjukvården går till privata vinster.

Regeringen väljer i det här läget att gå vidare i sin ideologiskt drivna privatiseringsiver genom lagstiftning i äldreomsorgen med tvångs-LOV och i specialistsjukvården. Kommuner och landsting ska alltså tvingas att privatisera, trots att inte ens näringslivets egna utvärderingar visar att privatiserad verksamhet har lett till ökad kvalitet eller effektivitet – snarare tvärtom. Det vill säga att det har lett till färre anställda, färre med utbildning och sämre arbetsvillkor. Det är faktiskt så vinst skapas.

Enligt en utvärdering som Studieförbundet Näringsliv och Samhälle har gjort handlar privatiseringar inte om något annat än ideologi och är en politik som gynnar riskkapitalbolag och framför allt drabbar multi-sjuka äldre. Det är helt enkelt en ideologisk fråga, säger Studieförbundet Näringsliv och Samhälle, vilket också LO gör i dag i en debattartikel. Det är en tydlig ideologisk fråga. Därför är det märkligt att Socialdemokraterna och Moderaterna står rygg mot rygg i den privatiserade välfärden, för det är faktiskt en ideologisk fråga som svårt sjuka äldre betalar priset för.

Vi vill i stället se en behovsstyrd välfärd, fri från kommersiella intressen, och i stället för att betala skatt till privata vinster använda pengarna till bättre kvalitet, fler anställda och kompetensutveckling. Det behövs

helt enkelt en ny färdriktning. Rättvisa är produktiv, och ekonomisk jämlikhet är en framgångsfaktor för ett lands hela utveckling.

I vårt budgetalternativ skapas 120 000 nya jobb i privat och offentlig sektor. Och vi har ett offentligt sparande i nivå med regeringens. Vi avbetalar något mindre på statsskulden, eftersom vi menar att dagens stora problem inte är den låga statsskulden utan massarbetslösheten. Det är viktigt att sätta människor i arbete, att bygga Sverige långsiktigt genom ett brett program av hållbara samhällsinvesteringar i välfärd, bostäder och infrastruktur. Vi vill skapa jobbmöjligheter för hela landet. Det är att ta ansvar och föra ekonomiskt klok politik.

Jag yrkar bifall till vår reservation.

I detta anförande instämde Jacob Johnson (V).

Anf. 5 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Herr talman! Ulla Andersson talar sig varm för trygghetssystemen. Vänsterpartiet angriper ofta Alliansen för att avgiften till a-kassan har höjts några hundralappar för många löntagare. Det är såklart beklagligt. Sverigedemokraterna vill därför avskaffa hela avgiften. Vi tycker att arbetslöshetsförsäkringen bör vara en naturlig del av välfärdens kärna.

Min fråga till Ulla Andersson är: Varför vill Vänsterpartiet inte vara med oss på det taget? Är skillnaden mellan Alliansen och Vänsterpartiet bara några hundralappar extra, men det ska fortfarande vara en privat finansierad premie från varje enskild löntagare för att över huvud taget komma in i systemet?

Något som Ulla Andersson talar sig mindre varm för är löntagarna. Vänsterpartiet – det här framkommer i budgetmotionen – vill avskaffa jobbskatteavdragen i deras helhet på sikt. Det slår såklart hårdast mot låginkomsttagare. För en person som har en lön på ungefär 20 000 i månaden innebär det att skatten höjs med ungefär 30 procent, alltså inte procentenheter utan procent.

Dessutom beräknas vi tappa ungefär 100 000 årsarbetskrafter på en sådan reform.

Sedan kommer Ulla Andersson med lite bankpopulism. Det låter stundom lite som Anders Borg, fast från Vänsterpartiets sida handlar det om att man ska punktbeskatta fyra privata bolag inom banksektorn med 3,9 miljarder kronor som en engångsbeskattning. Jag har svårt att uppfatta det som något annat än en liten chimär för att dölja det faktum att Vänsterpartiet, såvitt jag vet i alla fall, var delaktigt i beslutet att skjuta till 15 miljarder kronor av skattebetalarnas pengar från staten till samma banker. Jag tror att de flesta själva inser vilken summa som är störst, 3,9 miljarder eller 15 miljarder.

Då är frågan: Vilken sida står Ulla Andersson och Vänsterpartiet på, de stora bankernas eller skattebetalarnas?

Anf. 6 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det var många frågor. Jag ska försöka ta mig igenom dem systematiskt. Vi får se om jag lyckas.

Vänsterpartiet är det enda parti i den här riksdagen som har lagt fram ett heltäckande program för hur vi vill reglera finanssektorn. Vi har en rad olika förslag inom det området.

Vi har också lagt fram ett förslag om en engångsbeskattning av finanssektorn. Och vi tänker återkomma med en högre beskattning av finanssektorn än den som gäller i dag. Vi menar att det är dags att gå från ord till handling. Det är därför vi har lagt fram det här tillfälliga förslaget där vi vill använda en del av bankernas övervinster till produktiva investeringar.

De pengar som Erik Almqvist hänvisar till handlar om att staten gick in som en av ägarna och tillförde aktiekapital till Nordea. Pengarna finns på så sätt kvar hos skattebetalarna. Men vi menar att det nu är dags att återföra pengarna från Stabilitetsfonden tillbaka till staten.

Vänsterpartiets skattepolitik handlar om att ingen som har jobb och tjänar under 28 000 får höjd skatt med vår politik. Däremot menar vi att jobbskatteavdraget – vilket även andra ekonomiska bedömare menar, till exempel Lars Calmfors – syftar till att sänka lönerna, att hålla ned löneutvecklingen. Det är jobbskatteavdragets syfte. Vi kan inte ställa upp på en politik som syftar till att hålla löneutvecklingen nere. Det är en stor orättvisa inbyggd i hela systemet eftersom den som är frisk och har turen att ha jobb betalar minst skatt. Sedan kommer pensionärerna som betalar något mer, och sjuka och arbetslösa betalar mest skatt i Sverige i dag. Det kan väl inte vara rättvist på något sätt. Vi menar därför att man måste se över skattesystemet för att komma till rätta med de orättvisorna.

Jag får komma tillbaka till frågan om arbetslöshetsförsäkringen i min nästa replik eftersom jag bara har sju sekunder på mig. Därför är det inte så stor idé att börja med den.

Ingen som tjänar under 28 000 ska behöva betala mer skatt med vår politik.

Anf. 7 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Herr talman! Ulla Andersson säger att Vänsterpartiet ska gå från ord till handling vad gäller beskattning av finanssektorn. Den enda handling vi ser är en engångsskatt på fyra bolag inom banksektorn på 3,9 miljarder kronor. Det ska ställas i proportion till de 15 miljarder kronor som Vänsterpartiet var med om att föra till Stabilitetsfonden som ska trygga alla banker. Det är alltså inte 15 miljarder som är bokförda på Nordeas konto, som Ulla Andersson vill få det att låta som. De är bokförda som en del av Stabilitetsfonden.

15 miljarder mot 3,9 miljarder. Skattebetalarna mot banksektorn. För mig är övervikten tydlig.

Det intressanta för en löntagare är hur mycket man får ut i lön, den disponibla inkomsten. Självklart är det så att om vi kan sänka skatetrycket kanske löneutvecklingen inte heller blir lika snabb, det vill säga bruttolönen. Men det intressanta för löntagaren är hur mycket pengar man får ut och vilken levnadsstandard man har råd med.

Vi kan vända på det hela och säga att utifrån ett vänsterperspektiv kan vi höja skatten i all oändlighet. Till slut blir det 100 procent. Det kommer att leda till att ju högre skatten blir, desto högre måste löneutvecklingen vara för att matcha högskattepolitiken. Problemet är att det försämrar Sveriges konkurrenskraft enormt globalt sett. Sverige är en oerhört exportberoende nation. Det ligger inte i vårt intresse att driva upp priserna för svensk export så mycket som Ulla Andersson och hennes parti vill göra.

Jag ser fram emot svaret på min första fråga om a-kassan, som jag hoppas kommer i andra repliken.

Anf. 8 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det intressanta är att Sverigedemokraterna aldrig någonsin, vad jag vet, har lagt fram ett förslag om hur man ska reglera finanssektorn eller beskatta kapitalet. Vänsterpartiet har en rad förslag. Jag kan rekommendera Erik Almqvist att läsa på lite.

Sedan var det frågan om löner och skatter. Det är självklart viktigt för löntagarna att få ut höga löner. Det är en värdering av deras arbete. Ju mindre löneutveckling de har, desto mer pengar stannar kvar hos kapitalet. Det är en oerhört central maktfråga. Jag vet inte vad jag ska säga när jag hör dina påståenden.

Jag går över till frågan om arbetslöshetsförsäkringen. Regeringen har höjt avgifterna i arbetslöshetsförsäkringen. Som mest betalar man i dag 440 kronor. Vänsterpartiet tycker att en maxavgift bör vara 100 kronor. Vi vill ha skatteavdrag för både a-kasseavgiften och fackföreningsavgiften.

Regeringen har skärpt kraven för att få ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. I dag är det bara tre av tio inskrivna på Arbetsförmedlingen som får ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Så har det blivit. Det är en halvering sedan 2006. Det är just på grund av att regeringen har skärpt kraven för att få del av den inkomstbortfallsersättning som arbetslöshetsförsäkringen innebär.

Arbetslöshetsförsäkringen är en central del av löntagarnas maktmöjligheter. I och med att den organiseras genom fackföreningarna blir den så oerhört central. A-kassan är också golvet för löneförhandlingarna, och a-kassans nivå handlar också om att upprätthålla efterfrågan i en konjunkturnedgång, det vill säga en ekonomisk stabilisator. Om du förlorar jobbet ska du veta att du ändå har en viss ekonomisk trygghet och kan upprätthålla din konsumtion. Du ska fortsätta att kunna köpa byxor till barnen, gå till tandläkaren och så vidare.

Arbetslöshetsförsäkringen är en stor fråga. Att göra den obligatorisk innebär att ta ett viktigt redskap ur löntagarnas och fackföreningarnas händer. A-kassan är en nyckel för både löner och samhällsekonomi och är alltså en maktfaktor. Det är därför den är under systematiskt angrepp från den borgerliga regeringen.

Anf. 9 ANNA KINBERG BATRA (M):

Herr talman! Låt mig börja med att hålla med Ulla Andersson på åtminstone en punkt. Även jag vill instämma i tacket för den här säsongen och sommarhälsningarna till utskottets ledamöter och till er övriga som följer debatten.

Jag yrkar bifall till utskottets huvudförslag.

Så här års förra året stod vi också här och debatterade de ekonomiska riktlinjerna på basis av vårpropositionen. Då använde vi olika garderingar och uttryck av typen att det nu är bra läge här men det är oroligt i vår omvärld, att det är viktigt att ta höjd för fortsatt oro i Europa och att fortsätta att slå vakt om de starka svenska statsfinanserna. Man kunde kanske ha kopierat anförandena från förra gången. Det hade antagligen

tyvärr inte hjälpt, eftersom oron runt omkring oss är om möjligt ännu större just nu.

Förra året när vi stod här konstaterade vi i utskottets betänkande att de ekonomiska realiteterna hade förändrats under de få veckor som hade gått efter det att regeringen hade avlämnat sin proposition fram till att betänkandet lades fram. Då var skillnaden mellan prognoserna för det finansiella sparandet i samband med vårpropositionen och den här debatten och vad som faktiskt förelåg i höstbudgeten bara några månader senare över 60 miljarder kronor. Det motsvarar till exempel hela biståndet, hela polisorganisationen eller hela kriminalvården. Det motsvarar flera gånger de utgifter Sverige har för a-kassan eller liknande. Utan säkerhetsmarginaler hade vi inte kunnat ta ansvar för de statliga finanserna eller genomföra viktiga satsningar för jobb och tillväxt. Det har Sverige ändå kunnat göra trots oron runt omkring oss.

Jag drar framför allt tre lärdomar. En är vikten av fortsatta säkerhetsmarginaler även inför höstens budgetbehandling. Så sent som i går kom det nya prognoser från Ekonomistyrningsverket och i dag från Konjunkturinstitutet. Vi har säkert alla frågat oss hur reformutrymmet ser ut inför hösten. Det är alldeles för tidigt att ställa ut löften och prognoser mer i detaljnivå. Vi minns från förra året att realiteterna tyvärr kan förändras mycket. Det vi kan göra är att fortsätta att föra en ansvarsfull ekonomisk politik och ta höjd för fortsatt oro.

Den andra lärdomen är att trots dessa dystra omvärldsprognoiser har Sverige klarat sig förhållandevis väl. Vi har varit ett av de starkare länderna under de krisår som har gått. Vi har varit ett av få EU-länder som nu inte är i underskottsförfarande. Där befinner sig nästan samtliga EU-länder just nu, utom några. 23 eller 24 länder befinner sig just nu i underskottsförfarande, och Sverige är ett av få som har sluppit det.

När OECD publicerade ett index över livskvalitet häromdagen framgick att Sverige är ett av de bästa länderna att bo och leva i enligt också lite mjukare variabler. Statsskuld, underskott och ansvarsfulla statsfinanser är inte allt. Till en god livskvalitet hör också att till exempel resurserna och välfärden är någorlunda jämnt fördelade, att skolan funkar, att man kan lita på stat och samhälle. Det är sådana faktorer där Sverige rankar högt, har gjort det länge och vill fortsätta att göra det länge. Sverige står starkt och håller ihop när det är oroligt runt om oss.

Den tredje lärdomen är att vi måste fortsätta att vara aktiva inom EU-samarbetet, inom internationella forum, för att bygga ekonomin starkare och även ekonomin runt om oss.

I till exempel IMF:s prognoser över tillväxten i världen i år ser 80 procent av den ut att komma från andra regioner än Europa. Det ser ut som att det är regioner som Indien, Kina och många länder i Afrika där ekonomin växer, medan vi som har varit rika ett bra tag, till exempel i Europa och USA, fortfarande brottas med skuldkriser i många länder och har svårt att få fart på tillväxten i andra.

Nu står vi här bara dagarna efter det grekiska nyvalet, dagarna inför EU-toppmötet och under möten som G20 och även klimatkonferensen i Rio. Det händer väldigt mycket nu i mötesform, särskilt inom EU-strukturerna. Det händer för lite i form av tillväxt och jobb, och det måste vi inom EU hjälpas åt med att sätta bättre fart på. Vi satt i morse i finansutskottet och diskuterade EU-budgeten. Det är för mycket fokus på olika

nya centrala projekt och för lite fokus på att möjliggöra för ekonomierna att växa. Det skulle EU behöva mer av.

Vad man än tycker om Europasamarbetet, eller EMU för den delen, påverkar nämligen tillväxten i Europa oss. Om till exempel tyskar eller spanjorer inte köper våra varor och tjänster kan vi sitta här inne och fördela och hålla koll på våra statsfinanser bäst vi vill, men med en mindre kaka att fördela. Sverige är en liten, öppen ekonomi, och därför är det oerhört viktigt för oss att den europeiska ekonomin utvecklas så väl som möjligt.

Herr talman! Därför är det viktigt med en fortsatt ansvarsfull politik där vi upprätthåller överskottsmål, där vi inte överskrider utgiftstak, där vi har ordning och reda i ekonomin och fortsätter att lägga en trygg grund för Sverige att möta framtida utmaningar. Vi kommer att behöva möta en fortsatt avmattning, och vi vill fortsätta att ha en inriktning på den ekonomiska politiken som lägger grunden för en fortsatt starkare svensk ekonomi och fortsatt tillväxt av jobb.

Det viktigaste målet med detta är såklart fler i arbete och full sysselsättning. Alla människor måste ges en chans på arbetsmarknaden, även de som har lite svårt att ta sig in av olika skäl. Det minskar klyftorna i samhället. Sammanhållningen blir bättre. Sverige håller ihop bättre och blir ekonomiskt starkare. Därför är full sysselsättning också en förutsättning för att Sverige ska fortsätta att förbli ett konkurrenskraftigt land med långsiktigt hållbar tillväxt.

Vi kan konstatera, som vi skriver i betänkandetexten, att sysselsättningen har förbättrats, att vi trots de oroliga år som har varit har fått över 200 000 i arbete. Men vi är inte nöjda. Arbetslösheten är fortfarande alltför hög, särskilt hos grupperna med svagast fäste, särskilt hos unga, särskilt hos utrikes födda och hos dem som av olika skäl antingen har åkt ut lite för länge eller ännu inte kommit in på arbetsmarknaden.

Därför är det viktigt att fortsätta att sänka trösklar särskilt för dessa grupper så att fler får möjlighet att leva på sin lön. Det är också den bästa fördelningspolitiska åtgärd man kan vidta. Fler som har eget arbete och lever på sin lön är väldigt viktigt för att samhället ska både byggas starkare och hålla ihop.

En enig och samspelt allians sänker trösklarna, fortsätter att satsa på utbildning och tillväxt och står mot – vad? Ja, det får vi se efter denna dag. Jag ser inte mycket till enade oppositionsförslag. Det må vara några år till valet, men det vore intressant att snart få besked om hur till exempel Socialdemokraterna skulle göra verklighet av flera av de fina orden i Fredrik Olovssons anförande.

Det låter bra med satsningar på utbildning och tillväxt. Sådana gör vi också. Men de facto finns kvar på riksdagens bord sedan i höstas de över 20 miljarderna i ökade utgifter från Socialdemokraterna. Där ligger det andra förslag från Ulla Anderssons ganska långa önskelista. Där kommer ytterligare förslag från Mats Pertoft och hans kolleger som tolkar skatteväxling som att höja skatten både på jobben och på miljön.

Hur ska ett sådant regeringsalternativ formuleras, och i så fall till vilket pris, framför allt till vilket pris för jobben och tillväxten?

Höjer man skatterna på jobb och tillväxt blir det svårare att skapa sådan. Sverige behöver en fortsatt ekonomisk politik för mer jobb och

tillväxt, för ännu fler jobb, och därför yrkar jag bifall till utskottets huvudförslag.
(Applåder)

Prot. 2011/12:134
20 juni

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Redovisning av skatteutgifter 2012

Anf. 10 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Av anförandet kan man få bilden att det skulle gå bra med jobben i Sverige. Så är inte alls fallet. Arbetslösheten är ju regeringens stora misslyckande. Den är högre nu än när man tillträdde. Sysselsättningsgraden är lägre. Ungdomsarbetslösheten är förskräckande hög, oavsett hur man väljer att möta den. Vi ser hur långtidsarbetslösheten biter sig fast. I det läget lägger regeringen och riksdagsmajoriteten, eller minoriteten får man väl säga, fram en vårbudget som inte har några förslag som skulle kunna ge fler jobb.

Frågan som måste ställas är: Vad vill ni egentligen göra nu när arbetslösheten till och med ökar och biter sig fast? Av denna proposition och detta betänkande får man inga svar.

Anf. 11 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Fredrik Olovsson måste förutsättas ha tagit del av betänkandet, med uppteckningar från de utfrågningar vi har haft både med Finanspolitiska rådet och med regeringen om jobbskatteavdraget. Det står till och med på åtminstone två ställen. På s. 207 och 217 finns det en ganska fin lista över sysselsättningsgraden i olika åldersgrupper.

Vi hamnar ofta i diskussionen om antalet sysselsatta och graden av sysselsättning. Vad Fredrik Olovsson än tycker om den saken är det över 200 000 fler i arbete nu. Jag tycker att det är bra. Jag tycker att ännu fler behöver komma i arbete. Men nu är det drygt 200 000 människor av kött och blod som går till jobbet varje morgon eller kväll, eller när man nu gör det.

Tittar man på de bilder som vi har fått under våra utfrågningar ser man att sysselsättningsgraden har ökat i de allra flesta åldersgrupper jämfört med 2006. Detta förtjänar att påminnas om, trots ett allvarligt konjunkturläge och en internationell ekonomisk kris. För gruppen 15–19 år är det svårare, och för grupperna över 70 år är det lite svårare, men i de allra största delarna av den arbetsföra befolkningen har sysselsättningsgraden också ökat.

Eftersom det är ungdomarna vi vill fortsätta att satsa på, därför att de har svårast att ta sig in på arbetsmarknaden, vill vi fortsätta med satsningar på utbildning. Det är därför vi vill behålla de nedsättningar av arbetsgivaravgifterna som Alliansen har genomfört.

Jag vill fråga Fredrik Olovsson hur fler ungdomar ska komma i arbete med de fördubblade skatter som ni föreslår på att anställa unga.

Anf. 12 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Sysselsättningsgraden är lägre i dag än vid regerings-skiftet, och arbetslösheten har ökat i alla åldersgrupper om man tittar fem år tillbaka i tiden och jämför månad för månad. Bilden som Anna Kinberg Batra vill måla upp är väldigt positiv, när vi i själva verket har allvarliga problem just med sysselsättning och arbetslöshet.

Eftersom ni inte har presenterat några förslag har inte så mycket av debatten sedan vårbudgeten lades fram handlat om era förslag.

Däremot har vi fått många olika uppfattningar om de förslag som vi har lagt fram. Jag skulle vilja fråga om finansutskottets ordförande kan reda ut hur ni ser på vårt förslag om ett ungdomskontrakt som skulle göra att de arbetslösa ungdomar under 25 år som inte har gymnasiekompetens kan få det. Det är en viktig inträdesbiljett i arbetslivet – det ser vi när vi tittar på vilka som är utan jobb.

Vi tycker att det är fullt rimligt att man använder sig av ett sådant här ungdomskontrakt. Men arbetsmarknadsministern och Moderaternas partisekreterare har sagt att det skulle vara ett enastående övergrepp på unga människor att tvinga in dem i utbildning, när vi vet att det är just det som har mest förutsättningar att få dem i arbete långsiktigt.

Regeringen väljer i stället att nu stänga in också unga människor i fas 3. Så många har till och med hamnat där att Arbetsförmedlingen inte ens hittar sysselsättning till dem. Själva idén med fas 3 är ju att det ska vara just till sysselsättning. De som ändå får en sådan plats får jobba gratis eller sysselsätts med mer eller mindre meningsfulla konstruerade arbetsuppgifter, som vi alla vet inte leder fram till fler jobb.

Jag undrar om Anna Kinberg Batra delar arbetsmarknadsministerns uppfattning att det är bättre att stoppa in människor i passiva och kravlösa åtgärder än att satsa på den typ av utbildning som vi har föreslagit.

Anf. 13 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag ser fram emot även kommande debatter med Fredrik Olovsson. Vi har ju bara två minuter var på oss här och nu, och det är många frågor som ställs.

Jag ser också fram emot skarpa förslag från Socialdemokraterna i höst. Vi har inte så mycket att gå på än utom att försöka tolka kombinationen av vänliga ord från Fredrik Olovsson och Magdalena Andersson och de hittills liggande förslagen på riksdagens bord. De går inte alltid ihop. I de uttalanden som har gjorts om utbildningskontrakt finns det klara fördelar ibland och det finns hänvisningar till viktiga och bra åtgärder som regeringen redan genomfört, till exempel bättre möjligheter till studiebidrag och annat. Men det allra viktigaste för ungdomar är att komma in på arbetsmarknaden över huvud taget.

Jag tycker att det är tråkigt att Fredrik Olovsson raljerar över de insatser som görs för dem som varit arbetslösa länge. Vi tycker nämligen att alla jobb behövs och att alla som kan ska kunna komma tillbaka till arbetsmarknaden, även om man har haft det tufft eller har särskilt svårt att ta sig in.

Vad är då allra viktigast för att få ett jobb om man aldrig har haft något? Det är en bra utbildning. Det är att utbildningssystemet funkar och stärks. Det är att företagen vill och vågar anställa, att de har råd att anställa och att trösklarna inte är för höga för att anställa ungdomar.

Det var därför som vi halverade arbetsgivaravgiften för ungdomar. Det var därför som vi i ett begränsat reformutrymme i höstas prioriterade restaurangbranschen där var tredje anställd är ung. Och det är därför som vi beklagar att över 40 procent av förslagen till socialdemokratiska reformer riktar sig till folk som inte jobbar.

Vi vill stärka möjligheterna för företagen att anställa ungdomar, det vill säga för ungdomar att komma in på arbetsmarknaden. Det är sådana förslag som ni, tyvärr, går emot.

(Applåder)

Anf. 14 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja ta upp en fråga som Anna Kinberg Batra just ställde till Fredrik Olovsson och borra lite djupare i den.

Det har i denna kammare diskuterats ganska mycket kring den generella sänkningen av arbetsgivaravgiften för unga. Allianspartierna har flera gånger angripit oss för att vilja höja arbetsgivaravgifterna och kostnaderna för att anställa. Jag bara frågar mig: Hur många jobb har egentligen skapats genom denna reform?

Regeringen talar ofta om att det inte ska vara fusk, att det ska vara riktade pengar och bra åtgärder, att man ska bygga på kunskap och vetenskap – att det ska vara rätt pengar på rätt plats, vilket jag helt håller med om. Men det som är problemet med det här är att det inte är rätt pengar på rätt plats, utan det är väldigt ospecificerat och generellt. Det luktar nästan 90-talets bidragspolitik.

Därför undrar jag vad det är som gör denna åtgärd så våldsamt bra, när det är så många av experterna som säger att det inte funkar på det sättet, att det är ganska slösaktigt, och jag har inte förstått att den här regeringen vill betecknas som slösaktig.

Hur många jobb har skapats genom denna generella sänkning som ju även gäller för dem som hade fått jobb i vilket fall som helst?

Anf. 15 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Vi har gjort ett antal utvärderingar, och vi har också referat från utfrågningen av Finanspolitiska rådet i utskottets regi som jag rekommenderar för läsning igen.

Det är alltid svårt att hänföra den ena eller den andra sysselsättningsökningen till den ena eller den andra åtgärden. Men vi kan som sagt konstatera att det är över 200 000 fler som jobbar och att regeringen och Alliansen har fokuserat på att sänka trösklar för att anställa, och särskilt de som har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Dit hör ungdomar. Därför har vi fokuserat på att halvera arbetsgivaravgifterna för dem.

Miljöpartiet föreslår en ändrad arbetsgivaravgift för unga, och det kan ju låta riktigt tjustigt, till exempel i partiledardebatten förra veckan. Men det innebär de facto att några ska ha en låg arbetsgivaravgift, några kanske till och med en lägre, men att det är alldeles för många som får fördubblad skatt på att anställa unga. Allt annat lika ger det en stor effekt på lönekostnaden för till exempel småföretagare, som Mats Pertoft säger sig värna om. Det kostar ungefär 15 kronor extra per hundralapp att anställa och avlöna en ung.

Småföretagare sitter och gör kalkyler för att se om de vågar anställa, särskilt att gå från att inte ha någon anställd till att ha en, två, tre anställda – myror som växer till gaseller, som det kallas i entreprenörskapsforskningen. Sådant brukar Miljöpartiet tala väl om, men då borde man också vara vän av fortsatt så låga trösklar som möjligt.

Anf. 16 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Miljöpartiet vill absolut ha låga trösklar, särskilt för de första anställda. Med våra förslag blir det betydligt billigare att anställa någon som har varit arbetslös länge än med Alliansens svep och utslåtande och slösaktiga generella sänkning av arbetsgivaravgiften.

För att citera vad Anna Kinberg Batra sade nyss ska man ha särskilt stöd för dem som har svårt att bli anställda. Det är just det man ska ha, men man ska inte ha generella stöd för dem som ändå skulle bli anställda. Det är det Alliansen har skapat, generella stöd för dem som ändå skulle ha fått jobb, och det är slösaktigt.

Riktigt effektivt och ekonomiskt är, också enligt experterna, att ha en större sänkning av arbetsgivaravgiften för dem som har varit arbetslösa länge. Det gäller särskilt ungdomar, för som Anna Kinberg Batra också sade nyss är det bland ungdomarna som det är en mycket högre arbetslöshet. Oberoende av vilka siffror vi använder har vi en för hög arbetslöshet bland unga, och de arbetslösa unga behöver ett större stöd för att få anställning, för att komma i jobb och tjäna det här landet på det sättet. Det är vi eniga om att vi vill. Men varför är ni inte beredda att stötta dem riktat i stället för att smeta ut alltihop så att det blir ingenting?

Anf. 17 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Hur ska Mats Pertoft ha det egentligen? Först noterade jag här att Mats Pertoft sade att vi absolut ska ha låga trösklar. Repliken avslutades sedan med att det blir ingenting.

Den lilla ändringen i Miljöpartiets förslag, som Mats Pertoft talade så varmt om, innebär en som ni kallar det budgetförstärkning – utgiftsökning eller skattehöjning kan man också kalla det – med ungefär 16 miljarder. Så visst sänks det lite, men det höjs desto mer. Det gör att alltför många arbetsgivare får betydligt svårare och dyrare att anställa unga.

Sänk trösklarna för dem som varit arbetslösa länge, säger Mats Pertoft. Ja, gärna för mig, säger jag. Vi har sedan tidigare gjort just det. Vi har sänkt arbetsgivaravgifterna för dem som varit utan jobb länge och också för dem som kommit utomlands ifrån och har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Det vill säga att vi har använt det här verktyget för de grupper som har svårast att ta sig in på arbetsmarknaden.

Är detta det enda svaret på arbetslöshetsfrågan? Nej, det tror jag inte. Det är därför som vi fortsatt vill ha en inriktning på den ekonomiska politiken som gör att företagen ska ha möjlighet att växa, ha råd att växa, ha råd att verka i hela landet, ha råd att transportera sig och fortsatt ha råd att anställa ungdomar eller andra människor som av olika skäl haft svårt att ta sig in på arbetsmarknaden.

Därför fortsätter vi med satsningar på utbildning, och därför beklagar vi mycket att Miljöpartiet hittills lägger sig till vänster om Socialdemokraterna på skattesidan. Låt oss i stället mötas till hösten om att fortsätta sänka skatter, om möjligt, för företagande och för att anställa ungdomar.

Vi har sänkt arbetsgivaravgiften och säger nej till att fördubbla skatten på att anställa unga. Sveriges unga behöver bättre villkor, inte fördyringar och försvåringar.

Anf. 18 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag tänker vara lite okonventionell. Jag såg att Thomas Östros kom in i kammaren och skulle vilja passa på att önska Thomas lycka till i det fortsatta arbetet och tacka för ett väldigt gott arbete i riksdagen. Glad sommar, Thomas!

Jag övergår nu till vad jag tänkte replikera Anna Kinberg Batra på.

Sverige är ett av få länder som har stora bytesbalansöverskott och ett av få länder som har starka statsfinanser. Det blir nu en alltmer entydig bild. Fler och fler anser att de länder som är i den situationen måste ta ett större ansvar under krisen.

Man sätter nu mer och mer fokus på de länder som har bytesbalansöverskott. Det finns en obalans inom euroområdet. Har någon överskott måste någon annan ha underskott.

Därför är det viktigt att Sverige kommer i gång med produktiva investeringar för det internationella ansvaret – men också för ansvaret här hemma.

Tittar vi på sysselsättningsgraden är den otroligt låg som andel av befolkningen. Anders Borg räknar med att ungefär 300 000 färre kommer att vara sysselsatta 2015 jämfört med slutet av 1980-talet.

Kvinnors sysselsättningsgrad i förhållande till män är historiskt låg. Om lika många kvinnor som män var sysselsatta skulle det vara 233 000 fler kvinnor i arbete.

Till det har vi en strukturell arbetslöshet, det vill säga andelen långtidsarbetslösa är hög. 35 procent av de arbetslösa är långtidsarbetslösa.

Det är väl känt att offentliga beställningar är ett effektivt sätt att skapa arbete. Regeringens politik hittills kännetecknas av att vara väldigt kostsam och i värsta fall väldigt ineffektiv på sysselsättningsområdet. De olika reformerna har kostat miljarders miljarder, men ingen vet om de har gett några jobb.

Anna Kinberg Batra! Är det dags att ta ut en annan riktning i sysselsättningspolitiken, en riktning som faktiskt leder till riktiga jobb?

Anf. 19 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag börjar med att instämma med Ulla Andersson vad gäller Thomas Östros. Den tidigare vice ordföranden i finansutskottet blir nu vd för Svenska Bankföreningen. Vi får hoppas lite till mans över blockgränserna i utskottet att han har riksdagens snarare än Svenska Bankföreningens inställning till kapitaltäckningskrav för banker, för vi behöver alla ett stabilt finansiellt system. Jag hoppas att Östros hör detta och tar det med sig.

Ulla Andersson tar fram önskelistan. Det är alltid roligt att debattera med Ulla Andersson. Det är också alltid roligt att höra Jonas Sjöstedt i den offentliga debatten. Man undrar till slut hur lång önskelistan ska bli och vem som ska betala den. Är det Socialdemokraterna? Är det Miljöpartiet? Hur skulle en rödgrön regering se ut och till vilket pris? Vilka krav skulle Ulla Andersson lite mer specifikt ställa för att ingå i en regering med Socialdemokraterna? Det framgår inte riktigt, och jag vill gärna få ett svar på det.

När det gäller kvinnor, män och sysselsättning ser vi till exempel att jobbskatteavdraget, som har gett betydande effekter i plånboken, särskilt för dem som tjänar minst, också har bidragit till tydliga sysselsättnings-

effekter. Under den utfrågning vi hade i utskottet om jobbskatteavdraget tvistade visserligen de lärde om hur stora sysselsättningseffekterna var, men de flesta rörde sig i spannet mellan 70 000 och 120 000 fler i arbete.

Kom därför inte och säg att det inte ger effekter. Vi kan gärna diskutera hur stora och hur vi kan fortsätta förstärka ekonomin och arbetskraftsdeltagandet, särskilt för kvinnor. Vi gör det bland annat genom jobbskatteavdrag, genom bättre möjligheter till arbete och genom bättre möjligheter till företagande i välfärdssektorn där ungefär 80 procent av ägare och vd:ar i de nystartade företagen är kvinnor. Det ger både makt och pengar.

Anf. 20 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! I den utfrågning som Anna Kinberg Batra hänvisar till sade Almega att det var skruvade slutsatser utifrån den redovisning Finansdepartementet hade gjort. Det är bara att instämma i det.

Regeringen har stora nedsättningar av arbetsgivaravgifter och skattesänkningar som sin främsta jobbpolitik. Nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga kostar 16 miljarder kronor per år, men ingen vet om den skapar några jobb. Riksrevisionens tidigare granskning visade att det är en ineffektiv och dyr åtgärd där varje eventuellt jobb kostar över 1 miljon kronor styck.

Med den sänkta krogmomsen som kostar drygt 5 miljarder per år beräknas varje jobb hittills ha kostat över 2 miljoner kronor – om man nu ska ta en parts siffror på allvar.

Vidare har vi jobbskatteavdraget som ska skapa jobb på sikt, och det där ”på sikt” har vi ännu inte sett.

Det handlar om hur man använder pengarna man har till sitt förfogande. Vi har i dag högre arbetslöshet och lägre sysselsättningsgrad än när ni tillträdde trots att ni har gjort enorma skattesänkningar. Det har alltså inte lett till det ni har avsett.

Jag förstår att Anna Kinberg Batra hellre talar om vad Vänsterpartiet vill göra eftersom vi vill ha produktiva och samhällsnyttiga investeringar som faktiskt leder till jobb på allvar och som bygger landets ekonomi starkare på sikt samtidigt som vi tar till vara människors förmåga och vilja att delta i samhällsbygget.

Sverige har också ett internationellt ansvar att öka efterfrågan. Alla kan inte banta samtidigt, för då blir det en anorektisk utveckling.

Men Anna Kinberg Batra vill tyvärr inte ändra inriktning och ta ansvar för jobb och sysselsättning i Sverige. Det beklagar jag.

Anf. 21 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Ulla Andersson behöver inte hålla med om hur men kan vara säker på att vi fortsätter ta ansvar för jobb och sysselsättning. Det är därför vi som sagt har sänkt trösklarna. Det är därför vi ser positivt på de slutsatser som kommer från till exempel utvärderingen av jobbskatteavdraget som visar att det är fler i arbetskraften efter våra reformer än vad det annars hade varit. Det är viktigt, inte minst för kvinnor.

Almega sade på utfrågningen att de föredrog att ändra värnskatten. Jag vill ge ett tydligt besked att vi hellre fortsätter prioritera skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare. Det är viktigare att till exempel en medlem i Kommunal får en tusenlapp mer i månaden, eller en och en

halv som många har fått, än att de allra rikaste bankdirektörerna får mer per månad än vad kommunalaren skulle ha fått. Därför har vi prioriterat så här. Det håller inte Almega med om, men det får stå för dem.

Kom inte och säg att ingen vet om det skapar jobb. Det tar tid att utvärdera reformer, men vi ser dels arbetskraftsdeltagandet, dels en effekt om man jämför 64- och 66-åringar. Detta hörde Ulla Andersson också. Här kan man mäta på bara ett par år och se en tydlig skillnad på vardera sidan om 65-strecket. Det lönar sig även i den åldern att ha lägre skatt på arbete.

Vänsterpartiet investerar, säger Ulla Andersson. Det innebär också att ramverket ifrågasätts och överges. Jag är övertygad om att Vänsterpartiets ekonomiska politik inte skapar fler jobb, framför allt eftersom den riskerar att skapa osäkerhet om ekonomin.

Trygghet i att ekonomin funkar och fortsatta satsningar på jobb och företagande är sådant som skapar fler jobb för både kvinnor och män.

Anf. 22 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Herr talman! Anna Kinberg Batra har ägnat lite tid åt att tala sig varm för jobbskatteavdragen, så jag tänkte att vi skulle fortsätta på det temat. Jobbskatteavdragen är något så ovanligt som en alliansreform som det finns ett brett stöd för. Det finns stöd bland utredare, fackföreningar och delar av den politiska oppositionen.

Det är en skattereform riktad till låg- och medelinkomsttagare som gör att fler har möjlighet att leva på sin lön och som också på sikt skapar sysselsättning.

Därför sträckte Sverigedemokraterna redan för ett och ett halvt år sedan ut en hand till Alliansen för överenskommelse och uppgörelse om ytterligare jobbskatteavdrag. Vi ville fortsätta med ett av de få koncept från regeringen som har gett god utdelning. Vi fick inget nej till svar, men vi fick inte heller något ja. Vi fick inget svar över huvud taget. Det är lite märkligt av en minoritetsregering som behöver söka stöd för sina reformer hos oppositionen.

I stället har man valt att stimulera att det ska vara billigare att laga räkmackor och hyra ut lägenheter till varandra. Detta är ingen politik för ökad tillväxt.

Min fråga till Anna Kinberg Batra är: Har ni övergett jobbskatteavdragen och slängt dem på soptippen? Talar ni om ”fornstora dar” när ni talar er varma för jobbskatteavdragen eller finns det någon ambition att återkomma? I så fall, kommer ni att återkoppla när det kommer andra partier i riksdagen som kan möjliggöra en finansiering av avdragen som inte behöver gå ut över välfärden?

Anf. 23 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Som Erik Almqvist är väl bekant med läggs propositioner fram i kammaren av en alliansregering. Vi har också en alliansgrupp i finansutskottet där vi jobbar väl tillsammans. Där inom förhandlar vi.

Vi har lovat våra väljare att inte förhandla med Sverigedemokraterna och vi lägger inte fram några sådana förslag, vilket Erik Almqvist säkert har märkt.

Det är positivt att stödja jobbskatteavdraget. Det är positivt att utvärderingarna visar att det har gett sysselsättningseffekter. Därför är vi stolta över att ha genomfört den reformen, och därför ligger inriktningen, att fortsätta att sänka trösklar för jobb, kvar.

Hur skulle det gå till i den förra höstbudgeten och hur ska det gå till i den kommande? Som jag sade i mitt anförande var reformutrymmet och möjligheten till offensiva reformer kraftigt begränsat redan i september jämfört med i juni. Mellan den här debatten och höstbudgetpresentationen förra året skilde det över 60 miljarder i finansiellt sparande. Sådant påverkar hur reformutrymmet ser ut.

Därmed är jag inne på hur reformutrymmet ser ut i höst. Det får finansministern återkomma till när han kommer till riksdagen med sina förslag. Han har inte talat ännu i dag, men jag föreställer mig att vi inte får något skarpt besked om något reformutrymme nu. Det är nämligen mycket svårt att nu göra prognoser som är hållbara och användbara i september. Det enda vi kan vara riktigt säkra på är att Sverige behöver en ansvarsfull ekonomisk politik som håller ihop, som har inriktningen så mycket jobb som möjligt och som tar höjd för fortsatt osäkerhet.

Det var bra med momsförslaget eftersom det fick plats i budgeten och eftersom det framför allt stimulerade att ungdomar kom i arbete. I den riktningen – fler i arbete, alltså – fortsätter vi gärna, men exakt hur återkommer vi till framöver.

Anf. 24 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Herr talman! Anna Kinberg Batras svar till väljarna, som hon väljer att rikta sig till, är alltså att alliansregeringen inte söker stöd för sin politik i riksdagen. Varför söker man inte stöd för sin politik i riksdagen? Är det inte en ganska naturlig utgångspunkt för en regering som sitter i minoritet och behöver stöd från oppositionen?

Förra året uttryckte man en viss oro för att riksdagen skulle komma att riva upp ett ytterligare jobbskatteavdrag om man inte hade stöd för det. Man har alltså själv uppmärksammat problemet med att regera i minoritet. Trots det agerar man inte ansvarsfullt. Jag ställer mig tveksam till att det är alliansväljarnas övertygelse att det är bättre att inte driva allianspolitiken fullt ut och att inte försöka få ett brett stöd för den egna politiken än att samtala med Sverigedemokraterna. För mig låter det helt absurt. Det låter som en märklig syn på demokrati och vad det innebär att ta ansvar som bärande regeringspartier.

Min fråga gällde alltså inte vilket reformutrymme som finns, vilket Anna Kinberg Batras svar handlade om. Min fråga gällde förutsättningen för en diskussion om Alliansens reformer. Det är en förutsättning alldeles oavsett reformutrymme. På den frågan fick jag ett tydligt svar: Alliansen ämnar inte söka stöd för sin politik utanför de egna leden. Jag har egentligen fått svar på min fråga. Svaret är nej.

Anf. 25 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Alla ledamöter av den här kammaren har ägnat flera dagar den här veckan, och kommer att ägna stora delar av den här dagen, åt att över blockgränserna stödja alliansregeringens förslag i olika frågor. Normalfallet i Sveriges riksdag är att vi har brett stöd. 99 procent av riksdagens beslut fattas i alliansregeringens riktning av olika skäl – för

att alla är överens, för att många är överens eller för att fyra oppositionspartier är fyra väldigt olika oppositionspartier. Så sent som i morse var vi till exempel helt överens i finansutskottet om vikten av en restriktiv EU-budget. Det finns skäl att söka stöd hos oppositionspartier ibland. Skälet till att jag håller mig till alliansregeringens ekonomiska politik är att vi har valt den eftersom det är den som skapar flest jobb och gör att Sverige satsar bäst på tillväxt.

Det har framkommit tydligt i debatten att mot det står olika varianter av skattehöjningar eller Sverigedemokraternas standardsvar att i varje läge minska invandringen. Min huvudkritik mot de flesta av Sverigedemokraternas debattinlägg är att Sverige behöver mer av öppenhet. Vi blev rika av utrikeshandel och av utbyte med andra. Från Alliansens sida är vi positivt inställda till att människor kommer hit, även de som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Vi vill hellre föra en politik för fler i arbete än mot att människor kommer hit. Det är det viktigaste skälet att säga nej till många av Erik Almqvists förslag.

I Sveriges enkammarriksdag har två regeringschefer lett majoritetsregeringar sedan 1971, nämligen Fredrik Reinfeldt under den förra perioden och Torbjörn Fälldin på 70-talet. Det vanliga under till exempel decennierna med socialdemokratiska regeringschefer är välskötta ansvarstagande minoritetsregeringar, till och med av olika färg. En sådan ser vi fram mot att jobba med.

Anf. 26 CARL B HAMILTON (FP):

Herr talman! Jag ska tala enbart om Sverige och den europeiska krisen.

Europa är ett litet tätbefolkat område med sammanflätade ekonomier. Det gäller handel, personers rörlighet, finansiella tjänster och bankintegration. Vi som bor i den här världsdelen är därför synnerligen beroende av varandra. Går det bra för majoriteten drar den med sig minoriteten, går det dåligt dras andra med ned.

Den pågående krisen visar än en gång, för vilken gång i ordningen vet jag inte, hur inbördes beroende Europas länder och folk är av varandras goda och dåliga beteende. Mer ekonomiskt samarbete över gränserna är därför lösningen på Europas ekonomiska kris. Europas länder måste samarbeta mer bland annat när det gäller finansiell stabilitet. Högre krav måste ställas på EU-länderna att sköta sina offentliga finanser och sitt bankväsen. Om de inte gör det spiller vanskötseln över på grannarna, till exempel Sverige.

EU:s medlemsländer bör ytterligare fördjupa sitt ekonomiska samarbete på tydligt definierade områden, finansiell stabilitet och budgetkontroll. I dag är det uppenbart att en mindre grupp länder, särskilt euroländerna, vill och behöver gå längre än i dag. Det finns dess värre även länder som Storbritannien som mest förefaller vilja avlägsna sig från övriga Europas samarbete.

Vad vill då Sverige i den formativa integrationsprocess som vi har hamnat i? Ska vi bejaka det fördjupade samarbetet? Ska vi vara aktiva och försöka påverka vårt europeiska öde? Ska vi söka oss bort med länder som Storbritannien och Tjeckien och tillsammans med dem sitta utanför ett fördjupat samarbete? Ska vi vara mest rädda för att samarbeta

eller mest rädda för att stå utanför? En del känner nog igen frågeställningen.

Folkpartiet liberalernas svar är klart: Sverige bör delta, bejaka och aktivt understödja både akuta åtgärder mot bankkrisen och slå följe med Finland, Tyskland och andra betalande länders långsiktiga motkrav på ett djupare EU-samarbete som kan minska framtida risker för bank-, underskotts- och skuldkriser.

Vi i Sverige bör också se ett fördjupat ekonomiskt samarbete som ett slags försäkring. Förr eller senare hamnar vi som nation själva i ekonomisk kris. Då är det gott att kunna räkna med stöd från andra.

Jag kommer ibland på mig själv med att i denna kris vara överlägsen och uppläxande gentemot en del andra EU-länder, och får då påminna mig själv om att sådant kan slå tillbaka i en möjlig kris för Sverige, vare sig den inträffar om 10, 20 eller 30 år. Det går nu mycket bra för Sverige, men vi får inte drabbas av hybris sett i historiens ljus.

Bankproblemen har gjort den europeiska krisen akut. De akuta problemen riskerar dess värre att driva mer långsiktiga åtgärder i bakgrunden. Det gäller att kunna hålla två tankar i huvudet samtidigt, dels behovet av akutåtgärder för att stabilisera det finansiella systemet i Europa, dels behovet av långsiktiga åtgärder för att hindra ett upprepande. De två tankarna och politiska uppgifterna står inte i motsats till varandra. Tvärtom. Möjligen kan trovärdigheten i kortsiktiga åtgärder öka och räntor falla om EU-länderna samtidigt tar trovärdiga politiska beslut som långsiktigt hindrar ett upprepande av gjorda misstag. Exempel på detta är våra egna beslut om ett nytt pensionssystem, en självständig riksbank och ett finanspolitiskt ramverk när vi gick ur krisen på 90-talet och stabiliserade vår ekonomi med en kombination av saneringsåtgärder och struktur-reformer.

Det är sålunda poänglöst att avvisa förslag om långsiktiga krisåtgärder i EU med argumentet att de inte är kortsiktiga och akuta. De två typerna av åtgärder stöder varandra, rätt utformade.

Akut måste den snabba spridningen av bankkrisen hejdas. I den frågan finns det inga alternativ för Europas politiker och centralbanker, som ECB. Om bankkrisen inte stoppas faller banker varandra som brickorna i ett dominospel. Insättare förlorar sina sparade pengar, företag och hushåll får inte låna, kreditmarknader och handel stannar av, affärsavslut omöjliggörs och arbetslöshet och bnp-fall griper omkring sig.

Om hotet utlöses krävs snabba motåtgärder på EU-nivå. Vi har redan sett en del av detta, framför allt från Tysklands och ECB:s men även från IMF:s och kommissionens sida.

Att sådana motåtgärder mot krisen vidtas ligger självklart i Sveriges intresse. Därför bör Sverige inte bara recensera andras insatser utan aktivt delta efter måttet av sin förmåga. Samtidigt ska vi i Sverige naturligtvis försöka tillvarata våra egenintressen på ett så effektivt sätt som möjligt. Sverige ska inte dra sig undan till någon läktarplats.

I den akuta fasen är det egentligen ganska enkla ställningstaganden. Egenintresset är lätt att identifiera. Valmöjligheterna är begränsade.

Men hur är det på längre sikt? Hur ska åtgärder för ett mer långsiktigt skydd mot stora underskott, bank- och skuldproblem i Europa organiseras?

Nu diskuteras en bankunion. Det förefaller finnas ett principiellt stöd bland euroländerna men även hos flera andra EU-länder för en bankunion och att den ska inkludera alla systemviktiga banker i EU och inte bara de i euroområdet, alltså även de fyra svenska storbankerna. Glöm inte att de är mycket stora i förhållande till Sveriges bnp. Exempelvis Nordea, som har sin bas här, har 70 procent av sin verksamhet utomlands. Jag ska ge några skissartade synpunkter på detta.

En EU-finansinspektion med stor makt att reglera och övervaka måste rimligen ingå som en komponent i en bankunion för att länder med pengar, som Tyskland, ska ställa upp. En europeisk finansinspektion måste vara skarp för att vara trovärdig och innebära ett mervärde för ett land som Sverige, kanske en hybrid av nationellt anpassat regelverk och EU-mässigt bestämt och kontrollerat kan användas även när det gäller EU-gemensam finansiell tillsyn. Det har gjorts hybrider av denna karaktär förr i historien.

Som en del av en bankunion bör även en europeisk bankakut inrättas, det vill säga en europeisk motsvarighet till Securum som Sverige hade i början av 1990-talet. Problembankerna som måste tas över förs till någon form av EU-Securum där deras kreditförluster och brister successivt nystas upp under några år. Aktieägarnas aktier tas över av detta EU-Securum till nollpris. Det kommer att kallas socialisering och naturligtvis vara kontroversiellt hos Europas finansadel. Efter några år och efter mödosamma strukturomvandlingar kommer, i bästa fall, dessa upprustade banker förhoppningsvis att kunna säljas på marknaden och skattebetalarnas, ECB:s och andras utgifter återvinnas såsom skedde i Sverige.

Detta låter enkelt men kräver naturligtvis otroligt mycket utredande och komplicerade förhandlingar, och man kan inte ta för givet att det är enkelt genomförbart.

Men vi har vår svenska modell för bankrestering som styråra på detta område, och den har visat sig fungera på ett bra sätt och har skyddat skattebetalarna och medborgarna mot stora utgifter.

Det svåraste i en förhandling om en bankunion tror jag blir frågan om en EU-gemensam insättargaranti. En sådan behövs för att hindra att bankpanik och bankkriser sprids över Europa från skuldtungda länder. Hushåll och företag ska inte finna det rationellt att rusa till banken och ta ut alla pengar även om de bor i mycket skuldtungda länder. Men hur ska en sådan gemensam insättargaranti hindras från att bli en transfereringsapparat som i praktiken överför pengar från regelmässigt skötsamma länder till regelmässigt mindre välskötta länder? Om underskott och skuldkriser vore slumpmässigt fördelade vore det däremot inget stort problem. Men så är inte fallet.

Vi närmar oss nu pudelns kärna. Vems pengar ska vi ta för ett gemensamt stöd, och hur ska återbetalning säkras? Hur man än vrider och vänder på saken är Tyskland i dag det enda landet med tillräckliga resurser. Ska ett land som har skött sig och har ordning i sin ekonomi plikta för sin skötsamhet genom att systematiskt få betala till länder som har skött sig mindre bra? Detta lappkast går fint att göra i akademiska seminarierum och av politikens lättmatrosor på ledar- och debattsidor. Men i verkligheten kräver väljare och deras ombud i Tyskland, Finland och andra länder för det första säkerheter, det vill säga återbetalningsgarantier för de lån som kan bli aktuella, och för det andra som motprestation ett ökat

inflytande över låntagande, EU-länders budgetsaldon och offentliga och privata skulduppbyggnader.

Länder som vill ha eller har fått stöd genom till exempel en insättargaranti ska inte i förväg kunna budgetera för stora underskott eller trendmässig skulduppbyggnad. Länder som planerar att göra på det sättet måste kunna förklara sig, och om förklaringen inte bedöms som trovärdig av till exempel kommissionen får underskottsbudgeteringen inte göras eller beslutas i det aktuella landet. Det innebär ökade möjligheter att förhindra stora underskott och att alltför stora skulder byggs upp som kan hota andra EU-länders ekonomiska stabilitet, sysselsättning och tillväxt.

Frågan för Sverige blir då: Ska vi delta i ansträngningar för att förhandla fram bra institutioner som är acceptabla för oss själva – självklart – men som också innebär krav på en fördjupad finanspakt med en mer långtgående kontroll av enskilda länders möjligheter att agera ansvarslöst på ett sätt som skulle kunna skada till exempel Sverige, eller ska vi sitta som observatörer på läktaren tillsammans med länder som Tjeckien och Storbritannien?

Jag menar att vi inte ska passa. Det ligger starkt i Sveriges intresse, främst ekonomiskt, att driva ungefär samma linje i dessa frågor som Tyskland och Finland. Vår handel med varor och tjänster, vår redan långtgående finansiella integration, vår fria rörlighet för personer, vårt deltagande i en fördjupad inre marknad och vårt egenintresse av ett blomstrande Baltikum, Öst- och Centraleuropa innebär att vårt välstånd, våra jobb och vår tillväxt står och faller med en väl fungerande europeisk ekonomi.

Att bejaka, driva på och involvera Sverige i den europeiska ekonomiska integrationen är också, alltsedan Efta bildades 1960 och genom våra tidiga valutasamarbeten med Tyskland och dess D-mark, en klassisk blocköverskridande svensk linje. Ekonomiskt talar alltså nästan allt för att Sverige i dag har samma långsiktiga ekonomiska intressen i Europa som till exempel Finland och Tyskland och att vi bör agera därefter.

Anf. 27 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag tänkte byta tråd. Eftersom detta handlar om de ekonomiska riktlinjerna kan jag konstatera att det berör vitt skilda områden i den ekonomiska politiken.

För oss kvinnor är det helt avgörande att den offentliga välfärden är utbyggd, det vill säga att det finns en väl fungerande barnomsorg som är öppen när vi faktiskt arbetar – helger, kvällar och nätter – och att det finns en väl utbyggd äldreomsorg.

I dag har ungefär 100 000 personer, framför allt kvinnor, tvingats gå ned på deltid eller sluta arbeta helt för att äldreomsorgen inte är utbyggd. Regeringen räknar själv i sina prognoser med att ungefär 18 000 färre arbetstillfällen ska finnas i kommunerna de närmaste åren.

När jag och alla mina partikamrater i riksdagsgruppen har varit ute på äldreomsorgsbesök under det senaste året har vi sett en mycket tydlig röd tråd. Överallt dit vi kommer säger man att det är för få anställda och att man sliter och gör allt man kan men att det är mycket svårt att tillgodose varje enskild äldre människas behov.

En annan röd tråd som kommer fram i äldreomsorgen är att man har låga löner och osäkra anställningar. Fyra av tio har visstidsanställningar, och sex av tio har deltidsanställningar. Det är en ineffektiv ekonomisk politik att tvinga kvinnor att gå ned i arbetstid eller att sluta jobba helt i stället för att kunna försörja sig själva ute på arbetsmarknaden.

Jag har en fråga: Vad tänker Carl B Hamilton och Folkpartiet göra för att stärka kvinnors ställning på arbetsmarknaden, och på vilket sätt vill ni bygga ut den offentliga välfärden, eller vill ni fortsätta att dra ned på den?

Anf. 28 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Jag har hört Ulla Anderssons beskrivning många gånger förr. På något sätt breder ett elände ut sig inom offentliga sektorn, särskilt när det gäller kvinnor.

Jag tycker att det kan påminnas om att kvinnors utbildningsnivå nu är högre än mäns. Kvinnors utbildningsnivå stiger snabbare än mäns gör. Dessutom ökar kvinnor sin sysselsättningsgrad, sin sysselsättning. Långsiktigt har männen en sämre löneutveckling än kvinnor.

Det är alldeles riktigt, Ulla Andersson, att kvinnor är dåligt avlönade, inte minst i den offentliga sektorn i den meningen – jag har inte de exakta siffrorna i huvudet – att lönerna i den offentliga sektorn är ungefär 10 procent lägre och att skillnaderna är större i den privata sektorn än i den offentliga sektorn.

Basen för den offentliga sektorn är trots allt en livskraftig ekonomi, en väl fungerande ekonomi, så att skattebasen – intäkterna till den offentliga sektorn – är tillräcklig och ökar.

Ska man ha äldreomsorg, skola och så vidare måste man ha en bra ekonomisk bas. Därför menar regeringen att den linje vi driver – arbetslinjen – är helt central för att nå det här målet.

När det sedan gäller lönerna i den offentliga sektorn: Om det nu är så eländigt – det bestäms inte någon annanstans än i landsting och kommuner – som Ulla Andersson säger, jag instämmer alltså i att kvinnor har lägre löner än män, hur kommer det sig då att landsting och kommuner som styrs av socialdemokrater och vänsterpartister också har denna, kan vi säga, snedsits beträffande lönesättningen?

Man skulle kunna tro att ni haft ett stort arbete med att rätta till detta, men det förefaller inte vara så.

Anf. 29 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att Carl B Hamilton inte har presenterat något enda förslag till lösning på frågan eller några egna förslag om hur man skulle kunna utveckla och förbättra kvinnors möjligheter till egen försörjning.

Man kan se att löneskillnaderna mellan kvinnor och män är minst i kommunerna. Sedan kommer landstingen och därefter staten. Störst är löneskillnaderna i den privata sektorn, så också i den privatiserade välfärden. Det som hänt med kvinnors löner i förhållande till mäns löner i den privatiserade välfärden är att löneskillnaderna ökat *mycket*, det vill säga: I den privatiserade välfärden är det män som fått högre löner.

Jag ställde en fråga till Carl B Hamilton eftersom jag vet att det för oss är så avgörande att det finns en barnomsorg när jag jobbar. Annars

tingas jag tacka nej till ett jobb eller försöka att med vänner och bekanta ordna så att mitt barn har omsorg medan jag arbetar.

Eftersom jag själv upplevt att mina nära anhöriga haft behov av hemtjänst vet jag hur det är. När den inte fungerar kommer också jag i en väldigt svår situation. Det här måste fungera för att även mitt liv ska fungera. Jag behöver gå till mitt arbete och ska inte tvingas ta ledigt för att hemtjänsten inte kommer med mat, eller vad det nu kan vara.

Det finns en systematisk underfinansiering. Sett till hur det ser ut kan man säga att äldreomsorgen är den del av välfärden som haft minst ekonomiskt tillskott under de senaste tio åren. Äldreomsorgen har alltså haft en negativ kostnadsutveckling. Det har ingen annan verksamhet haft. Därför är det så viktigt att äldreomsorgen får ökade resurser, till exempel i form av – som vi föreslår – öronmärkta statsbidrag för fler anställda men självklart också för en bättre kvalitet för de brukare som är i behov av äldreomsorg.

Carl B Hamilton säger ingenting om vad han vill göra för att förbättra kvaliteten och bygga ut äldreomsorgen. Vad han hänvisar till är att vi ska ha mindre skatteintäkter. Carl B Hamilton anser att skattesänkningar är lösningen på problemet. Men det är skatter som betalar löner. Och det är skatter som, i sådana fall, betalar en utbyggnad.

Anf. 30 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Det är skatter som betalar löner, säger Ulla Andersson. Men varifrån kommer skatteintäkterna? Jo, de intäkterna kommer från skattebasen.

På Ulla Andersson låter det som att Folkpartiet är ute efter att rusta ned äldreomsorgen och annat i landet. Det är naturligtvis helt snurrigt och felaktigt.

Viktigast i sammanhanget är att med den ekonomiska politiken i landet så långt som möjligt se till att få upp sysselsättning och tillväxt. Det är själva basen. Utan den basen kommer inga ökade skatteintäkter in. Vi menar att den politik som Ulla Anderssons parti driver kommer att leda till att skattebasen försämras och då även möjligheten att betala löner och att anställa människor i den offentliga sektorn.

Herr talman! Den valfrihet som alliansregeringen och även Socialdemokraterna infört för de anställda – att man kan arbeta i olika delar av välfärden, privat eller kommunalt, och att man kanske kan välja mellan olika privata utförare – är någonting som kan ge kvinnor och även män höjda löner. När konkurrens införs i välfärden gynnas de anställda där. Det finns inte bara *en* arbetsgivare att gå till, inte bara *ett* landsting eller *en* kommun att vända sig till, utan flera som man kan erbjuda sina tjänster. Naturligtvis är det också så att man är ute och raggat personer till äldreomsorgen eller annan omsorg.

Det är vägen fram för kvinnor att både få valfrihet när det gäller vilka arbetsgivare de kan söka sig till och få bättre löner men också bättre arbetsvillkor i form av att de kan välja arbetstid och få den arbetstid de vill ha – detta i stället för att, som Vänsterpartiet förespråkar, ha en många gånger väldigt fyrkantig kommunal arbetsgivare.

Anf. 31 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! I Carl B Hamiltons anförande fanns många intressanta perspektiv, och många viktiga frågor berördes där. Men precis som Ulla Andersson ska också jag dyka ned i den svenska verkligheten och fråga Carl B Hamilton hur det kommer sig att man nu lyckats komma fram till att det är viktigt att spara på gymnasieskolan i Sverige.

Regeringen driver igenom en sådan besparing i år, motsvarande 1 400 lärartjänster. Det har man gjort samtidigt som väldigt många unga människor hoppar av sin gymnasieutbildning eller saknar gymnasieutbildning trots att en sådan, som vi vet, är en viktig entrébiljett till arbetsmarknaden.

Men det är inte färdigt i och med denna neddragning. Också för de kommande åren räknar ni med besparingar inom gymnasieskolan, om ni får som ni vill. Nästan 2 miljarder kronor ska bort innan ni är färdiga för den här gången.

Jag skulle vilja fråga Carl B Hamilton hur diskussionen gick när han, Anders Borg och Jan Björklund kom fram till att en bra väg för att stärka Sveriges konkurrenskraft och för att se till att människor rustas för jobb är att spara på gymnasieskolan.

Anf. 32 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Frågan har riktats till Jan Björklund i partiledardebatter och interpellationsdebatter. Tydligt ska också jag svara på den. Jag tror att utbildningsministern är den som varit mest kompetent att svara på frågan. Han har betydligt djupare kunskap om saker och ting på detta skolområde.

Även om vi nu inte diskuterar den allmänna ekonomiska politiken vill jag säga att jag håller med om det jag sett att även Socialdemokraterna gjort, nämligen om att söka sätt att närmare binda ihop skolan och arbetslivet. Alliansregeringen har bland annat infört lärlingsutbildning och olika sätt att försöka få arbetsgivare att, till rabatterad kostnad och med praktikplatser och liknande, anställa unga människor.

Anf. 33 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Carl B Hamilton verkar inte tycka att det är viktigt att reda ut hur regeringens ekonomiska politik slår just för gymnasieskolan.

Det är klart att pengarna från den besparing om ett par miljarder som görs de kommande åren också används till att finansiera andra reformer. Till exempel behöver väl de 675 miljoner som skurits bort för i år användas exempelvis till att betala den sänkta krogmomsen. Det är klart att det inte är oviktigt att också Carl B Hamilton kan förklara hur det här logiskt hänger ihop.

Om jag får tro utbildningsministern är det väl i och för sig också så att med sänkta kunskapskrav i gymnasieskolan kan utbildningen bli billigare. Det är naturligtvis inte en särskilt lysande ingång om man tror att just kunskap och kompetens ska vara det som lyfter Sverige och som ska se till att vi klarar den internationella, globala, konkurrensen.

Carl B Hamilton får dock gärna återkomma och bli mer precis i förklaringen till att just denna del av den ekonomiska politiken skulle vara så bra för Sverige.

Anf. 34 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Fru talman! Det är inte ofta man hör Jan Björklund och Folkpartiet beskyllas för att sänka kraven i gymnasiet – jag tycker annars att retoriken gentemot Jan Björklund har varit att han ställer för höga krav. Det var dock intressant med en ny vinkling på detta.

När det gäller unga på arbetsmarknaden kan vi titta på den sänkta arbetsgivaravgiften för dem under 26 år – den ska i dag vara ungefär hälften av den som är för andra – och se att detta på kort sikt har gett kanske 20 000 jobb. Nu är er politik, Fredrik Olovsson, att detta ska tas bort, och den effekten är ju större. Man säger: Nu drar vi in rabatten på arbetsgivaravgiften och höjer arbetsgivaravgiften för unga.

Ett antal unga kommer då naturligtvis att bli arbetslösa. Likadant är det med krogmomsen, som är inriktad på en bransch där det är många unga som är arbetslösa. Det handlar om deras första jobb. Det är alltså lite förvånande att komma här och säga att vi ska fördärva skolan genom sänkta krav, och så står man själv för förslag som kommer att öka arbetsgivarnas kostnader för att anställa just unga människor dramatiskt och i ett slag. Jag tycker inte att det riktigt hänger ihop.

Som sagt var: Ta gärna detta ytterligare gånger med Jan Björklund. Jag vet att han har svarat på frågan om de så kallade besparingarna i gymnasieskolan många gånger, men jag är inte helt uppdaterad i denna fråga.

Anf. 35 MATS PERTOFT (MP) replik:

Fru talman! Det vore kanske inte dumt om Carl B Hamilton läste på lite grann när det gäller Folkpartiets paradfråga skola och utbildning, men jag ska inte uppehålla mig vid detta. Jag hade gärna fått ett svar på den fråga vi hörde nyss, men jag vill återgå till Europafrågan. Jag tänkte att jag skulle göra Carl B Hamilton till viljes på denna punkt.

Jag lyssnade med stort intresse på anförandet. Jag noterar att Carl B Hamilton egentligen är ganska överens med till exempel mina gröna vänner i Tyskland, som vill gå mot en federation – en federativ stat – i Europa. Det låter i alla fall så, och jag förutsätter det. Det jag funderar på och vill fråga om är hur det egentligen känns att vara del av en alliansregering och ha en helt apart åsikt i denna fråga. Jag förutsätter nämligen att övriga allianspartier inte är intresserade av ett federativt system.

Oftast brukar den svenska regeringen väldigt tydligt påpeka att vi avvaktar. Vi går inte med i eurosamarbetet nu, och vi ska inte fördjupa den biten. Carl B Hamilton argumenterar dock på ett helt annat sätt än jag hör till exempel Anders Borg argumentera. Jag tycker att det låter lite anorlunda, och jag hör inte alls den enighet vi annars hör att alliansregeringen står för. Hur känns det alltså att vara del av ett regeringssamarbete och ha en helt annan åsikt?

Anf. 36 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Fru talman! Jag höll mitt anförande om Europa, och det brukar vara så – jag tror att det kanske till och med står i riksdagsordningen – att man i replikerna bör knyta an till det som har sagts i anförandet. Därför är det väl inte helt orimligt att jag inte är fullständigt inläst på den fråga Jan Björklund alltid brukar besvara å Folkpartiets vägnar.

Hur som helst: Jag tror inte på en federation på det sätt som till exempel de tyska gröna gör – ett Europas förenta stater. Vår världsdel är mycket mer mångfasetterad, och den är uppbyggd av folk som har olika språk och olika traditioner. I vissa fall finns det länder som innehåller flera olika folk, kulturer, maträtter, litteratur och så vidare. Skulle man försöka plocka ihop denna väldigt disparata kontinent och sätta in den i en enda federativ stat tror jag att man skulle skapa fler problem än man löser. Jag tror alltså inte på Europas förenta stater i den mening man gör när man tittar på och jämför med USA, som är ett i grunden mycket mer homogent land.

Jag tror i stället att man ska sikta på att ha ett väldigt nära samarbete på många områden. Man ska försöka behålla mångfalden, men mångfalden ska inte skapa konflikter och problem. Det är en mer komplicerad och besvärlig uppgift än att till exempel skapa en federation av kanadensiskt, australiensiskt eller amerikanskt snitt. Vi ska alltså behålla det goda – mångfalden – men samtidigt se till att den inte har de destruktiva effekter på kontinentens liv vi har sett i det förgångna. Det är min hållning.

Anf. 37 MATS PERTOFT (MP) replik:

Fru talman! Det var ett intressant svar. Jag frågade dock egentligen efter något annat.

Vi hör hela tiden olika frågeställningar från olika alliansföreträdare om att oppositionen inte är sammanpratad, att vi har olika förslag och så vidare. Här hör jag en vision som jag menar går betydligt längre än vad övriga allianspartier till exempel säger, vill och så vidare. Hur fungerar detta? Ni verkar inte alls vara så sammanpratade som ni borde vara utifrån den kritik ni riktar mot andra. Hur lever man själv upp till den enhetlighet man förespråkar eller kräver av andra?

Det var min fråga till Carl B Hamilton, och jag undrar fortfarande hur det ser ut. Kan du utveckla det?

Anf. 38 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Fru talman! Jag förstår om Mats Pertoft är nyfiken på detta. Vi har nämligen lyckats med någonting ni har misslyckats med.

Vi har lite olika åsikter, och vi kanske har ganska olika visioner om man ser det i ett längre perspektiv – vad vet jag? Vi har dock, vilket vi kanske har lärt av den borgerliga historien, en väldigt stark övergripande hållning, att vi ska komma överens. Vi ska komma överens, och vi förhandlar till dess att vi är överens. Vi undviker så långt det är möjligt att ställa olika partier mot varandra. Vi kör inte över varandra utan försöker så långt som möjligt ta alla ombord.

Ibland blir det naturligtvis så att något parti känner sig överkört, men tittar man på det dagliga förhandlande som pågår i Regeringskansliet och i riksdagsgrupperna har vi i huvudsak lyckats. Vi har lyckats, till skillnad från tidigare borgerliga regeringar. Vi har nu hållit på i sex år och även dessförinnan, innan den första alliansregeringen tillträdde. Vi har en övergripande borgerlig ideologi, men vi har också en övergripande, väldigt väl knäsat, arbetsmetod: Vi ska arbeta tillsammans för våra gemensamma mål, och vi ska hålla ihop regeringen.

Det har faktiskt inte varit några försök till sådana utbrytningar som vi har sett under tidigare borgerliga regeringar, där partier har lämnat och

regeringen har spruckit. Den tiden är förbi. Det ligger nämligen så tydligt i vårt egenintresse att hålla ihop. Om vi inte gör det, Mats Pertoft, straffas vi av de allmänborgerliga väljarna. Den som bryter sig ur eller bråkar för mycket blir straffad av de allmänborgerliga väljarna.

Det är en förklaring så god som någon.

Anf. 39 PER ÅSLING (C):

Fru talman! Sverige kan möta framtiden med tillförsikt. Sverige har råd att satsa. Sverige har makten över både utmaningar och möjligheter, och det känns skönt att kunna stå i Sveriges riksdag och konstatera detta. Sverige har en privilegierad ställning. När det blåser fortsatt snålt i Europa, när andra dignar under skuldskrisen och när många länder står inför omfattande åtstramningar kan vi se framåt.

Det är ett resultat av en framsynt politik under många år – en politik som har sin början i tidigt 1990-tals budgetsaneringar och i det finansiella ramverk som har visat sig fungera under såväl hög- som lågkonjunktur. Vår förmåga, på båda sidor blockgränsen, att ta ansvar i såväl bättre som sämre tider har gett Sverige en fortsatt sjunkande statsskuld och skapat utrymme för framåtsyftande investeringar.

Det är inte alltid lätt; det ska sägas. Det är lättare att kräva utgifter – i högkonjunktur därför att det finns stora överskott som lockar till löftespolitik, och i lågkonjunktur därför att man då frestas att försöka låna sig ur krisen. Men ramverket har hållit. Det är ett gott betyg till de partier som har anslutit sig till denna politik. Men framför allt är det ett gott betyg till de svenska väljarna, som inte har låtit sig lockas av populistiska tongångar i någon större utsträckning, vare sig till höger eller till vänster.

För mig och Centerpartiet är det självfallet särskilt tillfredsställande att se resultatet. Vi har varit med och tagit ansvar för budgetsanering och för det statsfinansiella ramverket, i regeringsställning och i opposition, sedan början av 1990-talet. Och det är ett gott resultat.

Fru talman! Att ta ansvar står naturligtvis inte i motsats till att göra framsynta satsningar och investeringar. Varje företagare i vårt land vet att man måste göra investeringar i framtiden för att kunna bevara och utveckla konkurrenskraften och för att företaget ska kunna växa och anställa fler. De nationella finanserna utgör naturligtvis inget undantag. Men att satsa är inte detsamma som att lättsinnigt sprida pengar på olika intressegrupperingar eller ändamål som är värda att bejaka. Att satsa förutsätter en medvetenhet om vilka problem man egentligen vill åtgärda och hur detta görs bäst.

Centerpartiet har inför årets vårbudget haft två tydliga prioriteringar: För det första handlar det om att uppmuntra fortsatt utveckling av det svenska näringslivet för att värna konkurrenskraften, sysselsättningen och skatteintäkterna och för att finansiera den gemensamma välfärden. För det andra handlar det om att ta krafttag mot ungdomsarbetslösheten och de höga trösklar som i dag riskerar att kasta ut många unga i permanent utanförskap. På båda dessa punkter visar vårbudgeten tydliga resultat.

I och med den ansvarsfulla politiken lösgörs nu resurser som kan användas för att förbättra konkurrenskraften. Det kan ske genom sänkta skatter, sänkt arbetsgivaravgift eller riktade incitament mot att anställa yngre. De viktiga steg som har påbörjats genom sänkt restaurangmoms

och sänkta arbetsgivaravgifter för unga ger därmed förutsättningar att badda för ett fortsatt sänkt kostnadsläge i det svenska näringslivet. För svenska företagare innebär det ökade marginaler som kan investeras i fortsatt tillväxt eller i omedelbara anställningar.

Fru talman! Dessa satsningar kompletteras genom satsningar på innovation och utveckling. Det ger näringslivet fortsatta möjligheter att befinna sig i frontlinjen för nya tjänster och produkter. Det innebär i sin tur fler kvalificerade jobb och möjlighet att konkurrera med kunskap.

En tydlig näringspolitik är en förutsättning för att också klara den andra utmaningen: att minska utanförskapet bland unga. Här återstår mycket att göra, och trots omfattande insatser är ungdomsarbetslösheten fortfarande hög. Och vad värre är, en stor mängd unga riskerar att hamna i ett permanent utanförskap, där man aldrig har haft kontakt med ordinarie arbetsmarknad och ställs helt utanför de inkomstrelaterade trygghets-systemen. Det är nedbrytande för den enskilda människan och varken mer eller mindre än ett samhällsekonomiskt slöseri.

Alliansregeringen har gjort mycket, men mer behövs. Utgiftstaket är inget reformtak. Vår utgångspunkt är att när ett förslag till förändringar avfärdas med hänvisning till att reformutrymmet är begränsat handlar det snarare om att ambitionsnivån är begränsad eftersom vi har reformer som inte kostar mer än politiskt mod att genomföra.

Fru talman! Riktade insatser som nystartsjobb och sänkta arbetsgivaravgifter ligger i linje med vad som kan sägas tillhöra en politisk mittfåra i arbetsmarknadspolitiken. Jag tycker att det kan vara läge att i detta sammanhang tona ned något av den hårda retoriken. Oavsett vad man kallar åtgärderna – plusjobb, nystartsjobb eller något annat – är syftet och metodiken densamma. Ibland vinner man också på att erkänna det som förenar.

Ett sådant medgivande kanske också kan ge upphov till en mer fruktbar diskussion när det nu står klart att de riktade ekonomiska insatserna har begränsad verkan. Vi måste ta oss vidare för att komma åt problemen. Det finns strukturella problem som måste åtgärdas. En sammanpressad lönestruktur innebär att erfaren arbetskraft, sett till produktiviteten, är relativt billigare än oerfaren. Turordningsreglerna leder till att yngre och svagare etablerade på arbetsmarknaden drabbas hårdare vid neddragningar. Turordningsreglerna leder även till sämre rörlighet generellt, vilket ytterligare bidrar till sämre möjligheter att få in en fot på arbetsmarknaden för dem som inte är där.

Helt klart finns också en begynnande insikt om dessa problem hos arbetsmarknadens parter. Handels avtal som slöts under våren innebär att ingångslönerna sänks mot att yngre erbjuds utbildning på arbetsplatser. Andra fackförbund har tidigare tecknat liknande avtal, även om principen ofta kläs i ord som praktik eller utbildning. Oavsett vilket har vi de senaste åren sett ett begynnande trendbrott, precis i enlighet med vad Centerpartiet har förordat i den politiska debatten.

Fru talman! Från företagens sida, och främst de mindre företagen, har man länge framhållit dessa problem både för yngre som inte kommer in och för de många företag som får sämre tillväxtpotentialer. Även om många menar att detta är en fråga för arbetsmarknadens parter är det omöjligt att ducka för det faktum att arbetsmarknadens struktur i högsta

grad är ett samhällsekonomiskt intresse. Därmed är det också en politisk fråga.

I detta avseende återstår självfallet många utmaningar. Ett mer konkurrenskraftigt Sverige med fler växande företag måste ha en arbetsmarknad som ligger i tiden och som är så flexibel att den varken stänger ute yngre eller begränsar företagens utvecklingsmöjligheter. Därför kommer Centerpartiet att återkomma i frågan om en mer flexibel och öppen arbetsmarknad.

Fru talman! Miljöpartiets engagemang i miljö- och klimatfrågorna är inget som Centerpartiet har några problem med – tvärtom. Riksdagen och samhällsdebatten behöver fler gröna röster som driver på för offensiva miljöåtgärder. I vårbudgeten presenterades ett viktigt steg mot höjd låginblandning av förnybara bränslen, vilket i ett slag minskar koldioxidbelastningen från den svenska vägtrafiken. Vi hoppas att få brett stöd för detta.

Men miljöåtgärder måste sättas in i ett samhällsekonomiskt perspektiv. Åtgärder på miljö och klimat måste också vara åtgärder på utveckling av hela den gröna näringen i Sverige, på landsbygden likaväl som i innovativa företag som utvecklar hållbara lösningar. En miljöpolitik som gör Sverige mindre konkurrenskraftigt gynnar inte Sverige och inte svenska företag, svenska löntagare eller konsumenter. Och framför allt gynnar den inte miljön.

Fru talman! Finans- och skuldskrisen har lämnat avtryck i industriländernas sätt att resonera om tillväxtbegreppet. Som centerpartister känner vi ett starkt engagemang i fråga om en utveckling mot en grön ekonomi och en grön tillväxt i Sverige och i världen.

Vi vill satsa på reformer som är självfinansierade till sin konstruktion, som minskar utsläppen och som inte sammantaget ökar skatteuttaget eftersom de sänker skatten på det miljövänliga lika mycket som skatten ökar på det miljöskadliga. På köpet blir skattesystemet bättre då skatterna vrider rätt i stället för fel, vilket skatt på arbete gör. Låt mig ta ett exempel.

Ett sätt att minska utsläppen från transporterna är att vid inköpet belöna den som köper en utsläppsnål bil med en rejäl premie, medan den som köper en bil med höga utsläpp betalar en avgift. Frankrike har infört ett så kallat bonus-malus-system. Ett sådant premieavgiftssystem är självfinansierat och är på plats i Frankrike sedan 2007.

Fru talman! Oavsett vilka angelägna åtgärder som presenteras i vårbudgeten och oaktat vilka förslag som partierna här i kammaren framhåller i dag kvarstår ett enkelt faktum, nämligen att resurserna för åtgärder på välfärd, utbildning och miljö måste genereras någonstans. För mig utgör därför näringspolitiken själva fundamentet för den ekonomiska politiken. Det är bara genom välmående och växande företag som vi kan klara angelägna åtgärder på välfärden, fler unga i jobb och omställningen till ett hållbart samhälle.

Därför är det glädjande att höra de positiva tongångar om näringslivets och småföretagens betydelse som förs fram från många håll här i dag. Men samtidigt måste man hålla i minnet att det är konkreta åtgärder som räknas, inte orden i riksdagsdebatter. Centerpartiet har i alliansregeringen drivit fram konkreta och framåtsyftande åtgärder. Vi har inte nått ända fram varje gång, men vi har tagit steg i rätt riktning. I den allmänna

debatten har vi varit en konsekvent röst för en mer flexibel och öppen arbetsmarknad. Vi har varit tydliga och konsekventa i vår syn på hur resurser skapas.

Fru talman! Det förtjänar att ställas i kontrast mot en opposition som gärna kritiserar och som gärna talar väl om företagandets betydelse men som i den konkreta politiken riktar dråpslag efter dråpslag mot de företagare som bygger Sverige och den svenska välfärden. Samtidigt vill jag säga att jag uppskattar det förändrade tonläget från flera partier här i riksdagen. Det bådär gott inför en framåtsyftande diskussion där vi kanske vågar vända på fler stenar och ifrågasätta gamla sanningar och där vi kanske också i många fall kan nå en större samsyn och kontinuitet i frågorna för att undanröja den politiska osäkerhet som i dag, liksom tidigare, präglar många människors framtidsfunderingar. Det är att ta ansvar för Sverige samtidigt som man har en obruten tro på framtiden.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 40 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Det är rätt intressant men också avskräckande, måste jag säga, att lyssna på det nya Centerpartiet som springer om Moderaterna på högerkanten. Det märks mycket tydligt att huvudkontoret har flyttat till Stureplan.

Tittar man på den förda politiken kan man se att det är en mycket tydlig klasspolitik. Den lägsta inkomstdecilen, det vill säga de 10 procent fattigaste i Sverige, har fått en negativ inkomstutveckling på 2 700 under Centerpartiets ledning. De 10 procent rikaste har fått hela 56 000 kronor i månaden.

Att Centerpartiet dessutom försöker sprida myter om att LAS skulle vara ett stort problem är väl en del i den nya Centerns politiska uttryck. Det är de facto så att det är äldre arbetslösa som har det allra svårast att komma in på arbetsmarknaden. Unga har ofta visstidsanställningar, men det är framför allt unga utan utbildning som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden.

Det jag tänker ta upp handlar om lönerna. Det är mycket tydligt att tre av fyra partier i regeringen har en uttalad låglönepolitik framför ögonen. Man vill alltså se sänkta löner på arbetsmarknaden. Först ut var Anders Borg som skällde på landstings- och kommunpolitiker och ansåg att det var för höga ingångslöner i kommunsektorn. Därefter var Folkpartiet ute och krävde sänkta ingångslöner i kommuner och landsting. Sedan toppade Centerpartiet det hela med att kräva lägre ingångslöner med 20–25 procent på hela arbetsmarknaden. Det betyder att en undersköterska som jobbar heltid skulle tjäna 12 000 kronor i månaden i Centerpartiets Sverige och en sjuksköterska 15 000–16 000. De flesta känner till sjuksköterskeuppropet som kräver 24 000.

Min fråga till Per Åsling är: Varför ska en undersköterska i Centerpartiets Sverige jobba ett helt år för att tjäna lika mycket som Annie Lööf gör på en månad?

Anf. 41 PER ÅSLING (C) replik:

Fru talman! Du står i talarstolen och far med osanning, Ulla Andersson. Vi har inte krävt eller föreslagit någon generell sänkning för alla. Däremot har vi lagt fram förslag på hur vi ska få en bättre fungerande

arbetsmarknad och en mer dynamisk arbetsmarknad. Vi har tagit intryck av hur det fungerar i Danmark där unga i betydligt större utsträckning har en fot inne på arbetsmarknaden på grund av att de har andra regler och större flexibilitet. Vi har tagit intryck av hur det ser ut i Australien. Det viktigaste för dessa ungdomar är att de kommer in på arbetsmarknaden.

Därför har vi också föreslagit att utbildningssystem ska förändras, att möjligheten att praktisera ska utökas och att nya lönesystem ska införas där man varvar med praktik för att kunna kombinera praktisk utbildning med teoretisk utbildning, och den teoretiska delen ska vara förlagd till arbetsplatsen.

Anf. 42 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Om ni i Centerpartiet är intresserade av att ungdomar ska få ett arbete, och det är väl bra, skulle ni enkelt kunna föreslå en ändring av lagstiftningen där rätten till fasta jobb på heltid blir norm på arbetsmarknaden. Då skulle unga slippa att springa omkring på olika visstidsvikariat, spring-och-ring-vikariat och så vidare. Ni kunde göra en mycket stor utbildningssatsning och ge unga rätt till gymnasieutbildning, för det är unga arbetslösa utan utbildning som har de största problemen. Ni skulle också kunna satsa på att gymnasieskolan ska ge högskolebehörighet. Vi ser nu hur unga människor lämnar yrkesutbildningarna på gymnasiet just för att de inte längre ger högskolebehörighet.

Per Åsling väljer att inte svara på min fråga. Annika Qarlssoon var ute i tidningarna och krävde sänkta ingångslöner på hela arbetsmarknaden. Det förslag hon lade fram innebar att en undersköterska som jobbar heltid i Centerpartiets Sverige, och nu ska vi veta att det är väldigt få undersköterskor i Sverige som jobbar heltid, skulle ha ungefär 12 000 kronor i månadslön. En sjuksköterska skulle ha 15 000–16 000. Det var ett förslag som ni presenterade offentligt. Här väljer Per Åsling att lägga skulden på mig. Du får väl stå för den politik ni presenterar eller ta avstånd från den!

Det är faktiskt så att tre av fyra partier i regeringen offentligt har krävt sänkta löner. Anders Borg skällde på kommun- och landstingspolitiker för att det var för höga ingångslöner och sade: Håll nere löneutvecklingen! Folkpartiet instämde och krävde sänkta ingångslöner, och Centerpartiet gick längst. Det är så det är.

Varför ska en undersköterska jobba ett helt år för att få samma inkomst som Annie Lööf får på en månad? Vad gör Annie Lööf som är så unikt att det ska ta tolv månader för en undersköterska att uppnå detta? Jag tror inte att det praktiska ansvaret är så mycket större hos Annie Lööf än hos en undersköterska. Förklara nu varför en undersköterska ska ha 12 000 kronor i Centerpartiets Sverige, Per Åsling!

Anf. 43 PER ÅSLING (C) replik:

Fru talman! Jag är förvånad över den retorik som Ulla Andersson använder från talarstolen. Det är viktigt att vi ökar efterfrågan på arbetskraft för att även unga ska komma in på arbetsmarknaden.

Den politik som alliansregeringen för och den politik som Centerpartiet har på sin dagordning är att det måste skapas fler företag som anställer, för det är fundamentet i Välfärdssverige genom att det är näringslivets samlade insatser och ekonomi som genererar skatter till välfärds-samhället.

Jag tycker att många av de frågor som Ulla Andersson lyfter här nu ligger inom parternas ansvarsområde. Apropå parterna tycker jag att det är glädjande att vi nu börjar få se att det tas initiativ för att underlätta för insatser för unga att komma in på arbetsmarknaden i form av bland annat det avtal som Handels tecknade i våras som jag exemplifierade med i mitt anförande. Metall är ett annat exempel.

Utbildningsinsatserna är av avgörande betydelse för att få ned ungdomsarbetslösheten. Här måste det göras mer, och här måste arbetsmarknadsutbildningarna anpassas så att de i större utsträckning är inriktade på företagets behov.

Det är också viktigt, återigen, att det skapas fler praktikplatser. Den offentliga sektorn har inte tagit sitt ansvar här. Det är den privata sidan som framför allt öppnar för ungdomar att komma in på arbetsmarknaden, och vi kommer från Centerpartiets sida att återkomma när det gäller detta.

Anf. 44 MATS PERTOFT (MP) replik:

Fru talman! Min fråga handlar om miljön och näringslivet. Per Åsling tog i sitt anförande upp frågan om låginblandning och höginblandning, vilket är en fråga som jag också har arbetat en hel del med.

Efter det att vårpropositionen presenterades blev jag kontaktad av en hel del personer från näringslivet som var väldigt oroad över de satsningar som har gjorts, och man undrar om de kommer att hålla i längden. Det handlar inte om låginblandningen. Där är snarare problemet att man är rädd för dålig kvalitet på till exempel etanolen, vilket har visat sig vara en följd av låginblandningen, exempelvis i Tyskland.

När det gäller höginblandningen har man satsat mycket stora resurser, byggt fabriker och arbetat hårt för att etablera sig som ett teknikdrivande land när det gäller hållbar utveckling och alternativa bränslen. Men man är nu orolig för om detta kommer att hålla i längden.

Regeringen verkar ha en väldigt kort startsträcka. Det handlar om ett eller två år, och på den tiden får man inga satsningar färdiga. Man kan inte skriva av de satsningar man gjort när det gäller produktionsmedel, fabriker etcetera. Min fråga till Per Åsling är: Vad kommer att gälla rörande den fortsatta skattebefrielsen på höginblandning?

Anf. 45 PER ÅSLING (C) replik:

Fru talman! Från regeringens sida har man varit tydlig med den omställning vi vill göra när det gäller fordonsbränslet, alltså att gå från fossilbränslen till förnybara fordonsbränslen. Ribban är lagd högt och bra – år 2030 ska vi ha en fossiloberoende fordonsflotta. Delmålet för 2020 är att ha 10 procents inblandning i den totala volymen bränsle.

Vad vi nu gör är att vi i vårpropositionen anför ett förslag på ett kvotpliktssystem för inblandningen, vilket vi gör för att tydliggöra för näringsliv och konsumenter att här kommer en förändring. Vi har också sagt mycket tydligt att vi återkommer under hösten med en strategi för hur det mer konkret ska utformas.

Det är angeläget att det finns en långsiktighet i omställningen för att klara tydliga spelregler, såväl för hushåll som för näringsliv. Jag noterar att det också var en av dina poänger, Mats, när du ställde din fråga. Jag delar din uppfattning att det är viktigt att klara ut spelreglerna för att på

så sätt underlätta omställningen eftersom det är fråga om investeringar i ny teknik.

Det är också glädjande att konstatera att det förnybara tar en allt större del av den svenska energibudgeten och nu är uppe i 47 procent. Speciellt glädjande är det att kunna konstatera att vindkraft, solenergi och bioenergi växer starkt.

Anf. 46 MATS PERTOFT (MP) replik:

Fru talman! Jag tror inte att vi tycker så olika när det gäller vilken riktning detta ska ta. Från Miljöpartiets sida vill vi bara gå fortare framåt. För att konkretisera det hela blir min följdfråga till Per Åsling: Kan Per Åsling garantera att den fortsatta produktionen av bränslen med höginblandning blir ekonomiskt lönsam för företagen i framtiden? Det är det man undrar. Man har investerat väldigt stora summor i dessa anläggningar. Man vill fortsätta denna investering. Sverige har blivit ett ledande land, men producenterna är i dag oroliga över om man kan hålla detta. Kommer man att kunna fortsätta eller måste man skrota hela konceptet? Där famlar man och är orolig.

Ställtiden från när höstpropositionen läggs fram till när detta ska träda i kraft är, tror jag, två år eller så. Du bygger inga anläggningar eller skriver av anläggningar som finns på den tiden.

Jag undrar: Kan Per Åsling säga någonting om detta, och kan han garantera att det kommer att vara vettigt och lönsamt att i Sverige även fortsättningsvis satsa på denna teknikutveckling?

Anf. 47 PER ÅSLING (C) replik:

Fru talman! Jag har egentligen svarat på frågorna. Jag har tydligt redogjort för ambitionen när det gäller omställningen av energisystemet. Det är angeläget och viktigt, och det är en viktig del i att skapa ett robust och långsiktigt hållbart samhälle.

Jag har också redogjort för att fordonssidan prioriteras just för att vi ser att omställning från fossilberoende till förnybart bränsle har stor inverkan på miljö och klimat. När det gäller detaljer måste jag hänvisa till det vi har sagt tidigare om att här återkommer regeringen så snart man kan. Det är angeläget och viktigt att ha både tydliga och långsiktiga spelregler för att stimulera en grön energi- och teknikomställning i det svenska samhället.

Anf. 48 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Centerpartiets stora bidrag till debatten under våren handlade om förslaget att sänka ingångslönerna på hela arbetsmarknaden med upp till 25 procent. Per Åsling var inne på det i sitt anförande, men sedan Ulla Andersson tryckte lite på den ömma punkten blev det rena fanflykten från den ståndpunkt som både partiledare och andra talespersoner har uttryckt. Det är lite märkligt.

Jag skulle ändå vilja be Per Åsling att fundera lite grann över effekterna av en sådan förändring som ni ju faktiskt har föreslagit, även om Per Åsling nu inte riktigt vill kännas vid detta.

Hur har du tänkt att det ska isoleras till den här delen av arbetsmarknaden? Får det inte ganska stora effekter på lönebildningen rent allmänt i

samhället så att det blir ett tydligt tryck ned på lönerna på hela arbetsmarknaden?

En annan fråga är: Hur tror Per Åsling att det skulle påverka drivkraften att gå från bidrag till försörjning som de borgerliga partierna gärna lyfter fram? Redan i dag möter stora grupper som lever på socialbidrag närmare hundra procentiga marginaleffekter när de vill gå från bidrag till arbete. Vi har förslag för att komma till rätta med det problemet.

Jag har alltså två konkreta frågor till Per Åsling: Får inte det här väldigt stora effekter på lönebildningen på hela arbetsmarknaden? Hur påverkar det människors vilja att arbeta?

Anf. 49 PER ÅSLING (C) replik:

Fru talman! Den svenska lönesättningen är ett ansvar för arbetsmarknadens parter. Det har också mycket tydligt sagts i debatten, inte minst från vår sida.

Det förslag som vi har lyft in har bäring på att underlätta för unga människor att komma in på arbetsmarknaden. Ungdomsarbetslösheten har varit hög under många år, vilket är oroväckande.

Jag dristade mig till att titta i den socialdemokratiska vårpropositionen och kan konstatera att ni där i en graf mycket tydligt visar på att ungdomsarbetslösheten passerade 20-procentsstrecket någon gång 2003–2004 under den socialdemokratiska regeringstiden. Tyvärr har den sedan legat och fluktuerat mellan 20 och 25 procent, enligt det nya sättet att räkna ungdomsarbetslösheten.

Detta är allvarligt. Det behövs krafttag. Vi har sagt att en viktig åtgärd är att underlätta genom att skapa nya incitament för den unga att ta steget ut på arbetsmarknaden eller genomgå utbildningsinsatser som är mer anpassade till de egna behoven, men också genom att stimulera arbetsgivare att ta hand om ungdomar för att på så sätt hjälpa till att få ut dessa människor i näringsliv och offentlig sektor. Det är viktigt att detta kombineras med relevanta utbildningsinsatser som gör att dessa människor får en långsiktig möjlighet att bli en del av arbetsmarknaden.

Anf. 50 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Men nu är det inte det som Centerpartiet har föreslagit. Centerpartiet har föreslagit sänkta ingångslöner med upp till 25 procent.

Per Åsling säger att detta är någonting som parterna ska ta hand om. Ja, men varför lyfter ni då in detta förslag? Jag utgår från att ni på något vis vill agera för att det ska bli en sådan utveckling som ni säger att ni önskar. Då handlar det väl om att försvaga de fackliga organisationerna och löntagarnas möjligheter att värna sin kollektiva styrka. Det är därför ni riktar udden mot LAS och a-kassan och har en del andra förslag som går i den riktningen. Det är i grund och botten naturligtvis en viktig maktfråga.

Vi har definitivt problem med en alldeles för hög ungdomsarbetslöshet. Framför allt är det de ungdomar som inte har tillräcklig utbildningsbakgrund som hamnar i arbetslöshet och riskerar att bli fast där under lång tid. Det är därför vi vill satsa på gymnasieskolan, där ni skär ned. De ungdomar som är arbetslösa och inte har gymnasieexamen ska kunna få en sådan genom det utbildningskontrakt som vi föreslår och lägger avsevärda resurser på. Naturligtvis kostar det pengar. Men det är en investe-

ring som människor kommer att ha med sig hela livet. Det är ingenting som är bortkastat på den lunch som vi går och äter om någon timme, utan en insats som man kommer att ha med sig under lång tid. Vi kommer att ha nytta av att vi har investerat i unga människor.
(Applåder)

I detta anförande instämde Ulla Andersson (V).

Anf. 51 PER ÅSLING (C) replik:

Fru talman! Jag tycker, Fredrik Olovsson, att det är klädsamt att du intar en mjukare attityd, för det är viktigt att vi skapar politiska lösningar som är långsiktiga och har utgångspunkt i vad de unga människorna behöver, en bra utbildning. Vi har reformerat utbildningssystemet för att på så sätt få till stånd utbildning som är bättre anpassad till individernas behov. Vi har utökat utbildningarna som är riktade mot unga i form av lärlingsutbildning. Vi har byggt ut yrkeshögskolan och initierat ordentligt med praktikplatser.

Det här är en bra grund att gå vidare med. Men enligt den centerpartistiska agendan för utbildningspolitiken måste i den fortsatta reformeringen praktiska inslag in i både grundskola och gymnasieskola, så att människor kommer ut på arbetsplatser i offentlig sektor och i näringslivet och så att utbildningarna anpassas mer till vad arbetsgivare i form av industri och företag behöver och frågar efter. Det är först då vi skapar utbildningssystem som bidrar till att på ett ordentligt och relevant sätt öka anställbarheten.

Anf. 52 ANDERS SELLSTRÖM (KD):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag till beslut att fatta här i dag.

Vi har å ena sidan hört en dyster och hemsk beskrivning av hur det står till i landet Sverige. Å andra sidan har vi hört hur hoppfullt det är och hur vi i jämförelse med andra länder har det ganska bra i vårt land. Hur vi än vrider och vänder på detta ser vi att vi är en vinnare när det gäller ekonomi jämfört med många andra länder. Men det är som med vädret i fjällen; det kan ändras oerhört snabbt. Då är det viktigt att man har bäddat med marginal för att kunna hantera väderförändringarna och de ekonomiska vindar som blåser runt om i vår omvärld.

Jag kan samtidigt förstå oppositionen. Det är frustrerande att vara i det läge som Sverige egentligen är i och sitta i opposition. Vi står långt framme på flera olika områden, och vi står ganska stadigt, trots att det dallrar rejält runt om oss. Jag förstår att Socialdemokraterna försöker fokusera på inhemska frågor för att därigenom dra fokus från att Sverige står relativt bra i jämförelse med många andra länder. Man försöker få debatten att handla om sakfrågor som inte speglar Sveriges förhållande gentemot andra länder. Det är en taktik man jobbar med, och den taktiken förstår jag att man försöker föra in, för man har stora problem med att hantera det läge som vårt land är i.

Vi är ett exportberoende land. 50 procent av vår bnp utgörs av export. 70 procent av den går till europeiska länder. Omvärlden beskrivs nu som väldigt dyster och tung, och den är väldigt dyster och tung. Ekonomistyrningsverket och Konjunkturinstitutet har senast i dag lagt fram rapporter

om att det gäller att ha marginaler för att kunna agera, och det är precis det vi beskriver i vårpropositionen från regeringens sida. Det gäller att ha marginaler och se hur det kommer att se ut under hösten jämfört med vad som händer i sommar och hur det ser ut i dag.

Självklart finns det en hel del att göra i vårt land. Det råder inga tvivel om det. Vi jobbar med de frågorna och synar dem. Självklart sitter oppositionen och har en del förslag. Men allt måste bedömas i en omvärldsanalys. Annars kommer vi fel och kan dra fel slutsatser.

Anna Kinberg Batra var inne på det nya OECD-indexet, Better life. Det är ett nytt sätt att beskriva förhållandet gentemot andra länder. Man väger in fler saker än bara ekonomiska kalla fakta. Dagens Industri tar upp detta och skriver: För Sverige går det bra. Vi mår gott, lever länge och är ganska nöjda med livet i stort. Vi är inte rikast, men vi har den bästa miljön med den renaste luften och en välfungerande arbetsmarknad. Dessutom behöver vi inte jobba särskilt mycket. Det räcker ganska långt, och vi ligger på en fjärdeplats bland alla de 36 länder som jämförs.

Jag tycker att det är ganska intressant att man försöker jobba med ett lite annat sätt att mäta hur det är att bo och leva i Sverige och hur vi förhåller oss till andra länder i olika delar.

Utvecklingen inom den kommunala sektorn diskuterade vi i går. Jag brukar kalla det vår välfärdsmotor. Vi har i vårt land ett system där det kommunala självstyret är en tämligen självklar del, med ganska långtgående delegeringar till kommuner och landsting.

Vi ser också att ekonomin ser ganska bra ut för innevarande år. Man får en ganska stark injektion via återbetalningarna av AFA-premierna som kommer att ske på grund av den politik som förs.

Varför då? Jo, därför att det nu blir en återbetalning med 10 miljarder kronor på de premier man betalade in från kommuner och landsting för att hantera en del av arbetsgrupp-försäkringarna. Det kan ske på grund av en fungerande sjukförsäkringsreform som rehabiliterar människor tillbaka i arbete. Det gynnar välfärdsmotorn kommuner och landsting. De kan nyttja mer resurser att använda för att just generera mer välfärd åt alla.

Vi har också diskuterat statsbidragen. Det är en del av vårpropositionen. Det är ett ständigt trätoämne mellan kommun- och landstingspolitiker och riksdagsledamöter. Ska man värdesäkra statsbidragen, eller hur ska man se på dem för att kunna hantera framtiden? Hittills har ingen regering gjort den delen. Man vill använda statsbidragen som en konjunkturell åtgärd när det börjar svikta med den inhemska ekonomin. Samtidigt använder man dem för att ersätta kommuner och landsting för de tjänster de utför på uppdrag av staten. Jag tycker att det är en rimlig hållning i de delarna.

Det är också viktigt att komma ihåg att statens politik för att generera fler arbetade timmar är den stora grunden för välfärdsmotorn och den funktion man har för att utföra den delen. Det är ungefär 80 procent av intäkterna till kommunsektorn som kommer via skatten när man arbetar fler timmar, och ungefär 20 procent kommer via statsbidragen.

Detta är viktigt att ha i åtanke. För staten en klok politik via det vi har sett nu, med 200 000 fler i sysselsättning, genererar det fler arbetade timmar i kommunsektorn. Den årsredovisning för 2011 som man nu lämnade bekräftar det. Det är fler arbetade timmar som har gjort att skat-

teintäkterna ökar i kommunsektorn. Man kan gå in och läsa på Sveriges Kommuner och Landstings hemsida om man vill få bekräftelse på detta.

Regeringens politik fungerar. Man har dessa två bitar att arbeta med: Fler arbetade timmar och fler människor i sysselsättning, och att via statsbidragen arbeta för att också hantera andra delar samt kompensera för en del saker som man inte kan få in via enbart skatteintäkterna.

Skatter är en annan del vi diskuterar mycket. Vad använder vi över huvud taget skatter till? Skatter är mycket till för att omfördela saker i vårt land. Det är inte för ro skull Sverige har den lägsta inkomstspridningen i hela OECD. Det inte för ro skull som vi har en ganska jämlik situation med inkomstfördelningen i vårt land.

Men skatter används också för en annan sak. Det är för att mota bort och peka ut vad som är skadligt beteende och peka ut det som inte är bra. Sådant ska det vara höga skatter på, och det ska vi styra undan. Det gäller fossila bränslen, alkohol, cigaretter etcetera. Det använder vi också skatter till, för att styra över mot andra saker.

Vad gör då oppositionen? De använder också skatter. Men de använder skatter för en annan verksamhet, nämligen för att fördubbla arbetsgivaravgiften för unga. Man ska höja skatten på ungdomar. Är ungdomar farlig verksamhet? Är ungdomarna ett hot mot miljön? Är ungdomarna någonting som vi ska försöka hindra från att komma in på arbetsmarknaden?

Man kan ju fundera när Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna ska fördubbla arbetsgivaravgifterna. Det är så vi använder skatter. Det är så vi resonerar. Det är så vi jobbar.

Här vill man sätta en ungdomsskatt. Varför då? Jo, man ska lösa ungdomsarbetslösheten på det sättet. Man blir fundersam på hur det egentligen fungerar och vilken krispolitik som Socialdemokraterna och övriga oppositionspartier vill arbeta med.

Vi kan se fler exempel på detta, olika recept för att komma till rätta med saker och ting. Det är inte bara Socialdemokraterna som vill höja skatterna mot ungdomar och fördubbla arbetsgivaravgiften. Vi har fler partier i oppositionen som vill göra en hel del andra saker. De vill införa kilometerskatter. De vill införa förmögenhetsskatter. De vill införa arvskatter och ännu mer skatt på löneinkomster. Här spretar det ganska rejält inom oppositionen.

Man kan alltid fundera: Vad kommer att hända i slutändan om oppositionen i någon form skulle få makten framöver? Hur har man tänkt sig det? Hur mycket skatt ska höjas för att man ska slå ut och försämra möjligheten att få ett jobb i vårt land och minska möjligheten att driva företag?

Fru talman! Bostäder är oerhört viktigt. Vi kristdemokrater är glada för att vi nu har fått in delar. Vi hoppas att vi nu kan få ännu mer injektion i bostadssektorn. Det är huvudsakligen kommunerna som har ansvar för att se till att det byggs bostäder. Det kan vi aldrig komma ifrån. Det står klart uttryckt i de lagar som gäller. Det är viktigt att de tar sitt ansvar.

Men det är också viktigt att vi gör det lättare att kunna hyra ut de bostäder som redan finns och nyttja de lägenheter som kanske ibland står tomma. Det gäller att kunna använda dem mer, och då speciellt i stadsområdena. Jag är glad över att vi kan ha en politik som syftar till att förhoppningsvis underlätta och skaka loss fler bostäder. Det kan kanske

vara runt 20 000 lägenheter bara i Stockholmsområdet som skulle kunna komma loss och användas i dessa bitar.

Minskade marginaleffekter för dem som är i behov av försörjningsstöd är också någonting som man tittar på i vårpropositionen och annonserar att det kanske kan komma. Jag hoppas att vi kan komma fram med ett förslag om detta för att hyvla ned marginaleffekter och trösklar för människor att komma in på arbetsmarknaden.

Även papperslösas behov av vård är något som Kristdemokraterna driver på. Vad jag förstår är det i dag den internationella flyktingdagen. Då kan det vara bra att få lyfta den frågan lite grann.

Fortsatt utjämning av skattesystemet vad gäller pensionärers skatter är också någonting som vi kristdemokrater vurmar för. Vi hoppas att vi kan komma framåt inom en snar framtid.

Vi lägger i höst fram budgetpropositionen för 2013. Då hoppas jag att vi ska ha ett bättre utgångsläge än vi ser i dag och kunna göra en del reformer så att vi kan hitta rätt effekter för att hjälpa till att få fart på ekonomin.

Men vindarna blåser runtom oss, och de kan ändra riktning väldigt fort. Då gäller det att ha marginaler och inte blåsa på alldeles för mycket alldeles för långt i förtid.

Anf. 53 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Jag vill passa på att önska fru talman och ledamöterna i Sveriges riksdag en glad midsommar. Det stundar de gladaste tiderna vi har i Sverige med sill, färsk potatis och frusen snaps för alla som ska fira midsommar om några dagar. Själv ska jag passa på att åka ned till ett Ekofinmöte i Luxemburg.

I Europa präglas inte klimatet av vare sig svensk midsommar eller högtider utan av en mycket djup och fortsatt ekonomisk kris. Eurozonen kan räkna med att tillväxten som helhet i år faller med 0,3 procent. I länder som Grekland, Spanien, Portugal och Italien faller den med både 1, 2, 3 och 4 procent i år.

Tittar vi på länder som Tyskland, Frankrike och Belgien är det nästan stillastående tillväxt. De senaste fem åren har eurozonen vuxit med mindre än 1 procent i genomsnitt. De senaste tio åren har tillväxten i eurozonen legat nära 1 procent.

Det är en långvarig ekonomisk kris vi ser i Europa som har djupa orsaker. En absolut central faktor är att skuldsättningen har ökat. Underskotten har varit för stora i dåliga tider, och överskotten har varit otillräckliga i goda tider. År efter år har skulderna krupit uppåt. Nu är vi i en situation där alltför många länder har underskott som är på den nivån att de är ohanterliga.

I grund och botten är detta inte bara en underskottskris. Europa har också bekymmer i termer av långsiktig konkurrenskraft. I länder som Italien och Spanien har ökningen av produktiviteten de senaste 10–15 åren varit närmast obefintlig. Vi talar om produktivitetstillväxt på en eller två tiondelar. Det är en arbetsmarknad som har lämnat alltför många människor i utanförskap med ett genomsnittligt alldeles för lågt arbetskraftsdeltagande.

Det talar för att Europas kris måste lösas med långsiktiga reformer, fru talman. Det handlar om underskotten, men för de närmaste åren

skulle jag säga att detta inte är huvudproblemet. Eurozonen ligger i år på underskott nära 3 procent och nästa år under 3 procent. Men före nästa konjunkturedgång måste skuldnivån ha börjat minska. Vi måste ha kommit tillbaka till underskott som gör att det finns ett utrymme för stabiliseringspolitik.

Minst lika viktigt som att fortsätta en politik för uthålliga offentliga finanser är att förstärka Europas konkurrenskraft. Det måste handla om att vi minskar regelbördan, får ned hindren för entreprenörskap, att det blir mindre kostsamt att driva och starta företag. Och vi måste få en arbetsmarknad som fungerar med större flexibilitet. Det måste vara mindre av regelbörda och mer av drivkrafter för att arbeta.

Vi måste under de kommande åren lägga större energi på att använda offentliga utgifter på ett mer tillväxtorienterat sätt: mer pengar till infrastruktur, forskning och utbildning och mindre ersättningar för transfereeringar som går till människor som står utanför arbetsmarknaden.

Regeringen anser naturligtvis att Sverige ska vara en del av ett väl fungerande Europasamarbete. Vi ska vara en del av den reformpolitiken, en del av den europeiska resan. Vi ska i samtal om bankunioner och andra förändringar som sker inta en öppen och konstruktiv attityd. Vi ska göra det utifrån utgångspunkten att vi ska skydda svenska skattebetalares intressen, men vi ska också värna stabiliteten i den europeiska ekonomin.

I det här läget står Sverige starkt. Tillväxten är starkare än i de flesta europeiska länder. Sysselsättningen ökar i Sverige under de kommande åren. Vi fick i dag Konjunkturinstitutets prognos, där man räknar med en sysselsättningsökning mellan 2011 och 2014 på 175 000 personer. Det ska också noteras att när Konjunkturinstitutet gör bedömningen landar den samlade sysselsättningsökningen mellan 2006 och 2014 på 300 000 personer.

Sverige kan uppvisa budgetöverskott, vi ligger nära balans, och vi går mot rätt betydande överskott när vi blickar framåt.

I Sverige har vi så småningom förutsättningar för en stark återhämtning. Vi har ordning i de offentliga finanserna. Vi behöver inte bedriva saneringspolitik de kommande åren. Vi behöver inte strama åt. Vi behöver inte skära ned. Vi behöver inte höja skatter. Vi har en konkurrenskraft som är god jämfört med praktiskt taget alla de europeiska länderna, byggd på att vi har genomfört omfattande strukturreformer för att göra det mer lönsamt att arbeta och mer attraktivt att driva företag och har lagt en bred grund för ett kunskapssamhälle med investeringar i forskning och utveckling.

Svenska hushåll har en stark balansräkning. Det finns naturligtvis risker med skuldsättning. Men med ett högt sparande, högt arbetskraftsdeltagande och en väsentligt lägre arbetslöshet än i de flesta europeiska länder är det alldeles tydligt att vi har förutsättningar för en återhämtning. Det är detta som har gjort att Dagens Industri i samband med fotbolls-EM utsåg Sverige som vinnare och guldmedaljör i ekonomi-EM.

Låt mig ge fyra utgångspunkter för arbetet inför hösten.

Den första är försiktighet. Vi har offentliga finanser som ligger nära balans. Strukturellt har vi överskott. Vi har en skuldsättning på 35 procent av bnp. Vi måste naturligtvis se över 2013 och 2014 ur det perspektivet. Vi har inget mål om att nå överskottsmål varje år under en kon-

junktur, utan det finns ett utrymme för att agera under både 2013 och 2014. Men det måste ske utifrån ett inslag av försiktighet.

Det andra benet i vår politik är naturligtvis jobb- och reformpolitik. Det handlar om ungdomar. Vi måste gå vidare och förstärka lärlingssystem, utveckla yrkesutbildningen och förstärka och se över nystartsjobben, så att fler unga människor kommer i arbete.

Det handlar om integrationen. Vi måste vidta breda åtgärder för att ge stöd och ställa krav på dem som kommer till Sverige, så att de snabbt kommer in på arbetsmarknaden.

Det handlar om bostadsmarknaden. Vi måste säkra att vi får en politik där det kommer ut lägenheter på marknaden. Det minskar riskerna för en överhettning, och det minskar riskerna för obalanser med skuldsättning.

Det tredje benet i utgångspunkterna för höstens budgetpolitik är naturligtvis att vi ska investera Sverige ur krisen. Vi står inför en forskningsproposition som i grunden handlar om att investera i Sverige i konkurrenskraftshänsed. Vi står inför en infrastrukturproposition som inte minst handlar om att säkra att svensk järnväg och svenska vägar står sig väl i den internationella konkurrensen. Det handlar om en omläggning av bolagsskatten för att säkra att vi får våra skatteintäkter men också har en skattemiljö som gör att det är attraktivt att investera i Sverige.

Den fjärde utgångspunkten – vid sidan om försiktighet, jobb- och reformpolitik och att investera Sverige ur krisen – är samförstånd.

Det sker nu breda samtal på arbetsmarknaden mellan parterna. Under våren har vi sett en avtalsrörelse som nu har landat på löneökningar som måste ges väldigt höga betyg när det gäller samhällsekonomiskt ansvarstagande. Under hösten kommer vi att kunna följa hur parterna – LO, Svenskt Näringsliv, TCO, Saco och Sveriges Kommuner och Landsting – i olika former kommer att diskutera hur vi kan förbättra den svenska arbetsmarknadens funktionssätt, hur vi enklare ska öppna dörrar in och hur vi ska få en bättre avvägning mellan omställning och flexibilitet. Regeringen kommer naturligtvis att göra sitt yttersta för att stödja och stötta och för att finna vägar kring mer av samförstånd i en svensk modell som har lönat Sverige väl.

Här är kontrasten mellan regeringens tydliga och offensiva utgångspunkter och oppositionens politik tydlig. Socialdemokraternas politik står på tre ben. Det är alldeles tydligt i de reservationer som vi ser i utskotts- betänkandet.

För det första är det en omfattande skattechock. I ett läge när världsekonomin är i bekymmer vill Socialdemokraterna höja skatterna med 25–30 miljarder. Det är arbetsgivaravgifter för unga, avtrappat jobbskatteavdrag, försämrade RUT- och ROT-avdrag och återinförd restaurangmoms.

Den omfattande skattehöjningspolitiken syftar till att betala för bidragspolitik. Det som inte nämns i de socialdemokratiska inläggen i riksdagens kammare är att kärnan i politiken är att återställa bidragssystemen, att nedmontera arbetslinjen, att satsa mer av skattepengarna på att ersätta människor som inte arbetar, att göra det mindre lönsamt att vara på arbetsmarknaden och mer lönsamt att stå utanför arbetsmarknaden.

Det tredje benet i den socialdemokratiska politiken är återreglering av arbetsmarknaden. I stället för att hedra att det är parterna som ska lägga fast spelreglerna talar Socialdemokraterna i riksdagen om olika initiativ

för att begränsa för bemanningsföretag, begränsa korttidskontrakt och återreglera arbetet på den svenska arbetsmarknaden.

Skattechock, bidragspolitik och återregleringar – det kommer att kosta tusentals jobb.

Det ska naturligtvis vägas samman med Miljöpartiets politik. Vid sidan av att Miljöpartiet accepterar huvuddelen av de socialdemokratiska skattehöjningarna lägger man till lastbilsskatt, koldioxidskatt och en energipolitik som skulle vara förödande för konkurrenskraften i Sverige.

Socialdemokraterna ligger i det sammanhanget till höger om Miljöpartiet. Miljöpartiet föreslår 35 miljarder i skattehöjningar för företag och hushåll i Sverige. Det är alldeles uppenbart att en sådan politik skulle kosta jobb och sysselsättning.

Nu ska man dock vara klar över att Vänsterpartiet har en politik som också ska vägas in i alternativet. De föreslår sammanlagt skattehöjningar på uppemot 75 miljarder kronor.

Så ser det rödgröna alternativet ut: skattechock, bidragspolitik, återregleringar och omfattande försämringar av företagsklimatet. Det är alldeles uppenbart vad detta skulle leda till: färre jobb, högre arbetslöshet, sämre konkurrenskraft, undergrävande av svenska tillväxtförutsättningar och undergrävande av ett långsiktigt välstånd för Sverige.

Minst lika allvarligt är det demokratiska problemet. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet söker gemensamt en majoritet i Sveriges riksdag. Man söker gemensamt ett ansvar för att regera landet. Men man vill inte berätta öppet för väljarna vilka som ska ingå i regeringen. Man vill inte deklarerat om man kan acceptera att vara stödparti till en socialdemokratisk enpartiregering eller om villkoren är att det ska vara en koalitionsregering. Vi får inte veta hur förhandlingarna ska gå, om vi hamnar i olyckan att det blir en vänstermajoritet i Sveriges riksdag – ingenting om programmen.

Jag förstår det, för det går inte att förklara för väljarna varför ett land som framgångsrikt har hanterat en kris ska byta politik och i stället satsa på att höja skatterna på arbete, höja skatterna på kapital, höja skatterna på företagande, höja skatterna på ett sätt som är förödande för både tillväxt och välstånd.

Fru talman! Låt mig avslutningsvis konstatera att det centrala för Sverige är att vi bygger en politik som ger förutsättningar för nya jobb i växande företag. Det är kärnan i regeringens arbete inför den kommande höstpropositionen.

(Applåder)

Anf. 54 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Det är jobben som är Anders Borgs misslyckande. Arbetslösheten är högre, sysselsättningen är lägre, långtidsarbetslösheten har mer än fördubblats och fas 3 bara sväller och sväller. Det är facit efter snart sex år med regeringen Reinfeldt.

Trots detta finns det nästan inga konkreta förslag mot arbetslösheten som regeringen vill sätta i gång omedelbart. Tvärtom ska allting vänta till senare, för det kan bli värre. Det kan det naturligtvis, men vi har faktiskt 8 procents arbetslöshet. Det är massarbetslöshet! Det menade Anders Borg att det var redan när arbetslösheten var väsentligt lägre. Ändå vill han i dag inte ta det ordet i sin mun, trots att vi har 8 procents arbetslös-

het. 100 000 fler är utan jobb, och arbetslösheten har ökat i princip i alla åldersgrupper. Vad värre är: Han lägger inte heller fram några konkreta förslag. Dem får vi vänta på till senare.

Jag tycker inte att vi har råd att vänta när så många är utanför. Vi har inte råd att vänta när så många ungdomar fortsätter att gå utan arbete eller sysselsättning och nu låses in i fas 3, en åtgärd som absolut inga unga människor ska vara i – ja, faktiskt inga andra människor heller, om sanningen ska fram.

(Applåder)

Anf. 55 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Fru talman! Fredrik Olovsson anstränger sig för att beskriva Sverige som ett land i sönderfall. Man undrar lite vilka exempel det finns på politik som har fungerat bättre än den vi har fört i Sverige. KI kom i dag med bedömningen att det blir en sysselsättningsökning från 2011 till 2014 med 175 000 personer, det vill säga totalt 300 000 under de år vi har haft regeringsmakten. När vi tillträdde låg Sverige i mitten i arbetslöshetsligan. Nu är vi nere på sjätte, sjunde eller åttonde plats.

I andra länder har arbetslösheten ökat kraftigt och sysselsättningsgraden har fallit. Där har långtidsarbetslösheten ökat. I Sverige har vi, tillsammans med något annat land, Europas lägsta långtidsarbetslöshet. Utanförskapet i termer av de breda mått vi har använt, som den socialdemokratiska regeringen tog fram, alltså helårsekvivalenter, har minskat kraftigt.

Det mest obegripliga är att Fredrik Olovsson inte ägnar en sekund åt att förklara den egna politiken: kraftiga skattechöjningar för att finansiera ett utbyggt bidragssystem. Varför inte gå till väljarna och säga som det är, att ni anser att vi ska beskatta unga människor hårdare, backa på jobbskatteavdragen, lägga tillbaka skattechöjningar på restaurangsektorn och försämra RUT- och ROT-avdragen, och sedan ska vi använda pengarna till bidragssystem? Varför inte stå för politiken?

Socialdemokraterna kan inte acceptera att människor försörjer sig på eget arbete. De vill i stället lägga resurserna på att människor ska försörjas av det offentliga utanför arbetsmarknaden. Det är kärnan i den socialdemokratiska politiken.

Trots att Sverige har överskott och balans i offentliga finanser måste Socialdemokraterna genomföra en skattechock, och man väljer en utformning av den skattechocken som inte ens något av krisländerna har gjort. Där har man höjt fastighetsskatt, moms och andra skattebaser som inte slår direkt mot jobben.

Socialdemokraterna inriktar sina skattechöjningar på exakt de områden som ger störst effekt på sysselsättningen. Det kanske handlar om 20 000 unga människor som ska ställas utanför arbetsmarknaden för att Fredrik Olovsson ska få höja kostnaderna i bidragssystemen. Vore det inte dags att överge bidragspolitiken, Fredrik Olovsson?

(Applåder)

Anf. 56 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Just de åtgärder som Anders Borg pekar på – den sänkta krogmomsen och sänkningen av socialförsäkringsavgiften för ungdomar

– framhåller också hans egna experter på Finansdepartementet som slösaktiga. Det är ineffektiva åtgärder.

KI kom med sin granskning av krogmomsen för några dagar sedan. Där pekar man på att om det över huvud taget blir några jobb i den sektorn kostar de 5 miljoner kronor styck. Det är inte att använda pengar effektivt. Det är inte att använda resurserna på bästa sätt i ett läge där marginalerna är knappa.

Jag står för trygga sociala försäkringar. Det är väldigt viktigt att vi har omställningsförmåga i det svenska samhället. Både a-kassa och sjukförsäkring är en del av det. Anders Borg kan gärna förklara varför Sverige, som har goda finanser och har haft det under väldigt lång tid, ska vara i strykklasse när det handlar om de sociala försäkringarna. Det tycker jag är en mycket märklig utveckling.

Anders Borg jämför gärna Sverige med andra länder. Det kan vi ju göra, men vi brukar inte så ofta jämföra oss med länder som Portugal och Grekland i ekonomiska termer, utan det är snarare Tyskland, Norge, Holland och Österrike som vi brukar tycka är rimliga att jämföra Sverige med. Det är länder som har haft sjunkande arbetslöshet sedan Anders Borg tillträdde. Här i Sverige, där Anders Borg har haft lite mer påverkan, har arbetslösheten stigit kraftigt.

Som Anders Borg tog upp pekar dessutom KI på att arbetslösheten om två år kommer att vara drygt 7 procent. Det är alltså det facit som Anders Borg ska lämna efter sig. Det är mer än massarbetslöshet!
(Applåder)

Anf. 57 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Fru talman! Vad KI säger är att sysselsättningen de kommande åren stiger med 175 000 personer, alltså 300 000 under de två mandatperioder som vi kommer att ha haft ansvaret för när vi går till val nästa gång. Enligt KI:s analyser beror en mycket stor del av detta på de åtgärder som regeringen har vidtagit. Det handlar om jobbskatteavdrag, förändring av arbetslöshetsförsäkringen, förändring av sjukförsäkringen, förändring av den aktiva arbetsmarknadspolitiken och om RUT- och ROT-avdragen. Det är åtgärder som KI bedömer varaktigt har höjt sysselsättningen i Sverige kraftigt och långsiktigt.

Alla dessa åtgärder har Socialdemokraterna varit emot. Flera av dem vill man rulla tillbaka. Låt oss då för en gångs skull tala om det som är kärnan i den socialdemokratiska politiken: a-kassa, sjukförsäkring, förtidspension och utanförskap.

Man lägger inte skattepengar på utbildning. Det är inte det Socialdemokraternas budgetpolitik handlar om. Man lägger dem inte på infrastruktur eller på att göra mer för forskning och utveckling, utan man lägger pengarna på att försörja människor utanför arbetsmarknaden. Det är Socialdemokraternas politik. Den leder till utanförskap. Den kommer att leda till utanförskap. Den kommer att leda till arbetslöshet och lägre sysselsättning, och den är förödande för långsiktig välfärd och rättvisa i Sverige. Den politiken ska avvisas!

Anf. 58 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Under Anders Borgs och den borgerliga regeringens ledning har vi fått en alltmer privatiserad och kommersialiserad välfärd.

Skatter betalar produktion, konsumtion, löner och vinster men också uppköp av nya välfärdsverksamheter. Institutet för Näringslivsforskning skriver i en rapport: ”Det kräver ingen större eftertanke för att inse att manipulation och slöseri kan förekomma när en anonym och frånvarande tredje part (skattebetalarna) går in som mellanhand och finansierar alla transaktioner mellan producent och konsument.” Vidare anför Institutet för Näringslivsforskning att välfärden är en kvasimarknad.

Institutet för Näringslivsforskning är ju ingen bundsförvant till Vänsterpartiet precis utan snarare Anders Borgs kamrater.

8 miljarder av våra inbetalda skattekronor tas ut i privata vinster. 8 miljarder motsvarar lönerna för 20 000 anställda. Det är lika många jobb som Arbetsförmedlingen beräknar ska komma de närmaste två åren. Detta är pengar som vi redan har betalat för arbetsuppgifter som borde utföras.

Det har inte heller blivit någon mångfald i välfärden, som en del vill göra gällande. Det är framför allt stora riskkapitalbolag som har tagit över alltmer. Academia har 7 000 anställda, Attendo har 12 000, Aleris har 7 000 och Ambea har drygt 10 000. Carema har en skattefinansierad omsättning på 6,2 miljarder. Baggium gör en vinst på 157 000 per anställd. För Attendo är vinsten 43 000 per anställd och för Carema 34 000.

Anders Borg brukar prata om att hushålla med skattebetalarnas pengar. Är det att hushålla med skattebetalarnas pengar att vi har en äldreomsorg som ger dubbelt så hög avkastning som finanssektorn och där våra inbetalda skattepengar går till privata vinster i den privatiserade välfärden? Är det att hushålla med skattebetalarnas pengar, Anders Borg?

Anf. 59 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Fru talman! Det finns oceaner av belegg för att det enda sättet att hushålla med mänsklighetens resurser är ett system vi kallar för marknadsekonomi. I marknadsekonomi finns det vinster. Då använder man resurserna effektivt, och man skapar välstånd för människor. Man lyfter hundratals miljoner människor ur fattigdom till rikedom.

Det finns andra ekonomiska system, som jag antar att Ulla Andersson känner till, där man inte tillåter vinster. Där skapar man fattigdom. Där stannar människor kvar utan utveckling, och där klarar man inte av att erbjuda vare sig välstånd eller tillväxt. 7 000, 10 000, 12 000 – Ulla Andersson räknar upp alla de människor hon vill ge sparken.

7 000, 10 000, 12 000 – det är de som ska sägas upp från de företag som Ulla Andersson här beskriver om det blir en vänsterregering. Då ska turordningslistorna upprättas. Då ska facket kallas in. Då ska uppsägningarna sätta i gång. För här ska det stängas i Vänsterpartiets enhets-samhälle.

(Applåder)

Naturligtvis vore det förödande också ur jämställdhetssynpunkt. Nu ser vi nämligen att löneskillnaderna mellan män och kvinnor – vi fick den rapporten i dag – minskar. Det finns många skäl till det. Ett av skälen är naturligtvis en ökad valfrihet och konkurrens inom vård och omsorg som gör att kvinnor får mer uppskattning och bättre löner för sitt arbete. Det är mer av utbildning, mer av jobbskatteavdrag. Med detta har vi

uppnått det som Vänsterpartiet har talat om men aldrig kommit i närheten av, en minskning av inkomstskillnaderna mellan män och kvinnor.

Det var en glädjens rapport vi fick i dag. Medlingsinstitutet kan visa att inkomstskillnaderna mellan män och kvinnor, löneskillnaderna mellan män och kvinnor, minskar. Det beror naturligtvis på att vi i Sverige jobbar för jämställdhet. Vi driver en politik för full sysselsättning. Och det lägger grunden för ett samhälle som präglas av samförstånd.
(Applåder)

Anf. 60 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Det finns oceaner av belägg för att privatiserad välfärd är dyr, kostsam och ineffektiv. Det är ett väldigt dyrt system, och det leder fel när inte behoven styr utan vinsterna.

En kvasimarknad är vad vi har fått där skatter betalar produktion, konsumtion, löner, vinster och uppköp av nya verksamheter. Är det en fungerande marknad? Hur kan det vara en fungerande marknad när det handlar om unika människors unika behov?

Det är inte lika lätt att rycka upp mormor från ett äldreboende som att gå och byta byxor i affären om jag är missnöjd. Det är inte lika lätt att göra om en misslyckad skolgång som att gå och byta ärterna i affären.

Studieförbundet Näringsliv och Samhälle har kommit fram till att det inte har blivit bättre kvalitet eller mer kostnadseffektivt, utan det handlar enbart om ideologi. Och det är multisyjuka äldre som betalar priset för den förda politiken.

I Anders Borgs Sverige är det alltså viktigt att multisyjuka äldre får det sämre för att privata företag ska ha rätt att göra vinst på våra skattepengar.

Anders Borg försöker här med någon skrämpropaganda och säger att de här människorna skulle förlora jobben. Snarare är det väl så att de skulle få fler arbetskamrater. Välfärden försvinner ju inte bara för att privata bolag inte får vara i den. Det är snarare så att mer av våra skattepengar går till välfärden när de inte behöver tas ut i privata vinster.

8 miljarder motsvarar lönerna för 20 000 fler anställda i äldreomsorgen. De här personerna skulle alltså inte bara få en bättre kvalitet utan också få fler arbetskamrater.

Löneskillnaderna i den privatiserade välfärden är faktiskt större än i den offentliga välfärden. Det som har hänt när välfärden har privatiserats är att män som är anställda i välfärden har fått högre löner och inte kvinnor.

Anders Borg får nog ta och läsa på och sluta blunda för det som faktiskt händer. Ideologi kan inte vara överordnat multisyjuka äldres väl och ve.

Anf. 61 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Fru talman! Låt mig föreslå en kampanjidé för Ulla Andersson i valrörelsen 2014! Man kan gå runt här i Stockholm och i andra delar av Sverige och sätta upp skyltar. Jag föreslår att de har en gul bakgrund och en röd ram. Och så står det: Stängt på grund av vänsterpolitik.

Dem kan man spika upp på dörrarna på förskolorna. Dem kan man klistra upp utanför vårdcentralerna. Dem kan man sätta upp utanför apoteken. Dem kan man sätta framför äldreboenden, där det finns privata

företag. Det är klart att välfärden ska vara skattefinansierad. Men verksamheten måste kunna bedrivas av olika.

Vänsterpartiets listning av alla dem som inte ska få jobba i de här verksamheterna ger uttryck för en ideologisk blindhet.

Ulla Andersson säger att marknadsekonomi präglas av ineffektivitet, slöseri och vinster. Men sanningen är att det inte är så. Det är när länder går till marknadsekonomi som vi får välstånd. Det är när länder går ifrån marknadsekonomi och har för mycket regleringar, för mycket statlig kontroll och för lite av företagande som vi får kriser. Det är därför vi har de här ekonomierna i södra Europa, som är genomreglerade och genombeskattade. Det är stora ekonomiska skillnader för att man bygger monopol snarare än konkurrens. Det är det vi har sett i varenda del av världen som inte har förmått att klara av ekonomisk utveckling.

Låt oss komma tillbaka till jämställdhetsfrågan! Nu har vi gjort reformer för att fler kvinnor ska kunna jobba i privat välfärdssektor. Och vi sänker skatterna så att det lönar sig bättre att jobba. Då minskar inkomstskillnaderna mellan män och kvinnor. Kan inte Ulla Andersson glädjas över att regeringens jämställdhetsarbete bär frukt så att vi minskar inkomstskillnaderna? Är det inte en fördel? Är det inte bra? Kan vi inte glädjas åt att den stagnation på jämställdhetsområdet som Ulla Anderssons regering representerade nu har brutits så att vi kan se framsteg mot mer av jämställdhet? Är inte det glädjande, Ulla Andersson?
(Applåder)

Anf. 62 MATS PERTOFT (MP) replik:

Fru talman! I morse läste jag två debattartiklar, den ena i DN, den andra i Dagens Industri.

I Dagens Industri skrev finansministern och ett antal ekonomisk-politiska talespersoner. Det var inte så mycket nytt. Jag kunde nästan ha skrivit artikeln själv, om någon hade bett mig att göra en hemläxa om vad Alliansen kommer att säga utan att säga någonting. Och så var det lite raljerande om oss från oppositionen.

I DN hittar jag däremot Fredrik Reinfeldts, Lena Eks och Gunilla Carlssons artikel. Det var framför allt en mening som jag tyckte var intressant. Det står så här: I ett hållbart samhälle prissätts jordens naturresurser så att priset också reflekterar miljöeffekterna.

Den meningen hade jag gärna sett i artikeln i Dagens Industri. Jag kan titta på andra länder, framför allt ett land som finansministern brukar ta upp som ett exempel, Tyskland. Jag märker att man där arbetar effektivt – det är en konservativ borgerlig regering – med en gigantisk energiomställning som ökar sysselsättningen med upp till 700 000 personer. Det är det som vi i Sverige skulle behöva.

Man brukar framhålla – det gör bland annat finansministern – att det är Tyskland och Sverige som har klarat krisen på ett bra sätt. Ja, jag håller med. I mitt inledningsanförande sade jag också att det inte är några problem med de offentliga finanserna här. Vi står bakom att det är en stabil politik.

Men vart är vi på väg? Jag skulle vilja veta mer. Det handlar om det hållbara samhälle som vi vill bygga, som statsministern uttalar. Man ska prissätta. Det är precis det som vi i Miljöpartiet efterlyser och som vi saknar helt och hållet i den här vårpropositionen. Vi hoppas att det kom-

mer mer till hösten, men jag tvivlar starkt, eftersom det inte nämns med ett enda ord. Däremot minns jag hur det var för några år sedan. Under förra mandatperioden pratade Anders Borg själv väldigt varmt om koldioxidskattens styrande effekter.

Anf. 63 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Fru talman! Vi går gärna vidare med fortsatt klimatanpassning av skatterna, för skatter är effektiva när det gäller att styra människors beteenden.

Vi hade till exempel Miljöpartiets stora satsning på att kompensera jordbruket för dieseln. Man återbetalade när det gällde dieselanvändning till jordbruket. Som jag förstår det var det en central del av koldioxidpolitiken under den förra regeringen.

Det har vi avvecklat. Därigenom får vi en stor effekt på koldioxidutsläppen utan att det kostar samhället eller hushållen stora belopp. Det är en väldigt effektiv skatteförskjutning.

När vi nu talar om skatter och styrning vill jag bara diskutera det här med arbetsgivaravgifter, för jag kan inte lämna Mats Pertoft i den frågan. Miljöpartiet vill höja arbetsgivaravgifterna med 16 miljarder. Det är en grundidé för Miljöpartiet att slå ut unga människor genom höjda arbetsgivaravgifter. Det vill man till en liten del använda till att sänka arbetsgivaravgifterna upp till en viss del av lönesumman.

Vi vet att alla sänkningar över lönesumman naturligtvis inte har någon effekt. Då är det alltså 1 av de 5 miljarder som Miljöpartiet satsar på det här som har effekt. Då vill jag fråga Mats Pertoft: Om man höjer skatterna med 16 miljarder och sänker dem med 1 miljard, kommer sysselsättningseffekten då att vara positiv eller negativ? Kan det inte vara så att en höjning med 16 miljarder har större negativ effekt än en sänkning med 1 miljard, Mats Pertoft?

Anf. 64 MATS PERTOFT (MP) replik:

Fru talman! Det är väldigt spännande. Jag frågade Anna Kinberg Batra om det här: Hur många jobb har det skapats genom den generella sänkningen av arbetsgivaravgiften för unga? Jag fick inget svar. Vad regeringen gör är att bedriva en slösaktig bidragspolitik genom generella sänkningar av arbetsgivaravgiften i stället för att sänka arbetsgivaravgiften för dem som är arbetslösa och behöver komma i jobb.

Jag trodde att vi var överens om arbetslinjen i det här huset. Jag trodde att Anders Borg verkligen ville ha en arbetslinje och att folk ska börja jobba. Det vill vi nämligen i Miljöpartiet. Det är därför vi sänker arbetsgivaravgiften mer för dem som är arbetslösa. Vi tror på näringslivet i det här landet. Vi tror att de kan betala hyggliga löner till ungdomar när de ändå ska anställa dem och att de därför inte behöver någon subventionering. Vi tror inte på subventionering bara för subventioneringens skull.

Men det gör alliansregeringen. Man sprider ut det hela. Man bedriver en bidragspolitik på det sättet. Man slösar med pengarna, enligt alla experter, men man kan inte redovisa hur många som har fått jobb. Vi menar att vi vill ge de ungdomar som är arbetslösa stöd och hjälp in på arbetsmarknaden. De som redan är inne på arbetsmarknaden behöver vi inte stötta extra.

Jag har heller inte riktigt fått svar på det där med klimatet och koldioxidskatten och så vidare, utan det är bara generell luft jag har fått till svar. Jag undrar vad den mening jag citerade i DN-artikeln innebär. När kommer ni att börja prissätta miljöeffekterna på ett rättvist sätt?

Anf. 65 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Fru talman! Nu har jag två minuter på mig att fortsätta den här diskussionen med Mats Pertoft. Miljöpartiet sänker alltså arbetsgivaravgifterna med, om jag minns rätt, 5 miljarder kronor upp till en viss andel av lönesumman. Vi vet att av de pengarna ligger 4 av 5 kronor över gränsen. Det kan naturligtvis inte ha någon som helst effekt över huvud taget på sysselsättningen att sänka arbetsgivaravgiften på den första lönesumman i Volvo, Astra eller Sandvik. 4 av 5 kronor är därför bortkastade.

Då återstår alltså 1 miljard i sänkning. Låt oss då anta att effekterna av den sänkningen är i storleksordningen 1 200–1 300 jobb om vi räknar på samma sätt. Sedan höjer Miljöpartiet arbetsgivaravgifterna med 16 miljarder. På kort sikt kostar det i storleksordningen 20 000 jobb. Hur kan 1 000, 1 200 eller 1 300 jobb kompensera för 20 000 förlorade jobb? Hur kan 1 miljard väga upp 16 miljarder i höjning? Hur kan 16 miljarder i höjning vara en sänkning när den ska kompenseras med 1 miljard?

Det här måste vara en av de mer bakvända ekonomisk-politiska logikerna vi har haft i Sveriges riksdag. Man säger att arbetsgivaravgifter är viktiga. Sedan höjer man dem med 16 miljarder och sänker dem med 1 miljard.

Fru talman! Detta går inte ihop. Det leder till färre jobb, fler unga utanför arbetsmarknaden, mindre sysselsättning och högre arbetslöshet. Det, fru talman, är en politik jag vill avvisa.
(Applåder)

Anf. 66 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja att finansministern förklarade ett par av Alliansens prioriteringar. Den ena var jag inne på tidigare med finansministerns kollega Anna Kinberg Batra. Det gällde jobbskatteavdragen. Som vi har nämnt tidigare finns det bland oberoende bedömare en ganska stor gemensam uppfattning och samsyn kring jobbskatteavdragen. Till skillnad från många ineffektiva reformer från Alliansen har det här kanske varit den mest effektiva när det kommer till just att skapa sysselsättning och tillväxt. Finansministerns eget departement kommer fram till att av alla reformer för att skapa sysselsättning har jobbskatteavdraget varit den reform som skapat mest sysselsättning per krona.

Nu befinner vi oss i ett ekonomiskt läge där just stimulans av sysselsättning och tillväxt är någonting som efterfrågas, senast härom timmen från Konjunkturinstitutet. Då undrar jag hur Alliansen och finansministern förklarar en prioritering där man prioriterar räkmackor och andrahandsuthyrning framför den, enligt Finansdepartementet självt, mest sysselsättningsskapande åtgärden. För handen på hjärtat, de här två reformerna om cateringmoms och andrahandsuthyrning är sidospår som inte bidrar i någon större utsträckning till tillväxt. Hur förklarar man det för Alliansens väljare?

Jag skulle också vilja fråga om en annan prioritering. Vi i Sverige är under Alliansen på gång att återigen slå nya invandringsrekord. De

närmaste åren prognostiserar SCB en invandring på över 100 000 om året i snitt. Det medför massiva kostnader. Hur förklarar ni för era väljare varför ni prioriterar en ökande invandring framför välfärd, sysselsättning och lägre skatt på arbete?

Anf. 67 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Fru talman! Jag tror att alla förstår vad Sverigedemokraterna vill. Man vill för det första minska invandringen och för det andra stänga de invandrare som är i Sverige ute från arbetsmarknaden. Det är de två kärnidéer Sverigedemokraterna har: Färre ska komma hit, och de som kommer hit ska inte komma in och få arbete.

Det är två grundläggande utgångspunkter som jag inte delar. Det är bra för Sverige att vi har öppna gränser. Det är bra att vi är en del av en öppen och fri världshandel. Det är bra att det kommer arbetskraftsinvandrare hit och gör viktiga arbeten. Det är bra och anständigt att vi har en flyktingpolitik som bygger på att människor kan fly från konflikter och få en fristad i Sverige.

Sedan har svensk integrationspolitik inte fungerat så väl som den borde. Vi borde både ha mer av stöd och mer av krav för att få invandrare som kommer till Sverige att snabbt komma in på arbetsmarknaden. Men Sverigedemokraternas hela utgångspunkt är att vi ska ha färre invandrare och att de som är här ska stängas ute.

Jag delar inte den utgångspunkten, och därför ser jag också alldeles tydligt att när vi som regering utformar vår politik kommer vi att söka brett samförstånd. Vi kommer att försöka hitta stöd i Sveriges riksdag för våra förslag hos både Miljöpartiet, Socialdemokraterna och andra partier. Men vi kommer inte att samarbeta med Sverigedemokraterna.

Anf. 68 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Min fråga var alltså varför regeringen vill prioritera sänkt cateringmoms och underlätta andrahandsuthyrning framför ytterligare jobbskatteavdrag för att stimulera till sysselsättning.

Svaret jag fick från finansministern talar sitt tydliga språk. Det är alltså Alliansens uppfattning att vi ska ha invandrare som ska bo i andra hand och breda våra räkmackor. Det måste vara den uppenbara kopplingen i och med att det var det resonemanget som kom som svar på frågan.

Vad gäller Sverigedemokraternas politik och syn på segregation och invandring har vi en tydlig linje för innanförskap, att inkludera människor.

Till att börja med bryter vi segregationspolitiken. Genom att vi minskar invandringen fyller vi inte på segregationen. Vi stärker svenska språket i skolan. Vi utökar undantagen från turordningsreglerna, vilket gör att tröskeln blir mindre in på arbetsmarknaden för den som inte redan har ett kontaktnät. Vi kommer också, som sagt, att budgetera för ett lägre skattestryck än Alliansen. Vi kommer att fördela skatterna tydligare, om man ser till exempel på arbetsgivaravgiften som jag nämnde i mitt anförande, mot de mindre företag som får möjlighet att nyanställa, och det är ofta just i de mindre företagen som invandrare jobbar.

Vi riktar alltså våra insatser för att inkludera invandrare i samhället, och vi skapar också förutsättningar för det genom en invandringspolitik som inte fyller på ett redan ökande och omfattande utanförskap. Allian-

sen prioriterar i stället reformer för att göra servicetjänster billigare så att de nya invånare som har svårt att komma in på arbetsmarknaden ska kunna jobba med att laga mat till oss.

Det är egentligen det som skiljer Alliansens arbetslinje från Sverigedemokraternas arbetslinje. Vår arbetslinje syftar i första hand till sysselsättning som ger tillväxt, inte till sysselsättning som i första hand skapar servicetjänster till oss andra.

Anf. 69 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Fru talman! Sverigedemokraterna har tydliga prioriteringar. Man prioriterar lägre skatt. Man prioriterar högre a-kassa, bättre sjukförsäkring, större satsningar på försvaret, bättre äldreomsorg, mer till skolan, mer till vägarna och mer till järnvägarna.

Jag tror att jag skulle kunna fortsätta räkna upp allting, för när jag har lyssnat på Erik Almquist och för den delen Jimmie Åkesson är det praktiskt taget varje utgiftsområde och varje skatt som kan prioriteras. Man sänker alla skatter och satsar på alla områden.

Det är inte att prioritera. Att prioritera är att säga att man är beredd att föreslå åtgärder som har effekter. Att vi stänger gränserna i Sverige och låser invandrare ute från arbetsmarknaden och stänger in dem i bidragsberoende är inte en politik som ger bättre offentliga finanser. Det är en politik som ger större utanförskap.

Det är klart att det är bra att vi minskar skattekilarna i restaurangbranschen. Oavsett om det handlar om sill och nubbe, pizza eller någon annan rätt som serveras är det alldeles självklart att det är bra med mindre skattekilarna därför att det ger fler jobb även i restaurangsektorn.

Alla jobb behövs i Sverige. Det är vår prioritering, och det är därför det är bra att sänka restaurangmomsen, fru talman.

Anf. 70 LEIF JAKOBSSON (S):

Fru talman! Vi går nu över på den delen av talarlistan där de anmälda talarna framför allt tänker hålla sig till skattefrågorna och de ekonomiska riktlinjerna.

Jag har förstått att humöret inte längre är på topp i den moderata riksdagsgruppen. Vi känner ju Moderaterna historiskt som partiet som vill lösa varje problem med ett avdrag eller en skattesänkning. Den förra mandatperioden var det säkert klackarna i taket – att överta en ekonomi med väldigt stora överskott och bara kunna sänka skatter i budget efter budget. Men så tog de stora överskotten slut, och även en borgerlig regering fick lära sig att efter sol kommer det regn.

Den enda skattesänkning regeringen har bjudit sina riksdagsgrupper på den här mandatperioden är sänkningen av matmomsen. Ska vi titta på den här vårpropositionen kan vi notera att det enda som finns i den vägen, i alla fall som pekats ut, är ett eventuellt större avdrag när man hyr ut sin lägenhet. Det är inget som stillar en rejäl skattesänkarhunger.

Det är kanske i det ljuset vi ska se det tonläge som finansministern hade för en stund sedan. Det kanske inte är så roligt längre, när man inte kan gå vidare på den skattesänkarväg som tydligen fortfarande är drivkraften bland både gamla och nya moderater.

Det är naturligtvis så att den ekonomiska krisen i Europa har lagt grimmor på regeringen på två sätt. Det ena är bristen på tillväxt, som gör

att det inte finns utrymme för skattesänkningar. Ska moderaterna leva upp till sin nya retorik, att man numera också är anhängare av en skattefinansierad välfärd, går det inte att sänka skatter.

Det andra är det race to the bottom som bara för några år sedan fanns i Europa, före finanskrisen. Länder sade att deras affärsidé var att sänka inkomstskatter, platta till skatterna, sänka bolagsskatterna: Så ska vi konkurrera. De länderna har det inte gått bra för. När de nu ska reda upp sina problem måste de gå den andra vägen. Det vi ser i Europa är inte längre att Sverige sticker ut när det gäller skattekvot. Snarare är det så att de länder som tidigare var på väg nedåt nu är på väg upp. Det visar sig bland annat i att till exempel vår momssats inte längre är avvikande.

Fru talman! Det börjar också göras bokslut över skattesänkarpolitiken. Så här i efterhand tror jag att det var ett strategiskt misstag, framför allt av Moderaterna, att klä sina skattesänkningar i uttryck som att det var en politik för att skapa arbete. Den har ju visat sig inte fungera. Det hade kanske varit bättre att 2006 säga som det var: Vi vill sänka skatterna framför allt för dem som har höga inkomster och för dem som har stora förmögenheter, för vi vill öka klasskillnaderna. I stället hette det att det var en jobblinje.

Nu börjar vi på område efter område se att effekterna inte alls blir bra. Regeringen själv presterar i och för sig ett debattinlägg i vårpropositionen om jobbskatteavdragets effekt. Vi fick en betydligt mer nyanserad bild när vi hade en gemensam hearing och andra fick berätta vilken effekt de kunde se att jobbskatteavdragen har fått.

Vi kan se att mantrat att sänka skatter skulle leda till lägre arbetslöshet inte alls har fungerat. Arbetslösheten är högre i dag, ungdomsarbetslösheten är mycket högre och långtidsarbetslösheten har skenat, trots skattesänkningar i hundramiljardersklassen.

Visst går det att härleda ett och annat jobb till skattesänkningarna, men de arbetstillfällena måste vara bland de dyraste per styck som någonsin har skapats. Jag minns debatten om industristöden. Jag minns debatten om varvsstöden på 80-talet. Det var en västanfläkt i kostnader jämfört med vad den här politiken kostar. Det är inte en ansvarsfull politik, den är slösaktig.

På sista raden, när man ändå har investerat i skattesänkningar i storleksordningen 100 miljarder med motivet att det skulle sänka arbetslösheten, kan vi notera att arbetslösheten har ökat. Hur ser då bokslutet ut? Det är inte bra.

Men, fru talman, bokslutet måste också handla om fördelningseffekterna. Den sammanlagda effekten av skattesänkningarna har ökat klasskillnaderna i Sverige. Människor med låga inkomster står nu för en betydligt större del av betalningsansvaret för våra gemensamma utgifter. Det är sannerligen inte konstigt att barnfattigdomen ökar i vårt land och att ren välgörenhet har kommit tillbaka för att täppa till hålen i samhällssolidariteten.

Fru talman! Vi socialdemokrater menar att Sverige kan och ska göra bättre ifrån sig. Vi har en mycket ambitiösare politik för att skapa nya kunskapsintensiva jobb och bekämpa arbetslösheten. Vi är fast beslutna att lyfta den svenska skolan. Vi tycker att Sverige bör gå före i klimatarbetet.

Först på vår lista står naturligtvis att bekämpa arbetslösheten. Det har konstaterats att regeringens metod att använda skattepolitiken har varit alldeles för kostsam och haft alldeles för dålig effekt. Nedsättningen av arbetsgivaravgiften för alla under 25 år har varit som att skjuta med en hagelbössa. Vi vill i stället använda det utrymme till riktade insatser som hjälper fram innovationer till jobbskapande företag. I vår motion till exempel pekar vi på riskkapitalavdrag som förbättrar möjligheterna för växande företag att få in kapital från andra håll. Vi vill ge nystartade företag bättre möjligheter till att satsa på forskning och utveckling genom att tillåta avdrag för sådana kostnader, inte bara mot vinsten utan också mot arbetsgivaravgifter. Det är med sådana riktade insatser för framtidens jobb som vi skapar de riktiga jobben.

Sänkningen av krogmomsen är en annan av de skattesänkningar som regeringen har genomdrivit i syfte att skapa jobb. Nu visar det sig att inte heller den teorin fungerar. Det är ett mycket kostsamt sätt. Tänk så många arbetslösa i vårt land som i stället hade kunnat få en kvalificerad utbildning för de 5 miljarder om året som krogmossänkningen kostar, så att de här människorna hade kunnat ta de jobb som näringslivet nu säger sig inte kunna besätta på grund av att det inte finns sökande med rätt kompetens.

Det är genom en kvalificerad arbetsmarknadspolitik, en kvalificerad utbildningspolitik som man ser till att de arbetslösa får jobb i stället för att låsas in i fas 3. Och det är så, fru talman, att med en sådan politik som rustar människor och banar väg för nya jobb kommer också ökade skatteinkomster som kan finansiera välfärden. Vi får ofta höra frågan: Hur ska ni betala era höga ambitioner? Hur ska ni finansiera dem? Svaret är naturligtvis att för varje arbetslös som kommer i arbete, för varje människa som till följd av vidareutbildning kan byta till ett högre avlönat arbete ökar också de gemensamma resurserna och möjligheterna för den gemensamma välfärden.

Långtidsarbetslösheten pressas tillbaka – tänk bara experimentet om vi kunde backa bandet och vara tillbaka på den långtidsarbetslöshet som fanns 2006, när den här regeringen tog över. I så fall skulle 45 000 färre än i dag tvingas vara i långtidsarbetslöshet. Samhällets kostnader skulle naturligtvis vara betydligt lägre och skatteintäkterna öka. Och när vi slutar förvägra stora skaror av unga människor utbildning och hjälp in på arbetsmarknaden får de inte bara möjligheten att stå på egna ben, de får också vara med och bidra till det gemensamma.

Det är den positiva spiralen – fler i jobb, fler som är utbildade att ta jobben som kan bygga Sverige starkt igen. Då behöver Sverige en ny regering, som inte ser som sin huvuduppgift att sänka skatterna för dem som redan har, utan en regering som ser till allas bästa och landets bästa – en regering som tar ansvar för sysselsättningen.

(Applåder)

Anf. 71 JACOB JOHNSON (V):

Fru talman! Den svenska välfärdsmodellen är i högsta grad skattefinansierad. År 2010 var de samlade offentliga utgifterna, inklusive transfereringarna, i Sverige drygt 1 700 miljarder kronor och de samlade skatteintäkterna drygt 1 500 miljarder kronor. Skatterna finansierade därigenom ca 87 procent av de offentliga utgifterna. Även om det finns andra

intäktslag är skatterna själva fundamentet i finansieringen av välfärden och infrastruktursutbyggnaden.

Sverige har en av världens högsta skattekvoter. Enligt vårpropositionen beräknas den i år hamna strax under 45 procent. Det sägs ibland i den allmänna debatten att den relativt höga skattekvoten är skadlig för Sverige och att vi av konkurrensskäl måste sänka skatternas andel av ekonomin. Men en ganska enkel omvärldsanalys tycker jag pekar i en annan riktning. Skattekvoterna för EU:s främsta krisländer 2009 säger en del: Grekland 29,4 procent, Spanien 30,7 procent, Portugal 35,2 procent, Irland 27,8 procent. Det verkar inte som att låga skattekvoter innebär en stabil ekonomi.

När man läser dagens betänkande ur ett skatteperspektiv ser man hur allianspartierna sida upp och sida ned upprepar den borgerliga regeringens mantra om jobbskatteavdragets förträfflighet. Det framgår av betänkandet att jobbskatteavdraget är den största enskilda förändringen av skattesystemet sedan reformen 1990/91 och att det sammantaget uppgår till 83 miljarder kronor eller alltså drygt 5 procent av de samlade skatteintäkterna. Jobbskatteavdraget anses ha medfört högre sysselsättning och ökat arbetskraftsdeltagande och leda till sänkt jämviktsarbetslöshet. Det är en tankebana som är lite svår att följa eftersom arbetslösheten samtidigt stigit från dryga 7 procent i maj 2006 till dryga 8 procent i maj i år.

Riksdagen begärde för ett år sedan en utvärdering av jobbskatteavdraget, och regeringen lämnade också en sådan utvärdering samtidigt som man presenterade sin vårproposition. Finans- och skatteutskottet genomförde sedan en öppen utfrågning om denna utvärdering. Vid utfrågningen hävdade statssekreterare Hans Lindberg från Finansdepartementet att utvärderingen givit entydiga resultat att jobbskatteavdraget har inneburit 100 000 fler sysselsatta och 25 000 färre arbetslösa. Om man läser själva utvärderingen uttrycker sig författarna dock mer försiktigt. De skriver till exempel att sammantaget *indikerar* detta att jobbskatteavdraget *bidrar* till högre sysselsättning. Det kan alltså finnas andra förklaringar. Detta påpekades också av bland annat TCO:s representant vid utfrågningen, som lyfte fram lägre nettoersättningar för arbetslösa och sjuka, det vill säga mer av piska, som ju infördes samtidigt med jobbskatteavdraget. TCO ansåg vidare att jobbeffekten av jobbskatteavdraget är svår att påvisa och sannolikt mycket svagare än antagits. Även Almegas representant vid utfrågningen ifrågasatte utvärderingen och ansåg dess slutsatser vara skruvade och pekade i stället på tjänstesektorns tillväxt, särskilt inom kunskapsintensiva branscher, det vill säga en pågående strukturomvandling av svensk arbetsmarknad.

Fru talman! Den presenterade utvärderingen av jobbskatteavdraget håller enligt min mening inte måttet, och regeringen drar alldeles för långtgående slutsatser av dess resultat. Till exempel saknas en analys av olika alternativa användningar av de 83 miljarder kronor det handlar om. Vad hade vi inte kunnat få för dessa pengar i form av till exempel infrastruktursatsningar, förbättrad rättvisa och social välfärd?

Det är mot denna bakgrund anmärkningsvärt att regeringen tydligen vill fortsätta med ytterligare jobbskatteavdrag. Jobbskatteavdragen är dessutom ett av flera exempel på den avdragskavalkad som kännetecknar Alliansens skattepolitik och som sammantaget innebär att skattesystemet

kraftigt urholkas. Dessutom innebär det att olika inkomster beskattas olika och att därmed principen om skatt efter bärkraft undergrävs. Vänsterpartiet vill på sikt återgå till lika skatt för lika inkomster oberoende av om dessa är från arbete, pension, a-kassa eller sjukförsäkring. Inkomst- och jämlikheten i Sverige mätt som Gini-koefficient har ökat under en längre tid, och regeringens politik förstärker detta. Vi vill däremot föra en politik för ökad jämlikhet och anser att löneinkomster på den övre halvan av inkomstfördelningen successivt kan beskattas högre än i dag. Vi vill även återinföra skatt på arv, gåvor och förmögenhet, liksom de till exempel har gjort i vårt grannland Norge.

Fru talman! Regeringen lider alltså av vad man gott kan kalla avdragshysteri, och denna har i grunden ändrat vårt skattesystem. Liksom en rad organisationer som LO, Saco, Almega, Finanspolitiska rådet med flera anser vi därför att det är dags för en ordentlig översyn av vårt skattesystem. Detta avvisas än så länge av Alliansen som tydligen vill fullborda omdaning av ett enhetligt och enkelt skattesystem till rena schweizerosten.

Jag är alltså utan att jag på något sätt har gått in i alla detaljer mycket kritisk till regeringens skattepolitik. Men om jag så här strax före sommaruppehållet ska anstränga mig att hitta något positivt kan jag sträcka mig till att välkomna regeringens intentioner när det gäller att komma till rätta med skatteplanering genom skatteavdrag, vilket ju bland annat används av riskkapitalbolag som bedriver verksamhet inom välfärdssektorn. Skatteverket har med rätta visat att det med dagens lagstiftning föreligger mycket starka incitament för riskkapitalbolag att använda sig av det man brukar kalla aggressiv skatteplanering. Vänsterpartiet har motionerat om att avdrag ej ska medges för lån inom en koncern. Regeringen tar med den lagrådsremiss som nu presenteras ett steg i rätt riktning, men jag har noterat att Skatteverket anser att åtgärderna inte är tillräckligt skarpa. Vi får återkomma i denna fråga när regeringen senare i höst lägger sitt förslag på riksdagens bord.

Fru talman! Målsättningen med Vänsterpartiets skattepolitik är att få fler människor i arbete, att trygga välfärden och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. En hög sysselsättning är en förutsättning för att få resurser till den offentligt finansierade generella välfärden. Skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov.

Vi menar att det är ett övergripande samhällsekonomiskt problem att vi i dag underinvesterar i gemensamt finansierade verksamheter. Direkta investeringar har mycket starkare sysselsättningseffekter på kort sikt än till exempel bolagsvinster och privat konsumtion. Skatterna omfördelar också resurser från hög- till låginkomsttagare och mellan kvinnor och män. Det finns många skäl till att förespråka ett jämlikare samhälle, och flera av dem är ekonomiskt betydelsefulla. Ett exempel är den stimulans-effekt det ger genom att hämta inkomster från grupper med hög sparkvot och i stället använda dem till löner och transfereringar åt människor som annars skulle ha haft mycket låga inkomster. Det är särskilt viktigt i den internationella kris vi ser dessa år.

Herr talman! Med detta yrkar jag bifall till reservation 4 i betänkandet.

Anf. 72 HENRIK VON SYDOW (M):

Herr talman! Först vill jag ge Leif Jakobsson en rapport om humöret i den moderata riksdagsgruppen. Jag kan rapportera därifrån eftersom den moderata riksdagsgruppen hade en middag i går kväll.

I en krävande omvärld och med tuffa utmaningar framför oss är humöret mycket gott i den moderata riksdagsgruppen. Vi är förstas glada över att det har blivit 200 000 fler jobb i den svenska ekonomin sedan 2006. Vi är stolta över att låg- och medelinkomsttagare som arbetar har fått mer än 1 000 kronor över varje månad. Vi är förstas glada över att vi har gjort arbete mer lönsamt i Sverige. Det finns fler tecken som bevisar att Sverige är på rätt väg, att Sverige sticker ut, att vi är ett gott exempel, att Europa och delar av världen vänder blickarna mot Sverige just som ett gott exempel på strukturerat reformarbete som får ekonomin att växa och jobben att bli fler.

Jag skulle vilja börja med just den krävande omvärlden, som har präglat debatten så här långt i dag, med skuld- och underskottskrisen i Europa som rymmer ett par tendenser som spelar roll för Sverige och för riktlinjerna för den svenska skattepolitiken. Det är uppenbart att skuld-krisen kommer att ha konsekvenser också för skattepolitiken i andra länder och i EU-samarbetet, och den påverkar vårt eget utrymme och den omgivning där vi har att utforma vår politik.

Vi kan se två tydliga tendenser runt omkring oss. I krisutsatta länder kommer nu som ett svar på skuldkrisen höjda skatter, ökad skattebörd. När vi själva här diskuterar möjligheterna till reformer och lägre skatter stiger samtidigt de generella skattekvoterna i länderna runt omkring oss.

Samtidigt med detta ser vi starka krafter som nu trycker på mot ökad konvergens i skattepolitiken, mer av överstatlighet, mer av gemensamt beslutsfattande, där det svenska folkets och den svenska riksdagens beskattningsmakt kommer att utmanas. Det ligger nu i dynamiken att vi kommer att se fler förslag om fler skatter också på Europeiska unionens nivå.

Detta ska vi rikta blickarna mot. Svaret på skuldkrisen får inte bli mer av egna medel, inte mer av EU-skatter och inte mer av momsintäkter och tullar till EU.

I just denna miljö är det viktigt att vi i Sverige använder vår skattepolitik så att Sverige kan stå starkare, och där spelar riksdagen en viktig roll för att värna svenska folkets skattesuveränitet och makten att beskatta sig själv.

Jag vill påminna om de diskussioner som vi har och citera ett av våra yttranden till kommissionens förslag som vi återkommande behandlar i utskottet:

Utskottet ”motsätter sig bestämt förslagen om att kompetens på skatteområdet ska överföras till EU-nivån. --- Övergången till en annan beslutsordning i form av kvalificerad majoritet i stället för enhällighet innebär enligt utskottets uppfattning en urholkning av Sveriges skattesuveränitet.”

Jag tror att detta i vår tid kommer att bli viktiga frågeställningar. Och nu är det viktigt för riksdagen och för skatteutskottet att på detta fält vara konstitutionellt vaksamma för att värna svenska folkets beskattningsmakt.

Herr talman! Skuldskrisen i Europa påminner oss också om vikten av att ha en god ordning för vår egen skattepolitik och för våra egna skatte-reformer. Skattepolitikens utgångspunkter är viktiga.

För det första är naturligtvis skatterna en finansieringskälla för den offentliga välfärden. Vi måste ha ordning och reda i de offentliga finanserna. Våra skatter och våra utgifter måste hänga ihop så att vi inte skapar obalanser.

För det andra måste skattesystemet utformas så att det ger goda förutsättningar för varaktigt hög sysselsättning. Vi vet att olika skatter har olika effekt på sysselsättningen. Allra mest skadligt är naturligtvis höga marginal- och tröskeeffekter i inkomstskatterna – det som OECD nu till exempel tydligt avråder medlemsländerna från att införa.

För det tredje är det viktigt att vi nu har ett skattesystem för konkurrenskraft, för företagande och för investeringar. Det handlar om att klara en ökad konkurrens med omvärlden, att vi har kapital i Sverige som gör att svenska företag har möjlighet att konkurrera, att vi har ägare till svenska företag som kan säkra att svenska företag klarar framtidsutmaningar men också ägare som kan ta hand om bolag när de hamnar i bekymmer.

För det fjärde ska vi naturligtvis därtill ha effektiva ekonomiska styrmedel som en del av vårt skattesystem. Vi vill ha höga skatter på koldioxid, på alkohol och på tobak, och på annat där skatterna i sig och i sin styrande effekt har ett egenvärde.

För det femte måste vi ha en utgångspunkt om rättssäkerhet, legitimitet och lojalitet som gör att vårt skattesystem är och uppfattas som rimligt och rättvist.

Detta är fem utgångspunkter som är viktiga att arbeta utifrån och som vi måste se som utgångspunkter också för reformer framöver.

För det fortsatta reformarbetet finns det i underlaget, i vårpropositionen och i betänkandet, ett viktigt kvitto på genomförda skattereformer som skapar jobb och som stärker Sveriges ekonomi. Det finns i bil. 5, utvärderingen av jobbskatteavdraget, som skatteutskottet tillsammans med finansutskottet närmare belyste i en öppen utfrågning.

Jag skulle vilja säga att verkligheten kanske är det allra tydligaste kvittot och det faktum att vår ekonomi fungerar bättre nu än tidigare. Trots att vi befinner oss i det mest ekonomiskt utsatta läget sedan 1990-talskrisen, och innan det den stora depressionen på 1930-talet, har sysselsättningen i Sverige ökat med över 200 000 jobb sedan 2006.

Utvärderingen visar också på entydiga resultat. Jobbskatteavdraget ger betydande sysselsättningseffekter. Vi ser ett tydligt högre arbetskraftsdeltagande, en tydligt högre sysselsättning och en lägre arbetslöshet än väntat. Det bekräftar tidigare bedömningar att omkring 100 000 fler är i arbete tack vare jobbskatteavdraget.

Jobbskatteavdraget är huvudkandidaten till att förklara varför sysselsättningen har ökat i tider av ekonomisk oro, till skillnad från 1990-talskrisen då arbetskraftsdeltagandet sjönk. Jobbskatteavdraget är nu en av de mest genomlysta och mest utvärderade skattereformer vi känner till, och resultaten går igen. Jobbskatteavdraget är just en av de mest jobb-skapande skattereformer som vi känner till.

Detta är en bedömning som i stora delar delas av Konjunkturinstitutet, Finanspolitiska rådet och IFAU.

Med jobbskapande skattereformer vill Moderaterna och Alliansen fortsätta med en skattepolitik för fler i arbete, inte minst i grupper med en strukturellt hög arbetslöshet. Alltför länge har ungas inträde på arbetsmarknaden och integrationen i Sverige präglats av hinder och svårigheter. Detta är vår akilleshäla. För att komma till rätta med grupper som står längre från arbetsmarknaden måste förutsättningarna för fler jobb växa fram och bli mer gynnsamma. Drivkraften att gå från bidrag till arbete måste förstärkas.

Till nycklarna för fler jobb hör goda förutsättningar för företagande. RUT-avdraget har varit viktigt för att göra svarta jobb vita, bryta utanförskapet och stärka företagandet och sysselsättningen bland till exempel utrikes födda.

Restaurangbranschen är en viktig bransch där många, både unga och utrikes födda, får chansen till egen försörjning. Det är närmast ett instegsjobb. Lägre kostnader och ökad lönsamhet är nyckeln för att fler jobb ska skapas. Sänkt moms i den så personalkrävande restaurangnäringen har därför effekter på tillväxten av nya jobb.

Regeringen har dessutom tillsatt en företagsstattekommitté med uppdraget att se över den svenska företagsbeskattningen. En konkurrenskraftig beskattning av företagande är avgörande för att Sverige ska vara ett intressant och attraktivt land för investeringar och entreprenörskap. Målet är tydligt: Fler företag ska kunna startas så att fler jobb kan växa fram. Nystartade och snabbväxande företag tillhör dem som kanske i större utsträckning än andra rekryterar både unga och utrikes födda, grupper som står längre från arbetsmarknaden.

Regeringen har också tillsatt en utredning för att utforma nystartszoner på platser där utanförskapet är stort. Genom särskilda skattelättnader och förenklad administration kan företagande och jobb växa fram.

För att nystartszoner ska få en tydligt jobbskapande effekt är det viktigt att lyssna på internationella erfarenheter, inte minst från Storbritannien. Med rätt utformning kan de vara ett viktigt steg för att få fler i jobb i områden med sociala utmaningar.

Fortsatta skattereformer tillhör våra mest centrala strukturreformer. Jobbskatteavdraget har sänkt trösklarna, framför allt för dem med lägst marginaler, och är en effektiv form för att få fler i arbete. Det gäller särskilt i länder som fortfarande har ett relativt högt skattetryck, där det finns grupper med hög strukturell arbetslöshet som äldre, yngre och utrikes födda. Därför vill vi, när och om ekonomin tillåter, gå fram med ett femte jobbskatteavdrag.

Vi läser i riksdagens skatteutskott med stort intresse yrkanden och förslag från oppositionspartierna. Vi är bekymrade över att varken Socialdemokraterna, Miljöpartiet eller Vänsterpartiet knappt ens lyfter frågan om kopplingen mellan arbetslöshet och integration i sina alternativ till regeringens ekonomiska politik. I stället går oppositionspartierna fram med kraftiga skattehöjningar som tillsammans och sammanlagt uppgår till uppemot 80 miljarder kronor. Försämringar i och till och med avskaffande av RUT-reformen, fördubblad restaurangmoms och motståndet mot fler jobbskatteavdrag slår mot branscher där många unga och utrikes födda får sina första jobb och begränsar möjligheterna till en egen försörjning.

Skattehöjningar på arbete och företagande, som finansierar kraftigt utbyggda bidragssystem, höjer trösklarna in till arbetsmarknaden. Mot detta står en skattepolitik som i god ordning, från en styrkeposition och med en serie möjliga reformer sänker trösklarna och öppnar för människors arbete, kreativitet och företagande. Detta är centrala steg för att göra vårt skattesystem och Sverige konkurrenskraftigare och att vi får mer av jobb och välfärd.
(Applåder)

Anf. 73 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! Det gläder mig att Moderaterna i går hade en middag som höjde humöret och stämningen. Men när ni gick ut därifrån var statistiskt sett var tolfte person som ni mötte en människa som både kan och vill arbeta men inte får arbeta. Var tolfte människa som vill och kan arbeta har inget arbete i Sverige i dag, som ju ändå måste vara grunden för politikens inriktning.

Vi får gång på gång i den här debatten höra er hänvisa till den politik som ni har prövat i sex år, de teorier som fanns om skattesänkningar som skulle lösa arbetslösheten, om inte i ett enda slag så dramatiskt. Och vi har sett att arbetslösheten har ökat. Den har ökat totalt, den har ökat bland ungdomar, och långtidsarbetslösheten har ökat.

Men vi kan tänka bort det och säga: Men vi tror på utvärderingen som regeringen har gjort, samma regering som har lanserat detta som sin huvudidé. Men ska man utvärdera någonting är det väl kanske bättre att lyssna på några som inte har varit ända nere till armbågarna i syltburken.

Om ni ändå tycker att de 100 miljarder som ni har satsat på jobbpolitik och skattesänkningar har varit så fantastiskt framgångsrika. Varför satsar ni då inte 100 miljarder till? Då skulle ju arbetslösheten sjunka ännu mer.

Anf. 74 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Som jag pekade på under mitt inledningsanförande finns det akillesproblem. Det finns utmaningar. Det är en krävande omvärld också för Sverige.

Jag vill särskilt lyfta fram, som jag också pekade på i mitt inledningsanförande, att vi i omkring 20 år har haft omkring 20 procents ungdomsarbetslöshet. I 20 år har Sverige haft omkring 20 procents ungdomsarbetslöshet! Detta måste vi med reformer agera mot och lösa. Och vi gör det också. Jag pekade på listan med reformförslag som tar sikte på just det här samhällsproblemet.

Frågan som Socialdemokraterna och Leif Jakobsson måste svara på är: Hur ska fler ungdomar få jobb när det blir dyrare att anställa? Hur skapar fördubblade ungdomsarbetsgivaravgifter fler jobb? Höjningar med 16 miljarder som läggs just på ungdomsjobb skapar inte mer marginaler för Icahandlaren eller för Konsumbutiken. Det gör det svårare att anställa unga människor.

Konsekvensen av detta är att någonstans måste pengarna som ni lägger på företag som anställer unga människor tas ifrån. Valet står då för er mellan flera arbetslösa ungdomar eller sänkta löner. Det är det val som Socialdemokraterna har att göra.

Vilket är Socialdemokraternas besked till ungdomar i Sverige? Är det mer av arbetslöshet eller blir det sänkta löner?

Anf. 75 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! Henrik von Sydow vet mycket väl att anledningen till att vi inte ställer upp på sänkningen av arbetsgivaravgiften för ungdomar är att den är så kostsam och har så dålig träffsäkerhet. Vi vill använda de 16 miljarderna till att se till att de unga som inte har jobb faktiskt kommer i jobb, inte till att subventionera unga människor som ändå hade fått jobb. Det är det som är den stora bristen i det som ni kallar jobbpolitiken.

En del av det som finansierade era skattesänkningar var att ni tog bort kvalificerad arbetsmarknadspolitik och matchningen på arbetsmarknaden. Det som vi nu ser i en ökad långtidsarbetslöshet är att de människor som var arbetslösa inte fick möjligheten att komma tillbaka till arbetsmarknaden.

Vi har en helt annan syn på hur man bedriver arbetsmarknadspolitik. Det gör man inte med generella sänkningar för företagen. Det gör man genom att rusta de enskilda människorna genom att höja kompetensen och ge möjlighet att komma tillbaka till arbetsmarknaden. Det gäller både unga och människor som är mitt i livet, för att använda statsministerns uttryck.

Återigen: Om nu arbetsmarknadspolitikerna fungerar så fantastiskt bra som ni säger och de 100 miljarderna har varit så enormt framgångsrika, varför då inte spä på med 100 miljarder till?

Anf. 76 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Jag pekade på vikten av att reformer genomförs i en god ordning och att det viktigaste är att säkra finansieringen av den offentliga välfärden. Det är viktigast att vi har en budget i balans, att vi har en god ordning och att vi genomför reformer från en styrkeposition. Det är också då som de har förutsättningar att bli som mest framgångsrika.

Beskedet här var tydligt från Leif Jakobsson och Socialdemokraterna. Det finns ingen öppning för att ompröva frågan om den dubbla arbetsgivaravgiften för unga människor. Det är värt att notera.

När vi läser era förslag mycket noggrant hittar vi också höjningen, dubblingen, av restaurangmomsen – också detta något som slår just mot unga människor. Vi vet att det är en näring där unga människor ofta får sitt första jobb. Det här är ett sätt att ta ned trösklarna så att fler unga människor kan komma in på arbetsmarknaden. Även Socialdemokraternas förslag och yrkanden i riksdagens skatteutskott handlar om att dubbla restaurangmomsen. Tillsammans med de höjda, dubblade, ungdomsarbetsgivaravgifterna är det ett förslag som väsentligt höjer trösklarna in till arbetsmarknaden, inte minst för unga människor.

Frågan är: Varför har ni ett förslag som är så riktat just mot unga människor om att höja trösklarna för unga att ta sig in på arbetsmarknaden? Där är Socialdemokraterna och Leif Jakobsson fortsatt efter dagens debatt svaret skyldiga.

Anf. 77 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr talman! Henrik von Sydow refererade i sitt inlägg till OECD. Vi var där på besök nyligen, en delegation från skatteutskottet och finansut-

skottet, och fick ta del av intressanta studier och jämförelser som ju OECD är specialister på.

Vi kunde bland annat se jämförelser av skatter på företag och förmögenheter och att bolagsskatten i Sverige ligger på 26,3 procent, att jämföra med ett OECD-genomsnitt på 25,4 procent. I Tyskland är den 30 procent, i USA 39 procent och i Frankrike 34 procent. Vi har alltså inte en speciellt hög bolagsskatt i Sverige.

Vi fick också se att Sverige har en relativt låg fastighetsskatt internationellt sett och att de samlade skatterna på förmögenheter och kapital i Sverige är väsentligt lägre än genomsnittet i OECD. De ligger på ungefär 1 procent av bnp i Sverige mot ett OECD-genomsnitt på 1,5 procent.

Vi fick också ta del av att Gini-koefficienten, som mäter inkomst- och ojämlikheten, har stigit. Vi har fått en kraftigt stigande inkomst- och ojämlikhet i Sverige de senaste åren.

Vilka slutsatser drar Henrik von Sydow av detta? Ska Sverige fortsätta en väg med stigande ekonomisk ojämlikhet samtidigt som man sänker skatterna på företag och olika tillgångar? Vill Henrik von Sydow överge principen om skatt efter bärkraft? Ska Sverige bli ett skatteparadis för rika och skattetricksande storbolag?

Anf. 78 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Det var en bra studiedag på OECD i Paris som utskottet gjorde. Det finns flera lärdomar att dra av detta besök. Inte minst gäller det OECD:s stora medskick till Sverige om att det fortfarande är ett problem med nivåerna i det svenska skattesystemet – inte nödvändigtvis på de områden som Jacob Johnson pekade på, men Sverige har fortfarande problem med marginaleffekter vid arbete. Den höga beskattningen på arbete är fortfarande en utmaning. Det är också kopplat till det vi har pratat om, nämligen arbetsmarknaden och de största samhällsutmaningarna som Sverige har.

Häri ligger också svaret på den fråga som är av fördelningspolitisk karaktär. Prioriterat, viktigt framåt, är att fortsätta med en politik som gör det mer lönsamt att arbeta. Vi vet också att det enskilt bästa vi kan göra för att sammanhållningen i Sverige ska stärkas och klyftorna inte öka är att få fler i arbete, att ta människor från utanförskap och arbetslöshet in i arbete.

Jobbskatteavdraget är som sagt en av de viktigaste reformerna för detta. Vänsterpartiet är dock helt emot det. Man vill inte bara ta bort ett steg eller trappa av det, utan man vill ta bort samtliga steg i jobbskatteavdraget. Det gör det svårare för människor att ta sig från utanförskap till arbete. Det skulle öka orättvisorna i Sverige, och göra det mindre att lönsamt att arbeta. Inte minst för unga människor och invandrargrupper blir det då svårare att ta sig från utanförskap till arbete. Det är den politik som Jacob Johnson lägger fram förslag om i riksdagen.

Anf. 79 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr talman! Med Vänsterpartiets skatteförslag kommer 50 procent av löntagarna att inte få någon höjd inkomstskatt. Vi lade brytpunkten vid ungefär 28 000 för 2012. Det är alltså de i högre lönelägen som successivt får lite högre skatt.

Sammantaget, herr talman, innebär den borgerliga regeringens politik att ojämlikheten har ökat trots de jobbsatsningar som Henrik von Sydow talar om. Man måste titta på helheten. Den sänkta fastighetsskatten, den avskaffade förmögenhetsskatten etcetera har lett till ökad inkomstjämlighet.

Norge har tvärtom sänkt sin Gini-koefficient väsentligt efter att den rödgröna regeringen tillträdde 2005. Det norska skattesystemet innehåller såväl arvsskatt och förmögenhetsskatt som fastighetsskatt, om än med ganska höga fribelopp. Norge har också infört en så kallad utbytesskatt som gör det ointressant för företag att försöka omvandla löneinkomster till lägre beskattade kapitalinkomster, vilket ju är en obalans i vårt skattesystem här i Sverige.

Ser inte Henrik von Sydow problemen med den ökade ojämlikheten i Sverige? Vi vet att ett jämlikt samhälle är bättre för invånarnas hälsa, även för dem som har det bättre ställt, för kunskap och mot brottslighet, till exempel. Är inte den ökade ojämlikheten ett problem som borde beaktas i en översyn av det svenska skattesystemet?

Anf. 80 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Sammanhållning är viktigt. Det är ett viktigt värde och ledord också för skattepolitiken. I Sverige har vi en större social sammanhållning än i andra jämförbara länder. Vi har mer jämlika löner i jämförelse med andra. Vi har större sociala utgifter än något annat jämförbart land.

Den stora orättvisan är utanförskapet och arbetslösheten. Här krävs att skattepolitiken riktar in sig på att ta ned trösklarna så att fler får jobb.

Det som Jacob Johnson och Vänsterpartiet får fundera och reflektera över efter debatten är att under regeringsåren 1998–2006, då Vänsterpartiet till stor del stödde den socialdemokratiska regeringen, ökade inkomstspridningen i Sverige med 20 procent. Det skedde till stor del under högkonjunktur. Inkomstspridningen ökade alltså under den socialdemokratiska regeringen med 20 procent.

Att en sådan effekt inträder i tuffa tider är inte ovanligt, men Jacob Johnson kan fundera över vad det var som gjorde att den ökningen var så tydlig då. Inkomstspridningen ökade med 20 procent mellan 1998 och 2006 under den socialdemokratiska regeringen. Fundera på det!

Anf. 81 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Det är trevligt att diskutera enbart skattefrågor efter att sedan morgonen hållit på med alla finansfrågorna.

Jag har under året med tillfredsställelse noterat hur vi i skatteutskottet har debatterat och diskuterat att försöka ställa vårt arbete och våra förslag på vetenskaplig grund, till exempel när det gäller utvärderingen av momssänkningen. Det har också gällt jobbskatteavdraget där vi visserligen inte har fått lika entydiga svar. Men ambitionen är bra.

Jag vill ställa frågan om vetenskaplighet och effekt när det gäller två skatter. Den ena kom jag och tänka på i morse när jag läste Fredrik Reinfeldts och Lena Eks artikel i DN där de säger att priset ska reglera miljöeffekterna.

Henrik von Sydow talade om koldioxidskatten i sitt inledningsanförande. All expertis säger att om det ska bli någon effekt på koldioxiden

måste man höja skatten betydligt mer, mer än vad till och med Miljöpartiet föreslår. Vi håller oss till det som den parlamentariska klimatkommissionen föreslog.

Den andra frågan gäller sänkt arbetsgivaravgift för ungdomar. Jag har flera gånger i dag ställt frågan men inte fått något svar. Hur många jobb har det skapat?

Anf. 82 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Jag tackar Mats Pertoft för samarbetet under våren. Vi har gjort ett par överenskommelser och gemensamma skrivningar som har varit bra, och det har legat ett effektivt arbete bakom dessa.

Jag tycker att diskussionen om grön skatteväxling är intressant, och det vet Mats Pertoft. Det finns goda skäl att fortsätta klimatanpassa skatterna. Det är viktigt. En grön skatteväxling bygger på att man lägger skatter på det som är miljökadligt och samtidigt sänker skatten på arbete. Det är kärnan i den gröna skatteväxlingen, som jag hoppas att också Mats Pertoft ställer sig bakom.

Vi läser Miljöpartiets motioner med stort intresse. Vi hittar gott om förslag på skattehöjningar på svensk industri och svenskt näringsliv. Vi hittar också miljöskatter. Vi har dock svårt att se var den andra delen i den gröna skatteväxlingen ligger. Grön skatteväxling är inte bara röda skattehöjningar utan måste också vara inkomstskattesänkningar och sänkta skatter på arbete.

Frågan tillbaka till Mats Pertoft är: Lever idén om grön skatteväxling fortfarande i Miljöpartiet eller är det numera bara röda skattehöjningar?

Anf. 83 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Tyvärr svarade Henrik von Sydow inte på min andra fråga. Problemet är att alliansregeringen har sänkt skatten på lönearbete kraftigt utan att höja miljöskatterna. Det är alltså absolut ingen grön skatteväxling som har skett, snarare en blå.

Vi arbetar med frågan. Vi är intresserade både av sänkning av skatter på lönesidan och av höjning av miljöskatter. Det kan vi utan vidare diskutera, om det finns en seriös ambition på allianssidan.

Jag vill återkomma till den andra frågan som har diskuterats här i salen i dag. Finns det verifierade effekter av sänkningen av arbetsgivaravgiften för ungdomar? Varken Anders Borg eller Anna Kinberg Batra har varit förmögna att svara på den frågan. Det är viktigt att vi vet vad vi gör. Är det bara ett spel från Alliansen där man allmänt vill sänka företagskatten? Det kan man också göra, men då ska man inte påstå att man skapar jobb med det. Då är det en allmän skattesänkarpolitik.

För oss i Miljöpartiet är det intressant. Man kan sänka skatter till exempel kombinerat med höjda miljöskatter, grön skatteväxling. Skatter kan man sänka av speciella anledningar, till exempel för att skapa jobb. Det har inte blivit några jobb genom sänkningen av arbetsgivaravgiften för ungdomar, vad jag vet. Hittills har ingen kunnat säga det. Jag har inte sett några undersökningar om det. Det är rent slöseri från regeringen.

Det är alltid trevligt med sänkta skatter, men vad är effekterna? Varför har ni gjort det om det inte har någon effekt?

Anf. 84 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Utmaningen är att det är skattekilarna som höjer trösklarna för bland annat unga människor att ta sig in på arbetsmarknaden. Tar vi ned kostnaderna gör vi det enklare; det öppnar möjligheten för fler att anställa unga människor.

Det som Miljöpartiet har att fundera över är konsekvenserna av den politik som ni står bakom, nämligen att fördubbla ungdomsavgifterna nu när det med rätta är stort fokus på ett samhällsproblem, nämligen att unga människor har svårt att få jobb. Vilken blir konsekvensen av att man fördubblar arbetsgivaravgifterna? Det har Miljöpartiet att fundera på, tillsammans med hur man ser på grön skatteväxling och om det inte också kan rymma inslag av att sänka skatterna på arbete och skatterna på inkomst. Det är något för Mats Pertoft att fundera vidare på under sommaren kanske.

Anf. 85 MARTIN ANDREASSON (FP):

Herr talman! Det är mycket intressant att lyssna på oppositionens olika beskrivningar av vilka skatteutmaningar Sverige möter i dag. I det här anförandet ska jag göra några reflexioner över det och kontrastera med den politik som alliansregeringen för.

Leif Jakobsson tog upp skattesituationen i Sverige i förhållande till övriga Europa. Det var nästan med en biton av beklagande som han sade att vi i vissa lägen har sänkt skatter för att göra dem mer konkurrenskraftiga, som till exempel bolagsskatten. När andra länder i dag under en skenande skuldskris på grund av mångårig strukturell underfinansiering i sina budgetar tvingas både skära ned på utgifterna och i vissa lägen höja skatterna krymper naturligtvis skillnaderna mellan dessa länder och ett traditionellt högskatteländ som Sverige. Så är det. Men betyder det, Leif Jakobsson, att alla frågor om vilka skatter som är skadliga för Sveriges internationella konkurrenskraft blir oväsentliga? Jag tycker att det är viktigt att hålla fast vid. En gång i tiden samarbetade Socialdemokraterna och Folkpartiet om en skattereform som bland annat ledde till att vi fick en internationellt konkurrenskraftig bolagsskatt som var en av de viktigaste pusselbitarna i den skatteomläggning som har tjänat Sverige oerhört väl de senaste 20 åren.

I dag ser vi att andra länder har hunnit i kapp och hunnit om Sverige. Vi kan möjligtvis, som Leif Jakobsson, ruska bekymrat på huvudet åt det, men det är en verklighet som vi måste förhålla oss till. Anser Socialdemokraterna att vi ska ha en internationellt konkurrenskraftig bolagsskatt också i fortsättningen?

Marginalskatten för inkomstagare är en annan av de viktiga saker som åstadkoms i den skattereformen. Sverige tog ned sina marginalskatter och skapade en rimligare skatteskala för löneinkomster. Om det inte är något problem för Sverige att vi har marginalskatter på inkomster som ligger i det internationella toppskiktet, varför införde då Socialdemokraterna en särskild expertskatt för att minska de negativa konkurrenseffekterna för internationellt verksamma företag? Det tycker jag också tål att funderas över.

För lite drygt en månad sedan, den 8 maj, om jag inte missminner mig, höll finansutskottet och skatteutskottet en gemensam hearing med anledning av att regeringen hade återredovisat uppdraget att utvärdera

effekterna av jobbskatteavdraget. Precis som Henrik von Sydow lyfte fram var slutsatserna entydiga från de forskarstudier som har genomförts och de analyser som Finansdepartementet har gjort. Bilden är tydlig: Jobbskatteavdraget har haft effekt. Det är 100 000 fler sysselsatta och 25 000 färre arbetslösa. Det är en avgörande del i den politik som har gjort att Sverige, trots att vi har gått igenom den globalt värsta lågkonjunkturen i mannaminne, har klarat sig någorlunda helskinnat jämfört med de flesta andra länder.

Jag ska bortse från det oppositionsparti som inte har anmält sig till debatten.

Vänsterpartiet går som vanligt längst när det gäller skattehöjningar. Det är återinförd förmögenhetsskatt och återinförd arvsskatt. Det är höjd fastighetsskatt. Det är slopat HUS-avdrag och RUT-avdrag. Det är fördubblad arbetsgivaravgift för unga och så vidare. Dessutom handlar det om att slopa hela jobbskatteavdraget och ovanpå det en särskild engångsskatt på banker.

Jag vill dock fästa större uppmärksamhet på de resonemang som förs i Miljöpartiets och Socialdemokraternas skattepolitiska förslag. Miljöpartiets ekonomisk-politiska talesperson skrev härommånaden en mycket intressant debattartikel tillsammans med Almega. Miljöpartiet skrev: Höga marginalskatter skapar en onödig broms på de kunskapsintensiva företagen i vårt land. Så skrev Miljöpartiet i den debattartikeln samtidigt som man har röstat emot alla jobbskatteavdrag och samtidigt som man i sin ekonomisk-politiska motion föreslår höjda marginalskatter.

Jag tycker att det är positivt att det kommer en ny signal, och jag tycker att vi i den här debatten skulle kunna få svar på vad det är för marginalskatter som Miljöpartiet anser är de viktigaste att sänka. Är det de högsta marginalskatterna, något som bland annat Almega är kritiskt mot? Är det värnskatten vi ska börja diskutera? Är det marginalskatterna för medelinkomsttagare så att vi ska börja diskutera en uppjustering av brytpunkten för statsskatt? Eller är det marginalskatterna för dem som har allra lägst inkomst så att vi ska börja diskutera om det finns statsfinansiellt utrymme för att genomföra ett femte jobbskatteavdrag? Det är en fråga som det skulle vara intressant att få belyst av Miljöpartiet i denna debatt.

När det gäller Socialdemokraterna förbigår jag här av tidsskal både fördubblad restaurangmoms och fördubblad arbetsgivaravgift för unga. Jag ska inrikta mig på marginalskatterna på inkomst. Socialdemokraterna föreslår att jobbskatteavdraget ska rullas tillbaka från start vid en årsinkomst på 600 000 och att det ska vara helt avtrappat vid 1 000 000.

Jag har roat mig med att räkna på hur man rent skattetekniskt ska kunna konstruera detta utan att få helt orimliga effekter tidigare i skatteskalen. Man skulle till exempel kunna börja ta ut värnskatten redan vid 140 000 kronor i årsinkomst. Men det tror jag faktiskt inte att Socialdemokraterna vill. Då finns det bara ett enda sätt att göra det på, och det är att fördubbla värnskatten med start från 600 000 kronor till lite drygt 10 procent, alltså en marginalskatt på 60 procent, och därefter sänka marginalskatten igen vid 1 miljon i årsinkomst.

Det leder till en mycket underlig skatteskala, nämligen att låt oss säga den som jobbar som distriktsläkare får dubbelt så hög värnskatt som en som tjänar över 100 000 kronor i månaden. En som jobbar som distrikts-

läkare på en vårdcentral ska då betala 62 procent i marginalskatt, medan däremot Stefan Löfven med 114 000 kronor i månadsinkomst ska betala bara halva värnskatten.

En fråga till Socialdemokraterna är då: Varför ska en distriktsläkare har dubbelt så hög värnskatt som Stefan Löfven trots att Stefan Löfven tjänar dubbelt så mycket?

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i finansutskottets betänkande och förslaget i skatteutskottets betänkande och avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

Anf. 86 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! Den här dagen var egentligen avsatt för att vi skulle kunna diskutera de förslag och idéer som regeringen presenterar för att möta den situation som vi befinner oss i, den som vi har här utanför där var tolfte som vill och kan arbeta förvägras göra det.

Men det har blivit en lite konstig debatt eftersom det inte har funnits några regeringsförslag att diskutera och ta ställning till och som handlar om hur vi nu tar oss an dessa problem. I stället har mycket av debatten kommit att handla om höstbudgeten, framför allt från den borgerliga sidan som har koncentrerat sig på det.

Men det finns en del förslag i vår budgetdiskussion. Vi har från Socialdemokraternas sida lagt fram två förslag om hur vi ska kunna få fram jobb i framtiden och hur vi ska kunna stimulera fram mer innovation. Vi har i vår motion föreslagit ett riskkapitalavdrag som skulle bredda möjligheterna att få in riskkapital till företag. Vi har föreslagit att man också i mindre företag ska kunna dra av forsknings- och utvecklingskostnader inte bara från inkomstskatten utan också från arbetsgivaravgifterna.

Om regeringen och allianspartierna inte har några förslag att presentera som vi kan diskutera skulle Martin Andreasson kanske kunna ha någon synpunkt på det som Socialdemokraterna och oppositionen lägger fram. Är det någonting som ni är med på, och varför säger ni i så fall inte det?

Anf. 87 MARTIN ANDREASSON (FP) replik:

Herr talman! Jag trodde att oppositionspartierna skulle bli glada om frågor om deras egen politik hamnade i fokus i en debatt. Men tydligen är det inte riktigt så. Jag tyckte inte att jag fick något riktigt svar på den fråga som jag ställde i mitt anförande.

När det gäller den fråga som Leif Jakobsson tar upp här finns det, som alla vet, ett utredningsförslag om hur man ska kunna förbättra tillgången till riskkapital i företag. Det finns olika modeller som har framlagts i debatten. Alla har för- och nackdelar. Jag tror att det är viktigt att detta beredningsarbete fortsätter innan det kommer ett förslag. Det tror jag faktiskt att Leif Jakobsson håller med om. Men att det pågår ett arbete där är ingen hemlighet för alla som tar del av det svenska utredningsväsendet.

Jag kommer tillbaka till min fråga. Under denna debatt har jag försökt lyssna på vad det finns för röd tråd i de resonemang som förs från Socialdemokraternas sida. Det är alltid fel tillfälle att sänka skatter. Det är

alltid till nackdel att sänka skatten på arbete. Problemet med de svenska marginalskatterna är att folk får behålla för mycket.

Prot. 2011/12:134
20 juni

Det är därför som jag tycker att det är ganska viktigt att ändå ställa frågan: Vad är Socialdemokraternas syn på marginalskattepolitiken? Det förslag som Socialdemokraterna har lagt fram för allmänheten och som de driver här i riksdagen, och som jag inte har hört vare sig Stefan Löfvens eller Magdalena Anderssons svar på, betyder att det blir fördubblad värnskatt för personer som börjar betala värnskatt. Men sedan när man kommer högre upp till Stefan Löfvens inkomstklass ska värnskatten helt plötsligt halveras. Jag får inte detta att gå ihop. Vad är själva linjen i Socialdemokraternas marginalskattepolitik?

Anf. 88 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! Naturligtvis tycker vi att det är bra att vi får utrymme för oppositionens politik och att den diskuteras. Men i detta läge och med den arbetslöshet som vi har i Sverige hade det varit minst sagt klädsamt, eller en skyldighet, för regeringen att för riksdagen presentera en politik och åtgärder som man tänker vidta.

Anledningen till att jag frågar om dessa två saker är att frågan om riskkapitalavdrag är utredd. Det går mycket väl att komma i gång. Det handlar bara om att ha viljan att satsa på denna typ av åtgärder för att minska arbetslösheten och för att skapa fler jobb och inte bara göra de generella sänkningar som ofta handlar om att sänka skatterna för människor och företag som redan har eller som redan tjänar tillräckligt mycket pengar.

Det finns en mycket tydlig röd tråd i den socialdemokratiska politiken, Martin Andreasson. Den handlar om att om detta land, vårt kära Sverige, ska gå en god framtid till mötes och om vi ska kunna försvara, upprätthålla och förbättra det välfärdssamhälle som vi har är den första punkten att människor som vill och kan arbeta inte ska förvägras arbete. Då måste politiken inriktas på detta. Det ska vara jobb och inte bara sysselsättning. Det ska vara jobb som stärker Sveriges konkurrenskraft och som stärker de enskilda människorna. Det är precis det som hela vår politik går ut på.

(Applåder)

Anf. 89 MARTIN ANDREASSON (FP) replik:

Herr talman! Leif Jakobsson är inne på något mycket viktigt i sina avslutande ord. Det är därför som jag tycker att det är rätt så angeläget att Socialdemokraterna börjar fundera på effekterna av sin egen politik.

Målet är att alla ska kunna vara med och bidra. Alla som kan jobba ska kunna ha ett jobb. Då måste det också finnas ett företagsklimat som gör att företag startas, att investeringar görs i vårt land, att företag kan satsa, att människor känner framtidstro, att företag vågar investera också långsiktigt och att vi på det sättet får hjulen att snurra så att vi får in de skatteintäkter som vi behöver för alla de välfärdstjänster som vi ska betala tillsammans.

Då finns det anledning att ändå reflektera över vad den samlade effekten blir om man, som Socialdemokraterna gör, fördubblar arbetsgi-
varavgifterna för unga, fördubblar restaurangmomsen och fördubblar värnskatten – jag har inte hört Leif Jakobsson på något sätt förneka den beskrivning som jag har gett – och samtidigt skakar bekymrat på huvudet

åt tanken på att sänka bolagsskatten för företag ned till en europeiskt sett lite mer konkurrenskraftig nivå.

När det gäller ett riskkapitalavdrag säger Leif Jakobsson att det finns ett utredningsförslag och att det bara handlar om att ha viljan.

Men det är inte obekant att det också finns alternativ som har framlagts. Det finns synpunkter i utredningsförslaget, och det finns inte minst synpunkter på hur utredningsförslaget är finansierat eller, som vissa menar, överfinansierat.

Innan vi lägger fram ett förslag på riksdagens bord är det väl, Leif Jakobsson, ganska viktigt att det är ordentligt genomtänkt och förankrat så att det får den effekt som vi vill ha?

Anf. 90 KARIN NILSSON (C):

Herr talman! Eftersom två utskott deltar i den här debattrundan har självklart väldigt mycket redan blivit sagt. Jag vill ändå lyfta fram delar av Alliansens vårbudget som jag tycker är värda en kommentar samt en del förslag i oppositionspartiernas budgetmotioner som jag tycker är anmärkningsvärda.

En av regeringens tydligaste inriktningar i vårpropositionen gäller jobben och åtgärder för att stärka förutsättningarna för grupper med svag förankring på arbetsmarknaden.

Regeringen har under de senaste åren genomfört flera reformer för att sänka trösklarna för dem som står långt från arbetsmarknaden. Den djupa konjunktursvackan, som vi ännu inte är helt igenom, har givetvis påverkat arbetsmarknadsläget och delvis bromsat effekterna av genomförda reformer för nyarbetslösa, långtidsarbetslösa, långtidssjuka, invandrare och ungdomar.

Regeringens sänkta arbetsgivaravgifter för grupper som står långt från arbetsmarknaden samt RUT, ROT, jobbskatteavdragen och den sänkta restaurangmomsen har varit viktiga drivkrafter för att öka viljan att anställa och viljan att bli anställd och har också ökat utbudet av arbetstillfällen.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänstern verkar nu vilja försvåra för dessa gruppers väg till arbete. Man vill göra det dyrare att anställa unga genom att ta bort den halverade arbetsgivaravgiften för unga som är under 26 år.

Socialdemokraterna och Vänstern vill också riva upp beslutet om sänkt restaurangmoms trots att denna sänkning redan visat positiva resultat. De säger kategoriskt nej till sänkta ingångslöner för unga och nyanlända invandrare som står långt från arbetsmarknaden trots att ungdomarna och en betydande majoritet av oppositionens egna väljare, enligt redovisade mätningar, ser fördelar med ett sådant förslag.

Herr talman! Egentligen är det alldeles för tidigt att analysera en sådan reform som den sänkta restaurangmomsen och hur denna fallit ut. Trots det presenterade Konjunkturinstitutet förra veckan en rapport om hur den sänkta restaurangmomsen påverkat priserna i konsumentledet.

Momssänkningen har inte fått fullt genomslag, med 13 procent, på måltidspriset ute på restauranger, och det var heller inte väntat. Men momssänkningen har också andra syften: att regelförenkla och ge ekonomiska förutsättningar för en personalintensiv bransch att överleva och att dessutom bidra till fler jobb.

Redan tisdagen den 24 april rapporterade *Ekot* på Sveriges Radio att man då, efter endast tre månader med de nya momsreglerna, kunde se en tydlig effekt i form av nya jobb inom restaurangbranschen.

Redan då fanns det statistik som visade att det på denna korta tid, på tre månader, hade skapats 20 procent fler jobb inom branschen än under motsvarande period 2011 – ett gott betyg och något som borde få kritikerna på vänstersidan att fundera på varför dessa jobb inte är något värda.

Då sänkningen av restaurangmomsen också inneburit att varsel och uppsägningar har kunnat undvikas i en hårt konkurrensutsatt bransch är det omöjligt att exakt veta hur många av de 14 500 jobben som hade funnits att söka utan denna reform.

Eva Östling Ollén, i dag vd för Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare, var positivt förvånad över att det blev en så omedelbar och kraftig ökning av efterfrågan på ny personal. Hon menade att det absolut var en momseffekt då man inte kunde se samma förhållande inom andra branscher som inte fått ta del av någon momssänkning.

Herr talman! Att riva upp en framgångsrik reform, vars främsta målgrupp många gånger är ungdomar och nyanlända invandrare som gör sin debut på den svenska arbetsmarknaden, skulle vara förödande. Att unga går sysslolösa och inte lyckas ta sig in på arbetsmarknaden är ett fördärv för den enskilde och för samhället på både kort och lång sikt.

Med Sveriges demografiska situation med fler som lämnar yrkeslivet för pensionering än unga som träder in i jobb är vi på väg mot en ekonomisk kollaps om vi inte snabbare får in de unga på arbetsmarknaden och ger dem de rutiner som en anställning innebär.

Socialdemokraternas påstådda satsning på sommarjobb för ungdomar i kommunerna kan låta bra och önskvärt. Men det här måste ses i ljuset av att de samtidigt föreslår fördubblade arbetsgivaravgifter för unga som är under 26 år. Det skulle innebära en kostnadsökning om runt 2,8 miljarder enbart för kommuner och landsting samt givetvis ytterligare miljarder för det privata näringslivet.

När Socialdemokraterna strör smulor med ena handen tas alltså riktiga grabbatag i kommunernas ekonomi med andra handen.

Herr talman! Det behövs fler insatser, inte färre. Centerpartiet vill skapa fler möjligheter att komma över tröskeln till arbetsmarknaden – inte göra som oppositionen och dra undan mattan.

Centerpartiet vill skapa praktik- och lärlingsplatser med lägre ingångslöner för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden för dem som aldrig varit inne.

Vi vill givetvis behålla de sänkta arbetsgivaravgifterna, de sänkta egenavgifterna för unga och den sänkta restaurangmomsen. Och vi vill satsa mer på utbildningar som leder till anställbarhet och jobb. Vi är självklart inte främmande för ett femte jobbskatteavdrag, med inriktning mot dem med de lägsta lönerna, då ekonomin så tillåter.

Herr talman! När regeringen tar fram ett klimat- och energiskattepaket för den framtida hanteringen av biodrivmedel möter oppositionspartierna detta med en kilometerskatt. Ja, gör man det?

Miljöpartiet och Vänsterpartiet har anmält avvikande mening och har med det förslaget. Men Socialdemokraterna har inte med det denna gång fastän det funnits med i budgetarna ett bra tag, ja, till och med sedan valet 2006. Tunnelbana i Stockholm och, tidigare, höghastighetsbåt till Landvetter skulle man finansiera med de pengar som kilometerskatten skulle inbringa.

Vad man nu tänker skulle jag väldigt gärna vilja veta. Kanske har man tagit sitt förnuft till fånga; det vore önskvärt.

Förslaget om kilometerskatt som dock ligger kvar från de båda andra partierna innebär en skatt på avstånd – en skattechock för åkerinäringen och dig och mig som konsumenter men framför allt för den svenska landsbygden och för alla som har långt till järnvägen.

Med åkeriföretagens låga snittavkastning, 2–4 procent, tvingas man lägga över kostnaden på konsumenterna. Kilometerskatten omvandlas till en ökad kostnad för butikernas samtliga varor, något som urskillningslöst drabbar unga, gamla, barnfamiljer, pensionärer – ja, alla.

På andra varor som är viktiga för samhällets utveckling precis som gruset från grusgropen till vägbygget, som timret till sågverket eller som bilkomponenter till och från till exempel Volvo i Olofström vill oppositionen höja skatten. Vill man nu göra det kan man lika gärna göra det på annat sätt, alltså utan att ta en omväg över åkerinäringen. Men Sverige har redan världens högsta skatt på konsumtion, så också det vore väl rätt så oklokt.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänstern tror att man genom ett högre pris på vägtransporter kan tvinga över godset till miljövänligare alternativ.

Herr talman! För ett par veckor sedan besökte jag Karlshamns Expressbyrå. Över 60 procent av lastbilstransporterna hos Karlshamns Express har transportsträckor som understiger 30 mil. Det är för kort avstånd för att det ska vara möjligt med omlastning mellan tåg och lastbil i båda ändarna av transportsträckan. Ofta finns både avsändare och mottagare en bit från järnvägsspåren. De finns sällan i direkt anslutning till befintliga järnvägsspår utan är beroende av transporter i ett spritt vägnät.

Vill vi behålla invånare, företag och arbetstillfällen i hela landet, eller ska vi tvinga all produktion till storstäderna eller rent av utomlands med arbetslöshet som följd? Det vore väldigt bra att få svar på den frågan från dem som förespråkar en kilometerskatt.

Vänsterpartiet och Miljöpartiet menar att man genom kilometerskatten kommer åt osjyst konkurrens från utländska åkare och deras smutsiga fuldiesel. Jag tror att jag hört argumenten också från socialdemokrater. Men en kilometerskatt påverkar på intet sätt åkarnas nationalitet eller drivmedel.

Argumentationen om att utländska åkare ska vara med att betala för slitaget på de svenska vägarna och jämförelsen med vägskatter i andra länder i Europa håller inte heller eftersom Sverige inte är ett transitland. Utländska åkare som passerar gränsen ska i huvudsak leverera sina varor till svenska kunder, och kostnaden drabbar då givetvis svenska kunder.

Precis som när det gäller personbilar är vi centerpartister inte motståndare till lastbilen som används för transporter. Vi jagar inte bilen, utan vi jagar utsläppen.

Jag frågade givetvis Karlshamns Expressbyrå och deras vd hur de arbetar för att minska miljöpåverkan i transporterna. Svaret var att de använder sig av tågtransporter då det är möjligt och att de i dag kör 10 procent av sina fordon med biodrivmedlet RME. De har även en väldigt trimmad logistik för att alltid optimera godshanteringen och aldrig köra halvfulla transporter. Deras kunder efterfrågar också miljöriktiga transporter som ett led i sina miljöpolicyer.

Herr talman! Frågan om kilometerskatten har varit uppe i debatten sedan valrörelsen 2010. Trots att Konjunkturinstitutet dömde ut förslaget som miljöåtgärd redan 2009 hävdar oppositionspartierna fortfarande att kilometerskatten är en miljöåtgärd de tänker använda för att hämta in 4 miljarder till sin budget. De bör då ta med ytterligare 1 miljard i beräkningarna, till finansieringen av de administrativa kostnaderna.

Dessutom har olika företrädare för de tre oppositionspartierna S, MP och V konstruerat nya gränssnitt varje gång diskussionen kommit upp. Den ena gången ska skogsnäringarna i norr undantas, och en annan gång ska landsbygden med stort avstånd till järnvägen undantas. En tredje gång ska det bara omfatta Europavägar. Om Sverige ska ta in 4 eller kanske 5 miljarder i skatt på lastbilar som trafikerar våra Europavägar kan man direkt räkna ut var dessa bilar kommer att köra. Det kommer att bli på vägar som inte alls är byggda för att klara denna belastning, vilket skapar nya kostnader och nya problem.

Centerpartiets ambition har alltid varit att hela Sverige ska leva. Vi vill självklart se en mer miljövänlig transportsektor och arbetar målmedvetet för att vi ska uppnå vår vision om en fossilfri fordonsflotta 2030. Vi kommer aldrig att tysta se på när oppositionen försöker straffbeskatta bort företagets konkurrenskraft och hushållens köpkraft och lägga en död hand över stora delar av Sverige.

Herr talman! Jag vill med dessa ord yrka bifall till skatteutskottets och finansutskottets förslag till beslut angående 2012 års ekonomiska vårproposition.

(Applåder)

Anf. 91 LARS GUSTAFSSON (KD):

Herr talman! Det är sällan det är så många ledamöter i kammaren. Det beror dock inte på mig, förstår jag ju, utan på att folk vill hem. Jag ska göra mitt bästa för att förlänga eller förkorta mitt anförande – vilket som nu är önskvärt.

När man har lyssnat på den debatt som har pågått hela dagen har det ibland framgått att man uppenbarligen blandar ihop vårbudget och höstbudget. Vi ska komma ihåg att det är i höstbudgeten detaljerade förslag läggs fram. Då kan vi komma tillbaka och diskutera olika förslag, även om oppositionspartierna givetvis vill presentera tankar de har framöver. Till hösten kan vi diskutera hur realistiska de är.

Generellt sett kan jag dock kommentera som så att skatter är ett viktigt instrument för att finansiera en välfärdsstat. Det är också viktigt att de ur ett skatterättsligt perspektiv tas ut på ett legitimt och transparent sätt. Alliansregeringen har genomfört en rad förändringar på skatteområdet med syfte att få en mer arbetsfrämjande profil och gynna arbete inom olika samhällssektorer. Ofta framförs, med rätta, jobbskatteavdraget –

eller förvärvsavdraget, som jag tycker är en sakligt sett mer korrekt beskrivning.

Jag vill i detta sammanhang också påtala det som inte har framförts i debatten, och det är att Pensionsåldersutredningen noterade att en av de viktigaste åtgärderna för att få folk att jobba längre faktiskt är det dubbla jobbskatteavdraget. Även på denna punkt finns det alltså en styrka med att göra dessa förändringar.

Eftersom det inte längre finns ett förslag från Socialdemokraternas sida om att göra några förändringar kan man tänka sig att vi har haft 80 miljoner mer i skattepåslag i befolkningen än tidigare. Man säger nu att denna nivå är okej. Annars får man gå tillbaka till den tidigare.

Det finns dock en rad andra skatteförändringar som måste lyftas fram. Det handlar om minskade kostnader för företag vid anställningar, förbättrade skattevillkor och andra pusselbitar. Det är detta som sammantaget ger det goda utfallet. Det har också gjorts andra riktade skattesänkningar som är viktiga för våra medborgare i landet. Skattesänkningar för pensionärer på 12,8 miljarder, med löfte om ytterligare 2,3 miljarder i skattesänkningar, är ett exempel som ligger oss kristdemokrater varmt om hjärtat. Skatteprofilen är dessutom utformad för att ge dem med lägre pensioner förhållandevis mer.

En annan förändring är förändringar i fastighetsbeskattningen, som nu har fått rimliga proportioner och där tidigare oro och osäkerhet för småhusägare har eliminerats. Fastighetstaxeringen utreds för närvarande, och ett betänkande från utredningen som kan ge underlag för att komma till rätta med återstående justeringar som behövs inom detta område kommer framöver.

Herr talman! Sverige är ett avlångt land med ett kallt klimat. Detta glöms ofta bort. Det är viktigt att detta tas med i utformandet av skatter som rör transporter och energi. Pålagor med kilometerskatt på lastbilar och höjda drivmedelsskatter skulle ofrånkomligen direkt drabba vår konkurrenskraft och därmed våra arbetstillfällen. På sikt skulle vi få se på när arbetstillfällen och företag flyttar till andra länder, och många orter skulle få stora problem med sysselsättning och därmed skatteintäkter.

Detta gäller inte enbart det nordligaste Sverige utan även andra delar av landet. I Hyltebruk i Halland finns ett stort pappersbruk som ger arbete till ca 1 000 personer. Dessutom ger det servicefunktioner i samhället. Hylte kommun, där bruket ligger, består av 10 000 invånare och skulle inom en mycket kort tid få oöverstigligen ekonomiska bekymmer om pappersbruket avvecklades på grund av för höga transport- och energikostnader.

Sverige kan inte huvudlöst införa skatter som äventyrar hela branscher och viktiga näringsgrenar, oavsett om det gäller skatter på drivmedel och transporter eller energi. Det har i denna kammare framförts sådana ogenomtänkta och ideologiskt färgade förslag. Sverige är beroende av omvärlden oavsett om vi gillar det eller ej.

Herr talman! Det måste också vara möjligt att leva på en heltidslön. Detta enkla men viktiga påstående bör vara en målsättning för inkomstskattepolitiken. Så har det inte varit, och i vissa fall har vi ännu inte nått dit. Likväl är det rimligt att man ska kunna leva på ett heltidsarbete.

På samma sätt måste det vara möjligt att driva ett mindre företag som kan ge rimlig utkomst som står i relation till arbetsinsatsen. Det är därför de mindre företagens villkor fordrar fortsatta reformer och enklare administrativa pålagor. Ett område som utgör osäkerhet och risk är sjuklöneansvaret för de mindre företagen. Där vill vi kristdemokrater minska ansvarstiden för sjuklön. Vi är övertygade om att detta skulle ge fler arbetstillfällen och öka möjligheterna för dem som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden att få ett jobb.

En annan fråga är den om riskkapitalsektorn. Denna fråga måste få en lösning.

Jag vill även lyfta fram något som har nämnts i debatten om jobb och utbildning. Det måste vara så att man utbildar sig till de jobb som faktiskt finns och inte för de jobb som inte finns. Så har nämligen varit fallet under en längre tid. På flera ställen har det så kallade fria utbildningsprogrammet varit större än det ordinarie utbildningsprogrammet. Det är inte underligt att vi har haft långvariga problem med att matcha arbetslöshet och utbildning kontra de företag som söker arbetskraft.

Man kan inte heller frikoppla arbetslöshet och konjunktur, vilket ofta görs i debatten. De insatser som görs för att förändra och öka tillgängligheten kan inte frikopplas från en konjunktur som drabbar hela världen. Det kanske är lite lågt och lite under bältet att använda denna typ av argumentering när man dribblar med siffrorna. Det skulle nämligen innebära att högre skatt skulle bibringa full sysselsättning. Detta finns i planekonomi. Då kan vi ta Nordkorea som exempel, och därefter Kuba, och ha dessa länder som förebild för svensk framtid. Jag tror inte att det är avsikten hos dem som framför sådana påståenden.

Herr talman! Samtidigt som det finns ett stort ansvar för hur skatter utformas finns också ett motsvarande stort ansvar för stat och kommuner att använda skatteintäkterna på ett klokt och optimalt sätt. Investeringar och andra utgifter måste brukas så att de gör största möjliga nytta för medborgarna. Välfärdssatsningarna måste liksom andra utgifter gå till rätt personer på rätt sätt. På så sätt skapas en rättssäkerhet som alla vinner på.

Detta kan tolkas som enbart retorik, men verkligheten visar att så inte är fallet. När rättssäkerheten och tilltron till våra olika system för skatter och ersättningar minskar ökar misstron mot dessa. Den ökar även mot oss som bär ansvaret för besluten, både politiker och tjänstemän. Skatteverket har med framgång arbetat för att förbättra funktionssättet och kommunikationerna med medborgare och företag, vilket i sin tur har medverkat till att minska skattefelet.

Herr talman! Svensk ekonomi är stark bland annat på grund av alliansregeringens skattepolitik. Det är likväl viktigt att fortsätta reformarbetet för att denna situation ska bestå.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och önskar herr talmannen, kollegerna och riksdagsledamöterna en skön sommar.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2011/12:FiU27

Årsredovisning för staten (skr. 2011/12:101 och redog. 2011/12:RR4).

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 10 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.10 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna i cirka sex minuter.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.16.

9 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 19 juni

MJU24 Miljö-, klimat- och energiinsatser inom jordbruket

Punkt 1 (Ett rikt odlingslandskap och biologisk mångfald)

1. utskottet

2. res. 1 (S, V)

Votering:

193 för utskottet

115 för res. 1

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 M, 20 MP, 20 FP, 20 C, 18 SD, 17 KD

För res. 1: 97 S, 18 V

Frånvarande: 15 S, 9 M, 5 MP, 4 FP, 3 C, 1 SD, 1 V, 2 KD, 1 -

Punkt 3 (Handlingsprogram för minskad klimatpåverkan från livsmedelskedjan)

1. utskottet

2. res. 3 (S, MP, V)

Votering:

173 för utskottet

138 för res. 3

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 M, 20 FP, 20 C, 18 SD, 17 KD

För res. 3: 99 S, 21 MP, 18 V

Frånvarande: 13 S, 9 M, 4 MP, 4 FP, 3 C, 1 SD, 1 V, 2 KD, 1 -

Prot. 2011/12:134
20 juni

Punkt 9 (Utredning om skatt på kadmium m.m.)

1. utskottet
2. res. 9 (V, MP)

Votering:

271 för utskottet

39 för res. 9

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 98 M, 19 FP, 20 C, 18 SD, 17 KD

För res. 9: 21 MP, 18 V

Frånvarande: 13 S, 9 M, 4 MP, 5 FP, 3 C, 1 SD, 1 V, 2 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FöU9 Försvarets logistik

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

292 för utskottet

18 för res.

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 98 M, 21 MP, 19 FP, 20 C, 18 V, 17 KD

För res.: 18 SD

Frånvarande: 13 S, 9 M, 4 MP, 5 FP, 3 C, 1 SD, 1 V, 2 KD, 1 -

10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken

Punkt 1 (Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken)

1. utskottet

2. res. 1 (S)

3. res. 2 (MP)

4. res. 3 (SD)

5. res. 4 (V)

Förberedande votering 1:

18 för res. 3

20 för res. 4

273 avstod

38 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Förberedande votering 2:

21 för res. 2

17 för res. 4

273 avstod

38 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 3:

100 för res. 1

20 för res. 2

191 avstod

38 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

155 för utskottet

99 för res. 1

57 avstod

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 M, 20 FP, 20 C, 17 KD

För res. 1: 99 S

Avstod: 21 MP, 18 SD, 18 V

Frånvarande: 13 S, 9 M, 4 MP, 4 FP, 3 C, 1 SD, 1 V, 2 KD, 1 -

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU27 Årsredovisning för staten

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU20 Redovisning av skatteutgifter 2012

Kammaren biföll utskottets förslag.

11 § Avslutning

Avslutning

Anf. 92 TALMANNEN:

Ärade ledamöter! Så har vårens sista votering slutförts för att stegvis övergå i interpellationsdebatter under resten av sommaren.

Det är bara att konstatera att det har varit ännu ett mycket intensivt år med många rappa debatter och ibland kanske en och annan lite mindre rapp debatt också.

Förra veckan hade vi riksdagsårets sista partiledardebatt. Det blev en tämligen fartfylld förmiddag som lockade väldigt många webbesökare. Partiledardebatten var en av de mest välbesökta direktsändningarna av webb-tv vi någonsin haft på webbplatsen riksdagen.se genom tiderna. Vi hade ungefär 50 gånger fler tittare än vi har en vanlig dag. Det gick även att följa debatten i vanlig tv och radio och med teckentolkning eller på engelska. I höst kommer ni dessutom att kunna se TV4 News i riksdagens interna tv-system, och nämnda kanal kommer att sända alltmer härifrån riksdagen och kammaren.

Här i riksdagen har vi även tagit emot inkommande besök, bland annat Kinas premiärminister Wen Jiabao, Finlands nye president Sauli Niinistö och FN:s före generalsekreterare Kofi Annan. Riksdagen fortsätter att bli alltmer internationaliserad med fler och fler väl använda resor utanför rikets gränser. Det finns mycket att lära för både oss och andra genom dessa resor.

Moldavien har av riksdagsstyrelsen utsetts till årets projektland för riksdagens internationella utvecklingssamarbete. Syftet med projektet är att stärka de demokratiska institutionerna i Moldavien. Både nuvarande och framför allt före detta ledamöter är starkt involverade i projektet och leder detsamma.

Blickar vi utanför Sveriges gränser har våren till stor del präglats av den ekonomiska krisen i Sydeuropa. Det är nu mer än 20 år sedan den svenska finanskrisen, och vi har sett ett stort intresse för hur Sverige under olika regeringar arbetade med den krisen. Att Sverige kan bidra med erfarenhet är positivt.

Jag hoppas att ni inte har missat den nya kammappen som lanserades förra torsdagen. Appen är ett planeringsverktyg som ska göra det lättare för er ledamöter att via mobilen följa arbetet i kammaren. Där finns realtidsinformation om vem som talar i kammaren och tillgång till kammarens dokument. Nu har ni aldrig långt till aktuella talarlistor, motioner, de senast inkomna interpellationerna med mera. Nu behöver ni aldrig mer fundera över när det är plenifritt heller för den delen, om ni nu har gjort det.

För första gången firade vi nationaldagen i riksdagen med något av en statsceremoni i samband med flagghissningen på riksplån med många nya svenska medborgare. Samtidigt passade vi på att visa runt i huset och besöka kammaren. Det är bara att notera att intresset för att ta del av vårt arbete här i riksdagshuset var mycket stort.

De senaste mandatperioderna har jag med glädje noterat många nya ledamöter i kammaren. Med det kommer nya infallsvinklar och insikter. Hösten 2010 var en tredjedel av er nyvalda. Då blev medeltalet för ledamöter i riksdagen i snitt 4 års tjänstgöring, eller 4,4 noga räknat. Det kan låta väldigt kort, men det beror som sagt på att vi har fått många nya invalda. Med den omsättningen av ledamöter är det bara att konstatera att tillverkningen av riksdagens hett eftertraktade medaljer inte riktigt har hunnit med i svängarna. Därför kommer de fyra ledamöter som vi i dag ska tacka av att få den hett eftertraktade medaljen först efter midsommar när tillverkningen har kommit i kapp.

Efter nästan 18 år här i riksdagen kommer Thomas Östros att lämna sitt uppdrag som riksdagsledamot. Thomas Östros började sitt politiska engagemang inom socialdemokratin som student i Uppsala. Sedan dess har han samlat på sig en gedigen politisk erfarenhet. Han har en bred politisk bakgrund som skatteminister, skol- och utbildningsminister, näringsminister och ekonomisk-politisk talesman.

Om Thomas Östros har det sagts: ”Halva ditt hjärta klappar för vetenskapen och den andra för politiken.” Det politiska engagemanget är starkt i kombination med en tung akademisk bakgrund inom nationalekonomi – tillsammans skapar det en väldigt skarp politiker.

Vi önskar Thomas Östros all lycka och tackar för det goda samarbetet och humöret under tiden här i riksdagen.

(Applåder)

Kenneth Johansson blev aktiv i Centerns ungdomsförbund vid 14 års ålder och har sedan dess haft flera förtroendeuppdrag inom Centerpartiet och dess ungdomsförbund. Kenneth är utbildad socionom vid Socialhögskolan i Örebro och arbetade som administrativ chef i Landstinget Dalarna mellan 1981 och 1991.

Kenneth Johansson har varit heltidspolitiker sedan 1991, först i Falu kommun som socialnämndens ordförande och oppositionsråd. Han blev invald i riksdagen 1998 och är bland annat ordförande i socialutskottet.

Kenneth är en mycket uppskattad kollega i Centerpartiets riksdagsgrupp, bland andra partiföreträdare och i synnerhet i utskottet.

Kenneth Johansson blir nu landshövding i Värmland, och vi önskar honom all framgång och tackar honom för tiden i kammaren.

(Applåder)

Margareta Pålsson har en lång politisk bakgrund inom Moderaterna och började sitt politiska arbete med kyrkopolitik i Kvidinge och tog 1985 plats i Åstorps kommunfullmäktige. Hon har varit kommunstyrelsens ordförande i Åstorp samt haft uppdraget som oppositionsledare i kommunen. Den 15 september 2002 kom hon in i riksdagen.

Hon är ordförande i utbildningsutskottet, vice gruppledare i Moderaterna och ledamot i riksdagsstyrelsen. Vid sidan av sitt politiska engagemang har hon hunnit ta en lågstadielärarexamen i Malmö och under nio år jobbat som lagerchef i en stor möbelkedja.

Margareta Pålsson kommer nu att bli landshövding i Skåne. Det kanske absolut bästa med denna flytt har vi förstått är att hon kommer närmare sitt kära barnbarn, Isak, som Margareta är en mycket stolt mormor till.

Tack, Margareta, för din tid i kammaren, för ditt arbete, inte minst socialt, inom den moderata gruppen och för ditt goda humör! Lycka till som landshövding!

(Applåder)

Malin Löfsjögård blev ersättare i riksdagen 2008 och är moderat kommunpolitiker i Täby sedan 2006. År 2010 valdes hon in som ordinarie riksdagsledamot för Moderaterna. Malin Löfsjögård är teknologie doktor, och innan hon började sitt ledamotsuppdrag arbetade hon som enhetschef på Stockholms stads trafikkontor. Hennes stora politiska intresse ligger i just infrastrukturfrågorna.

Den 1 april tillträdde Malin Löfsjögård sin nya tjänst, som kanske inte låter så kvinnlig, som vd på branschorganisationen Svensk Betong.

Jag vill tacka Malin Löfsjögård, och vi kommer att överlämna diplom och medalj till henne vid ett senare tillfälle då hon har möjlighet att närvara.

Jag vill även passa på att tacka riksdagsdirektör Kathrin Flossing och all personal inom riksdagsförvaltningen för ert engagerade och nitiska arbete för att få den parlamentariska processen att fungera på bästa möjliga sätt. Jag ser fram emot att fortsatt följa utvecklingen av hur färdplansarbetet kommer att underlätta det dagliga arbetet för riksdagens naturliga kärnverksamhet i kammaren och för ledamöterna och demokratin.

Avslutning

Jag ber att få fram de tre närvarande avgående ledamöterna till podiet. I brist på medaljer i dag får ni här diplom för er tjänstgöring i riksdagen. Tack ska ni ha!

(Applåder)

Vi är halvvägs in i mandatperioden, och innevarande riksmötes sista dag är dagen före öppnandet den 18 september. För alla interpellationer som inlämnades före den 1 juni har vi till sist hittat svarstillfällen före Almedalsveckan. Vi fortsätter kammarens sammanträde med en rad interpellationer, 14 i dag, och vi lär få fortsätta till långt in på kvällen. Nästa vecka och varje torsdag från och med mitten av augusti kommer det också att finnas tillfällen för interpellationsdebatter. Ni kan även lämna in skriftliga frågor och interpellationer efter denna vecka.

Många av oss lär ses i kammaren i nästa vecka. Veldig många av oss kommer att ses i Almedalen, och om inte kanske vi ses vid interpellationsdebatterna i augusti månad. Förhoppningsvis ska även kammarens ärade ledamöter få tid för lite semester och rekreation mellan interpellationsdebatterna och väljarkontakterna under sommaren. Jag vill tillönska er en riktigt glad och trevlig midsommar!

(Applåder)

Anf. 93 Tjänstgörande ålderspresident MATS ODELL (KD):

Herr talman! Det är ett privilegium för mig som den tjänstgörande ledamoten med störst antal tjänsteår att få tacka herr talmannen! Jag har inte heller någon medalj, men jag tycker att det mot bakgrund av de interpellationsdebatter som förestår finns anledning att fundera på medaljer.

Det har varit ett händelserikt riksdagsår. Mycket har hänt. Vi har haft många debatter, och talmannen och de vice talmännen har å tjänstens vägnar tvingats åhöra dessa debatter med, skulle jag vilja säga, i de allra flesta fall ett imponerande tålamod. Diskreta harklingar, knackningar i bänken och så vidare har hållit oss på mattan.

Vi går nu ut i sommaren, och jag tror att tanken på interpellationsdebatter i alla fall i mitt fall kommer att vara ganska fjärran. Men en del av oss har läggningen att vilja fortsätta med detta. Mot bakgrund av den utdelning som det brukar ge medialt kanske det är en verksamhet som inte ligger i topp när det gäller produktivitet, men det är en annan sak.

Herr talman! Ett stort tack riktar vi, jag och alla vi ledamöter, till dig och till de vice talmännen för ett utomordentligt gott värv! Ha nu en riktigt skön sommar, så ses vi till hösten!

(Applåder)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.38 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna i cirka tio minuter.

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.49.

12 § Svar på interpellation 2011/12:400 om grunder för fördelning av resurser till högskolor och universitet

*Svar på
interpellationer*

Anf. 94 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Berit Högman har frågat mig efter vilka principer och grunder en omfördelning av medel mellan högskolor och universitet kommer att ske för att finansiera sjuksköterske- och läkarutbildningarna samt när den kommer att ske. Vidare har Berit Högman frågat mig om de dialoger som hållits med universitet och högskolor dokumenteras på ett sådant sätt att bägge parter har en gemensam uppfattning om vad som blivit sagt.

Enligt regeringens mening är det angeläget att öka dimensioneringen av vissa utbildningar för att möta det framtida behovet, inte minst av sjuksköterskor, läkare, tandläkare och ingenjörer.

Två aspekter är viktiga för beslut om dimensionering av olika utbildningar. För det första ska studenternas val av utbildning och lärosäte väga tungt. För det andra spelar just arbetsmarknadens behov stor roll.

I budgetpropositionen för 2012 föreslog regeringen att en utbyggnad av vissa utbildningar delvis skulle finansieras genom omfördelning mellan lärosäten. Därutöver bör lärosätena utnyttja sina egna möjligheter till interna prioriteringar och omfördelningar.

Universitet och högskolor med staten som huvudman är myndigheter under regeringen. Utbildningsdepartementet för en fortlöpande dialog med universitet och högskolor om verksamheten. Ett särskilt tillfälle är den årliga myndighetsdialogen där fokus bland annat ligger på lärosätets långsiktiga utveckling. Dessa dialoger ingår i regeringens styrning av myndigheterna.

Regeringen kommer sedan i den årliga budgetpropositionen att föreslå anslag för universitet och högskolor.

Anf. 95 BERIT HÖGMAN (S):

Herr talman! Tack för svaret, statsrådet! Jag har skrivit interpellationen därför att jag tycker att rätten till högre utbildning är en oerhört viktig nyckel för framtidens Sverige. Det är en nyckel i ett individperspektiv men också i ett brett samhällsperspektiv.

Utbyggnaden av den svenska högskolan var ett socialdemokratiskt projekt. Tyvärr kan jag konstatera att det fortfarande är ett socialdemokratiskt projekt. Det hade kunnat vara ett gemensamt politiskt projekt. Jag beklagar att så inte är fallet.

Jag är egentligen inte förvånad över att Folkpartiet och den borgerliga regeringen gör så lite för att fler unga ska ges plats på våra högskolor och universitet. Ni var emot utbyggnaden när den skedde, och nu gör ni nästan allt ni kan för att hålla nere ambitionen.

Oron ute i landet bland våra högskolor och nya universitet är stor. Det finns en ilska och en frustration över den valhända hantering som rege-

ringen har när det gäller resursfördelningen till landets högskolor och universitet. Det verkar mer som rena rama viskleken än ett systematiskt sätt att se långsiktigt på högre utbildning.

Nu skriver vi 2012. Regeringen har minskat antalet högskoleplatser med ungefär 20 000 år 2012 och 2013. Vi ser att den sociala snedrekryteringen fortsätter. Proportionerligt borde en tredjedel av studenterna komma från arbetarhem. Det är knappt en fjärdedel som gör det. Andelen unga med utländsk bakgrund är också underrepresenterad i högre utbildning.

För mig blir det uppenbart att regeringen inte vill att fler ska få möjlighet till högre utbildning. Det är helt enkelt inte viktigt. Det skulle motverka vägen mot en låglönemarknad och ökade klyftor både i arbetslivet och i samhället i övrigt. Det tycks vara ett mål i sig för regeringen. På något annat sätt går det inte att tolka det som händer.

Vi vet att det finns många poänger med att det finns starka lärosäten runtom i vårt land, både högskolor och nya universitet. Samverkan med näringslivet är kraftfullare och starkare. De värmländska klustren är ett utomordentligt exempel på det. Det bidrar till kompetensförsörjningen i näringslivet.

Man har en kreativitet när det gäller nya utbildningar och tvärvetenskap som vi inte ser lika mycket på de gamla universiteten. Framför allt motverkar det social snedrekrytering. Det ger fler unga och även unga vuxna möjlighet att lära om och lära nytt. Det uppstår klassresor som är nyttiga både för människan och för samhället i sin helhet.

Flera av dessa högskolor har exempelvis förberedande kurser för att sedan kunna komma in på en linje. Ett sådant synsätt straffas i den ekonomiska fördelningsmodell som regeringen förordar. Det är en lång väg att gå för att motverka social och etnisk underrepresentation i utbildningssystemet. Men det är klart att det går om man vill.

En av regeringens ambitioner på området har varit att göra lärosätena mer självständiga. Hur blir lärosäten mer självständiga med ett ekonomiskt fördelningssystem som är varken långsiktigt eller transparent?

Anf. 96 LOUISE MALMSTRÖM (S):

Herr talman! Jag reagerar på utbildningsministerns svar på Berit Högmans interpellation eftersom jag uppfattar det som en del i ett övergripande mönster där resurser i olika omgångar och av olika skäl förs över från yngre och mindre högskolor till äldre och större universitet enligt något slags omvänd Robin Hood-princip.

Man kan fråga sig vilket syfte utbildning och högre utbildning har. Med tanke på vilken utbildningspolitik som Jan Björklund för tror jag att vi skulle svara helt olika på den frågan. Min och Socialdemokraternas ambition med högre utbildning är helt enkelt högre.

Visst finns nyttoaspekten med arbetskraftsförsörjning och att stärka Sveriges konkurrenskraft. Men vi ser också att högre utbildning har en roll när det gäller demokratiutvecklingen, hälsa, motor i lokalt och regionalt näringsliv, för att leva upp till det klassiska bildningsidealet och så vidare. Utbildningsministern har i varje fall hittills fokuserat tämligen ensidigt på nyttoaspekten.

Frågar man ministern vad som representerar kvalitet i den högre utbildningen hänvisar han till sektorn och Högskoleverket. Men dilemmat

för honom är att man i sektorn förstått att dagens kvalitetsutvärderings-system är alltför snävt, även om Högskoleverket har gjort ett väldigt bra jobb för att göra bästa möjliga av det bristfälliga systemet. Att systemet är bristfälligt kan vi inte längre snacka bort eftersom den europeiska kvalitetsorganisationen ENQA också har riktat allvarlig kritik mot det.

Att slå vakt om kvaliteten i den högre utbildningen är avgörande. Regionala, nationella, politiska eller ekonomiska intressen ska inte styra den högre utbildningen så att den strider mot de akademiska värdena. Men alltför snäva kvalitetsmått hotar även den akademiska kvaliteten.

Mångfald på systemnivå där varje högskola får möjlighet att utvecklas, samarbeta och nischa sig utifrån sina förutsättningar måste vara det smartaste sättet att få maximal utdelning och tillvarata de förutsättningar som vi som litet land har att möta framtiden med ökad kunskap.

Att lägga så pass stor vikt vid det självständiga arbetet som motsvarar max 25 procent av utbildningen är orimligt framför allt därför att det värderar studenten snarare än utbildningen. Vilka signaler skickar det till lärosätena om vilket slags studenter de ska rekrytera?

Detta småsinta förflyttande av resurser från högskolor som redan har mycket begränsade resurser, trots att de tar ett stort ansvar för försörjningen av arbetskraft i hela landet, för den breddade rekryteringen och för samverkan med det omgivande samhället och näringslivet, är olyckligt.

Att lärosätena som drabbas av dessa nedskärningar inte ens får besked i god tid och efter dialog, vilket utbildningsministern antyder i sitt svar, är till och med ynkligt, fru talman.

Anf. 97 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Jag tycker att den fråga som interpellanten ställer är begåvad: På vilka grunder ska resurser omfördelas mellan lärosäten? Det är synd att interpellanten och hennes partikamrat inte vill diskutera den utan väljer att hålla förstamajtal här. Det är helt meningslöst. Det är inte vad vi är här för att diskutera.

Visst kan vi hålla på med klasskamp retorik. Ni vill påstå att under en borgerlig regering får man inte utbilda sig i Sverige, men på Socialdemokraternas tid var det annorlunda. Jag kan berätta att det förra året var fler studenter på svenska högskolor än vad det någonsin har varit i Sverige – faktiskt med Jan Björklund som utbildningsminister. Årets siffror vet vi först när året är slut. Förra året är det senaste vi har mätt, och det var fler än någonsin. Så är det!

Interpellanten ställer frågan: Varför omfördelas resurser? Det beror på att vi inom vissa sektorer kan se ett stort behov av vissa nyckelarbetsgrupper: läkare, sjuksköterskor, tandläkare och ingenjörer. Det saknas. Industrin, även i Värmland, skriker efter ingenjörer. Sjukvården, även i Värmland, skriker efter sjuksköterskor och läkare.

Vi underutbildar och har gjort det under mycket lång tid i Sverige. När det gäller ingenjörer beror det delvis på att för få ungdomar har sökt. Det håller på att svänga nu, tack vare vårt nya meritvärderingssystem. Läkare och sjuksköterskor finns det många ungdomar som vill bli, men det har inte funnits utbildningsplatser.

Då omfördelar vi till de utbildningarna. Det råkar då vara så att läkarutbildning inte finns på alla lärosäten. Då är det klart att det blir en om-

fördelning från de lärosäten som inte har läkarutbildning till dem som har läkarutbildning. Det är helt ofrånkomligt. Man kan ju inte utbilda läkare på lärosäten som inte har examensrätt. Det är därför vi omfördelar.

Sjuksköterskeutbildning finns nästan på alla lärosäten. Där sker det sannolikt ingen omfördelning mellan lärosäten, men inom lärosätet får man i uppdrag att utbilda något fler sjuksköterskor, och så kan man välja att utbilda något färre där arbetsmarknadsbehovet lokalt är mindre.

Jag tycker att det är ungefär så som högskolepolitik ska fungera, och den har alltid fungerat ungefär så.

Jag vet inte om interpellanten är ute efter att vi ska ha läkarutbildning på Karlstads universitet eftersom det ska vara regionalt balanserat, när de inte har läkarexamensrättigheter på Karlstads universitet. Det kan väl inte vara det som interpellanten är ute efter?

Ska vi då utbilda läkare för Värmlands behov måste man utbilda på de lärosäten där det finns läkarutbildning. Det är därför vi omfördelar. Det är inget konstigt, utan det är självklart. Så har det alltid fungerat.

Louise Malmström tar upp utvärderingssystemet. Jag tycker att det är ett konstigt resonemang att det inte är studenternas kunskaper som vi ska utvärdera. Varför ska vi inte göra det? Louise Malmström sade att det inte är studenterna vi ska utvärdera. Jo, det är klart att det är det. Det är klart att det är studenternas kunskaper som vi ska utvärdera. Det är ju det som är kvalitet, att de kan något när de går ut.

Det är precis så det är med skolväsendet. När de går ut nian eller går ut gymnasiet ser man vilket medelbetyg det finns på skolan, och då är det elevernas kunskaper som man mäter. Samtidigt mäter man på det sättet naturligtvis skolans kvalitet. Det är så vi utvärderar kunskaper.

Nu för vi egentligen in samma system i högskolan. Man kan naturligtvis hålla på att utvärdera hur rektorn har lagt upp organisationen på ett lärosäte. Visst kan man utvärdera sådant. Men det är väl inte intressant. Det viktiga är väl vad studenterna kan?

Då säger Louise Malmström att det blir orättvist eftersom de kan olika på olika ställen. Ja, det är ju det man utvärderar! Ska vi ställa lägre krav på sjuksköterskor som utbildas på regionala högskolor än på universitet? Vilka ska anställa dem med de lägre kraven? Det kan väl Louise Malmström utveckla i nästa inlägg.

Det är klart att vi i utvärderingen ska ha samma krav på alla lärosäten. Det måste vara utgångspunkten.

Anf. 98 BERIT HÖGMAN (S):

Fru talman! Jag tycker det är viktigt att vi hjälps åt, statsrådet och jag, att hålla debatten på en nivå som känns rimlig och hanterlig.

Naturligtvis behövs det läkare och sjuksköterskor över hela landet, och naturligtvis kan inte läkare utbildas överallt. Vad jag ifrågasätter är att omfördelningen uppenbarligen sker i tysta, att man får besked väldigt sent och att det inte tillförs några nya resurser alls.

Louise Malmström har helt rätt i att insatsen för att nå goda studieresultat kan vara olika i olika utbildningar och på olika lärosäten. Det tas det inte någon som helst hänsyn till.

Men om det vore så kan jag glädja statsrådet med att vi till matte-läro-utbildningen i Karlstad hade 30 förstahandssökande. Det är Sverige-rekord. Får vi någon belöning för det? Vi hade endast nio färre sökande

till lärarutbildningen än vad hela Stockholm hade. Det kanske också är värt en belöning, eftersom det är ett tecken på att det är god utbildningskvalitet på de orterna.

Men det finns det inget signalsystem för, utan det gäller läkarna och sjuksköterskorna. Civilekonomerna är en tredje grupp som har en sådan. Jag hörde i dag att Östersund ligger på tredje plats när det gäller antalet förstahandssökande. Kommer Östersund att belönas för att man har lyckats vara attraktiv i sin rekrytering?

Jag återkommer till viskleken, för oavsett vilken myndighetsföreträdare i högskolevärlden som vi pratar med tycks det som om beskedet är otydliga, att de är olika och att de har getts vid olika tillfällen eller inte getts alls.

Den så kallade budgetdialogen börjar någonstans i februari och kanske slutar någonstans i maj. Det går att räkna ut att beskedet i februari är betydligt mer otydligt än beskedet i maj. Då sker inte dialogen på lika villkor, och den sker heller inte med samma företrädare från departement eller regering.

Då tillåter jag mig att fråga: Är det lika villkor om regeringen har för avsikt att använda den dialogen i sitt styrsystem? Då måste det vara ett ohyggligt vingligt styrsystem som regeringen har valt.

Jag vill gärna ha svar på frågan om likvärdigheten i styrsystemen, om belöningsystemen, om morötterna och piskorna är likadana, om de är tydliga och transparenta för hela utbildningssystemet.

Genom att fokusera på exempelvis läkarutbildningen blir det med automatik så att man tar resurser från de mindre universiteten och högskolorna och ger till de större. Vad vi socialdemokrater vill uppnå både genom förstamajtal och genom interpellationsdebatter är att rätten till högre utbildning ska nå fler och nå fler i hela landet.

Anf. 99 LOUISE MALMSTRÖM (S):

Fru talman! Utbildningsministern svarar alltid med antalet studenter, aldrig med andelen studenter. Det beror på att vi har haft väldigt stora kullar som har gått ut gymnasiet.

Sanningen är att allt fler unga från akademiska hem, i akademiska städer går direkt från gymnasiet till högskolorna, medan den sociala snedrekryteringen hela tiden ökar.

Det du mäter, Jan Björklund, är studenternas bakgrund, inte kvaliteten på vad de har skaffat sig under sin utbildningstid. Du skulle kunna ha mätningen första dagen som de kommer in på sina akademiska utbildningar, och du skulle få ungefär samma resultat. Då ser du inte vad utbildningen gör med dem, utan då mäter du deras bakgrund.

Problemet med vilka som ska utbilda vilka är ganska lätt att lösa. Det är helt enkelt att tillföra fler platser där du tycker att de behövs i läkar- eller sjuksköterskeutbildning, och det behövs absolut fler platser.

Sedan tänkte jag: Kvalitetsutvärderingssystemet är ett kraftfullt verktyg för styrning. Det antar jag att du håller med mig om. Ett sådant system skulle kunna vara mångsidigt och verkligen mäta utbildningens kvalitet. Man kan titta på sådant som samverkan, verksamhetsförlagd utbildning eller breddad rekrytering.

Men i stället väljer du att fördela resurser utifrån det snäva perspektivet. Då undrar man om det är för att du inte tycker att de andra perspek-

*Svar på
interpellationer*

tiven är viktiga. Är det inte viktiga kriterier? Är du inte rädd för att vårt högskolelandskap blir ensidigt och inskränkt när man hela tiden gynnar det smala? Har vi råd med det i det här lilla landet, om vi ska konkurrera med de stora? Räcker det att vi rekryterar akademikernas barn i framtiden, eller behöver vi nå fler?

Anf. 100 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Jag tycker att den sista diskussionen är väldigt viktig. Vad är det som är kvalitet i högre utbildning? Vi har i Sverige, liksom i princip i alla andra länder under senare delen av 1900-talet, försökt utvärdera kvalitet. Det man då har mätt och utvärderat är utbildningsorganisation, lärarkårens sammansättning och vilka böcker som används i undervisningen. Man kan säga att det är en lång rad inputfaktorer.

Jag tyckte att Louise Malmström hade en god ansats när hon talade om att klara konkurrensen och klara kvaliteten internationellt i globaliseringen. Men det är inte det viktiga, utan det är resultaten av utbildningen som är det viktiga. Vad kan studenterna när de går ut? Det är ju det viktiga!

I det svenska skolväsendet gjorde vi en omställning redan på 90-talet, när vi började utvärdera slutresultaten: Hur många når målen? Hur många når inte målen? Målen är desamma oberoende av social bakgrund. Kunskapskraven är ju desamma.

Eller ska vi ha lägre krav beroende på vilken social klass man kommer ifrån? Eller vad menar ni med ert snack om att det är fel att mäta resultatet eftersom det blir ojämnt? Vad menar ni? Hur menar ni att det ska vara?

– Kolla, här kommer en kille från arbetarklassen! Honom har vi lite lägre krav på. Han ska bli ingenjör, men han behöver kunna lite mindre. Och här kommer en från överklassen! Han ska ha högre krav.

Det är det som blir följderna av Louise Malmströms resonemang. När man mäter resultat, säger Louise Malmström, då blir det orättvist, och det beror på vilken bakgrund man har. Det är vad Louise Malmström säger.

Då säger jag: Vi måste ha samma krav på alla lärosäten oavsett studenternas bakgrund. Hur ska vi annars göra? Ska kraven differentieras?

Då blir det så att en del lärosäten inte når upp till målen. Ska de få fortsätta bedriva utbildning fast de inte når målen? Är det rimligt? Det är detta vi utvärderar nu.

Nu har fortfarande bara en mindre del av Sveriges högskoleutbildningar utvärderats av universitetskanslern, men i de utvärderingar som har gjorts hittills har det visat sig att det är ungefär 25 procent av utbildningarna som inte håller måttet. Jag kan lova att det är spritt mellan stora universitet och små skolor. Det är inte alls bara små högskolor det handlar om. Det är spritt.

Det är dock mycket högre krav som ställs nu. Vi låter inte utbildningar som inte når målen bara få fortsätta år efter år, som ni gjorde när ni styrde. Det är inte rimligt. Höga kvalitetskrav ska det vara.

Interpellanten säger att söktrycket borde få styra och menar att Mittuniversitetet borde få fler platser, för där har man många sökande.

Jag håller med om att man har många sökande, men om vi låter söktrycket styra är det Lund, Göteborg, Stockholm och Uppsala som borde få ännu fler platser, för de har högst söktryck. Nu ger vi dem inte mer plat-

ser, för då skulle man dränera de mindre högskolorna, och det är vi inte heller intresserade av. Det är en balansgång hela tiden.

Om vi skulle omfördela anslagen efter söktryck är det de där universiteten som interpellanten lite föraktfullt kallar för de gamla universiteten som skulle få mest, för det är de som har det högsta söktrycket. Skulle vi gå på söktryck när vi fördelade platser skulle platserna hamna där. Nu gör de inte det, utan de är mer utspridda.

På de populära universiteten har man ett jättesöktryck. Där blir det ett antal som inte kommer in. De kommer då i stället in på sina andrahandsval, på mindre högskolor. Det är den omfördelning som sker i dag. Skulle vi bara gå efter söktryck skulle de stora, gamla universiteten få mycket fler platser. Det finns dock ett regionalt intresse av att vi upprätthåller högskolor på många platser i landet, och därför gör vi så.

Anf. 101 BERIT HÖGMAN (S):

Fru talman! Jag måste nog hjälpa statsrådet. Det står i själva interpellationssvaret att ”för det första ska studenternas val av utbildning och lärosäte väga tungt”, och det var utifrån det resonemanget som jag undrade om belöningsystemen där söktrycket är stort kommer att gälla alla universitet och högskolor eller bara några. Hur transparent är fördelningssystemet, och hur tydliga är signalerna till våra lärosäten och myndighetschefer från februari och fram till november när beskedet kommer?

I min inledning tog jag upp att det är en lång väg att motverka social och etnisk underrepresentation. Jag tror att viljan hos Louise Malmström och mig är betydligt högre än den jag kan lyssna in hos statsrådet. Likväl finns den.

På mitt favorituniversitet arbetar vi sedan många år med det vi kallar för Barnens universitet. Man startar på förskolan i bruksorten, man fortsätter på låg- och mellanstadiet att väcka upptäckarglädje och nyfikenhet. Sedan finns forskarskolorna i samarbete med företag och samhällsinstitutioner utanför universitetsvärlden som också har det målet. När vi nu har jobbat med detta i nästan tio år ser vi resultatet i form av fler ansökningar, bättre social rekrytering och så vidare. Det är en lång väg att gå.

Om resursfördelningen till högskolor och universitet blir så kortsiktig att ingen, vare sig lärare eller ledning, har en susning om hur den kommer att se ut några år framöver, hur tryggt blir det då att jobba med att bryta den sociala snedrekryteringen och att se till att vi når målet om att 50 procent av varje årskull ska nå högre utbildning inom något år efter gymnasiet?

Jag förstår efter den här debatten, som jag tackar för, att vi har olika mål med utbildningssystemet. Det är det som gör det så svårt att diskutera detta.

Anf. 102 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Jag tror också att vi delvis har olika mål. För mig är det väldigt viktigt att högre utbildning har god kvalitet. Det finns en målkonflikt mellan detta och att ha den på ställen som har blivit underkända i kvalitetsutvärderingssystemet. Om ett visst lärosäte blir underkänt när det gäller kvalitet är det enligt mitt synsätt så att man där inte ska få fortsätta bedriva den utbildning det gäller. I stället för att ansluta er till den slut-

satsen ifrågasätter ni utvärderingarna och tycker att de här utbildningarna borde få fortsätta. Där har vi olika uppfattning.

Det kommer väl till kritan när hela kvalitetsutvärderingen har gått en cykel. Då får vi väl se vad ni vill göra för förändringar av det hela. Jag tror att det är väldigt viktigt att de som har för låg kvalitet får en chans att förbättra sig, men om de inte gör det läggs utbildningarna ned. Vi ska inte ha utbildningar med låg kvalitet.

Interpellanten upprepar gång på gång att det är en otydlig dialog. Det är ju precis samma dialog som förs med alla myndigheter. Vi kan inte ge besked om hur många platser en högskola får förrän riksdagen har fattat beslut. Det är ren respekt för den demokratiska processen. Det är i riksdagen man fattar beslut om budgeten för varje myndighet varje år. Det finns inga slutliga besked att ge före dess. Det finns inget hemligt kring detta. Det är en lång rad överväganden som sker innan förslagen läggs fram.

Jag kan berätta att dialogen i stort sett går ut på att alla lärosäten anser att man ska ha fler platser, så på det sättet är den väldigt enkel. Samtidigt är det klart att det finns mer kvalificerade frågor, till exempel om landstinget kan ställa upp med praktikplatser till sjuksköterskor. Det är en central fråga som har varit viktig nu under våren. Där kan man inte ge besked till ett enskilt lärosäte förrän man har en helhetsbild av vilka landsting som ställer upp med praktikplatser. Det är helt avgörande för sjuksköterskornas utbildning.

Dialogen är ett sätt att skaffa underlag, men beskedet kommer när riksdagen fattar beslut. Så måste det vara i en demokrati.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2011/12:399 om offentlig upphandling och oseriös företagsamhet

Anf. 103 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Börje Vestlund har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att stärka förutsättningarna för en bättre offentlig upphandling som motverkar ekonomisk brottslighet och skattefusk.

Det är naturligtvis av största betydelse att skattebetalarnas pengar inte används på ett sådant sätt att svartjobb och annan ekonomisk brottslighet gynnas. Jag delar Börje Vestlunds uppfattning att det är viktigt att offentliga upphandlingar genomförs och följs upp på ett sätt så att våra skattemedel används på bästa sätt.

Lagen om offentlig upphandling ger den upphandlande myndigheten rätt att utesluta en anbudsgivare som inte fullgjort sina åligganden avseende socialförsäkringsavgifter eller skatt i det egna landet eller i det land där upphandlingen sker. Den upphandlande myndigheten kan dessutom utesluta en anbudsgivare som genom lagakraftvunnen dom är dömd för brott i yrkesutövningen eller har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen. Vidare finns särskilda bestämmelser som ger möjlighet att granska anbud med onormalt låga anbudspriser.

Lagen ger dock inte i sig ett fullständigt skydd mot fusk från oseriösa leverantörers och underleverantörers sida. Det krävs också att lagen om

offentlig upphandling tillämpas på ett sådant sätt att de upphandlande myndigheterna genomför de granskningar som lagen medger. Upphandlingsutredningen har i sitt delbetänkande behandlat frågan om uteslutning av oseriösa företagare i offentlig upphandling. I sina kontakter med företrädare för upphandlande myndigheter och leverantörer har det framförts till utredningen att regelbunden utvärdering och uppföljning av avtal och upphandlingar är nödvändigt för kontroll av oseriösa leverantörer. Också den rapport från LO-distriktet i Stockholms län som interpellanten hänvisar till tyder på att granskning och uppföljning av upphandlingskontrakt bör förbättras.

Regeringen har gett Statskontoret i uppdrag att ta fram ett underlag för bedömning av situationen rörande korruption inom kommunernas och landstingens verksamhet. Rapporten, som redovisades den 10 juni 2012, innehåller en del förslag till regeringen och Sveriges kommuner och landsting om åtgärder mot korruption. Förslagen kommer att beredas i Regeringskansliet.

Våra myndigheter arbetar med dessa frågor. Kammarkollegiets upphandlingsstöd har tagit fram en rapport, *Att förebygga korruption i offentlig upphandling*, som finns på kollegiets hemsida. Skatteverket arbetar tillsammans med flera andra myndigheter och näringslivsorganisationer för att få bort svartjobb och oseriösa aktörer. Se till exempel skriften *Vita jobb – en förutsättning för konkurrens på lika villkor*.

Jag vill också påminna om att regeringen har föreslagit ny mutbrottslagstiftning, som nyligen antagits av riksdagen. Ändringarna innebär bland annat att den krets av personer som kan dömas för att ha tagit emot eller gett en muta utvidgas väsentligt.

Även på EU-nivå pågår arbete på detta område. I de förslag till nya direktiv på upphandlingsområdet som EU-kommissionen presenterade i december 2011 och som nu förhandlas i rådet finns bestämmelser som innebär en skärpning av reglerna om uteslutning av leverantörer som inte fullgjort sina skyldigheter beträffande skatter och sociala avgifter.

Det föreslås också nya regler om otillåtet förfarande som innebär att de anbudssökande ska lämna in en avtalsförsäkran angående otillbörlig påverkan, konkurrensnedvidande avtal med andra anbudsgivare och vilseledande uppgifter. Vidare föreslås utförliga regler om intressekonflikter som ska göra upphandlingsförfarandet sundare.

Det görs således en hel del för att motverka ekonomisk brottslighet och skattefusk inom offentlig upphandling. Det viktigaste arbetet ligger nog ändå hos de upphandlande myndigheterna själva, som vid utformningen av sina upphandlingar och kontrakten med leverantörerna bör skaffa sig kontroll över underleverantörsledet beträffande skatt och sociala avgifter och vid uppföljning av kontrakten se till att skattefusk och annat otillåtet förfarande inte accepteras.

Anf. 104 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Jag ber att få tacka för svaret, för jag tycker att det här var ett svar att tacka för.

Även regeringen inser, när man har tittat på frågan, att det finns ett problem. Statsrådet tar upp problemen med mutor och de sakerna, som vi också har sett i medierna. Men vi har sett lika många uppgifter i medierna under årens lopp om en annan sak. Någon kommun eller något lands-

ting har anlitat någon leverantör. Ofta brukar det vara på byggsidan, men det finns säkert i andra delar också. Det har då visat sig att man har haft underleverantörer som har varit väldigt oseriösa. Ibland är det till och med nästan kriminella nätverk. Det kan vi läsa om lite då och då.

Då är det viktigt att man har någon form av föreskrifter, eller att det står direkt i lagen, så att det inte är möjligt att göra så här. Man kan åtminstone uppmana kommuner och landsting när det gäller detta. För det är ganska mycket pengar det rör sig om.

Kommunerna i Stockholms län har en upphandling om 64 miljarder. Då har man inte räknat med Stockholms läns landsting som säkert har ett 20-tal miljarder. Jag tror att statsrådet är bättre på den matematiken än vad jag är. Men det är väldigt mycket skattepengar. Det handlar verkligen om skattepengar och om hur försiktiga vi är med skattepengar.

Ponera att några anlitar en underleverantör som inte betalar skatt. Då blir det ett ganska omoraliskt system.

Det jag tycker att man ska titta på är bland annat det som man har försökt att ta fasta på i rapporten från LO-distriktet i Stockholm, nämligen skriftliga rutiner för att säkerställa att krav efterföljs.

En majoritet, över 50 procent, av kommunerna i Stockholms län – jag tror inte att Stockholms län är vare sig bättre eller sämre på detta, utan jag tror att det ser ut så här ganska generellt i landet – säger att de inte har det här eller möjligen att de kanske ska införa det.

En annan fråga handlar om att man kollar upp om företagen följer de avtal de har ingått. Man kontrollerar till stor del. Men hela 10 procent kontrollerar inte att företagen efterföljer avtalen. Det borde vara en självklarhet.

Egentligen kan man säga så här: Vi kanske ska prata med våra kollegor om just detta, för det kanske är en uppmaning till dem också.

Det som är den största bristen är att man inte kontrollerar de företag som man faktiskt gör den här upphandlingen med.

Med detta sagt skulle jag vilja säga att jag tycker att regeringen tar upp just det här med mutor på ett bra sätt. Men när det gäller frågan om hur man kontrollerar sina underleverantörer finns det inget krav på att man måste se till att de följer lagar och regler.

Man kan nästan säga att den här interpellationen är ett inspel i den process som pågår. Vi håller ju på att se över lagen om offentlig upphandling på både EU-nivå och nationell nivå. Då vore det väl bra om de här bitarna kom med på ett mer tydligt sätt än tidigare. Det är min fråga till statsrådet: Kommer man att arbeta för att få med detta i den nya lagen?

Anf. 105 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Jag håller med Börje Vestlund om vikten av att vi minskar och bekämpar det som är ren korruption och, framför allt, också skattefusk i olika avseenden.

Det handlar inte bara om att skatteintäkterna blir mindre när det fuskas med skattebetalningar, utan det handlar också om att man skapar en osund konkurrens mellan olika aktörer. Man slår i praktiken helt enkelt ut hederliga företagare. Det gör också att människor vänjer sig vid att agera utanför lagens rāmärken. Man börjar röra sig med svarta pengar

och liknande saker och vänjer sig vid detta om det blir för omfattande. Det i sig sprider en kultur som jag tror är förödande för samhällsmoralen.

Vi är överens om att det är viktigt att jobba med detta. LO-distriktets rapport indikerar att det finns en hel del att göra. Men det som är viktigt att poängtera är att lagstiftningen är så utformad att man som upphandlande myndighet kan och bör se till att man för in bestämmelser i avtalet med leverantörerna så att de exempelvis står ansvariga för att underleverantörerna fullgör sina skyldigheter. Myndigheterna har också rätt att häva avtalet eller ta till någon annan sanktion om skyldigheterna inte efterlevs. Det finns ganska mycket i lagstiftningen.

Jag tror att problemet många gånger är att det inte finns tillräckligt mycket kompetens ute i kommuner, i landsting och även i statliga myndigheter när det gäller att jobba med upphandling. Upphandlingslagstiftningen kan vara alltför komplicerad ibland. Vi ska göra allt vi kan för att förenkla den. Men man måste också lära sig att hantera lagen, och här ser vi brister. Det tycker jag också att LO-rapporten indikerar. Man nyttjar inte lagens möjligheter fullt ut.

Vi känner också till exempel på anbud som kommer in där man vid en mycket elementär besiktning kan se att det inte är rimliga priser som erbjuds. Det kan inte ske på ett hederligt vis. Ändå ringer inga klockor.

Ibland kan man faktiskt avbryta. Det finns stöd i lagen för detta. Det finns till och med förslag när det gäller de EU-direktiv vi jobbar med där man också skärper detta i olika avseenden.

Men det finns ett område som jag tror att vi måste ta på oss som ansvariga politiker, framför allt på riks nivå. Det handlar om att vi måste förbättra stödet till dem som jobbar med upphandling. Det gäller kompetens, rådgivning och utbildning. Här har vi förslag på regeringens bord, som nyligen har kommit in, om hur man ska organisera upphandlingsstödet centralt. Det kan bidra till att man hjälper aktörerna på det här området att bättre leva upp till lagens intentioner och utnyttja lagen på bästa möjliga sätt.

Jag tycker att det är viktigt att komma ihåg att det förenklingsarbete som vi jobbar med på EU-nivå men också i Sverige har som syfte att det ska vara lätt att använda lagstiftningen.

Men sedan kokar det ändå ned, tycker jag, till några viktiga saker. Ute i kommuner och landsting måste statusen på dem som jobbar med upphandling höjas. Jag brukar lite skämtsamt säga att i privata företag sitter inköpschefen i företagsledningen, och i kommunerna sitter ansvariga för offentlig upphandling i källaren, en bra bit bort från kommunalrådet.

Tyvärr är det så. Den som är ansvarig för upphandlingsfrågorna i kommunen ska ha en central position i kommunledningen, för det är en central funktion. Det handlar både om att kompetensen ska vara hög och om att det finns enormt stora ekonomiska värden att spara om man sköter upphandlingsfrågorna på ett bra och korrekt sätt.

Anf. 106 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Under hela mitt politiska liv har frågan om ekonomisk brottslighet, hur man bekämpar den, varit väldigt levande. Mycket på grund av den bakgrund jag har i hotell- och restaurangbranschen har

detta varit aktuellt. Men jag hade väl inte tänkt att jag skulle stå och debattera offentlig upphandling, för där tror man ju att det går rätt till.

Den här utredningen har förslag: Kommunerna bör upprätta en skriftlig rutin för kontroll och införa löpande bevakning av alla avtalsleverantörer. Lagen bör ändras så att huvudentreprenörerna åläggs ansvar för att underentreprenörer följer överenskomna avtalsvillkor och betalar skatter och avgifter.

Sedan kommer det ett par mer övergripande krav som kanske inte direkt har med själva lagen om offentlig upphandling att göra. Det handlar bland annat om krav på att man ska ha kollektivavtal. Men det förvånar väl knappast statsrådet att detta skulle förekomma i en facklig rapport.

Om vi håller oss till den ekonomiska brottsligheten måste vi väl ändå se till att få ett ordentligt arbete. Jag håller med statsrådet om att ibland är konsekvenserna lika. Oavsett vad vi tycker om att upphandla eller inte upphandla äldreomsorg har det ju gått så, inte minst i den här regionen, att priserna har pressats och pressats så lågt att det faktiskt kan vara tveksamt om man kan utföra den här vården till det här priset. Den frågan har ställts både en och två gånger. Ibland har man försökt hitta alternativa former för att det inte ska vara priset som avgör upphandlingen utan andra saker, vilket naturligtvis har varit positivt.

Låt mig gå tillbaka till det jag sade om att man bör ändra lagen så att huvudentreprenören åläggs ansvar för underentreprenören. Detta brukar ibland kallas för Stockholmsmodellen, helt enkelt för att man en gång i tiden införde den i Stockholms stad. Det fungerade väldigt bra, och jag tror att det var väldigt lite problem med detta i Stockholms stad. Man hade den här modellen, och det gick liksom inte för ett företag som hade vunnit en upphandling inom äldreomsorgen att ta in ett svart företag som städade eller något sådant som ibland förekommer.

Det som är intressant är att när man bytte majoritet i Stockholm var detta det första man avskaffade. Man trodde att det var onödigt och inte behövdes. Nu visar det sig att det var direkt nödvändigt att det skulle finnas kvar, och därför vill jag återkomma till just detta med att huvudentreprenören ska ha ett ansvar för att underentreprenörerna följer de överenskomna avtalsvillkoren och betalar skatter och avgifter.

Är det här någonting som statsrådet skulle kunna tänka sig i en kommande lagstiftning?

Anf. 107 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Först och främst, ska kommunerna kunna upprätta en skriftlig rutin för kontroll och införa löpande bevakning på alla leverantörer som föreslås i den här LO-rapporten? Ja, det är väl rimligt att det bör finnas en sådan rutin, och det finns utrymme i lagstiftningen för detta. Det bör finnas rutiner för kontroll av samtliga leverantörer i kommunerna. Det tycker jag är helt rimligt, och det är en sak som jag tycker att kommunerna bör ha som ambition. Jag tycker att de siffror som indikerar i LO-rapporten indikerar att det fungerar i alltför dålig utsträckning.

När det gäller att huvudentreprenören ska åläggas ansvar för att underentreprenörer följer överenskomna villkor och betalar skatt och sociala avgifter krävs ingen lagändring för detta, utan det är en sak man kan göra i kommunerna. Mot detta ska då kanske ställas hur mycket man krånglar

till det hela och hur mycket administration det skapar. Men principen, att man försöker ställa lite tydligare krav på den som är huvudentreprenör att också ta ett ansvar för underentreprenörer, tycker jag personligen är rimlig. Där ger lagen fullt ut utrymme för att agera på det sättet.

Sedan måste man hitta system som är praktiskt genomförbara och som också gör att man inte överbyråkratiserar det hela. Är det å andra sidan så att det finns indikationer inom någon sektor, något område eller i en kommun på alltför mycket av risk för svarta affärer, svartjobb och sådana saker, ja, då måste man självklart tillgripa åtgärder för att motverka detta.

Jag skulle vilja påstå att lagstiftningen i allt väsentligt är sådan att man kan göra mycket mer än vad som oftast görs. Sedan gäller det att hitta praktiska metoder för detta, och då krävs det också att man prioriterar frågorna ute i kommunerna, att man jobbar med dem, har kompetensen och vet hur man ska utforma regelverk men samtidigt också gör på ett sådant sätt att det inte krånglar till det för småföretagare och för att få in anbud.

Vi jobbar som sagt med de här frågorna i det översynsarbete som genomförs på EU-nivå. Vi arbetar också utifrån de svenska utredningar som tittar på upphandlingsfrågorna för att från statens sida bättre stödja de upphandlande aktörerna och förenkla regelverken men också skapa större utrymme att med fortsatt bibehållande av den likabehandlingsprincip som finns i EU:s lagstiftning även försöka skapa så mycket flexibilitet i lagstiftningen som möjligt. Allt tyder på att vi är på god väg att komma en bra bit i den riktningen.

Anf. 108 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Det finns även en annan möjlighet, och det är naturligtvis att Statskontoret eller någon annan lämplig myndighet tar fram mer upphandlingsstöd. Det är kanske en av de viktigaste insatserna man kan göra från statligt håll. Man kanske också kan ha en bättre förklaring till vad lagen säger, för ibland när man pratar med kamrater som har uppdrag på kommunalnivå kan jag uppfatta att det som de har fått veta av sina tjänstemän inte stämmer med det man här i kammaren ibland kan diskutera vad gäller hur man ska tolka lagen. Det är intressant.

Upphandlingsstöd är naturligtvis oerhört viktigt. Att det inte finns hinder för något är inte detsamma som att man i lagen skulle kräva det, och ett sådant stort administrativt hinder kan inte jag bedöma att det vore om man skulle skriva in i lagstiftningen att en huvudentreprenör är ansvarig för att skatter och sociala avgifter betalas in även av underentreprenörer. Det kan inte vara ett jättestort hinder. Jag har svårt att tänka mig det. Jag har trots allt sysslat med regelförenklingar en tid, och jag har svårt att tänka mig att just det skulle innebära en jättestor regelbörda på företagen. Men det kan vi säkert ha olika uppfattningar om.

Jag tycker att det här var ett positivt svar, och jag ser fram emot att vi kan fortsätta att arbeta med de här frågorna. Lagen om offentlig upphandling finns i vår debatt som en underström hela tiden. Man diskuterar de här frågorna, och därför är det viktigt att man ser dem från fler håll än att bara diskutera de traditionella frågorna som handlar om kollektivavtal och miljövänliga varor och sådant.

Jag tackar för debatten och tycker att det var bra att vi fick den här diskussionen om oseriösa företag i den offentliga upphandlingen.

Anf. 109 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Jag är tveksam till om man ska ha generella bestämmelser om detta i lagstiftningen. Det kan leda ganska långt. I komplicerade affärer är det många underleverantörer. Att ålägga en person eller ett företag att vara huvudansvarig för vad många olika aktörer gör är ganska långtgående. Men lagen öppnar som sagt möjligheter att tillgripa den här typen av åtgärder, vilket jag tycker att man ska göra när man ser att det finns problem på olika sätt.

Jag är dock inte beredd i dagens läge att medverka till att lagstiftningen ska ändras på det området. Däremot uppmanar jag gärna de aktörer ute i kommuner och landsting och även i staten som ser problem att använda det här instrumentet i olika avtal med huvudleverantörerna.

Jag är helt överens med Börje Vestlund om att vi också måste förbättra stödet från statens sida. Den utredning som kom alldeles nyss och som heter Upphandlingsstödsutredningen pekade på behovet av att samla det som redan i dag finns på olika myndigheter under en gemensam hatt och också förstärka det på olika sätt. Det är ett utredningsförslag som nu ligger på vårt bord och som ska bearbetas tillsammans med den utredning som heter Upphandlingsutredningen som Anders Wijkman leder och som tittar på flera olika frågor. Vi har även det arbete som just nu pågår i EU.

Jag hoppas att vi inom de närmaste åren ska kunna få både ett bättre stöd från statens sida men också en enklare och mer flexibel lagstiftning som gör det enklare att följa lagen om offentlig upphandling och därmed också skapa en bättre hushållning med skattebetalarnas pengar och större möjligheter att bland annat beivra fusk och missbruk i olika avseenden.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellation 2011/12:420 om bostadsfrågor

Anf. 110 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Amineh Kakabaveh har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att möta den akuta bostadsbristen i Sverige, för att undanröja riskerna med olika regelsystem på hyresmarknaden samt också för att stärka hyresgästernas inflytande vid ombyggnationer för att förhindra att människor måste flytta från sin bostad.

Bostadsbristen är främst ett problem i landets tillväxtregioner, särskilt i Stockholm. Under en följd av år har det byggts alltför få bostäder i förhållande till de utmaningar som den demografiska utvecklingen innebär, där bostadsbristen också påverkar förutsättningarna för arbetsmarknaden och tillväxten. Det är därför angeläget att förutsättningarna för bostadsbyggande förbättras. Det handlar då om en mängd samverkande och tillsammans betydelsefulla faktorer.

Alliansregeringen är i full färd med att rusta upp bostadspolitiken. Vi vill skapa en modern bostadspolitik som med utgångspunkt i långsiktiga och sunda spelregler tar itu med de problem som finns.

Planeringsprocessen för byggande måste göras tydligare och smidigare. Hur modernare och tydligare regler kan korta tiden från det att detaljplanen är beslutad till att bygget står klart utreds liksom även de tekniska särkrav som många kommuner ställer på de nya bostadshusen.

Hyresrätten som boendeform ska stärkas, och en utredning ser bland annat över hur hyresrätten behandlas i lagstiftningen medan en annan analyserar de skattemässiga frågorna.

I den ekonomiska vårpropositionen har regeringen också aviserat förändringar som skapar bättre förutsättningar för hyresrätten: sänkt fastighetsavgift för flerfamiljshus och förlängning av den tid som nybyggda fastigheter undantas helt från fastighetsavgift. Att förlänga den tid under vilken fastighetsägarna för nybyggda hyresrätter kan få göra avsteg från bruksvärdessystemet för att få full kostnadstäckning för så kallade presumtionshyror till 15 år bidrar också till att förbättra förutsättningarna för att bygga nya hyresrätter.

Med det förslag som finns i den av regeringen beslutade lagrådsremissen kommer det, som interpellanten är inne på, att finnas två regelsystem vid andrahandsupplåtelse av bostäder, ett för hyresgäster som hyr ut sin bostad och ett för de som direkt eller indirekt äger den bostad de hyr ut. Jag har svårt att se några risker med detta. Grundtanken är densamma, att den som hyr ut sin bostad ska kunna begära en hyra som täcker de egna kostnaderna utan att detta betraktas som oskäligt. Detta gäller redan för hyresgäster, och förslaget i lagrådsremissen syftar till att även en privatperson som hyr ut sin egen bostad ska kunna ta ut en kostnadstäckande hyra. Genom att de nya reglerna för privatuthyrning regleras i en särskild lag minskar också risken för sammanblandning mellan olika regelsystem.

En fastighetsägare får endast utföra standardhöjande åtgärder under förutsättning att de har godkänts av de berörda bostadshyresgästerna eller att hyresnämnden har lämnat sitt tillstånd. Detta gäller sådana åtgärder på fastigheten som har en inte obetydlig inverkan på en bostadslägenhets bruksvärde eller som medför en inte oväsentlig ändring av en bostadslägenhet eller av de gemensamma delarna av fastigheten. Hyresnämnden ska bifalla en begäran om tillstånd att utföra åtgärden, förutsatt att hyresvärderna har ett beaktansvärt intresse av att åtgärden genomförs och att det inte är oskäligt mot hyresgästen att den genomförs. Hyresnämnden ska vid prövning väga hyresvärdens intresse av att åtgärden genomförs mot de skilda intressen som hyresgäster i allmänhet kan antas ha av att åtgärden inte vidtas. Om det finns särskilda skäl får även omständigheter som hänför sig endast till den enskilde hyresgästen beaktas.

Detta avspeglar enligt min uppfattning en rimlig avvägning mellan hyresgästernas och fastighetsägarens intressen och ansvar. Någon ytterligare lagstiftning när det gäller hyresgästers inflytande vid ombyggnationer är således inte aktuell.

Anf. 111 AMINEH KAKABAVEH (V):

Fru talman! Jag skulle vilja tacka statsrådet Stefan Attefall för svaret. Det är positivt att det finns en politisk samsyn om att bostadsfrågan faktiskt är en stor politisk utmaning. Trots allt vet vi att det finns mer än en kvarts miljon ungdomar som har behov av en egen bostad. Trots detta

försvinner varje dag hyresrätter från bostadsmarknaden, särskilt på tillväxtorter och speciellt i Stockholm.

Det är väldigt olyckligt att när det gäller att stärka hyresrätten handlar det bara om att stärka för dem som redan har och för dem som hyr ut, inte för dem som hyr en bostad. Det är kanske logiskt för en alliansregering, men det blir ett helvete för dem som hyr en bostad i framför allt andra hand. De nya hyressättningsreglerna gör att en girig bostadsinnehavare kan ta ut marknadshyra utan risk för efterräkningar.

Fru talman! Ministern ser inte någon risk i och med förslaget, trots att regeringen faktiskt har fått skarp kritik från en rad tunga myndigheter, till exempel Boverket, som är en av dem, Konsumentverket och Ungdomsstyrelsen, gällande regeringens förslag om uthyrning i andra hand.

Många tycker att det är ett stort problem att bostadsrättsinnehavaren själv ska kunna besluta om hyran. Det finns också en tveksamhet om nyttan verkligen överstiger de negativa effekter som detta förslag medför, både för samhället och inte minst för bostadsrättsföreningarna.

Boverket är också kritiskt till tanken att införa friare hyror när det gäller uthyrningen av bostadsrätter, eftersom flera tidigare utredningar också har slagit fast att bruksvärdesprincipen inte ska urholkas. Trots detta lägger regeringen fram förslaget.

Flera instanser påpekar också att det nya lagförslaget medför att hyresgästerna inte ges tillräckligt skydd mot höga hyror. Vi vet att det finns en grupp som har behov av en bostad som redan är i underläge, och de betalar redan väldigt höga hyror.

En annan instans, Konsumentverket, riktar kritik bland annat mot skapandet av två helt olika regelsystem när det gäller andrahandsmarknaden, det vill säga en för bostadsrätter och en för hyresrätter.

Fru talman! Om man ska kunna rusta upp en bostadspolitik måste det finnas något att rusta upp. Men högern har rivit bostadspolitiken helt. Det finns inget att rusta upp. Då får man lov att bygga nytt. Det är det som man har misslyckats med.

Jag hoppas verkligen att statsrådet Stefan Attefall tar åt sig att det finns en risk med och en kritik mot detta förslag. Man måste ta till sig frågan hur man ska skydda de människor som redan i dag betalar höga hyror och de människor som redan i dag tvingas att flytta från sina hem på grund av att de inte har något inflytande.

Anf. 112 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Vi har en allvarlig bostadsbrist. Vi har under nästan 20 års tid byggt hälften av vad de nordiska grannländerna har gjort. Vi har investerat mycket mindre i bostadssektorn än OECD-genomsnittet under en mycket lång följd av år. Man har i och för sig problem på bostadsmarknaden i vissa länder på grund av spekulation, men det har berott på att man har haft en kombination av hög prisökningstakt på bostäder och ett högt bostadsbyggande. I Sverige har vi haft en hög prisökningstakt på bostäderna, men vi har haft ett lågt bostadsbyggande. Vi har ett utbudsproblem. Vi har för få bostäder, framför allt i storstäderna.

Vi jobbar på bred front från den här regeringens sida. Vi tittar på hur vi ska kunna förbättra hyresrätten och hyresmarknaden. Vi har nya regelsystem på plats som ger hyresgästerna ihop med fastighetsägarna möjligheten att verkligen kunna sätta det riktiga bruksvärdet på lägenheterna.

Varje enskild lägenhet ska värderas utifrån sina kvaliteter. Det är en process som parterna nu har ansvar för att sköta.

På olika sätt jobbar vi med att stärka hyresrätten. Vi har redan aviserat en del skattesänkningar för hyresrätten, och vi har utredningsarbete på gång för att ytterligare förbättra förutsättningarna för hyresrätten.

Som Amineh Kakabaveh också hävdar ser vi en trend där många hyresrätter omvandlas till bostadsrätter. Varför det? Jo, därför att när en privat fastighetsägare – för det är faktiskt till största delen privata fastighetsägare som har ombildat sina hyresfastigheter – ska sälja eller funderar på vad man ska göra med fastigheten upptäcker man att det är mycket mer lönsamt att göra om till bostadsrätter än att fortsätta att förvalta som hyresrätter. Hyresrättens ställning måste därför förbättras på olika sätt. Det jobbar regeringen brett med.

Vi jobbar med planprocessen, som jag vill påstå var ganska försummad i svensk bostadspolitik under många år, alltså hela processen från idéer till att huset är färdigt. Tidsutdräkten för den planprocessen är alldeles för lång. Vägen är krokig, överskådlig och icke transparent i många olika avseenden. Det kostar pengar och det krånglar till processer som gör att det blir både svårt att få fram nya bostäder och dyrare än det annars skulle bli.

Sedan måste vi också jobba kortsiktigt, och då vet vi att det finns en rad bostäder som kan användas på ett bättre sätt. Vi måste hjälpa den unga människa som kommer exempelvis till Stockholm för sina första studier eller sitt första arbete att snabbt få tag på bostad. Då vet vi att bättre regler för andrahandsuthyrning är ett sätt att underlätta detta. Det är inte lösningen, men det är en del av lösningen.

Nu har vi ett förslag som ligger hos Lagrådet för granskning. Det innebär att man skapar tydligare och bättre spelregler för att kunna hyra ut exempelvis sin bostadsrätt i andra hand. Vi förändrar också skatteregler på olika sätt. Jag får dagligen brev från olika bostadsrättsinnehavare som säger: Jättebra förslag! Jag har försökt få lägenheten uthyrd, men jag får inte för bostadsrättsföreningen. Eller: Spelreglerna är alldeles för otydliga. Jag vet inte vad som gäller om jag skulle hyra ut den, så jag vågar inte.

Det är fråga om människor som av olika skäl vill ha kvar sin bostad men som just nu inte använder den. Här kan vi skapa nya lägenheter. Hur många det är fråga om är svårt att veta, men jag är övertygad om att det är en av de stenar vi måste vända på.

Dessa kommentarer kommer från remissinstanser som representerar organisationer som redan har en bostad, som sitter på makten över bostäderna. Men ingen talar för de bostadslösa. Jag vill gärna vara en röst för dem snarare än för dem som redan har en bostad. Det är bland annat därför jag går vidare med förslaget.

Anf. 113 AMINEH KAKABAVEH (V):

Fru talman! Även om statsrådet vill vara en röst för de bostadslösa är du tyvärr inte en röst för dem. Du är en röst för fastighetsägarna, för dem som redan har en bostad. Verkligheten är en helt annan.

Jag instämmer i att plan- och byggprocessen är krånglig. Hur länge ska vi skylla på den? Hur länge ska vi säga att det finns en lagstiftning som inte funkar, att det finns en krånglig plan- och bygglag? Om man tror på demokrati, att kommunerna själva kan bestämma, måste staten vara klockren i budskapet om vad som gäller så att kommunerna kan göra vad de har rätt till.

Det finns ett stort problem. När högerregeringen kom till makten tog ni bort investeringsstödet. Då sjönk byggandet nästan ned till noll. Det byggs färre bostäder än i våra grannländer, till exempel i Norge med färre invånare men där man bygger fler bostäder.

Ett annat problem gäller andrahandsuthyrning. Den ska vara ett sätt att underlätta för bostadsrättsinnehavare. Det stämmer inte. Statsrådet vet om att varje vecka flyttar fler än 400 i Stockholm, kanske till och med dubbelt så många. Enligt denna beräkning kan det kanske ge 400 fler lägenheter. Det går inte ihop. Det kommer inte att lösa hela problemet, även om det skulle vara positivt.

Därför är det effektivare att bygga bostäder. Det behövs små lägenheter för ungdomar på tillväxtorter och många andra orter. Jag har varit i Norrköping. De säger att de inte har haft så många problem som i dag. Det är brist på bostäder överallt, särskilt för ungdomar. Att underlätta andrahandsuthyrning är inte enda vägen.

Det stämmer inte, statsrådet Stefan Attefall, att det bara är de privata fastigheterna som omvandlas och att det blir förbättringar. Jag bor i Skärholmen. För fyra fem år sedan omvandlades två fastigheter i mitt område. Det har inte blivit bättre i min fastighet. För fastigheterna på Ekholmsvägen och andra fastigheter som hör till Stockholmshem och Familjebostäder är det fråga om hyresrätter. Jag har vänner som säger att banken har övertalat dem att låna 400 000. Om de rustar upp köket om ett år kommer de att tjäna 200 000–300 000 – vilket stämmer. Det är olyckligt att bankerna övertalar ensamstående kvinnor att köpa i syfte att utnyttja ROT-avdraget för att höja värdet. Det är vad det handlar om i dag. Problemet är mer än att förhålla sig till formerna och tro att det blir bättre. Tyvärr är det inte så i verkligheten.

Anf. 114 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Ingen ska övertala någon, men jag unnar även en ensamstående kvinna i Skärholmen att få äga sin bostad om hon så önskar. I annat fall kan man bo kvar som hyresgäst i bostadsrättsföreningen och följa befintlig lagstiftning.

Jag har beskrivit det breda arbete som regeringen håller på med på bostadsområdet. Jag är medveten om, och jag tror att Amineh Kakabaveh är medveten om, att det finns långa ledtider i bostadspolitiken. Det gäller både att processa fram olika förslag och lagändringar och sedan att de ska få praktiskt genomslag i verkligheten. Det tar sin tid, och det är långa processer. Det vi gör den här mandatperioden får sin fulla utdelning först kanske inför valet 2018 snarare än 2014. Det är tyvärr verkligheten när det gäller bostadspolitiken.

Men jag tycker att vi måste lyfta blicken. Det finns i dag en situation som bygger på att vi har underinvesterat i bostäder i 20 års tid. Problemet har förvärrats under senare år av ett par anledningar. En är att det finns ovanligt stora ungdomskullar. Det finns ungefär 150 000 fler unga män-

niskor i åldern 20–25 år som ska ha sin första bostad – de pluggar eller jobbar. Det finns en inflyttning mot universitetsorterna och storstäderna som också förstärker problemet.

Hade Amineh Kakabavehs och Vänsterpartiets politik varit lösningen? Ni har styrt under större delen av 20-årsperioden. Varför var inte bostadsbyggandet i nivå med Norges, Finlands, Danmarks eller andra OECD-länders? Varför sackade ni efter under den tiden? Det måste ni grunna på. Varför var er politik så misslyckad? Ändå genomförde ni alla de regleringar och den centralstyrning som Amineh Kakabaveh vill ha.

Sedan säger Amineh Kakabaveh att ett investeringsstöd togs bort 2006–2007 – och det är orsaken till allt. Det är riktigt att bostadsbyggandet sjönk strax efter det i Sverige. Men vad konstigt! Det sjönk samtidigt i Norge, Finland och Danmark. Inte kan väl svenska riksdagsbeslut påverka finsk bostadsproduktion? Nej, det var yttre omständigheter som avgjorde bostadskonjunkturen.

Vi har haft tre olika subventionssystem under den period som Socialdemokraterna styrde med hjälp av Vänsterpartiet. Ändå byggde Sverige färre bostäder än de andra nordiska länderna. Jag vill påstå att investeringsstöden och subventionerna som Amineh Kakabaveh och Vänsterpartiet älskar så mycket inte bara var en försvårande omständighet utan var en del av problemet. Det bidrog till att skapa en ryckighet i bostadspolitiken. Vi måste ha långsiktigt sunda spelregler för bostadspolitiken. Det är enda chansen att angripa de problem som de facto finns.

När man frågar kommunala bostadsföretag och privata byggherrar ropar nästan ingen på subventioner av olika slag. De ropar på bättre och tydligare regler på planområdet.

Vi vet att många kommuner behöver göra sin hemläxa. En stor del av ansvaret ligger på den kommunala nivån. Här ser vi att trots att det fortfarande finns brister i lagstiftningen bygger en del kommuner bra medan andra kommuner bygger dåligt. Det innebär att det går att göra mycket inom befintliga ramar i Kommunsverige. Därför tittar vi över bostadsförsörjningslagen för att stärka det regionala ansvarstagandet i till exempel Stockholm, så att kommunerna inte bara tittar på sitt bostadsbyggande utan också på den region de tillhör. Det är exempel på åtgärder vi vidtar bland många andra saker vi jobbar med just nu för att skapa långsiktigt sunda spelregler för ett ökat och bättre bostadsbyggande.

Anf. 115 AMINEH KAKABAVEH (V):

Fru talman! Jag blir inte förvånad över den borgerliga retoriken. När man själv har misslyckats under en mandatperiod är det bra att skylla på föregående regering.

Vi har inte sagt att det var fritt från problem när vi var med. Men Vänsterpartiet har inte innehaft en ministerpost, som till exempel Stefan Attefall. Det är ditt och regeringens ansvar att se till att det byggs mer. Det byggs nu färre lägenheter. De hyreslägenheter som finns i dag försvinner också från bostadsmarknaden. Attefall nämnde själv de lägenheter som är mest attraktiva och efterfrågade för ungdomar och andra yngre människor. Men även många äldre behöver bostäder. Varför skylla på en regering som fanns för sex år sedan?

*Svar på
interpellationer*

Varför har inte de människor som bor i Göteborg, Uppsala, Norrköping och Stockholm fått svar? Efter renoveringar har det blivit 60-procentiga hyreshöjningar. Varför ska inte hyresgäster – barn – som tvingas att flytta när de inte kan betala hyran få svar? Varför ska man inte svara på de frågor som till exempel ungdomarna har? Varför ska man inte svara på frågorna från en pensionär som inte kan betala hyran?

Jag tycker att ministern ska svara på de frågorna och inte skylla på oss som inte ens varit i regeringsställning. Det är viktigt att fokusera på de svaren i stället för att beskylla andra.

Anf. 116 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Jag försöker bara få Amineh Kakabaveh och hennes kolleger i Vänsterpartiet och Socialdemokraterna att besinna detta: Om man har fört en politik som var misslyckad borde man dra någon slutsats av det för framtiden. Men det är inte så med Vänsterpartiet. Ni faller tillbaka i den retorik och de lösningar som har misslyckats i Sverige.

Jag har bara en liten vädjan om att ni ska titta på verkligheten och analysera statistiken, för då kommer ni att upptäcka att de metoder som ni står för inte fungerar i praktiken. Sedan kan vi i stället diskutera de mer framåtsyftande förslagen.

Jag pekar på det breda arbete som regeringen jobbar med på många områden för att vi ska få sunda och långsiktiga spelregler. Jag tror att det är viktigt att bygga det här långsiktigt.

Sedan kommer Amineh Kakabaveh in på en fråga som är svårare att hantera. Det är att vi har många bostäder som måste rustas upp och att det leder till prishöjningar på bostäderna. Vi vet att det beror på många olika faktorer. Fastighetsbeståndet är i olika skick. Jag vet att det görs stora upprustningar av områden där det blir en 20-procentig hyreshöjning, och det finns områden där man pratar om betydligt större hyreshöjningar.

Vi ska komma ihåg att bara för att man har fått ja från hyresnämnden till att rusta upp en bostad innebär det inte att hyresnämnden har sagt ja till hyreshöjningen. Den ska förhandlas, på samma sätt som alla andra hyror, med Hyresgästföreningen och liknande. Det är inte så att man ska ta det som bostadsbolaget eventuellt har sagt ad notam.

Vi har för första gången sedan 1997 höjt bostadsbidragen för inte minst barnfamiljer. Vi har också förstärkt bostadsbidraget för våra äldre för att möta denna utveckling.

Vi måste självklart också fundera på hur vi kan renovera på ett billigare sätt. Jag vill gärna se till att vi gör regelverken så enkla som möjligt så att de flesta upprustningarna blir mindre kostsamma. Men vi vet också att man i en annan debatt pratar om andra typer av krav på boendet som driver upp kostnaderna, och då glömmar man kostnadsbilden.

Det finns många bottnar i denna diskussion.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 117 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Maria Stenberg har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att förbättra arbetsvillkoren och arbetsmiljön för anställda inom tjänstesektorn.

Regeringens ambition är att arbetsvillkoren och arbetsmiljön ska vara goda inom arbetsmarknadens samtliga sektorer. Lagstiftningen inom arbetsmiljöområdet är allmänt utformad just för att gälla hela arbetslivet med dess skilda verksamhetsgrenar och skiftande arbetsformer. Även på arbetsrättens område är detta utgångspunkten. Stora delar av arbetsrätten är dessutom möjlig att göra avsteg ifrån genom kollektivavtal, för att på så sätt möjliggöra anpassningar där det är lämpligt.

Det utesluter självklart inte att även riktade insatser för att möta särskilda problem inom arbetsmiljöområdet görs. Arbetsmiljöverkets inspektionsverksamhet inriktas till exempel i huvudsak på att nå de arbetsplatser som bedöms vara riskutsatta. Myndigheten arbetar även i projekt och kampanjer som berör särskilda problem eller branscher. Det är glädjande att kunna konstatera att myndigheten under senare år har lyckats öka effektiviteten så att allt fler arbetsplatser kan nås.

Regeringen har också tagit initiativ till särskilda satsningar som i hög grad berör den kvinnodominerade tjänstesektorn.

Arbetsmiljöverket har på uppdrag av regeringen genomfört insatser för att minska riskerna för hot och våld. Satsningen har omfattat såväl privat som offentlig tjänstesektor. De kunskaper och erfarenheter som satsningen gett kommer nu fortsättningsvis att integreras i myndighetens ordinarie verksamhet.

Arbetsmiljöverket har också getts ett särskilt uppdrag i syfte att utveckla och genomföra särskilda aktiviteter för att förbättra arbetsmiljön för kvinnor. Uppdraget, som ska pågå under perioden 2011–2014, ska fokusera på att förebygga belastningsskador. Totalt har 20,5 miljoner kronor avsatts för genomförandet.

Jag vill också i detta sammanhang nämna att regeringen har beslutat att tillsätta en delegation för jämställdhet i arbetslivet. Delegationen ska sammanställa och tillgängliggöra kunskap om kvinnors och mäns olika villkor och möjligheter i arbetslivet och de förhållanden som ligger till grund för skillnaderna. Den könsmässigt tudelade arbetsmarknaden och problem som hänger samman med denna är en viktig fråga för delegationen.

När det gäller otrygga anställningsformer kan konstateras att regeringens uppfattning är att tillsvidareanställningar ska vara grunden på arbetsmarknaden. Samtidigt spelar också tidsbegränsade anställningar en viktig roll. Samtidigt som tidsbegränsade anställningar kan vara en viktig bro in i arbetslivet är det viktigt att de inte missbrukas. En departementspromemoria (Ds 2011:22) med bland annat förslag till en ändring i anställningsskyddslagen remitterades förra året. Syftet var att klargöra rättsläget när det gäller skyddet för anställda med tidsbegränsade anställningar som kombineras med varandra på ett sätt som utgör missbruk från arbetsgivarens sida. Resultatet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 118 MARIA STENBERG (S):

Fru talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för svaret och ser fram emot debatten.

Många människor som jobbar i den privata och offentliga tjänstesektorn gillar sina jobb, ser sina yrkesval som en självklarhet och trivs på jobbet. Valet av yrke i tjänstesektorn har säkert att göra med att det handlar om att man får en möjlighet att jobba nära andra människor.

I den politiska debatten brukar vi ibland säga att de här yrkena är de kvinnodominerade yrkena, och det är sant. Men i många av yrkena i tjänstesektorn finns även många unga och många invandrare.

De människor som jobbar i tjänstesektorn jobbar med allt, alltifrån människor som är i kris eller i behov av vård till i vissa fall människor som rent allmänt bara har det trevligt en kväll på krogen. Men det finns också anställda i tjänstesektorn som vi aldrig ser eller möter, och i många fall har vi inte den blekaste aning om hur dessa löntagares arbetsmiljö eller anställningsvillkor ser ut. Om vi ska vara riktigt ärliga, handen på hjärtat, hur många av oss funderar på eller vet hur städaren i tunnelbanan är anställd, vilken tidspress en anställd på ett callcenterföretag har på jobbet varje dag eller vad det innebär för din egen hälsa och ditt välbefinnande när du på jobbet tvingas lämna besked om indragen a-kassa eller sjukersättning?

Med det sagt – till er som eventuellt lyssnar nu trots att det snart är midsommar – förstår man att tjänstesektorn är stor, med många olika verksamheter och många olika yrkeskategorier. Därför tycker jag att vi behöver diskutera och debattera hur villkoren ser ut för de människor som jobbar i dessa branscher.

Det finns allt ifrån socialsekreterare till fastighetsskötare, affärsbiträden, undersköterskor och de som jobbar inom hotell- och restaurangbranschen. Det är deras villkor och deras arbetsmiljö som interpellationen handlar om, och både hur det påverkar deras privata hälsa och hur arbetet påverkar hälsan på jobbet.

Jag ser en risk i att det kommer en ny våg av sjukskrivningar i just dessa branscher. Här är många kvinnor anställda, och det skulle vara oerhört olyckligt om vi återigen hamnade i en sjukskrivningsvåg av kvinnor som vi hade efter 90-talet.

Hur det än är har också anställningsvillkoren en del i hur man upplever sin egen hälsa, och i just tjänstesektorn ser vi en tendens till att det finns väldigt många otrygga anställningsformer, som i vissa fall kan staplas på varandra. Det är klart att det påverkar. Det finns, som sagt var, många kvinnor, unga och invandrare i de här branscherna.

Även om arbetsmarknadsministern i sitt svar på min interpellation säger att regeringens ambition är att arbetet och arbetsmiljöarbetet ska vara gott vet vi att det till syvende och sist finns alltför många otrygga anställningsformer. Frågan blir lite grann om regeringen har tänkt rensa upp bland de otrygga anställningsformerna. Det kan regeringen göra om man har den ambitionen.

Nu vet jag att arbetsmarknadsministern i sitt svar sade att regeringen utreder det, men frågan kvarstår: Tänker regeringen rensa upp bland de otrygga anställningsformer som är en bidragande orsak till att det finns en ohälsa på våra arbetsplatser?

Anf. 119 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Tack för interpellationen som berör ett väldigt viktigt område!

Jag vill passa på att göra ett förtydligande när det gäller visstidsanställningar. Jag nämnde att vi bereder frågan i en tidigare departements-skrivelse. Vi kommer att remittera en ny departementsskrivelse redan den 25 juni med förslag till ändringar i lagen om anställningsskydd som syftar till att stärka skyddet för arbetstagare med tidsbegränsade anställningar och att säkerställa att svensk rätt överensstämmer med EU:s visstidsdirektiv. Förslaget är lite annorlunda formulerat, men det är ännu inte offentligt. Ni kommer att få ta del av det i slutet av juni.

Jag delar interpellantens uppfattning att det vore oerhört olyckligt om det skulle bli en ny våg av sjukskrivningar. Därför måste vi ta arbetsmiljöfrågorna på väldigt stort allvar.

Senast i dag läste jag en enkät från AFA Försäkring om hot och våld som drabbar särskilt kvinnor inom vård- och omsorgsyrkerna. Det var en skrämmande läsning. Det är två tredjedelar av kvinnorna som utsätts för allvarlig brottslighet på sin arbetsplats. Det som var kännetecknande i den här studien var att det var framför allt unga och ganska oerfarna personer som blev utsatta. Då tänker jag att det måste finnas väldigt mycket av introduktion, utbildning och olika strategier för att förebygga den typen av hot och våld som man kan drabbas av inom åldringsvården och hemtjänsten. Framför allt var det vårdbiträden, undersköterskor och mentalskötare som var drabbade. Då finns det väldigt mycket mer som behöver göras av arbetsmarknadens parter.

Det pågår också ett arbete mellan SKL och facken på kommunal- och landstingssidan där det finns en enighet om att man vill förebygga den här typen av ohälsa, olycksfall och skador. Det välkomnar jag. Det är oerhört viktigt.

Det är viktigt av många skäl. Framför allt är det viktigt för att de som jobbar inom de här viktiga yrkena ska ha en trygg och säker arbetsmiljö. Men det är också viktigt om kommuner och landsting ska kunna rekrytera personer. Man står inför en situation där man behöver rekrytera 420 000 medarbetare fram till 2020. Samtidigt vet vi att allt färre ungdomar söker till omvårdnadsprogram. Då måste man göra de här jobben attraktiva, och i det ligger en god och trygg arbetsmiljö och trygga anställningsförhållanden.

Jag delar interpellantens uppfattning att detta är en viktig fråga för framtiden. Det är viktigt att man anstränger sig, både myndigheten i sin inspektionsverksamhet och arbetsmarknadens parter ute i våra kommuner och landsting, för att ta ett par exempel. Ingen ska behöva bli skadad eller hotad på sitt arbete. Det är min fasta övertygelse.

Anf. 120 MARIA STENBERG (S):

Fru talman! Jag tänkte plocka upp tråden där arbetsmarknadsministern lämnade den när det gäller anställningar inom kommun- och landstingsvärlden. Jag har en tidning som ligger här som heter Dagens Samhälle med en stor rubrik som säger att antalet otrygga anställningar ökar inom kommunsektorn och att det är ett stort bekymmer.

Det är inte bara otryggheten att aldrig veta om du får ett jobb dagen efter, om du måste sluta om en månad och så vidare. De människor som

*Svar på
interpellationer*

jobbar i den här tjänstesektorn jobbar väldigt nära människor. Det innebär en ganska stor press i dag, för många av dem som jobbar känner nog att de har ett ansvar att vid minskade ekonomiska ramar och med färre personer freda den man jobbar för, en vårdtagare, en busschaufför eller vad det kan vara. Det är ett stressmoment, och det kan vi konstatera rent krasst.

Ministern sade i sitt svar att det kanske inte bedrivs tillräckligt mycket forskning i Sverige i dag. Kanske sker inte de ohippa forskningarna som handlar om städbranschen, om hur fastighetsskötarna och busschaufförerna har det på sina jobb – det som är arbetsplatsnära forskning som skulle kunna ge politiken fler verktyg för att kunna fatta bättre beslut när det gäller det som gör att människor blir sjuka på jobben.

Jag har läst en bok av Annika Härenstam. Hon är professor vid institutionen för arbetsvetenskap på Göteborgs universitet. Hon skriver i sin bok, som heter *Bortsorterad? – om invandrare och arbetsmarknaden*, att det finns jobb på svensk arbetsmarknad i dag som ingen borde ha, att det helt enkelt finns för många som inte kan välja bort jobb med dåliga villkor för att klara sin försörjning. Det gäller då kvinnor, ungdomar och invandrade.

Fru talman! För mig som socialdemokrat blir då svaret som arbetsmarknadsministern har lämnat, att regeringen vill ha en god arbetsmiljö, inte riktigt här och nu för många människor som finns på arbetsmarknaden i tjänstesektorn. Att man ska ha en god arbetsmiljö och goda villkor verkar inte omfatta dem, därför att de upplever att de är stressade och pressade på sitt jobb och har en arbetsmiljö som gör att de till syvende och sist kanske inte orkar.

I dagsläget ska man ju inte jobba hela livet i samma yrke, men man kanske inte orkar jobba ens ett antal år. Det innebär att man är offer för en borgerlig arbetsmarknadspolitik eftersom möjligheten att utbilda sig och skaffa ett annat yrke är klart begränsad. Antalet platser i vuxenutbildning har minskats med 15–20 procent under ett antal år, och arbetsmarknadsutbildningarna rullar inte som de ska. Det innebär att människor som jobbar i de branscher där professor Härenstam hävdar att villkoren och arbetsmiljön är så väldigt dåliga inte har något val eftersom man inte kan utbilda sig till andra jobb.

Jag skulle vilja höra om arbetsmarknadsministern håller med om det som professor Annika Härenstam säger, att det i dag finns arbeten på svensk arbetsmarknad som ingen borde ha därför att villkor och arbetsmiljö är så dåliga att man slits ut och blir sjuk av sitt jobb. En kommentar till detta skulle jag uppskatta.

Anf. 121 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Forskning är viktigt, och man kan säkert bedriva mer forskning. Men jag tror att det kanske inte framför allt är mer forskning som behövs utan snarare en bra tillämpning av de regler som finns. Jobbar man systematiskt med arbetsmiljön inom till exempel kommuner och landsting förebygger man också många risker.

Det har visat sig när Arbetsmiljöverket har gjort flera tusen inspektioner att det har funnits brister på väldigt många håll. Jag tror att man på hälften av arbetsplatserna var tvungen att åtgärda brister i instruktioner och i det systematiska arbetet som gör att människor kan råka illa ut. Det

kan vara en så enkel sak som att förebygga att en ung oerfaren semester- vikarie inte får information om vårdtagares särskilda förutsättningar utan förväntas åka hem till en vårdtagare som kanske har varit våldsam tidigare. I en bra samverkan mellan skyddsombud, anställda och arbetsgivare kan faktiskt en hel del åtgärdas.

Regeringen gav Arbetsmiljöverket ett uppdrag 2011. De fick 20,5 miljoner för att titta på just kvinnors arbetsmiljö ur den här aspekten. De kom också fram till att tiden är viktig. Som Maria Stenberg var inne på är det kanske för lite tid som gör att människor som jobbar i de här yrkena blir väldigt pressade. Det är en viktig fråga som arbetsmarknadens parter måste ta tag i. Det är ingen fråga för lagstiftning. Det viktiga är att arbetsmarknadens parter träffar kollektivavtal och gör upp om vad som ska gälla inom de här yrkena såväl som inom andra delar av arbetsmarknaden.

En sak som ändå är positiv i eländet med hot, våld och en dålig arbetsmiljö är att det här är kommun- och landstingsdriven verksamhet där det finns kollektivavtal och ett väl fungerande partsarbete. Där borde det finnas bättre förutsättningar än hos många mindre arbetsgivare att jobba systematiskt med en god arbetsmiljö. Det är i grunden också en förutsättning för att människor ska vilja jobba i de här yrkena som är så viktiga för allas vår välfärd att det är trygga och stabila villkor. Och som jag nämnde i mitt tidigare inlägg ska det vara tillsvidareanställningar som grund på arbetsmarknaden, men visstidsanställningar kan vara ett komplement och många gånger också en brygga in.

Jag välkomnar också Socialdemokraternas utspel, om jag får säga så, att kommuner och landsting ska erbjuda heltidsanställningar i större utsträckning genom kollektivavtalade lösningar. Det är också en viktig fråga att man har möjlighet att försörja sig på sin lön.

Det behövs alltså många olika delar. Men jag menar att vi i grunden har en stabil och bra lagstiftning. Jag tycker inte att det är den som behöver ändras, utan det är viktigt med en tillämpning som följer de regler som finns så att ingen ska behöva bli skadad eller sjuk på grund av sitt arbete.

Anf. 122 MARIA STENBERG (S):

Fru talman! Att i sin yrkesroll bli utsatt för hot och våld på jobbet är en traumatisk upplevelse. Det är illa var det än sker, men hot och våld på jobbet förekommer också i den privata sektorn. Det är inte bara de yrkeskategorier som finns inom kommun och landsting som blir utsatta för hot och våld på jobbet.

I en pressad ekonomisk situation i en kommun- eller landstingsdriven verksamhet där ramarna blir mindre och mindre och man säger upp folk, till exempel till följd av att den borgerliga regeringen inte tillför Kommun- och landstingssverige mer resurser så att man kan hålla uppe antalet anställda inom vård och omsorg och skola, kan det bli som den där professorn säger.

De anställda i den personalintensiva tjänstesektorn, vilket vård och omsorg är, möter ju sina vårdtagare eller kunder direkt och får klagomål om vårdtagarna eller kunderna känner att de inte får ut det de vill ha av verksamheten. Det är ju den som jobbar nära dessa människor som får ta den diskussionen.

I en pressad situation och ju längre tiden går i till exempel Kommun- och landstingssverige utan att man får ökade resurser, desto värre blir det för personalen.

Det är ett problem i sig, men hot och våld på jobbet är inte enbart en angelägenhet för kommuner och landsting. Det finns hos de privata arbetsgivarna också, vilket är lika illa.

Jag var intresserad av att få veta mer. Ministern har nu sagt att hon återkommer vad gäller de otrygga anställningsformerna. Det ser jag fram emot, för i dag är det många människor som upplever en otrolig stress av att inte ha en tillsvidareanställning.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på interpellation 2011/12:378 om nordisk strategi för att möta ungdomsarbetslösheten

Anf. 123 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Maria Stenberg har frågat samarbetsministern vilka åtgärder hon har vidtagit med anledning av Nordiska rådets rekommendation om en gemensam nordisk strategi mot ungdomsarbetslösheten.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Jag vill först och främst lyfta fram att frågan om arbetslöshet bland ungdomar har haft hög prioritet inom Nordiska ministerrådet för arbetsliv under de senaste åren.

När arbetsmarknadsministrarna hade sitt möte i Reykjavik i november 2009 diskuterades bland annat vilka nationella åtgärder som hade vidtagits för att hantera den ökande arbetslösheten bland ungdomar i samband med den ekonomiska krisen.

Då togs även ett beslut om att en rapport skulle tas fram där alla ungdomsåtgärder som länderna hade vidtagit inom arbetslivs- och utbildningsområdena skulle belysas. Denna rapport publicerades hösten 2010 (TemaNord 2010:570). I samband med lanseringen av rapporten anordnade Danmark även en konferens på samma tema.

Jag deltog själv när det nordiska arbetsmarknadsministermötet hölls i Danmark i november 2010. Då anordnades bland annat en temadiskussion om ungdomsarbetslösheten tillsammans med representanter för arbetsmarknadens parter och för Ungdomens Nordiska råd.

Fokus på erfarenhetsutväxling och utbyte av best praxis när det gäller ungdomars situation på arbetsmarknaden fortsatte under 2011.

Finland anordnade under sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet ett expertseminarium om ungdomars utsatta situation på arbetsmarknaden i samarbete med nordiska representanter från utbildnings- och arbetslivssektorn.

Med anledning av Nordiska rådets rekommendation har Nordiska ministerrådet utarbetat ett meddelande som svar på rekommendationen. Där omnämns bland annat de aktiviteter som jag nyss har nämnt. Där nämns också att alla nordiska regeringar har stort fokus på att på kort sikt skapa effektiva insatser riktade mot unga som varken är i utbildning eller arbete för att förebygga långvarigt utanförskap bland dessa ungdomar.

Vidare framgår att det krävs både helhetsorienterade och tvärsektoriella lösningar för att svara upp mot de utmaningar, till exempel generationsväxlingen, som alla de nordiska länderna står inför.

I meddelandet nämns också att ungdomarnas situation på arbetsmarknaden har uppmärksammats i flera av ministerrådets så kallade globaliseringsinitiativ.

Även inom entreprenörsområdet med koppling till utbildning genomförs samarbete mellan länderna. Målet är att etablera en plattform för erfarenhetsutbyte, goda exempel och ytterligare utveckling på både nationell och nordisk nivå.

Jag vill också nämna att Nordiska ministerrådets arbetsmarknadsutskott har beviljat medel till ett forskningsprojekt. Projektet ska på ett mångsidigt sätt belysa ungdomsarbetslöshetsproblematiken i de nordiska länderna och peka på tydliga samband mellan olika former av ungdomsarbetslöshet och arbetsmarknadens funktionssätt. Projektet ska slutredovisas 2013.

Jag vill understryka att ungdomsarbetslösheten har varit och är ett prioriterat område inom vårt nordiska regeringssamarbete. I det nya samarbetsprogrammet inom Nordiska ministerrådet för arbetsliv, som ska gälla för perioden 2013–2016, finns det planer på att en av huvudprioriteterna blir att fokusera på insatser för att bekämpa hög ungdomsarbetslöshet.

Vi har mycket att lära av varandra i de nordiska länderna. Det är därför viktigt att vi skapar insatser och mötesarenor för erfarenhetsutbyte mellan de nordiska länderna.

Jag kan försäkra Maria Stenberg att ungdomsarbetslösheten kommer att fortsätta stå i fokus inom det nordiska samarbetet under kommande år, speciellt under det svenska ordförandeskapet 2013.

Anf. 124 MARIA STENBERG (S):

Fru talman! Precis som arbetsmarknadsministern antydde i sitt svar till mig antogs på Nordiska rådets session i Köpenhamn hösten 2011 en rekommendation från oss nordiska socialdemokrater där Nordiska ministerrådet uppmanades att utarbeta en gemensam strategi för att möta ungdomsarbetslösheten.

I Nordiska rådets svenska delegation har vi delat upp ansvaret för att följa upp antagna rekommendationer från våra sessioner, och just denna rekommendation råkade hamna på mitt bord.

Det är mindre än ett år sedan rekommendationen antogs, men frågan är högaktuell i alla de nordiska länderna. Därför ville jag ta chansen att debattera hur arbetet i ministerrådet går. För mig som nordist är det intressant att debattera aktuella frågor ur ett nordiskt perspektiv och att också få sätta fokus på nyttan av det nordiska samarbetet.

Fru talman! Det är intressant att rekommendationen innehöll en uppmaning att genomföra en uppföljning av de insatser som görs. Med hjälp av den rapport ministern hänvisar till om de nordiska ländernas insatser mot arbetslöshet går det att skapa sig en bild av vilka åtgärder och strategier som de nordiska länderna gör. Det är bra. Det nordiska samarbetet handlar ju också om att dra nytta av varandra.

Fru talman! Jag gillar talesätt, för de brukar sätta fingret på saker och ting. I detta fall tycker jag att talesättet ”Ingen aning utan spaning” passar fint.

Utvärderingar och uppföljningar av politiskt fattade beslut är av stor vikt. När man utvärderar och följer upp olika insatser och åtgärder som har vidtagits i de olika nordiska länderna kan man ju lära sig något. Annars vet vi inte om de beslutade politiska åtgärderna gav önskad effekt.

I rapporten kan vi dock läsa att effekterna av de stora politiska insatserna är svåra att skatta. Man skriver till exempel att det är svårt att skatta effekten av den svenska insatsen med sänkta arbetsgivaravgifter och hur det har påverkat sysselsättningen.

Vad som är värre är att man i rapporten konstaterar att få utvärderingar har gjorts. Här är den nordiska socialdemokratiska rekommendationen bra eftersom man här faktiskt kräver att utvärderingar av de politiska besluten måste ske.

Med talesätt kan man göra lite som man vill. I ett nordiskt samarbete är det onödigt att uppfinna hjulet på nytt när det räcker att justera det lite grann och på så sätt lära av varandra. Vi har i det nordiska samarbetet pratat om att Norden ska bli en global vinnarregion. Vi ska bli nästan bäst i världen. Det är då otroligt viktigt att de unga nordiska människorna är med på tåget. Ungdomsarbetslösheten som är skrämmande hög i alla nordiska länder är ett gissel. Jag vet att ministern har väldigt bråttom, men det skulle vara intressant om hon kunde berätta lite mer om hur resonemanget fortgår efter rapporten i ministerrådet.

Anf. 125 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Tack, Maria Stenberg, för frågorna.

Jag tror att vi har mycket att lära av varandra mellan de nordiska länderna, men vi kan inte kopiera varandra. Vi ska ta vara på det som är bra. Vi har olika arbetsmarknadsmodeller.

Något som jag tycker är intressant och som jag kommer att studera närmare är Norges lärlingssystem som lyckas väldigt bra. Det är ganska många ungdomar som kommer in i lärlingssystemet i Norge. Danmark har det sedan länge. Det finns annat i Danmark som vi kanske inte är lika imponerade av. Finland har ett annat system för yrkesskolor; det liknar mer det svenska.

Frågan är verkligen på dagordningen, inte bara i det nordiska samarbetet. På ministerrådet mellan EU:s arbetsmarknadsministrar, som jag är på väg till nu, har vi i Norden tillsammans med Tyskland och Holland mycket gemensamt. Jag är imponerad av de länder som har förmått bygga en brygga från skola och utbildning till arbetsliv. Där har vi mycket att lära av varandra. Vi ska inte underskatta att man kan dra lärdom.

Jag kommer att besöka Island i slutet av augusti, och vi kommer att ha ett ministerrådsmöte i Norge i september. Då kommer de här frågorna att vara på dagordningen liksom samarbete med parterna och ungdomsrådet. Något som jag generellt tycker att vi borde bli lite bättre på är att lyssna på vad ungdomarna vill och önskar.

I dag har regeringen beslutat om ett utredningsuppdrag att titta på ungdomar som varken arbetar eller studerar. Det är något som vi inte har pratat så mycket om i nordiska sammanhang. Hur kan vi göra för att få mer grepp om den gruppen ungdomar och hjälpa dem till något menings-

fullt – studier eller arbete? Jag ser fram mot resultatet av Anne-Marie Beglers utredning av detta. Det är 12 000 ungdomar som inte finns någonstans. Hur kan vi hjälpa dem att inte fastna i ett långvarigt utanförskap?

Jag delar interpellantens uppfattning att vi har mycket att lära. Nästa år när vi är ordförande i Nordiska ministerrådet kommer den här frågan att finnas högt upp på dagordningen – det kan jag lova.

Jag vill tacka för interpellationen och önska kammarens personal och ledamöter en trevlig midsommar.

Anf. 126 MARIA STENBERG (S):

Fru talman! Jag passar på att önska ministern och fru talmannen en trevlig midsommar och en någorlunda vilsam sommar.

När man tittar på statistik från de nordiska länderna kan man tyvärr konstatera att Sverige och Finland är de nordiska länder som har den högsta ungdomsarbetslösheten. Man kan säga att Norge är bäst i klassen när det gäller ungdomsarbetslöshet. Vi vet också att många svenska ungdomar jobbar i Norge. Där kommer nästa nordiska utmaning, nämligen hur det är att vara nordbo och jobba i ett annat nordiskt land. Det följer med många gränshinder, men det är en annan nordisk debatt.

I den nordiska socialdemokratiska rekommendationen säger vi att vi tycker att det ska finnas en ungdomsgaranti för arbete eller utbildning för alla under 25 år. Det passar oss svenska socialdemokrater alldeles perfekt eftersom vi föreslår att vi ska införa ett utbildningskontrakt i Sverige. Det som förenar de nordiska länderna i rapporten är att övergången mellan utbildning och arbete är alltför svår och att man på olika sätt försöker jobba med den frågan i de nordiska länderna.

Eftersom jag är en hängiven nordist gläds jag åt att ministern säger att det svenska ordförandeskapet kommer att hålla flaggan högt när det gäller ungdomsarbetslösheten i Norden. Jag hoppas att vi någon gång kan ha en gränshinderdebatt. Det är något som påverkar unga människors möjlighet att jobba i andra länder.

Jag vet att ministern har väldigt bråttom. Jag hade sett fram emot att ha en längre nordisk debatt. Men jag tackar för debatten och ser fram mot att träffa ministern när hon har lite mer tid.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på interpellation 2011/12:330 om digital kompetens

Anf. 127 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Monica Green har frågat mig vad jag avser att göra för att säkerställa den digitala kompetensen. Monica Green har också frågat mig vad jag avser att göra för att utröna vad som ska ingå i den digitala kompetensen.

Arbetet med digital kompetens pågår på många nivåer, också internationellt. EU-kommissionen uppmärksammar till exempel i sitt arbete med flaggskeppsinitiativet Digital agenda för Europa frågor som rör digital kompetens och digital inklusion. Jag kommer att fortsätta att delta

i det arbetet och arbeta för att förtydliga vilka betydelser och förväntningar som ska läggas i de begreppen.

Regeringen har i arbetet med den digitala agendan för Sverige pekat på att det finns två viktiga betydelser. Den ena handlar om att var och en ska ha de nödvändiga förmågor som krävs för att kunna ta del av de möjligheter som digitaliseringen erbjuder. Den andra handlar om att det måste finnas tillräckligt många yrkeskunniga it-specialister och avancerad spetskompetens för att möta näringslivets behov.

Vad gäller näringslivets behov av kompetensförsörjning har regeringen tillsatt en utredning som ser över vilka åtgärder som krävs för att öka it-användningen i de svenska småföretagen. För att locka bland annat fler it-experter till Sverige införde regeringen vid årsskiftet en skattereduktion för utländska arbetstagare med specialistkunskaper som kommer till Sverige för att arbeta under en begränsad tid. Samtidigt behöver fler unga, särskilt kvinnor, lockas att söka till utbildningar inom naturvetenskap, matematik och tekniska ämnen.

Regeringen gav 2006 Kungliga Tekniska högskolan i uppdrag att ta fram en handlingsplan med förslag till åtgärder för att främja jämställdheten i it-branschen vilket rapporterades i skriften *Jämställd IT-utveckling för ökad tillväxt*. Totalt 37 åtgärder föreslogs för att förbättra jämställdheten. Dessa är riktade till samhället, it-branschen samt lärosäten som bedriver utbildning med it-inriktning.

Regeringen gav 2011 Tillväxtanalys i uppdrag att följa upp de föreslagna åtgärderna, och de konstaterar att de flesta är genomförda men att det saknas en utvärdering av vilken effekt som åtgärderna har haft.

För 2012 fortsätter regeringens satsningar i skolan på matematik, naturvetenskap och teknik samt läsa-skriva-räkna-satsningen. Vidare presenterades nyligen regeringens satsning Tekniksprånget, som syftar till att locka fler ungdomar till att bli ingenjörer genom att erbjuda fyra månaders betald praktik på ett företag.

Vad gäller vars och ens digitala kompetens är det riktigt att en del människor ännu inte är digitalt delaktiga. Det är viktigt att arbeta för att också de inkluderas, och regeringens ambition är att alla som vill ska kunna ta del av de möjligheter som digitaliseringen erbjuder.

Bland annat därför gör regeringen insatser för att stärka den digitala kompetensen hos unga genom att i skolans styrdokument lyfta fram att alla elever ska ges möjlighet att erhålla den digitala kompetens som behövs i dagens samhälle. I till exempel läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet anges att varje elev efter genomgången grundskola ska kunna använda modern teknik som ett verktyg för kunskapsökande, kommunikation, skapande och lärande. Samtidigt har regeringen stärkt kraven på vad man ska kunna för att få lärarexamen.

Regeringen gör också insatser för att äldre och funktionshindrade ska vara digitalt delaktiga. Där vill jag nämna insatser som möjliggör för Hjälpmedelsinstitutet att genomföra projekt såsom Teknik för äldre och It-support direkt. Vi gör det genom Post- och telestyrelsens arbete med att ge stöd till människor med funktionsnedsättning, bland annat genom nydanande innovationstävlingar. Resultaten av dessa initiativ är till gagn för funktionshindrade och äldre men kommer också att vara till glädje för bredare grupper, i enlighet med principen att det som är nödvändigt för många är bekvämt för alla.

Digital kompetens och frågan om tillgänglighet är mycket nära relaterade, och regeringen har gett Myndigheten för handikappolitisk samordning, Handisam, i uppdrag att utarbeta indikatorer kring e-tillgänglighet, föreslå hur statistik och uppföljningsåtgärder rörande e-tillgänglighet kan samordnas och att upprätta, stödja och driva ett användningsforum för att frågor om användbarhet och tillgänglighet ska uppmärksammas på hög strategisk nivå.

Som framgår har regeringen alltså vidtagit och vidtar en mängd åtgärder för att säkerställa och öka den digitala kompetensen i Sverige.

Anf. 128 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Det är roligt att diskutera it-frågorna med Anna-Karin Hatt eftersom jag vet att hon, precis som jag, brinner för dessa frågor. Vi brukar kunna diskutera hur vi ska flytta fram positionerna i it-samhället, både i Sverige och i EU.

I dag ska vi diskutera den digitala klyftan och dem som fortfarande står utanför och vad vi skulle kunna göra för att människor ska få en lättare tillvaro om de väljer att ta steget in i it-samhället och blir digitalt delaktiga. Det blir enklare och till och med billigare, och man blir mer nåbar både med sina släktingar och med sina vänner men också med myndigheter om man vågar ta steget in i it-samhället. Men det kan vara så att man behöver en extra push och extra hjälp. Man kan behöva en riktad satsning för att våga ta detta steg.

Jag kan konstatera att Anna-Karin Hatt, som är engagerad och på olika sätt försöker så gott hon kan, ändå i detta svar har valt att inte fokusera på folkbildningen. Det förvånade mig lite att hon i detta svar helt och hållet lämnade folkbildningen utanför eftersom folkbildningen kan vara ett sätt att nå dem som står utanför. Biblioteken kan vara ett annat sätt.

Anna-Karin Hatt brukar nämna Digidel. Hon brukar till och med berömma dem som är engagerade där och klappa dem på huvudet och säga att de är duktiga. Men vi vet inte vad som kommer att hända med denna satsning efter 2013 eftersom den är tillfällig. Den ska övergå till något annat när Digidel 2013 har jobbat färdigt.

En dagsfärsk rapport från Digidel visar att 70 procent av de frågor som biblioteken i Östergötland får via en helpdesk handlar om vardagshjälp. Det handlar om att lägga upp cv:n, att söka tågtider, att skanna in uppehållstillstånd, hur man gör för att betala räkningar och till exempel hitta till en valborgseld eller hitta prisuppgifter. Det kan också handla om att kunna deklarerat eller hitta Försäkringskassan.

Biblioteken gör en otrolig insats i de fall där man har satsat på att göra en helpdesk. 30 procent i detta fall handlar om att söka litteratur och få hjälp med medier, alltså det som biblioteken i första hand är till för.

Detta visar att om man satsar på biblioteken och riktar satsningar skulle man kanske kunna komma ännu längre än vad vi har gjort i Sverige. Vi har kommit en bra bit på väg – det är vi överens om. Sverige har legat i it-toppen tack vare att vi hade ITIS i skolan på 90-talet, att vi hade de kommunala bredbandspengarna och att vi hade hem-pc-reformen. Det gjorde att Sverige tog det stora språnget. Sedan har vi legat i topp, och jag är glad över att Anna-Karin Hatt och den borgerliga regeringen har fortsatt i Socialdemokraternas fotspår.

Men, som sagt, det kan behövas extra satsningar för dessa människor som nu står utanför – icke-användarna. Då tänker jag främst på bibliotek, studieförbund, folkhögskolor och föreningsliv. Har Anna-Karin Hatt tänkt på det?

Anf. 129 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Detta är inte första gången som Monica Green och jag har en interpellationsdebatt, precis som hon redogjorde för. Vi har många gånger diskuterat vikten av civilsamhället och alla de insatser som görs för att öka den digitala delaktigheten och minska det digitala utanförskapet.

Jag lyfter ofta fram alla de insatser som görs, och de görs varje dag, varje kväll, varenda vardag och varenda helg, ofta i det tysta och ofta i form av obetalt arbete. Jag tycker i grunden att det är bra och att det är bra att utgå från att allt inte måste ske i offentlig regi finansierat med skattebetalarnas pengar. Det är faktiskt bra att se de insatser som kan göras utan att vi behöver ta skattebetalarnas pengar i anspråk. Just därför är jag mycket glad över det engagemang som jag ser hos privata organisationer, studieförbund och inte minst privatpersoner som tar saken i egna händer och som avsätter egen tid för att vara med och hjälpa andra.

Seniornet, Digidel och Digitalteatern är tre bra exempel vid sidan av biblioteken som gör fantastiskt bra insatser. Ett femte exempel som jag skulle vilja lyfta fram är Birgit Bergkvist. Birgit är en ensam eldsjäl som har haft mycket stor betydelse för många äldre. Birgit är 89 år gammal. Hon konstaterade i ett skede för inte så länge sedan att det behövdes en mötesplats på nätet för människor som var i hennes situation och i hennes ålder. Hon tog då initiativ till mötesplatsen Fjärde åldern och driver nu denna mötesplats för äldre i hennes situation. Birgit Bergkvist är en mycket välkommen eldsjäl i detta arbete och gör fantastiskt bra insatser.

Just biblioteken i Östergötland är intressanta. Jag träffade företrädare för dessa bibliotek när jag var där nere och höll ett rundabordsamtal där vi diskuterade hur vi kan öka den digitala delaktigheten och hur man i Östergötland funderade på hur man skulle kunna öka den digitala delaktigheten regionalt.

Det som är intressant med biblioteken i Östergötland är att man helt utan pekpinna från staten har valt att ta på sig en egen uppgift och göra saker utan att regeringen och riksdagen behöver gå in och specialdestinera några statsbidrag eller komma med onödiga pekpinna uppifrån. Det har gjort att man gör ett mycket banbrytande arbete för att öka den digitala delaktigheten i många grupper men framför allt bland nyanlända invandrare. Trots att man inte trodde att utfallet skulle bli särskilt bra har man faktiskt ökat både den digitala kompetensen och känslan av demokratisk delaktighet hos människor som är nyanlända i Sverige och som med traditionella mått mätt kanske är att betrakta som analfabeter. Det var ingen som hade trott att man skulle kunna nå dessa resultat.

Det som är riktigt fint i den kråksången är att det inte behöver vara så att jag som it-minister eller Monica Green som riksdagsledamot sitter här i Riksdagshuset i Stockholm och talar om exakt hur det ska se ut. Om vi ger ett bra fundament och ser till att det finns bra förutsättningar för till exempel bibliotek runt om i Sverige kan människor utifrån det ta bra egna initiativ och anpassa det erbjudande som man till exempel från

bibliotekens sida går ut med utifrån de behov, det engagemang och det intresse som finns lokalt och regionalt. Då kan man också samverka med andra frivilliga krafter och göra stora insatser för att öka den digitala delaktigheten.

Prot. 2011/12:134
20 juni

*Svar på
interpellationer*

Anf. 130 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Det kan man säkert göra. Det är fantastiskt bra om man får bra förutsättningar och inte får pekpinna från staten, som Anna-Karin Hatt ofta brukar påpeka. Men det är inte heller fel att man som it-minister lyfter fram de goda exemplen och samlar in dem och visar på andra. Om det finns öar av bra exempel runt om i landet vore det synd att inte också erbjuda andra i andra delar av landet som ännu inte kommit på dessa goda idéer att ta del av dem. Det är fantastiskt bra om man kan sprida dem.

Nu har vi båda nämnt Östergötland. Det finns andra exempel. Vi har till exempel ett projekt i Mälardalen där man har ett internetkafé för unga och för äldre som har jobbat mycket bra med återkommande inslag för att se till att de blir mer delaktiga och vågar ta steget in. Man lägger det på den nivå som deltagarna vill ha det på. Det är också ett gott exempel.

I stället för att som minister säga att allt är bra, att människor hittar på saker själva och att man inte lägger sig i det kan man tänka tvärtom och säga att man samlar de goda exemplen, försöker sprida dem i hela landet, går i bräsch och visar hur man skulle kunna göra. Det kanske till och med behövs riktade anslag för att just biblioteken ska ta tag i en sådan fråga och nå icke-användarna.

Anna-Karin Hatt nämnde de nyanlända. Man kanske kan lägga in tio extra samhällstimmar för människor i etableringsfasen då de får möjlighet att ta sig an it-samhället och alla de fördelar som det innebär att bli digital. Det går det att göra om man som minister visar vad man vill och tydligt samlar det.

Hälften av alla 55–65-åringar söker jobb pappersvägen trots att arbetsgivarna vill ha ansökan digitalt. Hälften av alla 55–65-åringar är alltså fortfarande kvar i det gamla systemet. Här borde vi kunna göra mer.

Väldigt många av de arbetsökande skulle behöva extra skjuts i form av att man visar hur de betydligt enklare kan söka jobb och till och med kan hitta fler jobb genom att bli digitala.

Dessutom kan man visa vad man är duktig på bara man, förstås, får hjälp med att skriva cv men också med att hitta andra möjligheter och om de arbetsökande får möjlighet att lära sig hur de gör en ansökan om jobb och hur de kan använda den nya kunskapen på det jobb de eventuellt får och som de sökt via nätet.

Mer finns att göra. Jag märker att Anna-Karin Hatt vill mycket, och det är jag glad över. Men jag är, som sagt, lite orolig för vad som händer sedan, efter – som jag sade i mitt första inlägg – Digidel 2013. Vet Anna-Karin Hatt det?

Anf. 131 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Digidel är ett frivilligt initiativ som initiativtagarna äger. De äger också frågan om vad som ska komma efter Digidel. Det är inte något som är registrerat av regeringen och inte heller av riksdagen eller

av något offentligt organ, utan frivilliga organisationer har gått samman och bestämt sig för att driva den här kampanjen. Det är väldigt bra.

Monica Green sade i ett tidigare inlägg att jag klappar dem på huvudet. Nej, långt ifrån! Jag lyfter fram dem, visar upp dem – precis som jag många gånger lyft fram andra goda exempel.

Jag håller med om att det inte är något fel i att lyfta fram goda exempel. Det ska man göra. Det är ett sätt att leda, ett sätt att leda samhällsförändringen. Det är precis vad regeringen gör i den digitala agendan för Sverige som vi antog i oktober förra året. Vi lyfter där fram många goda exempel som andra kan inspireras av. Samtidigt gör regeringen stora insatser.

För bara några veckor sedan inrättade vi Användningsforum som syftar till att för första gången få en arena, en plattform, för en dialog om hur användbarhet och tillgänglighet beträffande it kan öka – en arena som saknats och som många frågat efter och en arena som regeringen nu erbjuder så att forskare, branschen och ideella organisationer kan mötas och föra fram frågorna om användbarhet och tillgänglighet beträffande it på en strategiskt hög nivå.

Vartenda år satsar vi nästan 150 miljoner kronor via PTS innovations-tävlingar som utvecklar en väldigt spännande teknik som är nödvändig till exempel för människor som har funktionshinder och som är väldigt användbar också för många av oss andra. Så visst visar regeringen tydligt vad den vill.

För första gången har vi nu en horisontell digital agenda för Sverige. Det är jag mycket glad och stolt över.

Monica Green sade i sitt förra inlägg att Sverige i dag ligger långt framme tack vare satsningar som den socialdemokratiska regeringen gjorde för tio femton år sedan. Hon nämnde hem-pc-reformen från 1998, bredbandsstödet från 2000 och IT i skolan från 1999.

Att påstå att Sverige i dag, så pass många år senare, ligger bra till tack vare några beslut som Socialdemokraterna fattade vid millennieskiftet är ganska förmätet. De insatserna var viktiga då. Men sanningen är att det fanns väldigt många eldsjälar i Internetsverige som jobbade mycket hårt för att Sverige skulle bli en framstående internationell aktör i internetvärlden – detta samtidigt som en viss kommunikationsminister spekulerade i om internet egentligen inte bara var en fluga.

På många håll gjorde det Socialdemokraterna avsatte till bredbandsstöd stor nytta. En hel del investeringar gjordes i framtidssäker teknik. Men man måste också se att en stor del av skattebetalarnas pengar till den satsningen gick antingen till områden där marknaden själv hade kunnat sköta utbyggnaden på ett mer kostnadseffektivt sätt eller till teknik som inte visade sig fungera särskilt väl, till exempel till Wimaxlösningar.

De statliga medel som Monica Green åsyftar är det bredbandsstöd som utgick åren 2001–2007, sammantaget ungefär 5,25 miljarder kronor. Det kan nämnas att bara förra året, alltså under ett enda år, investerades 8 ½ miljard kronor i bredbandsutbyggnad av telekomoperatörerna i Sverige, enligt PTS.

Bara 2011 års marknadsinvesteringar överstiger med 60 procent hela den summa som Socialdemokraterna avsatte till bredbandsstöd. Det är sant att bredbandsstödet åren 2001–2007 gjorde nytta, men det bleknar i

Anf. 132 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Det är möjligt att Anna-Karin Hatt tycker att det vi gjorde var futtigt, att vi borde ha gjort mer och så vidare. Men även om hon tycker det är jag helt övertygad om att om vi inte hade gjort nämnda satsningar hade Sverige inte blivit världens bästa it-land – vi har ju fått pris för det. Vi hade då inte hamnat där. Och hade vi inte gjort nämnda satsningar hade Anna-Karin Hatt med alla sina ambitioner med att överföra EU:s digitala agenda till Sverige och så vidare haft en enorm uppförsbacke för att få upp Sverige på toppen.

Allt det vi gjorde lade grunden till att Sverige även nu ligger på topp. Marknaden gör enormt mycket. Det tycker jag är jättebra. Hela tiden har vi sagt att vi ska arbeta i samklang med marknaden och kommunerna. Stadsnäten gör enormt mycket. Hälften av det som byggts ut är stadsnäten. Jag tror att Anna-Karin Hatt ibland glömmer det. Stadsnäten har alltså gjort mycket, och vi ska jobba i samklang; vi ska jobba tillsammans. Allt ska inte göras från statens sida, men vi ska underlätta och se till att det här blir möjligt där marknaden inte bygger.

Den här debatten handlar dock inte i första hand om en utbyggnad av näten, även om också det är viktigt. Med den här debatten ville jag – Anna-Karin Hatt får tala om andra saker om hon vill det – fokusera på dem som står utanför och på vad vi ännu mer skulle kunna göra för att se till att vi sprider de goda exemplen och för att se till att människorna tar steget in i det digitala samhället. Riksdagen har gjort det. Vi har nu en särskild app där vi följer kammarens arbete. Som riksdagsledamöter har vi inom vårt uppdrag blivit mer och mer digitala. Det underlättar vårt uppdrag.

I och med detta vet vi att det skulle underlätta för alla människor om de fick samma möjlighet och om de fick chansen att komma med i it-samhället.

Anf. 133 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Det är viktigt för protokollet och för den här debatten att lyfta fram hur det verkligen ser ut i Sverige och att konstatera att Sverige är det land i Europa, ja, förmodligen det land i världen, som har största andelen digitalt delaktig befolkning. Det är jag väldigt glad och stolt över. Det är en mycket bra utgångspunkt.

Samtidigt är det så att de människor som av olika skäl – kanske har man inte vågat, inte kunnat eller inte haft råd – ännu inte tagit steget in i digital delaktighet måste få chansen att komma med. En del av dem har säkert medvetet valt att stå utanför. En del av dem har inte gjort det. De som skulle vilja vara digitalt delaktiga måste få den chansen.

Det är viktigt att ära den som äras bör. Jag har inga problem med att säga: Visst spelade de satsningar som Socialdemokraterna gjorde i början av 2000-talet en stor roll då.

Men att hävda att utvecklingen i dag, år 2012, beror på några Rosengrens pengar vid millennieskiftet är att förringa en hel del av de insatser som under tiden sedan dess gjorts, att förringa det som andra rege-

*Svar på
interpellationer*

ringar än socialdemokratiska regeringar gjort och att förringa det som vi i alliansregeringen gjort sedan vi tillträdde.

Framför allt är det att förringa alla insatser som enskilda eldsjälur, ideella organisationer och offentliga arbetare på biblioteken, i våra studieförbund och i våra skolor varje dag, varenda kväll, veckan runt gör för att hjälpa unga, gamla och andra in i digital delaktighet. De har gjort en stor del av det jobb som gör det möjligt för väldigt många svenskar att redan i dag vara digitalt delaktiga.

Jag är helt övertygad om att för att vi ska nå dem som ännu inte kommit in i digital delaktighet är biblioteken och studieförbunden två av våra allra viktigaste resurser för att framöver åstadkomma det. De har låga trösklar och de når fram till människor som normalt inte söker sig till utbildningsinstitutioner. De kommer att spela en väldigt stor roll också i framtiden.

Slutligen vill jag önska interpellanten en glad sommar.

(MONICA GREEN (S): Detsamma!)

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Svar på interpellation 2011/12:387 om kommunala energibolag

Anf. 134 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Kent Persson har frågat mig vilka åtgärder jag kommer att vidta för att klargöra regelverket så att energitjänster tillåts erbjudas av energibolag oavsett ägarformen.

Jag vill börja med att förtydliga förutsättningarna för kommunala energibolag. Begränsningen för vilken verksamhet kommunala bolag får bedriva fastställs av den allmänna kompetensen i kommunallagen. Den innebär att bolagets verksamhet ska ha anknytning till kommunens geografiska område eller dess medlemmar. En insats som går utanför det egna området måste vara av allmänt intresse för kommunens invånare.

För kommunala energibolag finns det undantag från begränsningen i ellagen och fjärrvärmelagen. Ellagen föreskriver att kommunala företag får bedriva produktion och försäljning av el samt därmed sammanhängande verksamhet utan anknytning till kommunens område eller dess medlemmar. Bestämmelserna infördes för att göra konkurrensvillkoren för kommunala elföretag likvärdiga dem som gäller för övriga företag på elmarknaden.

Kommunala företag får även bedriva nätverksamhet i det geografiska närområdet i syfte att uppnå en ändamålsenlig nätverksamhet. I fjärrvärmelagen föreskrivs att kommunala fjärrvärmeföretag får bedriva fjärrvärmeverksamhet i det geografiska närområdet i syfte att uppnå en ändamålsenlig fjärrvärmeverksamhet.

I konkurrenslagen finns sedan den 1 januari 2010 regler som gör det möjligt att i domstol pröva konkurrenskonflikter mellan kommunal och privat näringsverksamhet, till exempel när ett kommunalt energibolag säljer energitjänster i konkurrens med privata företag. Reglerna är inte avsedda att ändra kommunens kompetens enligt kommunallagen, men de gör det möjligt att ingripa mot ett förfarande eller en verksamhet som

snedvrider eller hämmar utvecklingen av en effektiv konkurrens på marknaden. Regeländringarna i konkurrenslagstiftningen innebär således inte en förändring i sak för de kommunala energibolagen, i och med att det främst är kommunallagens bestämmelser som styr vilken verksamhet som ett kommunalt energibolag får ägna sig åt.

Regeringen anser att en väl fungerande marknad för energitjänster har stor betydelse för energieffektivisering hos slutkonsumenterna och välkomnar en utveckling av den svenska energitjänstemarknaden. Energimyndigheten konstaterade i en rapport från 2011 att marknaden fortfarande är under utveckling och att den har långt större potential än vad som hittills uppnåtts men att det finns vissa faktorer som hämmar utvecklingen.

Regeringen bedömer att frågan om konkurrensen mellan privata och kommunala energibolag måste hanteras i ett helhetsperspektiv beträffande åtgärder för att främja utvecklingen av energitjänstemarknaden. Energimyndighetens analys ger en översiktlig beskrivning av den aktuella situationen, men innan eventuella åtgärder föreslås måste kunskapen om marknadssituationen och framför allt konkurrensförhållanden mellan olika typer av bolag fördjupas.

I februari i år beslutade därför regeringen att ge ett uppdrag till Energimyndigheten att analysera konkurrensförhållandena på energitjänstemarknaden, särskilt mellan energibolag och andra företag som erbjuder energitjänster samt mellan kommunalt ägda energibolag och andra energibolag. Uppdraget ska rapporteras i oktober 2012. Först därefter är det möjligt att dra eventuella slutsatser av analysen.

Anf. 135 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Det blev lite vänta-och-se av det.

Många av de energibolag som agerar i Sverige är kommunala energibolag. De betyder väldigt mycket för marknadsfunktionen och för upprätthållandet av en konkurrens mot de tre stora bolag vi har. De kommunala energibolagen har också historiskt sett spelat en stor roll i energiomställningen. Det tror jag att vi är ganska överens om.

Då är frågan: Vad är det egentligen som gäller för de kommunala energibolagen? Vi har flera lagstiftningar som står mot varandra. Först har vi kommunallagen, där vi talar om de kommunala bolagens möjligheter och begränsningar. Sedan har vi ellagen, som klart och tydligt säger att kommunala energibolag kan och har rätt att erbjuda energitjänster. Det är rätt. Dessutom har vi EU:s energitjänstedirektiv, som också klart och tydligt säger att den som levererar eller säljer el eller energi även har möjlighet att erbjuda energitjänster.

Mot detta står konkurrenslagstiftningen, och det är här det blir lite krångligt. Den gör det nämligen möjligt att anmäla ett kommunalt energibolag för obehörig konkurrens eller för snedvridning av konkurrensen när det gäller energitjänster. Det blir då möjligt att avgöra detta i domstol.

Jag tycker att detta är orimligt. Jag skulle vilja se en situation där de olika aktörerna på elmarknaden har samma villkor och kan agera på samma sätt. Därför blir jag lite fundersam över svaret och vad regeringens inställning är. Är det rimligt att en domstol ska avgöra vad en ener-

gitjänst är och om den är konkurrenssnedvridande? Utredningen är jag också lite fundersam över. Den ska ta ett helhetsperspektiv beträffande åtgärder för att främja utvecklingen av energitjänstemarknaden. Vad är det egentligen för helhetsperspektiv denna utredning ska ta? Det framgår inte av svaret, och det har inte heller framgått när jag har försökt att ta reda på direktiven till utredningen.

Att energitjänstemarknaden kommer att växa är jag övertygad om, inte minst mot bakgrund av att vi nyligen har tagit beslut om timmätning. Det är en fråga Vänsterpartiet har drivit under många år. Får vi dessutom ett beslut i kammaren om nettodebitering kommer det att driva på energitjänstemarknaden på ett alldeles utmärkt sätt. Detta ska ses i perspektivet att energitjänster är en del av hela energieffektiviseringsprogrammet och därmed bör spela en stor roll. Jag tycker då att det är rimligt att kommunala bolag också kan erbjuda personer energitjänster där de sparar energi.

Mina frågor är: Vad innebär helhetsperspektivet? Är det rimligt att en domstol ska avgöra vad som är energitjänst och om det är konkurrenssnedvridande eller inte?

Anf. 136 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Energieffektivisering är en av de allra viktigaste åtgärderna vi kan vidta för att komma vidare i klimat- och energiomställningen. De frågor som har upptagit allra mest av min tid sedan jag blev energiminister förra hösten är förhandlingarna kring det reviderade energieffektiviseringsdirektivet i EU.

Så sent som i fredags, på ministerrådet, lyckades vi enas om att godkänna den kompromiss det danska ordförandeskapet hade förhandlat fram med kommissionen och parlamentet. Den är väldigt bra och innebär att vi kommer att ta ett riktigt stort steg mot att nå målet om att öka energieffektiviteten med 20 procent till 2020. Sverige har verkligen ansträngt sig för att föra det arbetet tydligt framåt i EU och bidragit till att vi nu kan få detta direktiv på plats.

Direktivet i sig innebär att marknaden och energitjänsterna är väldigt mycket i ropet nu. Det är också ett av skälen till att regeringen valde att ge uppdraget till Energimyndigheten att på djupet specialstudera hur marknaden verkligen ser ut. Vi vet nämligen att det är en marknad som växer snabbt. Den är under framväxt och stadd i stark förändring, och vi vet inte allting om exakt hur det ser ut i dag.

Regeringens linje är att det som sätter gränserna för kommunernas verksamhet bör grundas på lokaliseringsprincipen i kommunallagen. Ska man göra undantag från denna lokaliseringsprincip bör man göra det med väldigt stor återhållsamhet, med tanke på dess grundläggande principiella värde för den kommunala verksamheten.

Nya lagstiftade förslag om undantag från lokaliseringsprincipen, eller för den delen självkostnadsprinciperna, måste bygga på en branschanalys där man ser om det föreligger ett marknadsmisslyckande, om det är så att de privata alternativen helt saknas eller om det kan vara motiverat att det offentliga ingriper för att förbättra marknadens funktionssätt genom att till exempel eliminera etableringshinder eller skapa stordriftsfördelar eller ökad effektivitet.

För att veta om ett marknadsmisslyckande som motiverar att man gör undantag från den starka principen om lokalisering i kommunallagen föreligger behöver vi dock få svaret från Energimyndigheten.

Det är ingen hemlighet, för att uttrycka det milt, att Kent Persson och jag har lite olika syn på hur man ska betrakta olika typer av företag på den svenska marknaden. För mig är det viktigt att inte gå in och säga att kommunala energiföretag generellt sett skulle omfattas av ett undantag från lokaliseringsprincipen. Kommunala energibolag ägnar sig ju ibland även åt verksamhet som inte hör samman med vare sig produktion av eller handel med el. Det skulle få långtgående konsekvenser om vi från regeringens och även riksdagens sida gick in och sade att alla kommunala energibolag i alla avseenden skulle vara undantagna från lokaliseringsprincipen. I så fall är det viktigt att de kommunala principerna alltså gäller.

Vi har den ordningen i Sverige att när det gäller den detaljerade uttolkningen och tillämpningen av lagar har vi rättsvårdande instanser som ska tolka dessa i slutändan. Det gör också att de exakta gränsdragningarna är och bör vara en fråga för rättstillämpningen.

Anf. 137 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Det blev lite tydligare nu vad statsrådet menar när det gäller de kommunala energibolagen. Det gör mig lite orolig. Självfallet finns det undantag i ellagen för lokaliseringsprincipen när det gäller att sälja energi och energitjänster. Detta undantag finns.

Jag tolkar statsrådets svar nu som att man kanske ska ta och se över detta undantag och att det inte borde gälla energitjänster. Jag kan inte tolka det på något annat sätt. Jag hade önskat att jag hade kunnat göra det, för det måste finnas en rimlighet i att de kommunala energibolagen har samma möjligheter och kan konkurrera på marknaden på samma villkor som de privata eller de statliga energibolagen oavsett vilket land de kommer ifrån. Detta öppnar upp för att ett kommunalt energibolag i Danmark eller Finland skulle kunna komma in och agera och sälja energitjänster i svenska kommuner. Utländska stater skulle också kunna göra på detta sätt.

Jag har ingenting alls emot att det utvecklas en privat energitjänstemarknad. En sådan kommer att växa fram. Jag har träffat flera företag som är på gång med energitjänster. Enligt dem finns det inte några som helst problem med att kommuner eller kommunala bolag också erbjuder energitjänster. Det finns en konkurrens, och denna konkurrens är bra. Ju fler aktörer som finns, desto bättre utbud kommer det att finnas och desto bättre utveckling av nya energitjänster.

Vi får inte heller glömma bort att det inom de kommunala energibolagen finns en oerhört stor kompetens som har byggts upp under ett flertal år. Det vore märkligt och olyckligt om de inte skulle kunna fortsätta med sitt arbete.

Den osäkerhet som många energibolag känner med lagstiftningen gör att utvecklingen står stilla. Man törs eller kan inte göra något. Så tolkar jag det. Däremot kan vi se att privata energibolag är ute på banan och erbjuder energitjänster medan de kommunala känner en oro för vad som gäller.

Jag måste upprepa min fråga: Är det inte tydligt och klart att vi när EU-direktivet om energitjänster säger att den som säljer energi också har möjlighet att erbjuda energitjänster borde ha detta undantag i konkurrenslagen? På så sätt skulle vi slippa ifrån denna oro.

Anf. 138 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Det som Kent Persson sade och som jag relaterade till och reflekterade över var att han tyckte att alla aktörer skulle ha samma villkor så att de kunde agera på samma sätt. Det var mot den bakgrunden jag gav mitt svar. Jag har över huvud taget inga planer på att förändra de undantag som finns i ellagen eller för den delen i fjärrvärmelagen.

Däremot är det viktigt att hålla reda på vad den grundläggande principen är. Det var detta resonemang jag gav mig in i. Man måste hålla reda på när vi tycker att det är motiverat att vi från den offentliga sidan med skattebetalarnas pengar går in och skapar offentliga företag för att konkurrera på en privat marknad. Min och regeringens syn är att det kan finnas tillfällen när det är motiverat. Det kan finnas tillfällen när det finns marknadsmisslyckanden, där privata aktörer inte kan fylla behovet eller där man tydligt kan visa att en offentlig aktör kan bidra till att marknaden fungerar bättre. Det kan också finnas ett starkt samhällsintresse som motiverar en hel del av de statligt ägda företagen, till exempel.

Denna energitjänstemarknad är nu under snabb framväxt. Den är inte mogen. Den har inte satt sig. Vi vet inte om det finns den typ av skäl som motiverar att vi går in och tydligt gör avsteg från de grundprinciper som finns i kommunallagen. Det är just därför jag har bitt Energimyndigheten att gå på djupet med frågeställningen men att också återkomma med en del förslag som kan göra att energitjänstemarknaden främjas och kan utvecklas på ett ännu bättre sätt.

En av de saker som Energimyndigheten ska återkomma med i sitt uppdrag är att föreslå olika tänkbara utformningar av ett certifierings-system för energitjänsteverantörer eller ett motsvarande kvalificerings-system för leverantörer av energitjänster. Det är någonting som jag tror vore bra i grunden för att kvalitetssäkra den typ av aktörer som nu växer fram på marknaden. Det är olika typer av aktörer som ger sig in på den.

För mig som ansvarigt statsråd och som den som har i uppdrag att ta initiativ till och föreslå eventuell lagstiftning på området är det viktigt att ha bra på fötterna. Om vi öppnar upp för offentliga aktörer att tydligt ge sig in på marknaden innebär det att vi stör en marknads funktionssätt. Det är jag beredd att göra om det skulle visa sig att det finns goda skäl att göra det. Men innan vi har tagit emot Energimyndighetens analys och rapport vet vi ju inte om det finns sådana skäl. Till dess att dessa skäl är presenterade för mig kommer jag att avhålla mig från att ställa i utsikt att vi tänker göra några förändringar på området.

Anf. 139 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Jag tackar statsrådet. Jag blev lite klokare nu. Lagen gäller. Möjligheter att erbjuda energitjänster gäller och likaså EU:s energitjänstedirektiv. Så tolkar jag det.

Jag kan förstå att statsrådet vill ha på fötterna innan man tar ställning. Jag ser också att det finns en utredning, och jag får väl vänta och se vad den säger och vilka slutsatser regeringen kommer att dra när det gäller

den. Förhoppningsvis blir det någonting bra av det, och då behöver jag inte återkomma. Annars kommer jag att göra det med ytterligare interpellationer.

Jag önskar statsrådet en trevlig sommarledighet.

Anf. 140 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Kent Persson och jag delar synen på att energieffektivisering är extremt viktigt för att fortsätta omställningen av vårt samhälle i mer hållbar riktning för att klara klimatutmaningen och omställningen till förnybar energi. Det har märkts i denna debatt, och det har märkts i många andra debatter som vi har haft tidigare.

Sedan har vi lite olika ingångsvärden i vad det är för typ av verktyg som vi behöver använda för att främja denna utveckling, och det ska man ha stor respekt för. Jag är glad att Kent Persson bekräftar att det är viktigt att man har gott på fötterna innan man ger sig in och föreslår förändringar på denna typ av marknader. Det är viktigt med tydliga spelregler, långsiktiga spelregler och spelregler som aktörerna, oavsett om de är privata eller offentliga, kan lita på håller och håller över tid.

Därmed tackar jag Kent Persson för debatten och önskar honom en glad sommarledighet och en avkopplande sådan, så långt den nu kan vara det.

Överläggningen var härmed avslutad.

19 § Svar på interpellation 2011/12:406 om vindkraftsvinster

Anf. 141 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Gunnar Sandberg har frågat mig om jag avser att komma med ett lagförslag om berörda kommuners rätt till vinster från vindkraften i form av bygdemedel.

Det är positivt och angeläget att projektörer av vindkraft eftersträvar att få ett folkligt stöd för sina etableringar. Ett sätt kan vara att erbjuda bygdepeng. Därutöver finns många andra sätt att skapa lokal och regional förankring.

Inte minst har vindkraften positiva effekter för den direkt berörda markägaren men också på den regionala utvecklingen genom att många arbetstillfällen skapas under byggnationen. Vindkraften bidrar även på sikt till den lokala ekonomin via behov av driftspersonal och genom upphandling av lokala entreprenörer för snöröjning med mera.

Det finns i dag inget som hindrar att kommuner påtalar att det är angeläget att vindkraftsföretag för tillbaka en del av sina vinster till det lokala föreningslivet. Däremot finns det inget lagstöd för någon kommun att kräva en bygdepeng för de tillstånd som kommunen behöver ge för att det ska kunna byggas vindkraftverk.

Frågor om exempelvis bygdemedel har behandlats av näringsutskottet vid ett flertal tillfällen de senaste åren, och samtliga motionsyrkanden har avstyrkts.

Frågan om en eventuell delning av vinsterna från vindkraften är något som man bäst hanterar mellan den enskilde vindkraftsprojektören och

lokalsamhället eftersom förutsättningarna kan variera mycket från fall till fall.

Jag avser därför inte att komma med ett lagförslag om berörda kommuners rätt till vinster från vindkraften i form av bygdemedel men ser mycket positivt på att fler vindkraftsprojektörer på olika sätt anstränger sig för att skapa en god lokal förankring för olika vindkraftsetableringar. God lokal förankring kan även öka möjligheten att använda bra vindlägen utifrån goda lokala förutsättningar.

Anf. 142 GUNNAR SANDBERG (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret på min interpellation, fast det var en besvikelse. Nog förväntar jag mig större förståelse för landsbyggdets problem av en centerpartistisk minister.

Som jag skriver i min interpellation har vindkraften på kort tid utvecklats till en viktig gren inom den svenska energisektorn. Utbyggnaden av vindkraftsparker pågår i hög takt, inte minst i Norrland. Det är bra att vi kan ersätta fossila bränslen med miljövänlig energi. Men allting har två sidor, och så även vindkraften.

Vindkraften påverkar mycket påtagligt i bygder där vindkraftsparker byggs upp. Det är särskilt tydligt i fjällvärlden. Det är livsmiljön för de boende som påverkas på många olika sätt när stora vindkraftverk byggs upp i närheten. Till att börja med innebär alla transporter under byggperioden buller och trafikstörningar. Det är ändå övergående problem, men när kraftverken är på plats har naturen och landskapet förändrats för alltid av nytillkomna vägar, ledningsgator och själva kraftverken. Höga vindkraftverk syns upp till en mil och ännu längre från parkerna. Höga ljudnivåerna är mycket besvärande på sina ställen. Mycket av naturupplevelsorna för de boende har försvunnit och kommer aldrig tillbaka. Detta påverkar också förutsättningarna för andra verksamheter, som till exempel rennäring och turism. Särskilt för turismen är det ett stort bakslag när vildmarken går förlorad.

Vindkraftverk påverkar bygderna men ger väldigt lite tillbaka. Under uppbyggnadstiden tillkommer det knappast några arbetstillfällen eftersom kraftbolagen tar sina specialister med sig utifrån. När kraftverket är klart är det ytterst få personer som behövs för tillsyn av det. Inte heller snöröjning, som ministern skriver i sitt svar, leder till särskilt många jobb, och snöröjarna behöver inte komma från den kommun där vindkraftverken finns. Vinsterna från energin går till bolagsägarna.

Därför måste man söka alternativa vägar för att ersätta bygder för de förlorade värdena så att de får del av de stora vinster som vindkraften genererar. Det är inte minst viktigt för att skapa den goda lokala förankring som ministern efterlyser.

I länder som är jämförbara med Sverige är det självklart att den lokala nivån får del av vindkraftens vinster. Det är dessutom en princip som införs på allt fler ställen, både i länder där rätten till lokal ersättning är lagfäst och i länder där den är frivillig. I till exempel Norge, Skottland, Tyskland och Spanien är ersättningen avsevärt högre än vad kraftbolagen betalar i Sverige. Där varierar summan från 1 procent till över 3 procent. I Sverige finns det avtal om 0,2 procent, men de berörda kommunerna i Sverige är överens om att nivån borde vara åtminstone 0,5 procent.

När man tar naturresurser från en bygd är det självklart att bygden måste få något tillbaka. Det handlar om bygdens överlevnad. Den svenska landsbygden är i stort behov av investeringar för att kunna utvecklas. Bättre vägar, bredband med ordentlig kapacitet och telefoner som fungerar överallt är bara några exempel. Till utbyggnad av infrastruktur och annat som skapar tillväxt behövs stora resurser, till exempel bygdemedel från vindkraftsvinster. Små orter har svårt att hävda sig mot storbolag. Därför måste deras rätt till bygdemedel garanteras i lag. Jag är mycket besviken över att ministern inte är beredd att föreslå en sådan lag.

Anf. 143 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Som jag sade i svaret är jag mycket positiv till att vindkraftsprojektörer tar ansvar för att delar av de intäkter som de får ger olika former av återbäring till de människor som lever i närheten av deras anläggningar.

Som alternativ, eller för den delen som komplement, till en bygdepeng erbjuder flera vindkraftsprojektörer i dagsläget möjlighet till deläggande. Riksföreningen Hela Sverige ska leva har tillsammans med ett antal intressenter tagit fram en mycket spännande modell för deläggande och för bygdepengar. Även organisationen Svensk Vindkraftförening har tydligt tagit ställning för just den modellen. I den modellen anger man att minst 10 procent av en anläggning ska erbjudas för lokalt ägande och att den berörda bygden ska dra nytta av etableringen i form av bygdepengar. Den återbäringen från vindkraften är dock en frivillig överenskommelse mellan vindkraftsägaren och den berörda bygden. Det tycker jag i grunden är något mycket bra.

Att i svensk lagstiftning introducera ett moment av att privata aktörer ska vara tvungna att betala något slags ersättning för att komma i åtnjutande av kommunala tillstånd för att uppföra en vindkraftsanläggning känns väldigt främmande för mig.

Andra exempel som man nu arbetar mycket konkret med handlar om projektörer som har träffat avtal om att rusta upp någon av bygdens gemensamhetsanläggningar som kanske behövs under byggfasen, men där upprustningen kommer att fungera långt efter att bygget av till exempel en vindkraftspark har avslutats. Det är ytterligare ett sätt att återföra en del medel till bygden.

Båda dessa exempel visar att behoven skiljer sig åt mellan olika byar, olika samhällen och olika regioner. Det är just därför som det här området lämpar sig sällsynt illa för en likformig statlig reglering.

Jag tycker att det är lite spännande att lyssna på Gunnar Sandberg. En hel del handlar om vilka perspektiv man väljer. Ser man omställningen av energisystemet till ett förnybart energisystem som ett hinder, ett ok, i första hand eller ser man den som en möjlighet?

Jag ser att den omställning till mer förnybar energi, oavsett om det är vindkraft, solkraft eller biobränslen, som nu sker väldigt snabbt innebär att mycket av svensk landsbygd och glesbygd sitter på ett grönt guld som äntligen kommer till användning. Man får helt plötsligt en ny utkomstmöjlighet i många delar av landet.

Vindkraftsutbyggnaden innebär en väldigt stor möjlighet för landsbygden att få in lokalt kapital som behövs för att man ska kunna utveckla sin egen bygd. Allra mest glädjande är det för regioner som tidigare har

haft eller har kärva ekonomiska villkor, som skogsbygderna i olika delar av Sverige. Med inkomster direkt eller indirekt från vindkraften kan det lokala samhället och den lokala ekonomin utvecklas på fler områden, till exempel när det gäller utbyggnaden av bredband i hela landet eller för den delen att stärka den lokala servicen.

Anf. 144 GUNNAR SANDBERG (S):

Herr talman! Ministern nämner att man kan köpa in sig och bli andelsägare i vindkraftsparker, men på många av de små ställena på landsbygden saknas det kapital. Man har inte den möjligheten. Små kommuner tycker att det är riskfyllt. Man saknar kapital, och därför är det få kommuner som gör det.

Vi behöver arbetstillfällena på landsbygden. Både ministern och jag vill ju se en utbyggnad av vindkraften. En återbäring på vindkraftens vinster på 1 procent av bruttointäkterna från verken skulle underlätta för nya vindkraftsparker.

I dag är det markägaren som kan dra in hundratusentals kronor årligen i arrendeavgifter, medan en ägare av markskiftet tio meter därifrån kammar noll. Detta skapar motsättningar. Det skapar avundsjuka, avundsamhet och irritation som sliter isär byarna på landsbygden. Det underlättar inte att man bygger, och det utvecklar inte bygderna framåt nämnvärt mycket, ministern.

Vindkraftsbolagen behöver också öka kapaciteten på huvudkabeln så att nya vindkraftsparker kan docka på. Vi är i ett läge i dag där några inte kommer att få plats. Jag tycker att ministern borde trycka på så att man bygger ut kabeln.

Jag vill upprepa att vindkraftsutbyggnaden ger få arbetstillfällena lokalt om man inte gör överenskommelser. Man skyller från kraftbolagen på att det inte finns rätt kompetens lokalt, men anledningen är nog snarare att vi har fått vindkraftsrallare. Först hade vi järnvägsrallarna, sedan kom vattenrallarna och nu har vi vindkraftsrallarna. Det är mest folk utifrån som får jobben under uppbyggnaden. Det vi kan hoppas på långsiktigt är att vi kan utbilda servicegrupper som klarar den dagliga tillsynen. Det kan vara folk som bor lokalt, men det blir inte många människor. När de stora jobben ska göras kommer det experter utifrån, troligen från andra länder eftersom vi själva inte har någon tillverkningsindustri för vindkraften i Sverige.

I ett modernt samhälle tar man miljöansvar där man producerar, och det ansvaret innebär bland annat en ersättning till de närboende. Man kan inte bara klampa in och ta för sig. Det, ministern, tillhör en förgången tid.

Jag får önska ministern och alla er som lyssnar en glad midsommar!

Anf. 145 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Gunnar Sandberg säger att man inte bara kan klampa in och ta för sig. Nej, det håller jag helt och hållet med om. Det är just därför som det är extremt viktigt att stå starka bakom de principer som vi har när det gäller äganderätten och respekten för enskild egendom. Det finns inte en enda vindkraftsbyggare som kan gå in och konfiskera mark av en privat markägare utan att betala vederbörlig ersättning till markägaren.

Sedan finns det bra exempel och mindre bra exempel på hur vindkraftsprojektörer har arbetat. Det finns också en tydlig utveckling där man kan se att vindkraftsprojektörer lär sig över tid vilka modeller de behöver arbeta med för att skapa en lokal förankring. Det är helt nödvändigt för dem att de kan få en lokal förankring, för på det sättet kan de komma i åtnjutande av de allra bästa vindlägena. Det gör att fler vindkraftsprojektörer än tidigare i dag arbetar med att hitta sätt att återföra medel till en hel bygd eller till fler markägare än bara den som är direkt berörd av det enskilda vindkraftverket eller den enskilda vindkraftsparken. Det skapar många gånger en större lokal acceptans och ett större lokalt engagemang i detta.

Gunnar Sandberg lyfte också fram att det finns ett stort behov av att bygga ut elnätet för att klara av att ta emot all den förnybara energi som nu växer så att det knakar i Sverige. Det är helt korrekt. Jag tror att en av de riktigt stora utmaningar vi har framöver är att bygga om vårt elnät från att vara uppbyggt för att klara av att mata ut mycket el från ett fåtal stora elproduktionsanläggningar – kärnkraft och storskalig vattenkraft – på några få ställen i landet till många små konsumenter till att klara av att ta emot en flora av energikällor som är utspridda över hela landet och som är fler och mer diversifierade. Produktionen varierar också på ett helt annat sätt än vad den gör i ett kärnkraftverk eller vattenkraftverk. Vindkraft går bra när vinden är sådan, och solceller levererar mycket när solen är sådan, men de levererar mindre när förutsättningarna är sämre.

Det är just därför som regeringen nu gör stora investeringar i det svenska elnätet via Svenska kraftnät. Så sent som i dag har regeringen fattat beslut om att bevilja koncession för den norra delen av Sydvästlänken, vilket kommer att öka överföringskapaciteten med 25 procent från norra till södra Sverige. Det är viktigt för att få in mer förnybar energi i hela systemet samtidigt som det är helt avgörande för att minimera risken för prisskillnader mellan framför allt prisområde 3 och 4 i södra Sverige.

Dessutom – och det vill jag gärna nämna i det här sammanhanget, eftersom Gunnar Sandberg lyfte upp frågan om att bygga ut elnätet – arbetar regeringen nu med det som vi kallar tröskeeffekter. Vi behöver få till en ordning där man får en delning mellan vindkraftsbyggen av de anslutningskostnader som krävs för att man ska kunna bygga ut elnät till platser där det i dagsläget kanske inte finns något elnät men där det finns god vind att ta vara på.

Allt detta är exempel på sådant som regeringen kan och ska göra för att underlätta utbyggnaden av förnybar elproduktion och framför allt vindkraft i Sverige. Men att från statens sida i detalj föreskriva att det ska finnas en bygdepeng och exakt hur den ska se ut tycker jag är fel väg att gå. Jag tycker att det är bra om projektörer vill använda den metoden eller andra metoder, men jag tycker att det är lika bra att man lokalt och regionalt faktiskt har frihet att ställa krav och föra en dialog om exakt vad det är för typ av återbäring som kan vara aktuell och behövs i de lokala och regionala fallen.

Jag vill önska Gunnar Sandberg en glad sommar!

Överläggningen var härmed avslutad.

20 § Svar på interpellation 2011/12:413 om brister i postutdelning

Anf. 146 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Eva-Lena Jansson har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder i syfte att säkerställa en för samhället effektiv, sammanhållen och tillförlitlig posttjänst.

Regeringen och riksdagen har sedan tidigare fattat beslut om viktiga åtgärder för att säkerställa att vi har en posttjänst av god kvalitet i hela Sverige. Enligt det postpolitiska målet, som beslutats av riksdagen, ska det finnas en posttjänst av god kvalitet i hela landet som innebär att alla kan ta emot brev och andra försändelser som väger högst 20 kilo. Det ska också finnas en möjlighet för alla att få sådana försändelser befordrade till rimliga priser. Dessutom ska enstaka försändelser befordras till enhetliga priser. Det ska också finnas möjlighet att försäkra sådana försändelser och få kvitto från mottagaren på att försändelsen har tagits emot.

Enligt postlagen krävs det tillstånd för att få bedriva postverksamhet, och tillstånden är förenade med särskilda tillståndsvillkor. Post Nords dotterbolag Posten AB ska enligt sina tillståndsvillkor tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten i Sverige. Det innefattar just de krav på postverksamheten som det postpolitiska målet beskriver.

Post- och telestyrelsen, PTS, är den myndighet som är utsedd av regeringen för att meddela tillstånd för postverksamhet och att utöva tillsyn. Myndigheten har mandat att fatta beslut om åtgärder som behövs för att lagen och tillståndsvillkoren ska följas.

Posten ska både tillhandahålla en samhällsomfattande posttjänst och bedriva en lönsam verksamhet. För att kunna nå båda dessa mål måste bolaget ha möjlighet att göra förändringar i sin verksamhet. Förändringarna får dock aldrig äventyra kvaliteten i postverksamheten, utan villkoren för den samhällsomfattande posttjänsten ska naturligtvis uppfyllas.

I PTS rapport *Service och konkurrens 2012* från april 2012 framgår att PTS bedömer att Posten under 2011 har fullgjort sina åtaganden beträffande den samhällsomfattande posttjänsten på ett tillfredställande sätt. Genom dialog med Posten och krav på åtgärder ser PTS till att förbättringar sker när det behövs.

Under 2011 initierade PTS ett tillsynsärende gentemot Posten gällande bristfällig postutdelning i södra Stockholm. En åtgärdsplan togs fram, och enligt PTS har insatserna fått önskad effekt, vilket bekräftades av de kvalitetsmätningar som utförs på området.

Regeringen är angelägen om att vi har en postservice av god kvalitet och hög tillgänglighet i hela landet. Det är därför som staten nu, precis som tidigare, ställer långtgående krav på tillhandahållandet av den samhällsomfattande posttjänsten. För närvarande finner jag inga skäl att vidta ytterligare åtgärder utan har fullt förtroende för PTS tillsyn på postområdet.

Anf. 147 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Som framgår i min interpellation har det kommit fram uppgifter både i medierna och från anställda på Post Nord att det finns brister i den nuvarande postutdelningen. I sitt svar hänvisar statsrådet till ett tillsynsärende som PTS initierade under 2011 och till att en åtgärdsplan har tagit fram. Enligt PTS har insatsen

fått önskad effekt, vilket bekräftas av de kvalitetsmätningar som utförs på området. Då vill jag fråga statsrådet: Vad är det för kvalitetsmätningar som har gjorts? För vem har kvaliteten förbättrats?

Det finns ett besparingsprogram som har lett till stora personalreduktioner. Det hänger kanske ihop med vinstkravet som regeringen har ställt på Posten. Posten gjorde en vinstutdelning på 1 miljard som fördelades på danska och svenska staten samtidigt som man gjorde besparingar på drygt 1 miljard. Det där har fått konsekvenser.

A-post, övernattbefordrad post, kommer inte fram rätt dag till kunden. Den post som ska eftersändas till personer som bytt adress eftersänds sporadiskt i stället för varje dag. Effekter för enskilda kan uppstå i form av missade läkarbesök då kallelser inte kommer fram. När besked från Försäkringskassan fördröjs kan personer hindras från att överklaga i rätt tid och så vidare.

För bara några veckor sedan demonstrerade brevbärarna i Stockholm och ropade: Vi är människor, inte maskiner! Nej till börsutdelning, ja till postutdelning!

Det man uppfattade av de anställda var att regeringens krav på att göra Post Nord till ett börsmässigt företag påverkar lönsamhetskraven och kvaliteten.

Jag ställde en fråga till Peter Norman om detta. I svaret pekade han på att det inte är enbart börsmässighet som prioriteras från regeringens sida. Men det är i alla fall det som ger genomslag hos ledningen.

När jag ställer frågor om vad man tänker göra för att komma åt problemen upplever jag inte att statsrådet och regeringen har sett problemen, trots att de har rapporterats i en av Sveriges största dagstidningar. Problemet är inte bara förlagt till Stockholm, som jag redovisade för Peter Norman, utan vi har sett problemen på många ställen i Sverige. Själv delade jag ut post den 30 april i år och såg de konsekvenser som besparingsprogrammen fått på Posten, där eftersändningar inte blir gjorda. Då har vi inte, som jag uppfattar det, en för samhället effektiv, sammanhållen och tillförlitlig posttjänst – därav mina frågor.

Statsrådet skriver i sitt svar: ”För att kunna nå båda dessa mål måste bolaget ha möjlighet att göra förändringar i sin verksamhet.” Vad är det för förändringar som kan accepteras? Och vilken utredning och kvalitetsmätning pekar statsrådet på? De frågorna skulle jag vilja ha svar på, herr talman.

Anf. 148 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Jag tackar Eva-Lena Jansson för de kompletterande frågorna.

Det är viktigt i den här typen av frågor att hålla reda på vem som har ansvar för vad. Regeringens ansvar är att se till att vi har lagar och regler för postmarknaden som fungerar på ett bra sätt och att vi styr de statligt ägda bolagen på ett bra sätt. Det är i sammanhanget viktigt att komma ihåg och lyfta fram att ett av skälen till att regeringen valde att ta initiativ till samgåendet mellan Post Danmark och svenska Posten var att man ville skapa förutsättningar för att långsiktigt kunna säkra en samhällsomsorgande posttjänst av god kvalitet.

En väl fungerande postservice betyder otroligt mycket för oss som enskilda och för alla företag i hela Sverige. Det är självklart att det ska

*Svar på
interpellationer*

finnas en bra postservice i hela landet. Därför är det viktigt att vi inte sänker kraven vi ställer på den posttjänst som ska finnas i hela samhället. Den nya postlagen från 2010 slår fast att kraven på den samhällsomfattande posttjänsten ska bibehållas på samma nivå som tidigare.

Vi följer förstås utvecklingen väldigt noga från regeringens sida. Vi bevakar att posttjänsterna motsvarar samhällets behov och att det finns en väl fungerande samhällsomfattande posttjänst av god kvalitet. Men det är PTS uppdrag att sköta tillsynen och kontrollera att de krav som vi och PTS ställt upp efterföljs.

Den mätning som jag hänvisade till är en undersökning som gjorts av en utomstående part. Man har skickat 150 000 testbrev i systemet och mätt hur det verkligen fungerat. Resultatet av undersökningen är att 94 procent av förstaklassbrevens delades ut i tid 2011. I en internationell jämförelse ligger Posten i det översta toppskiktet. Inom EU är det bara Österrike som når ett något bättre resultat, enligt PTS.

Skulle det vara så att Posten någon gång i framtiden inte klarar av att upprätthålla den service som krävs är det som sagt i första hand en fråga för tillsynsmyndigheten, som har mandatet, rätten och uppdraget att utöva tillsyn i enlighet med postlagen. Jag vet att PTS har granskat Postens utdelning under 2011 och att de också begärt att Posten utarbetar en konkret åtgärdsplan för att säkerställa att postutdelningen i södra Stockholm sker i enlighet med gällande regler. Men givetvis följer jag som ansvarig minister frågan väldigt noga. De regler som är uppsatta ska efterlevas.

Skulle det visa sig att någon aktör på marknaden, Posten eller någon annan, inte lever upp till sina villkor har PTS ett antal sanktionsmöjligheter som man kan använda sig av: varningar, återkallande av tillstånd och i slutändan föreläggande. Föreläggande kan även förenas med vite. Men som sagt visade de mätningar som genomfördes under förra året av en utomstående aktör – inte Posten eller PTS – som skickade 150 000 brev i systemet att Posten lever upp till de krav som PTS har förenat tillståndsvillkoren med.

Anf. 149 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag håller med statsrådet om att det är viktigt att särskilja vilka frågor regeringen äger och vilka PTS äger.

Samgåendet med Post Danmark tror jag inte var fel. Det vi kritiserade var att regeringen krävde ett mandat att avyttra delar av bolaget – till 34 procent, om jag kommer ihåg rätt. Det har sedan 2006 funnits ett intresse hos både den tidigare borgerliga regeringen och den nuvarande av att avyttra statliga bolag som finns på en konkurrensutsatt marknad.

Det arbete som sker nu i Posten med att hela tiden fokusera på börsfäihighet, som man använder som begrepp, och sikta mot en börsintroduktion är det som påverkar verksamheten i dag. Om man då från regeringens sida säger å ena sidan att det är väldigt viktigt att detta fungerar men å andra sidan säger att det är väldigt viktigt att Posten förbereder sig för börsintroduktion – och vinstmaximeringen ligger till grund för det – får det effekter på kvaliteten.

Jag tycker att regeringen inte är riktigt tydlig med vad man egentligen prioriterar. Vi har i dag en postmarknad som ser väldigt speciell ut. Bring, som ägs av den norska staten, bedriver verksamhet med norska

monopolpostens pengar på en konkurrensutsatt marknad. Det där får naturligtvis effekter på svensk-danska Posten. Det jag försöker peka på är regeringens ansvar.

Posten har egna kvalitetsmätningar, men de omfattar inte på samma sätt eftersändningarna, som jag pratar om.

När det gäller statens styrning tycker jag att det är viktigt att regeringen talar med en tunga och talar om vad som är viktigast. I regleringsbrev och ägarbrev till Posten pekar man hela tiden på börsintroduktion, och man ser inte kvalitetsbristerna. Regeringen säger att PTS utövade tillsyn 2011, men jag pekar på problem som finns 2012. Det är nu de personalförändringar som gjorts i företaget får stora effekter. Det får konsekvenser för enskilda medborgare och företag i hela landet.

Vi är överens i riksdagen om att vi ska ha en postservice. Hur den ska se ut och vem som ska utföra den verkar vi inte alltid vara riktigt överens om i alla delar, men det är i alla fall viktigt att säkerställa att det fungerar. Då måste regeringen visa aktivt att man menar allvar. Annars kommer företag ute på landsbygden att påverkas väldigt negativt, när börsintroduktion är det enda målet för Postens ledning.

Anf. 150 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Nu säger Eva-Lena Jansson att Posten skulle ha fått något överordnat uppdrag med ett obegränsat avkastningskrav – vinstmaximering var det begrepp hon använde. Så är det inte. Det är alldeles självklart att det är angeläget att vi har en postservice som är av god kvalitet och har en hög tillgänglighet i hela landet. Självklart ska människor kunna få sin post varenda vardag. Det är inte acceptabelt om kallelser till läkarbesök eller andra viktiga försändelser blir försenade. Postservicen ska i så stor utsträckning som möjligt tillgodose alla de behov vi har som privatpersoner och företag, och det återspeglas i det regelverk och den postlag som riksdagen har fattat beslut om.

När det gäller frågan om vilka uppdrag som regeringen givit till Posten är det tydligt att Posten ska både ansvara för att det finns en samhällsomfattande posttjänst av god kvalitet och med hög tillgänglighet och bedriva en lönsam verksamhet. Det är inte vinstmaximering, utan det handlar om att de har ett avkastningskrav som finansmarknadsminister Peter Norman är ansvarig för.

För att klara av att leva upp till båda dessa krav måste Posten och Postens ledning, precis som i vilket annat företag som helst, självklart ha möjlighet att göra förändringar i sin egen verksamhet under bibehållna krav när det gäller den samhällsomfattande posttjänsten. Det är tillsynsmyndigheten PTS som ska granska att Posten lever upp till de krav som reglerna på postområdet ställer.

Jag ska som minister inte gå in och detaljstyra i de statligt ägda bolagens verksamhet. Ibland blir man lite förvirrad. Man vet inte riktigt vilket ben som oppositionen står på. Ena dagen blir man som minister kritiserad för att man går in med ministerstyre. Jag hade en sådan situation tidigare i våras där jag hade varit tydlig mot det statligt ägda bolaget Vattenfall att man måste klara av att garantera en hög driftsäkerhet i kärnkraftverken så att man kan leverera el när elen behövs som mest. Andra dagar ska vi gå in tydligare och styra från ministrarnas och regeringens sida i enskilda statliga bolags inre verksamhet.

*Svar på
interpellationer*

Det är väldigt viktigt att hålla reda på att regeringens och riksdagens uppdrag är att slå fast vilka krav och regler som ska gälla på marknaden. Det gäller att se till att det finns en myndighet med bra resurser och bra kompetens som kan följa upp marknaden och vid behov vidta tydliga åtgärder för att se till att det fungerar bättre. Men det är sedan Postens ledning och Postens styrelse som ansvarar för att fatta beslut och organisera verksamheten så att man kan leva upp till de krav som lagstiftningen ställer.

Så här långt har PTS granskning visat att Posten lever upp till sina tillståndsvillkor. Skulle det i framtiden visa sig att Posten inte gör det och inte hör samman den dialog och de synpunkter som kommer fram, till exempel när PTS begärde handlingsplanen för södra Stockholm, har PTS en hel arsenal i sin verktygslåda som den kan tillgripa för att se till att Posten och de andra aktörerna på den svenska postmarknaden lever upp till de villkor som vi har satt upp.

Anf. 151 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Den 26 maj försökte många av brevbärarna i Stockholm beskriva sin situation. I Örebro beskriver brevbärarna som jag träffar samma situation, det vill säga att de i dag har ett omöjligt uppdrag att utföra. De klarar inte av att göra det.

Den sammanlagda bilden är att kraven från ledningen på att göra sig börmässig, därför att staten som ägare via regeringen har ställt de kraven, får effekter på verksamheten och den samhällsomfattande posttjänsten och postservicen.

Jag tar allvarligt på det. Det uppfattar jag att statsrådet också gör. Jag är väl medveten om att statsrådet inte kan gå in och peka i Posten. Däremot kan staten till exempel vid årsstämman vara tydlig med vad man förväntar sig, och man kan också ge PTS uppdrag.

Jag har skrivit i min fråga: Avser statsrådet att vidta några åtgärder? Det skulle kunna vara att ge PTS ett utökat uppdrag för att säkerställa att det nu verkligen fungerar och inte invänta att myndigheten gör det.

När det gäller börmässigheten tänker jag ställa en fråga till statsrådet, som representerar regeringen. Jag har ställt frågan tidigare. En majoritet i riksdagen har stoppat att sälja Post Nord och andra statliga bolag. Min fråga till statsrådet Anna-Karin Hatt är om hon och regeringen har för avsikt att borsintroducera Post Nord efter valet 2014.

Anf. 152 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Nu säger Eva-Lena Jansson: Ministern kunde väl ändå förtydliga gentemot PTS och Posten vad regeringen förväntar sig. Vi har väldigt tydliga förväntningar. Vi har en väldigt långtgående postlag.

Senast 2010 fattade vi här i kammaren beslut om den nya postlagen, som väldigt tydligt föreskriver vilka lagar och regler man har att förhålla sig till. Det är väldigt tydligt vilka tillståndsvillkor som Posten har att förhålla sig till. Posten har också en instruktion och en bolagsordning där regeringen har tydliggjort uppdraget för Posten i egenskap av statligt ägt bolag.

Det omfattar det faktum att Posten ska se till att ha samhällsomfattande posttjänst av god kvalitet samtidigt som de ska klara av att bedriva

sin verksamhet med lönsamhet så att skattebetalarna får avkastning på de pengar som man väljer att sätta in i den typen av verksamhet.

Jag kan inte som ansvarigt statsråd – och regeringen kan inte som ansvarigt organ – till skillnad från Eva-Lena Jansson, agera på enskilda uppgifter från enskilda personer i ett bolag, det må vara ett privat bolag eller ett statligt ägt bolag.

Det vi måste gå på är de gedigna analyser som PTS som ansvarig myndighet gör av marknadens sätt att fungera baserade på oberoende undersökningar. I det här fallet har man testsänt 150 000 försändelser genom systemet för att se om det fungerar och genom det oberoende genomförandet säkerställt att ingen kan manipulera siffrorna och statistiken.

När det gäller Postens börsmässighet är det, precis som Eva-Lena Jansson antydde i ett tidigare inlägg, finansmarknadsminister Peter Norman som i egenskap av ansvarig för sin ministerportfölj förvaltar det statliga ägandet. Vill Eva-Lena Jansson föra en diskussion i den delen uppmanar jag henne att rikta en särskild fråga till honom i just det avseendet.

Nu nöjer jag mig med att önska en glad midsommar till Eva-Lena Jansson, talmannen och resten av kammaren.

Överläggningen var härmed avslutad.

21 § Svar på interpellation 2011/12:347 om svenska företag på den internationella marknaden

Anf. 153 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Carina Adolfsson Elgestam har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att svenska små och medelstora företag ska kunna anställa och växa på den internationella marknaden.

Låt mig börja med att understryka vikten av att verka för ökad internationalisering. I ett alltmer globaliserat näringsliv är det viktigt att svenska företag ser affärsmöjligheter på internationella marknader och vill och kan realisera dessa utan att möta avgörande hinder på vägen.

Den enskilt viktigaste faktorn för att företag ska växa och anställa är att skapa ett generellt bra näringslivsklimat där det är enkelt, självklart och lönsamt att vara företagare. Det gäller såväl företag med internationellt fokus som övriga.

Regeringens insatser för att främja företagsklimatet tar sikte både på ramvillkor för att främja start, tillväxt och sysselsättning i företag och på att stärka individens intresse och förmåga till entreprenörskap. Men regeringen har också verkat för valfrihetssystem och öppnat upp för konkurrens och företagande i sektorer där detta tidigare varit starkt begränsat samt genomfört reformer som gynnat förutsättningarna för och ökat efterfrågan inom tjänstebranscher där många mindre företag är verksamma.

Tillväxtverket presenterade i februari i år en rapport om internationalisering i små och medelstora företag. Den pekar på att små och medelstora företags internationaliseringsgrad inte ökar. Det är ännu för tidigt att avgöra om detta är en trend eller ett tillfälligt resultat av finanskrisen, som fick många företag att dra ned på exporten. Oavsett vilket finns det

starka skäl att fortsätta det ambitiösa främjandearbete som bedrivits på detta område och ytterligare försöka vässa befintliga insatser.

Ett sätt tror jag är att stärka samverkan och samordning mellan främjandeaktörer och att öka kännedomen om de insatser som finns. Det är också viktigt att främjanderesurser finns nära företagen. Därför bör även en ökad regional räckvidd och samverkan mellan nationella och regionala aktörer i främjandearbetet eftersträvas.

Regeringen arbetar aktivt med att bidra till att skapa goda förutsättningar för internationalisering och underlätta för företagen när det gäller att överbrygga de hinder och svårigheter som finns i samband med att ta steget utanför den inhemska marknaden. Det handlar om att fortsätta verka för minskade handelshinder men också om att bidra till ökade kunskaper om möjligheter och förhållanden på marknader utanför Sveriges gränser. Regeringen och Regeringskansliet arbetar på alla nivåer för att förenkla regler och ta bort hinder som begränsar företagandet och vår handel i Sverige, EU och globalt.

För att nämna några exempel prioriterar Sverige arbetet med att skapa ett enhetligt patentskydd inom EU, förenkla reglerna vid offentlig upphandling och utveckla en digital inre marknad. Att fånga upp och bidra till att lösa handelshinder ute i världen är en av utrikesförvaltningens kärnverksamheter. Regeringen driver också på för att minska onödig yrkesreglering och för att de regler som antagits på tjänsteområdet i det så kallade tjänstedirektivet verkligen följs och tillämpas av alla EU:s medlemsländer. Vi strävar också efter en mer effektiv och modern standardisering, som på EU-nivå även utvecklas till att omfatta tjänster. Alla dessa åtgärder kan spara stora belopp, underlätta för gränsöverskridande handel och därmed stärka tillväxt och välfärd.

Regeringen sluter även avtal och överenskommelser med för Sverige strategiskt viktiga länder. Här kan nämnas en rad avtal om industriellt, innovativt och högteknologiskt samarbete med exempelvis Indien, Brasilien, Kina och USA. Även på EU-nivå arbetar Sverige dels för att unionen ska sluta frihandelsavtal med viktiga partnerländer, dels för framsteg i den globala frihandeln. Arbetet med att sluta internationella avtal och överenskommelser ger förbättrade förutsättningar för svensk export.

Insatser för att främja företags finansiering är en självklar del i regeringens arbete med att förbättra företagsklimatet. Tillgången till finansiering är av stor vikt i samband med exportaffärer, särskilt till tillväxtländerna. Till följd av finanskrisen och den efterföljande turbulensen på finansmarknaden har regeringen förstärkt AB Svensk Exportkredits möjligheter att bistå företagen med exportkrediter och Exportkreditnämndens möjligheter att ställa ut garantier mot inställda betalningar och andra risker.

För att främja exporten har även Exportrådets uppdrag, genom överenskommelsen mellan regeringspartierna och Socialdemokraterna i augusti 2011, förstärkts med 50 miljoner kronor årligen. Regeringen gör även särskilda insatser för att främja exporten inom vissa sektorer där särskild potential finns, såsom livsmedel, miljöteknik samt hälsa och sjukvård.

Anf. 154 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Den här interpellationen handlar om småföretagande och hur våra svenska småföretag ska kunna växa, anställa och komma ut på den internationella marknaden. Just därför blir jag lite orolig när jag tar del av svaret här i kammaren då ministern inte vid ett enda tillfälle omnämner den problematik som är kopplad till möjligheten att anställa.

Vi har fått flera rapporter, inte minst de som Tillväxtverket har tagit fram, där företagen själva säger att ett av de största problemen med att anställa personal är att det saknas kompetens hos dem som de behöver anställa. Den problematiken saknas i svaret trots att den fanns med i själva frågeställningen.

Vi kan väl vara överens om, näringsministern, att det i Sverige är enkelt att starta företag. Det är enkelt att driva företag därför att vi har tydliga regelsystem och saknar korruption, gudskelov, på det här området. Det ser väldigt olika ut runt om i världen. Det är väldigt många svenska företagare ute på den internationella marknaden som poängterar att det är enkelt att starta och driva företag i Sverige. Därav kan vi vara överens om det som finns med i ministerns svar.

Däremot vad gäller att man har öppnat upp inom exempelvis vården för ett ökat valfrihetssystem, som ministern anger i svaret, är det väl ändå ett sätt att flytta jobb från offentlig sektor över till privata företag. Det handlar om att man flyttar jobb och leder inte framåt på det sätt som jag efterfrågar när det gäller hur fler företag ska kunna växa och bli starka på den internationella marknaden.

Tillväxtverket har i sin rapport från februari pekat på att de små och medelstora företagens internationaliseringsgrad inte ökar. När ministern då säger att det är för tidigt att avgöra om detta är en trend eller ett tillfälligt resultat av finanskrisen kan jag bli än mer orolig. Vi kan tydligt se – och Tillväxtverket har i en annan rapport pekat på samma sak – att svenska företags export och internationalisering inte har ökat de senaste tio åren. Alltså kan det inte vara kopplingen till finanskrisen i nutid som detta handlar om, utan det måste vara något annat som saknas eftersom vi tappar marknadsandelar i ett internationellt perspektiv.

Med tanke på att vårt land, som är ganska litet just vad gäller företag och att kunna få lönsamhet i sitt företag, alltså att man måste ut på fler marknader, känns det lite oroväckande att ministern för tillfället verkar ganska så nöjd med läget och inte är beredd att här och nu gå vidare med konkreta åtgärder.

Anf. 155 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Vi kan vara överens om att det här är en oerhört viktig fråga. Internationaliseringsgraden av svenska små och medelstora företag är avgörande om Sverige ska klara av den globala konkurrensen i framtiden.

Sverige står sig starkt i dag i nationella rankningar vad gäller konkurrenskraft, innovationskraft och så vidare. Men ska vi stå oss starka även om några år krävs det att vi vässar armbågarna och kavlar upp ärmarna för att se till att vi bibehåller positionen. Om detta inser jag att jag och Carina Adolfsson Elgestam är överens.

Tillväxtverket är ju en myndighet som ligger under mig som näringsminister och som arbetar tillsammans med en rad andra myndigheter

med att undersöka olika trender och utvecklingar på företagsområdet. Det gör de därför att vi är väldigt måna om att ha den informationen och bakgrunden när vi fattar beslut.

Det är viktigt att också markera det som vi har gjort. Vi har gjort ansträngningar genom såväl Exportkreditnämnden som Exportrådet och förstärkt detta. Handelsminister Ewa Björling åker på främjanderesor runt om i världen tillsammans med svenska näringslivsdelegationer. Jag har också varit i både Sydkorea och USA under en kort tid tillsammans med svenska näringslivsdelegationer med representanter från egenföretagare men också från små och medelstora företag och traditionell tillverkningsindustri. Och, hör och häpna, även representanter från hälso- och sjukvården och välfärdsföretag fanns med där eftersom det är en viktig exportmarknad för Sverige.

Interpellanten säger att jag inte alls tar upp problemen med att kunna anställa. Nej, och det är en väldigt viktig del i detta, men jag fokuserade i mitt svar på de insatser som regeringen har gjort för att öka internationaliseringsgraden.

Kompetensförsörjningen är en avgörande tillväxtfaktor. Det handlar om satsningar genom hela grund- och gymnasieskolan där reformer trädde i kraft i höstas. Det handlar också om kompletterande yrkeshögskola, yrkesvux och vuxenutbildningar där vi också har tagit krafttag. Men det handlar även om det regionala arbete som pågår med de regionala kompetensplattformarna. Varje region har från 2010 fått i uppdrag att belysa vad det finns för behov på kort och lång sikt av just kompetensförsörjning, för varje region ser lite olika ut. När det gäller just kompetensförsörjning och företags förmåga att lyfta sig till en internationell marknad är också samverkan med högskolor och universitet runt om i landet viktig.

Regeringen gav för bara några månader sedan mer pengar till Innovationsbron där en pott handlar om internationalisering. En internationaliseringspott av de miljoner som Innovationsbron fick ska gå till de science parks runt om i Sverige som varje dag arbetar med att ta goda affärsidéer ut på den svenska men också den globala marknaden.

Summa summarum har vi gjort oerhört mycket på det här området. Men mycket mer behöver göras, för i dag är inte ett företags hemmamarknad lokal enbart i kommunen eller i regionen, utan ett företags hemmamarknad är mer och mer global. Därför behöver man främja detta arbete genom främjandeaktörerna och den satsning som vi har gjort och även genom att informera om alla de insatser som görs. Det är också en viktig uppgift som våra myndigheter har och något som pågår på de myndighetskontor som finns regionalt och via de samverkansaktörer som finns kopplade till universitet och högskolor i landet.

Anf. 156 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Att vässa armbågarna vore också att visa handlingskraft och presentera konkreta förslag som skulle kunna genomföras nu eller åtminstone inom det närmaste halvåret. Om vi ska vara med och konkurrera på en global marknad måste dessa små och medelstora företag kunna anställa inom en snar framtid, för annars är de utkonkurrerade.

Det är här problematiken ligger i just själva jobbfrågan. Vi kan inte vänta på de ungdomar som går i grundskolan, för det tar för lång tid. När de är klara har vi blivit överkörda av andra länder.

Att vässa armbågarna, som ministern uttrycker det, måste alltså vara att visa handlingskraft och komma med konkreta förslag vad gäller kompetensförsörjningen.

Vi har gott om underleverantörer i Småland som ministern kommer från. I de undersökningar som exempelvis Undexo har gjort säger många att de upplever att de saknar språkkunskaper och kunskap om hur man marknadsför sig.

Vet man att det finns företag ute i landet som uttrycker att de upplever detta som ett problem kan man vad gäller kompetensförsörjning se till att man skapar den typen av utbildningar så att såväl företag som anställda kan höja sin kompetens.

Som näringsminister måste man väl fundera över hur man kan vässa armbågarna så att vårt svenska näringsliv kan växa och fortsätta vara på den internationella marknaden.

Herr talman! Regeringen var ganska kaxig när man 2010 uttryckte att Sverige skulle fördubbla exporten fram till 2015. I år skriver vi 2012, och det ser tyvärr inte så bra ut. Jag skulle bli väldigt glad om just detta mål nåddes till 2015. Men om vi ska klara det behövs det fler konkreta åtgärder.

Med tanke på att det är så många småföretagare som på olika sätt uttrycker att det saknas stöd och att de behöver ökad kompetensförsörjning blir det märkligt att ministern inte är beredd här och nu att komma med konkreta förslag på hur vi ska kunna ta tillbaka marknadsandelar. I grunden handlar det ju om det i och med att de inte har ökat de senaste tio åren. Andra länder har kört om oss. Till exempel har Tyskland tagit marknadsandelar i världsdelar där vi har varit stora tidigare.

Jag saknar fortfarande konkreta förslag för hur de svenska småföretagen ska kunna växa på en internationell marknad.

Anf. 157 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Jag hade inte tänkt lägga mig i den här debatten, men det finns några saker som behöver sägas. Carina kom in på dem nu på slutet.

Det är bra att regeringen är stolt över den politik man för. Det ska alla regeringar vara. Men när vi ser ett problem och efterfrågar något och ministern redovisar två och en halv sida text utan några konkreta åtgärder som hon vill vidta blir det konstigt.

Alla de åtgärder som redovisas har åtminstone ett par år på nacken. Exportkrediterna kom 2009. Vi fick nästan gå på övertid det året för att hinna få igenom det före jul.

Frågan kvarstår därför: Var finns de konkreta åtgärderna?

Så till min andra fråga. I svaret sägs att man sluter avtal och överenskommelser med för Sverige strategiskt viktiga länder. Men de länder som Sverige exporterar mest till är varken Kina, Indien, USA eller Brasilien, utan det är våra grannländer. Det är inget konstigt med det; så ser det ut över hela världen.

Vi talar om att göra strategiska affärscentrum, men vi glömmer alltid bort att det kanske inte är till Kina de små- och medelstora företagen ska

exportera i första hand. Man kanske ska pröva att exportera till vår näst största exportmarknad Norge eller till Storbritannien eller Polen.

Polen är en nära granne som vi exporterar väldigt lite till. Varför det är så borde vi kanske analysera mer. Det är konstigt att vi har så lite export till Polen i förhållande till vad vi skulle kunna ha.

Varför gör man inte särskilda program med exportrådgivning avseende våra grannländer? Där tar ju många företag sitt första steg ut på exportmarknaden.

Låt mig också kommentera detta med att sälja välfärdstjänster. Tack och lov är regeringen en minoritetsregering. Man ville göra en stor aktion för detta på det handelspolitiska området inom EU. Regeringen fick dock inte med sig riksdagen utan fick gå hem och skriva om faktagruppnotan. Jag tror inte att det är någon framgångsrik väg, för så fort riksdagen blir inblandad säger riksdagen nej. Det vet vi vid det här laget.

Anf. 158 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Jag är inte insatt i detalj i det sista Börje Vestlund tog upp, men att döma av det Börje Vestlund säger låter det som att Socialdemokraterna effektivt har stoppat en möjlig utveckling av svenska välfärdsföretag i andra länder än i Sverige. Det är beklagligt.

Den europeiska marknaden är väldigt viktig för våra små och medelstora företag. Majoriteten av exporten förläggs till Europa. Då är det inte konstigt att våra svenska företag kraftigt har märkt av finanskrisen och den ekonomiska oro som har varit i Europa och fortfarande pågår, och ekonomin kommer att vara instabil även ett tag framöver.

Vi har en inre marknad i EU. Där arbetar vi för ett enhetligt patentskydd, för att förenkla reglerna vid offentlig upphandling och för att få mer av en digital inre marknad, för vi vet att det är det som utvecklar inte minst tjänsteföretagen. Det har bäring på såväl franska och polska som svenska företag.

Jag träffade den polske ekonomiministern för några veckor sedan, och vi talade just om hur vi ska utveckla handeln mellan Sverige och Polen. Sådant arbete pågår hela tiden i mitt ministeruppdrag. När jag träffar kolleger utanför Europa handlar det snarare om hur vi kan riva handelshinder och förbättra standardiseringsprocesser så att vi kan underlätta för svenska små och medelstora företag att komma in på dessa marknader. Dessa frågor lyfter många företag upp med mig som hinder i tillväxten.

I den artikel som interpellanten tar upp om Tillväxtverket intervjuar man ett antal småföretagare som har kämpat för att komma in på den internationella marknaden. Företagaren, som är vd för Kryddhuset, säger: Jag blev både förvånad och överraskad när jag insåg hur mycket hjälp det finns att få. Egentligen finns det fler möjligheter än vad man kan utnyttja.

Det är viktigt att komma ihåg att det finns många olika saker. Problem uppstår då det ska passa det enskilda företaget. Här kommer samverkansprocesserna och främjandeaktörerna in, och här är det viktigt att främjandeaktörerna, Exportrådet och andra, finns så regionalt och nära företagen som möjligt.

Den andra frågan som Börje Vestlund och Carina Adolfsen Elgestam ställde var: Vad finns det för konkret? En konkret sak slog vi fast för bara tio månader sedan, i augusti 2011, nämligen 50 miljoner extra

till Exportrådet. Det är en viktig satsning för att främja företag. En annan är de knappa 100 miljoner som gavs till science park-systemet runt om i Sverige med en avsatt pott till internationalisering. Det är viktigt att främja tidiga tillväxtföretag så att de kommer in i internationaliserings-tänket från början.

Förutom den vuxenutbildning som finns och möjligheten till arbetskraftsinvandring, som regeringen och Miljöpartiet har öppnat upp för och som har varit viktig inte minst för gruvbranschen i Sverige, som efterfrågar en stark kompetensförsörjning, pågår det nu trepartssamtal mellan facken, arbetsgivarna och regeringen för att ytterligare underlätta kompetensförsörjning och sänka trösklar för grupper som står långt från arbetsmarknaden.

Jag är inte nöjd med hur situationen ser ut. Däremot kan jag se att vi har tagit många bra och viktiga steg på vägen. Vi måste konstatera att vi har gått igenom en finanskris. Jag kan se en hunger hos svenska små och medelstora företag att vilja ta marknadsandelar, inte bara i Sverige utan också utomlands. Det ska vi fortsätta att främja.

Anf. 159 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Min interpellation handlar om hur fler företag kan komma ut på den internationella marknaden. Problemet för Sverige och svenska företag är att vi i dag ligger på samma nivå som för tio år sedan. Det betyder att det övergripande problemet inte är finanskrisen, även om den har bidragit och naturligtvis är ett problem för Sverige, Norden och Europa. Men problematiken har varat under många år. Just därför behövs det handlingskraft.

Ministern tar upp de 50 miljoner som regeringen har kommit överens med oss socialdemokrater om. Det var en viktig överenskommelse, men den handlade inte om konkreta åtgärder för ökad export. Den handlade om ambassadnedläggningar. Det handlade om att ambassader även fortsättningsvis skulle få vara öppna i viktiga länder där vi behöver ha ambassader för att bland annat svenska företag ska kunna komma dit. Det var det som den överenskommelsen handlade om, ingenting annat.

Mot bakgrund av att företagen så tydligt pekar på kompetensförsörjningsproblemet och lyfter upp det, oavsett om det är Tillväxtverket eller någon annan som frågar, och med tanke på att Svenskt Näringsliv i sin rapport nu säger att företagen bromsar in, borde näringsministern känna större oro för det allmänna läget och för hur fler företag ska komma ut på en global marknad. Det är så vi har möjlighet att få tillväxt i Sverige.

Anf. 160 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! När regeringen och regeringens företrädare inte har något annat försvar skyller man på krisen som var för ett par tre år sedan. Problemet är att våra största exportländer inte hade det så förskräckligt jobbigt. Det var i huvudsak länder i södra delen av Europa som hade det. Tyskland, Polen och Norge klarade sig faktiskt ganska bra eller hämtade sig i alla fall väldigt snabbt. Då kan man inte ständigt återkomma till att vi har gått igenom den största nedgången i ekonomin sedan 30-talet. Det håller inte som argument för att man har haft en långtgående trend som fanns även före denna kris. Krisen har kanske inte hjälpt till att förbättra läget, men det ser inte exakt likadant ut överallt.

Vi socialdemokrater tycker också att det är viktigt att man gör mycket både på EU-nivå och på internationell nivå, till exempel standardiseringsprocessen. Det skulle lösa många problem. Man kan inte beskriva näringslivets utveckling och de beslut man har fattat tidigare när vi kommer till de nya situationer som uppstår när det gäller vad man ska göra när man ser att det finns problem. Det finns oerhört stora problem när det gäller situationen för företagare i Sverige. Dem vill inte regeringen se. Man tror att man har gjort allt färdigt och att allt är klart.

Anf. 161 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Inte ett enda förslag om hur vi ska öka internationaliseringen har jag hört från de socialdemokrater som har varit uppe i talarstolen. Det är som vanligt en massiv kritik som spretar åt olika håll men ekar tom på egna förslag.

Enligt den undersökning som Tillväxtverket har gjort ligger vi på samma nivå som för tio år sedan. Låt oss konstatera det, och låt oss diskutera vilka förslag som ska föra oss framåt! Det var en finanskris 2008. Det hoppas jag att även Socialdemokraterna, som ibland blundar för det faktumet, kan inse. Det är fortfarande en stor ekonomisk oro ute i Europa. Fråga vilken småföretagare som helst i Sverige så får man höra att det är utvecklingen i Europa som gör att det gör ont i magen när man tittar i sina orderböcker! Den ekonomiska oron har inte lagt sig utan är fortfarande väldigt påtaglig.

Börje Vestlund säger att vi måste titta på hur det såg ut före finanskrisen. Vilka var det som styrde då? Det var Socialdemokraterna under de första åren innan Alliansen tog över 2006. Det är viktigt att vi båda bär ett ansvar för att presentera konkreta insatser och fullfölja dem.

När jag möter svenska företagare, både utomlands och i Sverige, lyfter man upp kompetensförsörjningen på plats i Sverige. Där har vi ju kommit med en rad förslag som jag tog upp tidigare. Dessutom lyfter man upp standardiseringsprocessen och ett enhetligt patentskydd som helt avgörande. Där är Sverige pådrivande. Man pratar också om främjandevägar och om möjligheten till finansiering.

Enligt SCB:s företagarregister ligger Norden i topp i världen när det gäller andelen mindre bolag som exporterar och importerar. Där ligger vi i framkant, men vi behöver definitivt bli bättre för att stå oss längre fram i den internationella konkurrensen.

Överläggningen var härmed avslutad.

22 § Svar på interpellation 2011/12:353 om näringslivets utveckling i Gävleborg

Anf. 162 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Raimo Pärssinen har frågat mig vad regeringen gör för att företag och industrier i Gävleborg ska växa och frodas så att det blir fler jobb, nya produkter och tjänster.

Regeringen bedriver en aktiv politik för att stärka förutsättningarna för tillväxt i alla delar av landet. Det handlar om att stärka den lokala och

regionala konkurrenskraften men även om att skapa bättre förutsättningar för företagande, innovationer och investeringar.

Jag menar att den bästa kunskapen om vad som behövs för att utveckla Gävleborg finns i regionen. Därför ligger också huvudansvaret för de regionala tillväxtresurserna där. Regeringen tillför årligen resurser till regionen för att utveckla insatser inom till exempel näringslivsutveckling och kompetensförsörjning. Det är viktigt att det är de unika förutsättningarna och styrkorna i Gävleborg som är utgångspunkt för arbetet.

Regeringen har genomfört ett stort antal insatser som lett till ett generellt förbättrat näringslivsklimat så att företag i alla branscher kan bidra till tillväxt, välfärd och jobb. Det handlar om hundratals insatser som spänner över i princip alla politikområden. En viktig del är en effektiv och ändamålsenlig tillgång till finansiering och rådgivning för landets nya, små och växande företag i alla delar av landet. En annan del är att åstadkomma förenklingar och att skapa en märkbar positiv förändring i företagens vardag. Genom att skapa ändamålsenliga regelverk, minska företagets kostnader och förenkla uppgiftslämnandet blir det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag i Sverige.

Regeringen håller också på att ta fram en innovationsstrategi som ska bidra till att öka vårt lands samlade förmåga att ta till vara kunskap, kompetens och kreativitet.

Svenska företag konkurrerar ofta på världsmarknaden. Tillgång till arbetskraft med rätt kompetens är avgörande såväl för det enskilda företags konkurrenskraft som för Sveriges utvecklingskraft.

När företagen har svårt att anställa trots en hög arbetslöshet har Arbetsförmedlingen en viktig matchningsroll att fylla.

För att underlätta för arbetsgivare att hitta personal med rätt kompetens har regeringen även gett aktörer med regionalt tillväxtansvar i uppdrag att etablera kompetensplattformar för att säkerställa en bättre matchning av utbud av och efterfrågan på arbetskraft på regional nivå.

Mot bakgrund av det rådande läget på arbetsmarknaden har regeringen också förlängt satsningen på yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning till och med 2013.

Avslutningsvis: I det regionala tillväxtarbetet i Gävleborgs län fokuseras på begreppet ”Det attraktiva länet”. Det är angeläget att tydliggöra och utveckla de frågor som är centrala för attraktivitet. Av denna anledning lanserade jag i april i år dialogplattformen *Attraktionskraft Sverige*. Plattformen handlar bland annat om att föra dialog om lokala och regionala förutsättningar för att utveckla attraktiva livs- och boendemiljöer utifrån regeringens och andra aktörers pågående insatser inom området. Jag ser framför mig ett gemensamt engagemang mellan stat, kommun, region, näringsliv och intresseorganisationer för att Sverige ska fortsätta att vara ett attraktivt land att vistas, verka och växa i.

Därmed hoppas jag att det har framgått att regeringen bedriver en samlad och aktiv politik för att företag och industrier ska växa och frodas, i Gävleborg såväl som i alla övriga delar av landet.

Anf. 163 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Det gläder mig att statsrådet ser fram emot engagemang och samarbete. Gävleborg har sina utmaningar precis som många andra ställen. Men det var en klok utredare som en gång sade: Klarar ni om-

ställningen och strukturomvandlingen i Gävleborg klarar vi den överallt i Sverige. Det har att göra med näringslivsstrukturen från basindustri till nya verksamheter.

Jag får tacka för svaret. Men ibland blir svaren mycket ordrika men inte så konkreta. Jag kan gå igenom några av de svar som jag har fått.

Att det krävs kapital, riskkapital och finansiering är vi helt överens om.

Sedan skriver statsrådet om regelförenklingar. Men hur går det med dem egentligen? Jag har fått höra att 75 procent av företagarna upplever försämringar sedan 2006. Det kanske inte går så bra.

Sedan är det oerhört viktigt med rätt kompetens. Det är alla överens om. Men varför kan vi inte få fler kurser inom yrkeshögskolan, där 80 procent av dem som har gått igenom den faktiskt har fått arbete? Det får vi inte, och det är någonting som också näringslivet efterlyser. Men där ser vi inga satsningar.

När det gäller rätt kompetens har vi en högskola i Gävle som vi är mycket stolta över. Men där skär ni ned. Ni tar bort 40 miljoner kronor från den. Det är också någonting som försvårar arbetet med de så kallade kompetensplattformarna. Regionen har fått i uppdrag att göra kompetensplattformar, men det har inte följt med någon typ av finansiering. Den uppgiften har jag fått senast i dag.

Ministern har infört något som hon kallar för dialogplattform. Det är detta jag menar med att det är mycket ordrikt men inte konkret. Vad är en dialogplattform? Jag har för mig att det var någon annan i regeringen som inte tyckte om kafferep. Det kanske inte är det som man menar.

Gävleborg har bland de högsta arbetslöshetstalen i landet. Vi har den lägsta utbildningsnivån. Det är ingenting som man är stolt över. Men å andra sidan är det någonting som borde åtgärdas. I spåret av att vi behöver mer kompetens har följande saker hänt: Regeringen skär ned på högskolan. Man genomför en gymnasiereform som innebär att man tar bort resurser från gymnasieskolan. Vi får inte yrkeshögskoleplatser. Det finns inte på långa vägar tillräckligt med yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningsplatser. Det går tyvärr inte åt rätt håll, Annie Lööf.

Det senaste är att Läkerol ska läggas ned. Vi har sett ett antal industrier som har försvunnit. Gävle är i sig en stark kommun med en duktig kommunledning. Men med tanke på de första orden som jag sade, om att om Gävleborg klarar omställningen klarar hela landet det, tror jag att det är mycket viktigt att det finns en aktivitet också från regeringen och ministern.

Det finns brister i fråga om matchningen. Det är alltså brist på rätt kompetens bland företagen i Gävleborg också, trots en hög arbetslöshet. Det konstaterar ministern bara i svaret. Men frågan är: Vad gör man med Arbetsförmedlingen? Något som Centerpartiet, som ministern representerar, hela tiden driver är att man ska privatisera Arbetsförmedlingen. Är det detta svar som gäller i dag också?

Anf. 164 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Jag vill börja med att säga till Raimo Pärssinen att om han vill tala om utbildningsfrågor bör han ställa interpellationen till utbildningsministern. Vill Raimo Pärssinen ha svar på hur regeringen ser

på Arbetsförmedlingen i framtiden får han ställa frågor till arbetsmarknadsministern.

Gävleborg har från regeringens perspektiv varit en viktig föregångare. När det tråkiga beskedet om nedläggningen av Stora Enso i Norrsundet kom för ett antal år sedan initierade Näringsdepartementet varsel-samordnare för att skapa en tydlig dialog men också en möjlig plattform för samverkan mellan olika aktörer i området. Det var ett uppdrag som blev uppskattat och som också var framgångsrikt i så måtto som det ändå kan vara i sådana tråkiga situationer som vid nedläggningar.

Detta varselsamordnaruppdrag blev sedan en förebild för många andra varselsamordnare som har utsetts i såväl Västra Götaland som stora delar av Småland under finanskrisen och som nu finns också i Kronoberg och Kalmar vad gäller Glasriket.

I det fallet är jag mycket medveten om de utmaningar och svårigheter som Gävleborg står inför. Där är det viktigt att vara med och kunna bidra från nationell nivå. Men också de regionala och lokala aktörerna och politikerna har ett ansvar för att vända trenden.

Vad gäller riskkapital fick jag en konkret fråga om vad som är på gång. Vi redovisade detta i vårpropositionen till riksdagen som ni har debatterat och fattat beslut om i dag. Där gör vi en kraftig översyn. Vi tar ett första steg och gör en sammanslagning av Almi och Innovationsbron för att se till att skapa mer resurser i riktigt tidiga skeden på kapitalstegen. Det är en efterfrågad åtgärd från det svenska näringslivet.

Vad gäller regelförenklningar har det pågått ett ambitiöst arbete. Vi ligger långt fram i jämförelse med många andra europeiska länder. Men det är inte tillräckligt. När jag blev näringsminister i höstas styrde jag om arbetet och pekade i stället ut fem fokusområden i regelförenklingsarbetet. Ett av dem är minskad uppgiftslämning. Där har vi nu dragit i gång en utredning för att skapa *en* dörr in vad gäller uppgiftslämning. Målet är att få *en* dörr in när det gäller uppgiftslämning till exempelvis myndigheter.

I Tillväxtverkets stora undersökning som kom i våras såg vi ett trendbrott. Färre företagare upplever i dag regelkrångel som ett tillväxthinder, vilket är positivt. Det hoppas jag håller i sig framöver.

När det gäller kompetensplattformarna ser jag och även regionerna själva dem som ett oerhört viktigt och strategiskt arbete. Etableringarna av regionala kompetensplattformar äger Regionförbundet Gävleborg. Det handlar om att ta fram regionala prognoser och behovsanalyser på kort och lång sikt när det gäller utbildning. Men det är också ett bra sätt att möta näringslivets efterfrågan.

Nu pågår ett arbete inom Regeringskansliet för att kunna förstärka kompetensplattformarna ytterligare. De pengar som har tagits till kompetensplattformarna kommer från det regionala tillväxtanslaget som uppgår till 89,3 miljoner kronor fördelat till just Regionförbundet Gävleborg.

Sedan vet Raimo Pärssinen att jag personligen är en oerhört varm anhängare av högskolor i hela landet och samverkan med näringslivet. Det kommer under hösten en ny forsknings- och innovationsproposition från regeringen till riksdagen. Då får vi se hur anslagen och fördelningen av dem kommer att se ut.

Jag vill avsluta med att *Attraktionskraft Sverige* är ett koncept som har varit uppskattat, kanske inte av riksdagsledamöter från Socialdemo-

kraterna men av partier av olika färg och av regionala aktörer runt om i landet. Jag hoppas att vi kan arbeta intensivt med att stärka attraktionskraften i hela landet.

Anf. 165 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Jag tackar för svaret. När det gäller samordnare är jag fullständigt medveten om detta; det var ju en av Annie Lööfs företrädare, som jag hade interpellationsdebatter med, som genomförde samordningen. Det var Barbro Holmberg som genomförde detta arbete i Gävleborg, och jag vet precis hur det gick till och vilka resurser man hade.

Låt mig dock säga så här: Vi ska inte tala om kompetensbehov. Vi ska inte tala om utbildningen – det får jag tydligen interpellera andra om. Vi ska inte tala om arbetsmarknad – det får jag interpellera andra om. Jag får heller inte ta upp behovet av ett dubbelspår och av att öppna porten mot Norrland – då får jag tydligen interpellera någon annan minister.

Då kan jag konstatera att frågan är: Vad blir det kvar att tala med Annie Lööf om? Är det regelförenklingarna? Är det vad som finns kvar om jag inte får tala om problemet att man inte kan matcha folk i arbete? Man klarar inte en sådan enkel sak. Det är alltså utifrån de regelsystem regeringen har satt upp och utifrån regleringsbrev till Arbetsförmedlingen, tydligen. Då är det bara regelförenklingar kvar att tala om.

Är det så att vi behöver öppna upp porten till Norrland via järnvägsspår upp till Gävle? Är det så att vi behöver muddra hamnen i Gävle och elektrifiera tågen från hamnen, för att det skapar jobb och driver på näringsverksamheten? I så fall kan det väl vara helt riktigt att interpellera ansvarig minister om dessa saker.

Vi kan dock stanna kvar vid regelförenklingarna. Det är nämligen så att företagen upplever att det inte har blivit bättre. Det har blivit fler regler att följa. Skulle lösningen för Gävleborg och för andra delar av landet vara att det är regelförenklingar som gäller? Kommer näringslivet att frodas då?

Vi vet ju att det handlar om infrastruktur – att kunna ta sig fram och tillbaka och skicka varor, gods och arbetskraft. Det handlar om utbildningsnivå – möjligheter att i en omställning få vidareutbilda sig. Det handlar om den som *är* arbetslös – att kunna få hjälp på vägen till nya jobb. Det är så näringslivet vill ha det. Det handlar om tillämpad forskning ute i företagen – det är jätteviktigt. Allt detta är utbildningsfrågor och kompetensfrågor, och jag dristar mig till att fortsätta att prata om dem med näringsministern.

Det finns en generationsväxling som väntar. Den pågår egentligen. Den pågår både i offentlig verksamhet och bland småföretagarna i Gävleborg. Svenskt Näringsliv säger till oss att det är 3 700 företagare som ska generationsväxla. Då är frågan: Vad gör ministern åt detta? Blir det så att dessa duktiga hantverkare och andra när de går i pension lägger ned företaget? Då har de nämligen lämnat sitt arbete, och de har inte tänkt att någon annan skulle ta över. Det är en stor fråga; det handlar om massvis med jobb. Det kommenterar hon inte heller, men det kanske är en fråga för ett annat statsråd.

Låt oss alltså vara överens om detta, Annie Lööf: Det handlar om utbildningsnivå. Den är låg i Gävleborg, och den måste höjas. Satsa på yrkeshögskolan, satsa på högskolan, satsa på arbetsmarknadsinriktade

utbildningar, satsa på komvux och reformera gymnasieskolan! Det är ganska bråttom, och vi måste göra detta när det gäller utbildningsnivån.

Satsa på bättre transporter, både av folk och av gods! Eller hur? Vi är ju överens om detta. I svaret här framgår dock att det är regelförenklingar som ska göra det.

Prot. 2011/12:134

20 juni

Svar på
interpellationer

Anf. 166 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Regeringen driver en aktiv regional tillväxtpolitik och näringspolitik för att stärka förutsättningarna i hela landet. Det handlar om ett stort antal områden, och interpellanten har tagit upp många av dem.

Det handlar om infrastruktur för både person- och godstrafik och för möjlighet till arbetspendling. Det handlar om kompetensförsörjning och utbildning, både genom den yrkeshögskola regeringen inrättade för några år sedan, genom satsningar på yrkesinriktad vuxenutbildning och genom den reformering av skolan som skedde alldeles nyligen. Det handlar om hur Arbetsförmedlingen är fördelad och vilka resurser man har för att hjälpa dem som står utanför och coacha dem in i nya arbeten.

Det handlar också om forskning och innovationer. För min del, som näringsminister med ansvar för regionalt tillväxtarbete, spelar de regionala kompetensplattformarna en väldigt viktig roll för att vi ska se vad det finns för utmaningar och behov i de olika regionerna. För mig är det också viktigt att se att de pengar vi fördelar till de olika regionerna – exempelvis genom regionala tillväxtanslag, i det här fallet drygt 80 miljoner varje år till Gävleborg – används för att just stärka utvecklingskraften, tillväxten och jobbmöjligheterna i länet.

Tittar man på infrastrukturen ser man att Gävleborgs län för ett antal år sedan fick 873 miljoner till regional transportinfrastruktur. Den transportplan som omfattar Gävleborg har tagits fram tillsammans med regionen, och den innebär att man kraftsamplar i de utmaningar regionen ser bland annat i det enskilda vägnätet. Man lägger 66 miljoner kronor i just investeringar av detta nät.

I den nationella planen har vi även pekat ut åtgärder på E4:an mellan Enånger och Hudiksvall. Det finns också utpekade åtgärder för sträckan mellan Kongsberget och Gnarp samt kapacitetsökningar på Ostkustbanan och Norra stambanan, till exempel. Det finns även åtgärder på riksväg 56. De är alltså belysta i de samtal regeringen och regionen har haft och fastlagda i den nationella plan som gäller för perioden 2010–2021. Infrastruktur och kompetensförsörjning är nämligen väldigt viktiga delar när vi pratar om att stärka näringslivets villkor.

Vad jag menade när jag sade att arbetet är så fördelat inom regeringen att vissa ministrar svarar på vissa specifika frågor är att detta följer av det regelverk som finns. Därför menade jag att Raimo Pärssinen, om han vill diskutera detaljer i dessa system, är välkommen att ställa frågor om dem till mina kolleger. Jag diskuterar dock gärna på ett övergripande plan de breda förutsättningar som krävs för att stärka näringslivet i alla delar.

Vad gäller generationsväxlingen är det en jättestor utmaning för det svenska näringslivet – både för att man ska klara arbetskraftsförsörjningen, alltså medarbetarna och den generationsväxling som är där, och för att man ska klara generationsväxlingen i ledningsställning, alltså nya företagare som växer fram. En viktig del där, till exempel vad gäller

medarbetare och de hantverkare Pärssinen själv lyfter fram, handlar om att denna regering har återinfört gedigna lärlingsutbildningar med mer fokus på yrkesdelen i yrkesprogrammen. Det tror jag inom ett antal år kommer att göra att vi kommer att ha gymnasieutbildade lärlingar och yrkesutbildade personer som kliver ur gymnasieskolorna för att kunna gå in i företag.

Är det något Sverige måste vara duktigt på är det nämligen spetsforskningen och duktiga forskare som ligger i framkant och även excellenta medarbetare som kan stå på verkstadsgolvet eller är utbildade hantverkare. Vårt skolsystem måste klara av att hantera båda dessa kategorier.

Anf. 167 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Tack för svaren, ministern! Så är det: Om inte helheten plockas ihop blir det mycket mindre tillväxt.

När det gäller infrastruktur i Gävleborg är en effekt av politiken att det ska gå mer gods på järnväg, och därför drar man ned på persontrafiken. Det är det råd man har fått från Kapacitetsutredningen för att klara av det hela. Det är inte heller någon tillväxt i detta, utan det är tvärtom. Sedan är det bra att det finns gedigna lärlingsutbildningar, som ni säger, men generationsväxlingen sker ju nu. Då måste man göra andra saker också, inbillar jag mig i alla fall.

Herr talman! Vi är snälla och ödmjuka så här alldeles inför midsommar, så jag ska inte bli för elak heller. Det vore dock bra om näringsministern blir mer känd för konkreta åtgärder som gör att regionen kan växa till sig – åtgärder som bygger ihop helheter – och kanske inte bara diskuterar regelförenklingar. Framför allt ska man inte bli känd för att man vill ge sig på den arbetsmarknadsrättsliga lagstiftningen – lagen om anställningsskydd, till exempel – eller att man går in och pratar om det som löser regionens problem skulle vara sänkta ingångslöner.

Det tror jag att ministern håller med om. Vi vill inte ha den så kallade stämpeln på regeringen att det är det som är lösningen. Lösningarna är i stället de kloka. De handlar om att ge oss möjlighet att utbilda fler i Gävleborg, att ge oss möjlighet att höja nivån på utbildningen, att ge oss möjlighet att resa på ett lättare och enklare sätt och att ge oss möjlighet att forska mer i företagen. Gävleborg är ett starkt län, och Gävle är en stark kommun. Men så är det väl alltid – ensam är inte alltid stark.

Anf. 168 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Jag ställer mig tveksam till om Socialdemokraternas skattechock på drygt 20 miljarder för det svenska näringslivet skulle stärka utvecklingskraften och den regionala tillväxten på företag som är verksamma i Gävleborg. Jag ställer mig också tveksam till om Socialdemokraternas förslag om en vägslitageavgift, eller vad vi brukar kalla för en kilometerskatt, skulle stärka det företagande som finns i Gävleborgs kommun och som finns i er budgetmotion från i höstas.

Däremot tror jag att den väg som regeringen har slagit in på med infrastruktuursatsningar på både person- och godstrafik i hela Sverige är viktig. Jag tror också att den satsning som regeringen har gjort på enskilda vägar där vi höjde anslaget från 600 miljoner till 1 miljard under

förra mandatperioden är viktig för att hela landet ska kunna klara sin näringslivsstruktur.

Jag tror att det är viktigt att vi jobbar med samverkan mellan näringsliv och skola genom att vi har ett effektivt resursfördelningssystem och duktiga, högkvalitativa högskolor runt om i landet. Förutom det tror jag att vi måste följa den väg som fack och arbetsgivare inom en rad olika områden har skapat genom introduktionslöner för att få alla de unga människor som står utanför att komma in i kombination med utbildning och arbete genom lägre introduktionslöner den första tiden. Jag ställer mig bakom alla de fackförbund som har ingått dessa överenskommelser under våren.

Förutom detta skulle jag vilja fortsätta att bli känd för det aktiva engagemang som jag har för att stärka näringslivsklimatet. Jag pekar på den breda palett av åtgärder som vi vidtar genom kostnadsänkningar, regel-förenklingar, infrastruktur, forskning och innovation. Det är basen för att vi ska ha ett näringslivsklimat som inte bara växer i Stockholm utan också i Hudiksvall, Bollnäs och Gävle.

Överläggningen var härmed avslutad.

23 § Svar på interpellation 2011/12:354 om socialt entreprenörskap

Anf. 169 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Carina Adolfsson Elgestam har frågat mig vilka initiativ jag avser att ta för att socialt företagande och entreprenörskap ska öka.

Den sociala entreprenören, eller samhällsentreprenören, drivs av ett intresse av att göra gott och att bidra till ett hållbart samhälle. Socialt entreprenörskap kan bedrivas i företagsform, där vinsten helt eller delvis återinvesteras i att utveckla verksamheten, eller som en organisation, förening, stiftelse eller ett nätverk. Den sociala entreprenören skapar samhällsnytta, och även om han eller hon inte drivs av att tjäna pengar är ekonomisk hållbarhet en förutsättning för att fortsätta bidra till en bättre värld. Det sociala entreprenörskapet är en viktig del i att driva innovation för att möta samhällsutmaningar.

Samhället som helhet, såväl som individen, företag, organisationer i civilsamhället och offentlig verksamhet har mycket att vinna på att finna nya sätt att utnyttja kraften i social innovation och samhällsentreprenörskap. Ofta ställer detta krav på väl fungerande samspel mellan offentliga verksamheter, näringsliv och civilsamhälle.

Den så kallade *Överenskommelsen mellan regeringen, idéburna organisationer inom det sociala området och Sveriges Kommuner och Landsting* är ett sätt att verka för detta samspel. Huvudmålet är att stärka de idéburna organisationernas självständighet och oberoende roll samt att stödja framväxten av större mångfald av utförare och leverantörer inom hälso- och sjukvården och omsorgen. Överenskommelsen ska tydliggöra de ideella aktörernas roll inom det sociala området och möjliggöra för dessa att konkurrera på likvärdiga villkor med andra verk samma aktörer på området.

Regeringen lanserade 2010 en handlingsplan för arbetsintegrerande sociala företag. Handlingsplanen inriktar sig på att underlätta för fler och

växande sociala företag som driver näringsverksamhet med ett övergripande mål att integrera människor som har stora svårigheter att få och/eller behålla ett arbete i arbetsliv och samhälle. Tack vare handlingsplanen har frågor som rör kunskapsspridning, upphandling, finansiering och statistik över sektorn lyfts upp och belysts.

Mot bakgrund av detta, och som jag tidigare har svarat Carina Adolfsson Elgestam, har jag inga planer på att ta fram ytterligare en handlingsplan.

Just nu är arbetet med att forma en nationell innovationsstrategi för Sverige inne i ett intensivt skede. Alla departement är involverade, och vi har bland annat haft dialogmöten med en bredd av aktörer på området samhälls-entreprenörskap och social innovation. En av utgångspunkterna för Sveriges nationella innovationsstrategi är en bred förståelse av innovation, i vilken sociala företag och sociala innovationer ingår.

Jag vill också nämna strategin Europa 2020 som ett viktigt avstamp för den nationella innovationsstrategin. Inom flaggskeppsinitiativet Innovationsunionen lyfts bland annat betydelsen av social innovation och samhälls-entreprenörskap fram.

Carina Adolfsson Elgestam nämner i sin interpellation Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs arbete med att föra fram frågor som rör socialt entreprenörskap och socialt företagande. På senare tid har vi haft särskild anledning att följa EESK:s arbete då de har bidragit i framtagande av kommissionens meddelande Social Business Initiative. Regeringen ser positivt på initiativet och kommer att följa och påverka de åtgärder som syftar till att möta utmaningar bland annat kopplade till kunskapsutveckling, finansiering och regelverk.

När det gäller upphandling pågår arbete såväl på EU-nivå som nationellt. Regeringen har tillsatt en upphandlingsutredning. Syftet är att utreda om upphandlingsreglerna i tillräcklig utsträckning möjliggör för upphandlande myndigheter att göra goda ekonomiska affärer genom att tillvarata konkurrensen på arbetsmarknaden och samtidigt använda sin köpkraft till att förbättra miljön, ta social och etisk hänsyn samt verka för ökade möjligheter för små och medelstora företag.

En viktig åtgärd för att släppa in engagerade företagare på den öppna marknaden är införandet av lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Detta har regeringen möjliggjort genom införandet av LOV inom ramen för lagen om valfrihetssystem inom äldreomsorgen. Detta möjliggör för kommuner som vill konkurrenspröva kommunala verksamheter att överlåta valet av utförare av stöd, vård- och omsorgstjänster till brukaren.

Anf. 170 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Debatten handlar främst om möjligheten att få använda sina resurser. När vi talar om företagande är det oftast marknadsekonomi och kronor och ören det handlar om. Men det finns ju fler resurser. Socialt företagande handlar i mångt och mycket om det.

Jag vill börja med att säga att jag tycker att det är bra att regeringen har tagit fram en handlingsplan för arbetsintegrerade sociala företag. Det arbete som man har gjort med detta är positivt. Men detta är ett arbete som lanserades i april 2010. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, EESK, har antagit ett yttrande och lyft fram betydelsen av socialt

entreprenörskap, och det är någonting som har kommit under 2011 och nu inledningsvis under 2012.

Det är mot bakgrund av detta som jag med stor förvåning, herr talman, i dag kan konstatera att regeringen fortfarande inte är beredd att ta fram en handlingsplan. Man är nöjd med det man gjorde 2010. Jag vet inte om man redan 2010 kunde sätta in i framtiden när det gäller vilka förslag EU och Ekonomiska och sociala kommittén skulle komma med. Men man kan ändå känna att just därför att de har uttryckt vikten och betydelsen av socialt entreprenörskap är det tid att ta fram ett handlingsprogram. Det handlar om att lyfta fram frågorna och visa på betydelsen av dem.

Därför blir det lite dubbelbottnat när ministern längre ned i sitt svar säger att regeringen ser positivt på det initiativ som den ekonomiska och sociala kommittén har tagit. Man ska följa och ta sig an detta, men samtidigt är man inte beredd att lyfta upp och ta fram en handlingsplan. Detta ska ses mot bakgrund av att det i yttrandet slås fast att socialt företagande utgör ett centralt inslag i den europeiska sociala modellen och ett värdefullt bidrag till samhället. EU:s arbete för att främja civilsamhällets olika aktörer att vara mer närvarande i att skapa jobb och företagande är intressant.

Detta borde vara intressant för Sverige också. Det finns vissa frågor som behöver ställas. Hur är det med kapitalförsörjningen? Att man inför den kommande innovationsstrategin har fört samtal med samhällsentreprenörer om social innovation är jättebra, men det finns fler frågor att ställa. Hur ska man göra för att föra samtal med entreprenörerna själva för att kunna leva upp till det som finns med i den ekonomiska och sociala kommitténs olika förslag? En sådan sak är strukturfonderna. Man lyfter upp dem särskilt och pekar på hur man kan använda de medlen. Det kan man inte veta om man inte har en handlingsplan.

Anf. 171 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Carina Adolffson Elgestam inledde med att detta handlar om möjligheten att få använda sina resurser. Jag tror att det är precis vad detta handlar om.

När man pratar om socialt entreprenörskap eller sociala företagare kan man, lite grovt, dela in det i två olika kategorier. Den första handlar om arbetsintegrerade sociala företag som framför allt är inriktade på att lyfta människor från utanförskap. De kan ha varit långtidssjukskrivna eller långtidsarbetslösa, missbrukare eller kriminella och varit långt från arbetsmarknaden. Genom ekonomiska föreningar har de kunnat komma in i värmen och få en viss sysselsättning. I mitt tidigare engagemang, innan jag blev minister, har jag i olika organisationer arbetat mycket med den kategorin av sociala företag för att få människor som befinner sig långt från arbetsmarknaden att se möjligheter och få en arbetsgemenskap. Det är en viktig del som handlingsplanen 2010 fokuserade på.

Den andra delen när man pratar socialt entreprenörskap handlar om att man adderar ett värde till det klassiska entreprenörskapet. Man producerar en vara, tar fram en tjänst eller process och adderar ett överordnat värde i social hållbarhet. Man arbetar med ett värde som står därutöver. Här pågår det också intressanta saker sedan några år tillbaka. Vi har bland annat Mötesplats för social innovation som drivs av Mittuniversite-

tet tillsammans med Malmö högskola. Det är finansierat av KK-stiftelsen. Där finns en kunskapsplattform och ett stort nätverk. Det var där vi hade vårt dialogforum som ett inspel till innovationsstrategin. Där pratade vi om social innovation och socialt entreprenörskap med basen i det klassiska citatet att tjäna pengar och rädda världen, det vill säga att ha den basen för samhällsentreprenörskap.

Vidare pågår det en rad olika insatser. Sedan 2008 har Tillväxtverket ett program för socialt företagande och sociala innovationer. Där avsätter man 38 miljoner varje år 2008–2014. Tillväxtverket har också fått i uppdrag av Näringsdepartementet att ha utvecklingscheckar för innovation inom äldreomsorgen. Det ska också bidra till sociala företag och socialt entreprenörskap.

Sedan arbetar Vinnova med social innovation framför allt i offentlig verksamhet. Almi startar till hösten en seminarieserie på sex orter i landet om CSR, det vill säga sociala rättigheter och hållbarhetskriterier, tillsammans med Swerea. Seminarierna vänder sig till företagare som vill arbeta med CSR och samhällsentreprenörskap i sina företag.

Utöver det – det pågår en rad andra saker också – stöder regeringen Social Business Initiative som antog av kommissionen i oktober 2011. Jag har varit och redogjort för detta både i näringsutskottet och i EU-nämnden där interpellanten själv har deltagit. Det initiativet ska förbättra mätmetoder, affärsmodeller och tillgång till finansiering, bland annat genom mikrokrediter men också genom europeiska sociala entreprenörskapsfonder.

Sverige tar en mycket aktiv del i detta. Det är på intet sätt färdigt ännu, utan vi är inne i en stor förhandlingsväg under 2012 och förmodligen en bit in på 2013 också som formar EU inför nästa programperiod. Det är ett arbete som Sverige stöder. Vi kommer att arbeta med implementering och utveckling av det här initiativet när det sedan är färdigt.

Anf. 172 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! Det är intressant att ta del av det näringsministern säger om de olika åtgärder som regeringen arbetar med när det gäller socialt företagande. Om man lyssnar på det och funderar på hur man skulle sätta ned det på pränt skulle det kunna vara inledningen på en handlingsplan. Därtill skulle man kunna förstärka och lägga till exempelvis de hot och möjligheter som de som i dag jobbar aktivt med socialt företagande ser inför framtiden. Det är så man jobbar med en handlingsplan. Man gör en konsekvensbeskrivning, pratar med aktörerna på marknaden, ser hot och möjligheter, tar in det och konkretiserar det. Sedan kan man jobba vidare med de olika aktiviteter som regeringen jobbar med i dag. Det är bra att man jobbar med det som ministern redogör för, men det saknas fortfarande vissa saker när det gäller hur man ska leva upp till det som man har sagt i ekonomiska och sociala kommittén.

Ministern glömde förmodligen att säga det som finns i yttrandet under 1.6. Där står det: ”Det är av avgörande betydelse att program för etablering och utveckling av sociala företag uttryckligen ingår i strukturfonderna under kommande programperiod. Kommissionen bör ge vägledning för hur finansiella instrument från olika källor kan kombineras och mobiliseras.”

Detta är en jätteviktig fråga. Det borde finnas ett särskilt handlingsprogram för hur man kan använda de kommande strukturfonderna och de medlen för att på bästa sätt stimulera socialt företagande i Sverige.

Man kan fundera lite på olika entreprenörer. Det finns en entreprenör, Carlos Rojas, som är ganska intressant. Han har bland annat skrivit om en spännande tanke på sin blogg. I Hedemora kommer man att säga upp ungefär 100 personer de närmaste fem åren. Samtidigt finns det ungefär 300 personer i Botkyrka som är arbetslösa och söker jobb inom vården. Dessa 300 personer känner i dag inte till att det kommer att finnas 100 nya jobb i Hedemora. Det är en form av kommunikation som vi brister i i dag när det gäller socialt företagande.

Den här typen av idéer behöver utvecklas och jobbas mer med för att man ska kunna ta till vara detta. Det här är bara ett exempel. Det är därför som jag efterfrågar ett handlingsprogram. Det är precis det man har sagt på europeisk nivå att varje medlemsstat bör arbeta fram. Det är därför ministern borde ändra sin uppfattning och säga: Ja, jag tar till mig vad som sägs i den här debatten. Vi ska starta en process med att ta fram ett handlingsprogram.

Anf. 173 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Det finns otroligt många härliga samhällsentreprenörer runt om i landet. Carlos Rojas är en sådan som väljer att belysa de möjligheter som finns genom utväxling mellan stad och land. Just Botkyrka och Hedemora är en mycket spännande kombination som han har lyft upp. Det finns i dag pågående projekt. Jag vet att bland annat min grannkommun hemma, Gnosjö, har haft samarbete med Södertälje. Jag vet också att södertäljebor har besökt de norra delarna av Sverige tillsammans med Arbetsförmedlingen för att få ett utbyte av arbetskraft när det gäller gruvexpansionen och skapa nya mötesplatser för nytt jobb och kanske ny boendeort.

Just samhällsentreprenörskap har vuxit de senaste åren. Det var anledningen till att regeringen 2010 var i den processen och den dåvarande näringsministern tillsammans med kolleger från närliggande departement arbetade fram en handlingsplan både för samhällsentreprenörskap och socialt företagande för att få in människor som står långt från arbetsmarknaden i arbete igen. Det är också därför som Mötesplatsen för social innovation och samhällsentreprenörskap finns på plats sedan ett antal år. KK-stiftelsen har under flera år forskat på området samhällsentreprenörskap och givit ut ett flertal böcker. Det finns alltså en hel del på det här området.

Nu vet jag att det kanske inte är just en ny handlingsplan som en överrock på den vi nyligen antog som efterfrågas, utan det handlar om att få konkret output, action och verksamhet av den handlingsplan som finns, kompletterat med de nya förutsättningar som vi nu står inför och som regeringen välkomnar genom de europeiska initiativ och de sociala entreprenörskapsfonder som nu diskuteras.

Jag var i EU-nämnden här i riksdagen tidigare i dag och redogjorde då för de förhandlingar som nu pågår inom ramen för strukturfonderna som interpellanten lyfte fram. Där framgick det i min presentation inför de förhandlingar som ska äga rum nästa vecka att vi givetvis välkomnar en tydlig tematisk koncentration som är fokuserad på det som vi har fått

förankrat här i riksdagen, nämligen tillväxtskapande, innovationer och gröna satsningar. Det kommer att vara Sveriges linje framöver, och i detta kan de här frågorna givetvis också ligga.

Förutom om just specifikt samhälls-entreprenörskap ska ingå i de kommande strukturfondsprogrammen som börjar verka 2014 – det är en process som pågår under det här året där förhandlingarna nu äger rum och där vi är en aktiv part – är innovationsstrategin som vi kommer att presentera till hösten en viktig del för inte bara tillverkningsindustrin och tjänstesektorn utan också för det som övergripande kallas för samhälls-entreprenörskap.

Där har jag fått många inspel från samhälls-entreprenörer och sociala innovatörer om vad som behöver göras. Innovationsstrategin är en övergripande handlingsplan som rör allt från gruv- och mineralindustrin via stålindustrin till just samhälls-entreprenörskap. Det pågår som sagt många olika konkreta saker i Myndighetssverige men också på initiativ av regeringen.

Till hösten kommer den arbetsgrupp som nu arbetar med hur finansieringen ska fortsätta vad gäller Mötesplats för social innovation och samhälls-entreprenörskap i Malmö att presentera ett förslag. Jag ser fram emot att ta del av deras förslag.

Anf. 174 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! Det kan upplevas som att ministern lite grann talar förbi socialt entreprenörskap när det gäller strukturfonderna och på olika sätt går in i en helt annan typ av industri, det vill säga gruv- och tillverkningsindustrin och så vidare.

Jag tycker att det är viktigt att vi håller oss till själva sakfrågan. Det jag efterlyser är att Sverige tar fram ett handlingsprogram med anledning av den uppmaning som EU har gett efter att Europeiska ekonomiska och sociala kommittén kom med de här förslagen.

Det finns frågetecken när det gäller riskkapital. Det finns frågetecken när det gäller skatteregler. Det saknas långsiktiga spelregler. Det är ju det man vill ha när man är aktiv inom socialt företagande. Det behöver vara en del av forskningen, och det är också det man pekar på.

Ministern säger att vi antog ett program 2010, och sedan har EU antagit ett program 2012, men man måste väl ändå följa med i tidsrytmen och fundera över om allt som vi beslutade om under 2010 var helt perfekt. Lite mer ödmjukhet inför sociala entreprenörer och alla de som är aktiva i vardagen behövs, och man måste våga ställa frågan: Vad finns det för problem och möjligheter inför framtiden? Hur skapar vi långsiktighet, och hur skapar vi en lagstiftning som inte diskriminerar så som den gör i dag?

Anf. 175 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Samhälls-entreprenörskap är här för att stanna. Jag tror att vi kommer att se allt fler inslag av företagare som har sociala frågor och ekologisk hållbarhet som fokus. Jag tror också att sociala företag är här för att stanna, det vill säga sådana ekonomiska föreningar som underlättar för människor som har funktionsnedsättningar eller som varit långt från arbetsmarknaden. Det är viktigt att se att både samhälls-entreprenörskap, det värdebaserade företagandet, och arbetsintegrerade företag likt

ekonomiska föreningar är två viktiga delar som regeringen arbetar intensivt med. Det finns en tydlig strategi. Handlingsplanen för sociala företag är en sådan. Det pågår ett arbete på Arbetsmarknadsdepartementet om hur man ska kunna underlätta ännu mer för personer som står långt utanför arbetsmarknaden att kunna driva sociala företag genom ekonomiska föreningar till exempel.

Förutom det arbetar vi aktivt och återrapporterar till riksdagen och har fått våra ståndpunkter förankrade när det gäller hur vi bedriver det ambitiösa arbete som finns både på EU-nivå och på svensk nivå. Det finns också sedan flera år tillbaka ambitiös forskning på detta område genom KK-stiftelsen som bland annat ligger till grund för den mötesplats som finns vid Malmö högskola för samhälls-entreprenörskap.

Jag skulle vilja påstå att trots att vi inte har ett pappersdokument som förnyas varje år när det gäller hur vi ska stärka samhälls-entreprenörskap är det en tydlig färdriktning. Det är också viktigt, tycker jag, att inte se samhälls-entreprenörskap som en enskild del av det svenska näringslivet, för jag har uppfattat av de entreprenörer som jag har träffat att man vill se sig som en inkluderande del av det svenska näringslivet. Samhälls-entreprenörer kan verka inom välfärdssektorn, inom energieffektiviseringsbranschen och det kan också vara andra tjänstebaserade företag. Det tror jag är viktigt att ha med sig i diskussionen.

Överläggningen var härmed avslutad.

24 § Svar på interpellation 2011/12:364 om företagsfrämjande och näringsutveckling i Kronobergs län

Anf. 176 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Carina Adolfsson Elgestam har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att bidra till ökad näringslivsutveckling i Kronoberg.

Låt mig först berätta om regeringens generella politik för att främja ett gott företagsklimat som utvecklar näringslivet på såväl nationell som regional och lokal nivå. Inom dessa områden har regeringen tagit och tar löpande en stor mängd initiativ i syfte att skapa bättre förutsättningar för företagande, innovationer och investeringar som stärker den lokala och regionala konkurrenskraften i hela landet.

Det är i regionen som den bästa kunskapen om vad som behövs för att utveckla Kronoberg finns, och därför ligger också huvudansvaret för de regionala tillväxtresurserna där. Det är viktigt att det är de unika förutsättningarna och styrkorna i Kronoberg som ligger till grund för arbetet.

Här vill jag passa på att nämna det uppdrag som regeringen gett till länsstyrelserna i Kronobergs respektive Kalmar län att genomföra insatser för industriell utveckling och stärkt besöksnäring i Glasriket.

Glasriket betyder mycket för Sverige som turistdestination och är en viktig motor för jobb och utveckling i regionen. Men glasindustrin står också inför en rad utmaningar framöver, och uppdraget syftar till att stärka regionens kompetens och resurser för att ytterligare stärka förutsättningar för företagande och investeringar framöver.

Kronoberg arbetar även med begreppet ”livskraft” som ett av områdena i sitt utvecklingsprogram. Det är glädjande eftersom det överensstämmer med dialogplattformen Attraktionskraft Sverige som jag lanserade i april i år.

Plattformen handlar bland annat om att föra dialog om lokala och regionala förutsättningar för att utveckla attraktiva livs- och boendemiljöer utifrån regeringens och andra aktörers pågående insatser inom området. Jag ser framför mig ett gemensamt engagemang mellan stat, kommun, region, näringsliv och intresseorganisationer för att Sverige ska fortsätta att vara ett attraktivt land att vistas, verka och växa i.

Från nationellt håll har regeringen sedan 2006 löpande genomfört ett stort antal insatser som lett till ett förbättrat företagsklimat så att företag i alla branscher kan bidra till tillväxt, välfärd och jobb. En viktig del – inte minst för de i Kronobergs län så många små och växande industriföretagen – är en effektiv och ändamålsenlig tillgång till finansiering och rådgivning. Regeringen arbetar också aktivt för att åstadkomma förenklingar för att skapa en märkbart positiv förändring i företagets vardag. Det ska bli både enklare och mer lönsamt att starta och driva företag i Sverige. I regelförenklaringsarbetet har också Länsstyrelsen i Kronobergs län haft ett regeringsuppdrag att komma med förslag för hur staten – i form av länsstyrelserna – kan minska regelkrånglet för medborgare och företag.

På innovationsområdet ser jag framför mig ett nytt och mer samlat sätt att arbeta tillsammans för att långsiktigt bidra till vårt lands förmåga till kunskap och kreativitet, vilket kan bidra till innovation för framgångsrika företag, fler jobb och nya produkter och tjänster. Regeringen har därför tagit initiativ till en innovationsstrategi för Sverige. Strategin, som lanseras i höst, ska vara en plattform för det långsiktiga arbetet med att förbättra förutsättningarna för innovation i Sverige.

En annan viktig förutsättning för att främja företagande och näringslivsutveckling är en fungerande och effektiv infrastruktur, såväl fysisk som elektronisk. Från regeringens sida satsar vi enligt den nationella planen 497 miljarder kronor på infrastrukturen mellan 2010 och 2021. Den ekonomiska ramen för Kronobergs län är 678 miljoner kronor. Det är en omfattande satsning! Regeringen kommer under hösten vidare att lägga fram en infrastrukturproposition för att ytterligare trimma och effektivisera systemen.

Genom de samlade tillväxtåtgärder jag nyss beskrivit hoppas jag att det framgångsrikt att regeringen bedriver en samlad politik för företagsfrämjande och näringsutveckling, i Kronoberg såväl som i övriga delar av landet.

Anf. 177 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! Jag skulle vilja börja med att uttrycka att vi i Kronobergs län *har* attraktiva livs- och boendemiljöer. Det är inget problem. Det är snarare jobben som är problemet, det vill säga jobb på bredden.

Om man då tittar på Kronobergs län kan man konstatera att befolkningen är lågutbildad och att det pågår en tuff strukturomvandling. Vi har här i kammaren för någon timme sedan, fru talman, talat om finanskrisen i ett annat sammanhang kopplat till småföretagande. Är det någonstans i vår del av Sverige som vi fortfarande är oerhört starkt påverkade av 2008 års finanskris är det bland annat i Kronobergs län, eftersom vi är så indu-

striberoende. Man beräknar att 400 jobb kommer att försvinna under 2012. Det är ganska tufft.

Ministern redogör för den politik man genomfört. Hon är ganska nöjd med den och anser att det är detta som kommer att gynna småföretagen inför framtiden. Trots detta finns det nu 4 200 färre arbetstillfällen i Kronobergs län än 2006. Det tycker jag säger en del. Det kanske behöver vidtas lite tuffare åtgärder för att det ska finnas jobb och företag i regionen.

Ministern lyfter i sitt svar bland annat fram satsningar på infrastrukturen. Det är väldigt intressant. Jag räknade lite på vad det har för betydelse för Kronobergs län. Denna fantastiska satsning på infrastrukturen i landet med 497 miljarder kronor är naturligtvis bra och viktig. I Kronobergs län skulle det falla ned 678 miljoner. Det låter också fantastiskt. Men man ska komma ihåg att det gäller en längre period, 2010–2021.

Vi har nere i Kronobergs län en vägsträcka på 32 kilometer förbi Ljungby, där det finns oerhört mycket industrier. E4 passerar också där, och många lastbilstransporter går längs den vägen. Den passerar även Värnamo, så ministern är väl insatt i detta. Ljungby kommun räknade för ett par år sedan på vad det skulle kosta att bygga motorväg av hela sträckan, det vill säga de två kilometer som saknas. Bara den sträckan skulle kosta 800 miljoner, alltså mer än hela den summa Kronobergs län fått för de elva åren.

Jag vågar påstå, fru talman, att denna infrastruktursatsning inte är någon omfattande satsning för Kronobergs län. Det är snarare så att vi är förfördelade. Det är promille av de här pengarna som går till vår region. Med tanke på vad infrastrukturen betyder för industrin är detta oerhört oroväckande inför framtiden.

Anf. 178 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Jag känner mycket väl till Kronoberg, eftersom jag själv är uppvuxen inte långt därifrån. Jag känner det både som ett industri- och småföretagarlän och som en attraktiv del av landet att bo och verka i.

Carina Adolfsson Elgestam säger att det inte är så viktigt med attraktiva livs- och boendemiljöer. Men det är en förutsättning för att skapa jobb och tillväxt. Jag säger det därför att samtliga regioner i Sverige har lyft fram detta i sina regionala utvecklingsplaner som en av de mest prioriterade delarna. Regionfullmäktige i Kronoberg antog 2009 ett regionalt utvecklingsprogram och en strategi inför framtiden. De prioriterade områdena i tillväxtarbetet i Kronoberg är kreativitet och handlingskraft, regionalt ledarskap och att skapa attraktiva miljöer. Det är prioriteringarna när Kronoberg självt får peka på utmaningar och möjligheter för länet framöver.

Det andra som Regionförbundet södra Småland har i uppgift handlar om de kompetensplattformar som jag har lyft fram i tidigare interpellationsdebatter. År 2010 fick de samverkansorgan som har ansvar för regionala tillväxtresurser i uppdrag att tillsammans med olika utbildningsaktörer ta fram plattformar för att på kort och lång sikt analysera behov och efterfrågan vad gäller utbildningsinsatser. Kompetensdelen, bestående av såväl ordinär utbildning, vilken Linnéuniversitetet samt grund- och gymnasieskolan står för, som kompletterande och ganska nära ar-

betsplatsanknuten utbildning, vilken andra aktörer står för, är viktig för såväl Kronoberg som övriga delar av landet, inte minst för näringslivet.

678 miljoner kronor kanske socialdemokraten Carina Adolfsson Elgestam tycker är lite pengar. Men faktum är att detta är en infrastrukturplan som var oerhört omfattande när den presenterades och som fortfarande är omfattande. När regionen själv fått fördela pengarna har en dryg majoritet gått till mindre investeringar, det vill säga till mindre projekt. Det visar den sårbarhet som finns i Kronoberg, som har vissa lite glest befolkade delar men som har behov av vägarbete, tunnlar och liknande. Där har man fokuserat en majoritet av pengarna på mindre investeringar. Därutöver lägger man 110 miljoner på den viktiga Kust-till-kust-banan, som korsar Småland från öst till väst och som har stor betydelse för länets och omkringliggande läns transportmöjligheter.

Sammantaget tror jag att det är viktigt att markera att jag på nationell nivå har ansvaret för regional tillväxt. Vi fördelar årligen stora pengar till regionerna för att hantera regional utvecklingskraft. Kronoberg får lite drygt 17 miljoner varje år fördelat till regionala tillväxtresurser. Utöver det ingår Kronoberg i strukturfondsprogrammet Småland och Öarna, som nu är i sitt slutskede. Det kommer en ny programperiod om något år. 607 miljoner ligger avsatta i EU-medel för hela programperioden.

Det finns pengar i omlopp. Det viktigaste är att se till att nyttja dem lokalt och regionalt för att omsätta dem i tillväxt, jobbmöjligheter och också att genom socialfonderna se till att människor som är i utanförskap har möjlighet att komma in.

Anf. 179 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! Just att analysera behov är viktigt. Det är bra att ministern lyfter upp frågan som är kopplad till kompetensförsörjning. Det är en del av utvecklingen inför framtiden. Men det går inte att hålla på att analysera och analysera. Det måste ske någonting här och nu.

Samtidigt som det pågår en strukturomvandling så att arbetsuppgifter på företag försvinner saknar andra företag arbetskraft. Det saknar de här och nu, i dag. De kan inte utvecklas eftersom de inte kan anställa för att det saknas arbetskraft. Det behövs konkreta åtgärder med omedelbar verkan. Det verkar inte ministern i det här läget vara beredd att konkret gå in och titta på.

Det är lätt att säga att vi utifrån de regionala utvecklingsprogrammen satsar hela 17 miljoner. Hur långt räcker 17 miljoner? Det handlar om väldigt många olika saker, medfinansiering och det ena med det andra. Samma sak är det med att hänvisa till Småland och Öarna och den nuvarande programperioden. Man ska komma ihåg att den började 2007. En hel del av de pengarna har redan använts på ett positivt sätt.

Där är ett annat bekymmer utifrån hur kontona är fördelade på det som kallas ett-ett-kontot, det vill säga hur mycket man får per invånare. Där är Kronoberg verkligen förfördelat. Vi får så pass lite pengar att vi inte klarar av samfinansieringen.

Det skulle vara oerhört glädjande om regeringen skulle vara beredd att gå in och titta på det. Vi vet att vi i Kronobergs län får – jag kommer nu inte ihåg på öret – under 100 kronor per invånare medan det finns andra län som får uppåt 200 kronor per invånare.

Man kan fundera över rättvisan i det när det handlar om strukturfonderna och vilka möjligheter man har. Det är massor av projekt som ska göras över länsgränserna där Kronobergs län inte kan vara med. Det bör man kanske fundera över i stället för att säga att det satsas och vara nöjd med de summorna när det slår fel åt andra hållet.

Det första halvåret 2012 har det i Kronobergs län nyregistrerats 146 företag. Motsvarande period förra året var det 171 företag. Det är en minskning med över 14 procent. Det är alarmerande i förhållande till strukturomvandlingen och det allmänna läget. Ändå är ministern inte beredd att gå vidare och säga att det behövs fler åtgärder för att industri-län som Kronobergs län ska kunna utvecklas.

Ministern är nöjd med infrastruktursatsningarna, hänvisar till pengarna och säger att 678 miljoner är mycket pengar. Det låter mycket när man presenterar det. Men när man tänker efter handlar det om 678 miljoner på elva år. Det blir omkring 60 miljoner per år.

Fru talman! Jag vet tyvärr inte vad det kostar att bygga en kilometer väg. Men det kostar ganska mycket pengar. Man får inte så mycket väg för 678 miljoner kronor.

Anf. 180 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Denna vecka och nästa vecka besvarar jag en rad interpellationer från Socialdemokraterna på samma tema, nämligen näringslivsutveckling i respektive region. Ska modellen vara att varje region man själv representerar ska få mer pengar i förhållande till andra regioner vad gäller infrastruktur, kompetensförsörjning och strukturfonder får vi en helt omöjlig situation.

Vi har ett begränsat utrymme. Vårt begränsade utrymme exempelvis vad gäller strukturfonderna avgörs genom förhandlingar i Bryssel. De förhandlingarna är jag nu väldigt aktiv i. Vi kommer att slutföra dem inom ett år. Det styr sedan fördelning.

Det är därför viktigt att även Socialdemokraterna tar ansvar för att det finns en budget att hålla sig till. Det finns också möjligheter att skapa tillväxt och utveckling runt om i landet om man satsar på tillväxtkraft underifrån.

Det är av den anledningen som vi under ett flertal år arbetat just med de breda förutsättningarna. Det handlar om forskning, innovation, infrastruktur, kompetensförsörjning och utbildning samt kapitalförsörjning. En del av de sakerna finns implementerade. Mycket ska givetvis både förstärkas och förbättras framöver.

Till hösten kommer återigen en infrastrukturproposition som regeringen har aviserat. Den kommer givetvis att trimma och utveckla den plan som lades fram för ett antal år sedan.

En annan del som interpellanten lyfter fram är nyföretagandet. År 2011 var ett rekordår för nyföretagandet i Sverige. Det var ett enormt trendbrott för nya företag. Nyföretagandet ökade då med 6 procent jämfört med 2010. Vi ser nu under 2012 att det kommer åter till mer normala nivåer på ökningen av nyföretagandet jämfört med historiska år.

Anledningen till att nyföretagandet ökade så mycket under 2011, vilket är väldigt glädjande, var att regeringen slopade redovisningsplikten för små företag men också att man sänkte aktiekapitalet från 100 000 kronor till 50 000 kronor, enligt de analyser som vi har fått ta del av.

Jag välkomnar givetvis fortsatta satsningar på att stärka nyföretagandet i detta land men också att man utvecklar redan befintliga företag till att växa och anställa. Där är anställningskostnaderna och skatterna viktiga.

Det är anmärkningsvärt att Socialdemokraterna fortsätter att i sann klassisk anda föreslå att man ska höja skatterna och ta bort halvering av arbetsgivaravgifter. Man vill bestraffa dem som har högre inkomster genom att lägga tillbaka mer skatt på dessa. Man tycker att det är bra med en kilometerskatt i Kronoberg och Småland med långa avstånd.

På en rad områden kör man med en skattepolitik och tror att det ska rädda de olika regionerna i landet. Jag har väldigt svårt att tänka mig att de mindre åkerierna i Jönköpings län och Kronobergs län tycker att en sådan vägslitageavgift eller kilometerskatt skulle vara någonting som de tycker stärker utvecklingskraften.

Slutligen vill jag kort komma in på matchningsproblematiken. Det är en stor utmaning. Där har Arbetsförmedlingen förra hösten fått ett förnyat uppdrag och mer pengar för att jobba just med mer handledning och mer coaching.

Samtidigt har vi lagt till sänkta kostnader för att anställa genom nystartsjobb, instegsjobb och liknande för att just stimulera arbetsgivare genom sänkta anställningskostnader.

Anf. 181 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! Näringsministern står nu här i kammaren och försöker att skapa en bild av att vi socialdemokrater för en skattepolitik som är negativ för företagen. Jag vet inte om näringsministern som hastigast glömde att det är alliansregeringen – Centerpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Folkpartiet – som styr landet och inte Socialdemokraterna.

Näringsministern verkar också ha glömt bort att ett av de första beslut man fattade här i kammaren var att höja avgiften för småföretagen, det vill säga arbetsgivaravgiften. Då gjorde man det dyrare. Ändå ska man försöka stå här och skuldbelägga oss som inte styr landet. Det borde vara lite skärpning i den frågan.

Jag har också en annan information. Ministern säger att under förra året var det extra många företag som startades. Det är oerhört positivt. Det skulle vara bakgrunden till att det nu är färre. Man kan samtidigt konstatera vad gäller antalet konkurser i Kronobergs län att under det första halvåret var det 46 företag som gick i konkurs. Det är alltså en ökning av antalet konkurser. Bara under maj månad har tolv företag gått i konkurs. Det är en fördubbling jämfört med maj 2011. Det säger något om vad som händer i samhället och att det är just därför som det behövs åtgärder.

Fru talman! För att inte riskera att näringsministern ånyo ska upprepa att hon inte hört någonting om vad vi socialdemokrater har för förslag tänker jag avsluta med att säga att vi har konkreta förslag, inte minst om samverkan mellan politik och näringsliv. Vi tror att det kan vara en viktig framgångsfaktor.

Anf. 182 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Jag vet att Socialdemokraterna har förslag, bland annat om samverkan mellan näringsliv och akademi. Det är ett sådant program

som nu pågår vad gäller strategiska innovationsområden och som Vin-nova driver.

Jag vet att Socialdemokraterna kräver en innovationsstrategi, som re-geringen har arbetat med under drygt ett år och som snart kommer att presenteras.

Jag vet att Socialdemokraterna vill se innovationsupphandling som ett konkret förslag. Men jag vet också att regeringen införde möjligheten till innovationsupphandling vid årsskiftet.

Jag skuldbelägger inte utan ifrågasätter snarare den politik som Soci-aldemokraterna bedriver på näringsområdet, för jag tror inte att det är genom höjda skatter som vi får en regional utveckling.

Men det som jag tror är viktigt att markera i den här debatten, för det är viktigt att prata regional utvecklingskraft, är att svenskt näringsliv står inför stora utmaningar, oavsett om det är i större städer eller utanför Älmhult. Då krävs det fortsatta ansträngningar för sänkta kostnader, sänkta skatter, god infrastruktur, en bra satsning på innovation och till-lämpad forskning men givetvis också en samverkan i triangeln akademi, näringsliv och politik. Det kommer jag som näringsminister, både genom samtal med näringslivet och i mitt fortsatta arbete i regeringen, att arbeta för under de år som återstår av mandatperioden.

Avslutningsvis vill jag bara önska Carina Adolfsson Elgestam en trevlig midsommar.

Överläggningen var härmed avslutad.

25 § Svar på interpellation 2011/12:365 om industrins och bas-närings betydelse för Dalarnas utveckling

Anf. 183 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Roza Güclü Hedin har frågat mig vilka åtgärder jag kommer att vidta för att gruvnäringen och basnäringen ska beredas de förutsättningar som krävs för att möjliggöra en fortsatt god utveckling för näringslivet i Dalarna.

Jag vill inleda med att säga att jag instämmer i det som interpellanten konstaterar, nämligen att företagens villkor spelar en avgörande roll för utvecklingen av svenskt näringsliv. Företagsamhet inom alla branscher, inte minst inom råvarusektorn, är också ett mycket viktigt mål för rege- ringens samlade politik. Regeringen bedriver en aktiv näringspolitik och en regional tillväxtpolitik för att stärka förutsättningarna för tillväxt i hela landet.

Det är glädjande att konstatera att gruvnäringen i Dalarna står inför en expansion som kommer att skapa en positiv sysselsättningsutveckling i länet. Efterfrågan på kompetent arbetskraft är stor inom gruvnäringen. Den 1 januari 2012 öppnade Arbetsförmedlingen en gruvarbetsför- medling som ska jobba med rekrytering inom och utom Sverige. Rege- ringen har också förlängt satsningen på yrkesinriktad gymnasial vuxen- bildning till och med 2013.

Regeringen kommer under hösten 2012 att lägga fram en infrastruk- turproposition vars huvudsakliga inriktning kommer att vara underhåll, effektivisering och trimning av befintlig transportinfrastruktur. En funge-

Prot. 2011/12:134
20 juni

Svar på
interpellationer

rande infrastruktur är en viktig förutsättning för den expanderande gruvnäringen.

En aktiv näringspolitik handlar inte bara om att lägga fram propositioner. Detta är ett avgörande skäl till att regeringen nu tar fram en väl sammanhållen och hos intressenterna starkt förankrad svensk mineralstrategi. Mineralstrategin kommer att ha bäring på hela den svenska gruv- och mineralindustrin och alla dess avnämare i såväl Dalarna som hela landet. Jag räknar med att kunna presentera den svenska mineralstrategin före slutet av 2012.

Min övertygelse är att tillväxt byggs underifrån. Den nationella nivån ger grundläggande förutsättningar att lokalt och regionalt utveckla sin region efter egna prioriteringar. Den bästa kunskapen om vad som specifikt behövs för att utveckla just Dalarna finns hos regionen själv. Därför ligger också huvudansvaret för de regionala tillväxtresurserna där, och regeringen tillför årligen resurser till regionen för att utveckla insatser. Det handlar bland annat om medel för projektstöd och regionala företagsstöd i syfte att stärka utvecklings- och konkurrenskraften i regionen.

Då Roza Güclü Hedin, som framställt interpellationen, anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav förste vice talmanen att Carin Runeson i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 184 CARIN RUNESON (S):

Fru talman! Det är väl nu man ska säga att det blir lång dags färd mot natt, kan jag tänka mig. Vi ska väl försöka klara av den här interpellationsdebatten också.

Som framgick har Roza Güclü Hedin förhinder. Därför tar jag emot svaret. Och, fru talman, jag vill börja med att tacka näringsministern för det svar som har givits.

Utan en klok och bra näringspolitik, utan en bra arbetsmarknadspolitik, utan en bra och klok infrastrukturpolitik och utan en klok och bra utbildningspolitik – ja, jag kan fortsätta mycket längre än så, för nästan allt hänger ihop – kan inte Sverige utvecklas och inte heller ge landet och statskassan exportinkomster i den omfattning som är önskvärd.

Med kloka och välgenomtänkta satsningar och investeringar inom näringspolitiken, då inte bara i storstadsregionerna utan också i glesbygd och skogslän, kan människor få jobb, kan vi få hela Sverige att leva och om möjligt kan också storstäderna andas lite grann och blir inte alltför överbefolkade.

Eftersom interpellanten Roza Güclü Hedin och jag bor i Dalarna handlar interpellationen om Dalarna. Jag var här i kammaren redan när Raimo Pärssinen hade sin interpellationsdebatt med ministern, och det är liknande förhållanden i Gävleborg och Dalarna, så den interpellationen kunde nästan också ha stått för våra åsikter.

Carina Adolfsson Elgestam talade om hur bra hennes län är. Det är samma sak med Dalarna. Det är ett fantastiskt län att bo och verka i. Där är inte bara midsommarfirande och spelmansmusik och inte heller bara skidåkning i Sälen och Idre, vilket kanske är känt för de flesta.

Vad som inte är lika välkänt, tror jag, är att Dalarna är Sveriges fjärde exportlän, och det är bra. Vi sysselsätter väldigt många inom turism och

kultur, men vi måste också ha en basindustri. Många måste arbeta där också.

Vi har många företag, både stora och små. Det är bra med regel-förenklingar som gör att exempelvis generationsskiftet kan genomföras, för det kan vara problematiskt. Men det är också viktigt med de stora tunga industrierna som ger många jobb och stora skatteintäkter till kom-muner och till statskassan.

Vad som är A och O för att ett företag ska kunna växa är att det finns välutbildad arbetskraft, vettiga regelverk, god tillgång till riskkapital, tillgänglighet – allt detta i samverkan. Egentligen är detta en interpellat-ion som flera ministrar skulle svara på samtidigt, men jag tror att Annie Lööf som näringsminister har ett stort och övergripande ansvar för många av dessa frågor.

Jag tror också att förutsättningarna för små och medelstora företag i viss mån skiljer sig åt.

Vad som är gemensamt för alla är att man har ett stort behov av väl-utbildad arbetskraft, att man behöver kapital och att man måste kunna leverera sina produkter, sitt gods, till kunden utan att det blir för kostsamt – ibland på väg och ofta på järnväg. När det gäller den stora tunga ex-portindustrin måste man ut till hamn, vilket inte alltid är enkelt i ett in-landslän som Dalarna. Därför måste vi satsa extra mycket på infrastruk-turen.

Anf. 185 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Jag tackar för inlägget som beskriver det som känns na-turligt för mig att säga, nämligen att Sverige är fantastiskt. Alla landets delar bygger den nationella tillväxten. Det är de olika regionernas möj-lighet att utvecklas, göra sig attraktiva, dra till sig investeringar och skapa regional tillväxt som bygger den nationella tillväxten och konkur-renskraften.

Därför är det viktigt för mig som näringsminister att blicka såväl på den nationella och internationella nivån som på hur vi skapar underifrån-perspektivet, det regionala tillväxtperspektivet.

Precis som lyfts fram här är det en fungerande helhet som stärker nä-ringslivet. Det är de breda satsningarna på forskning och innovation som är viktiga för basindustrin i Dalarna. Det är forskning och innovation som är viktigt för högskolan i regionen. Också kompetensförsörjningen, allt från grundskola till yrkesvux och yrkeshögskola, är en viktig del för att matcha arbetskraft med det behov som näringslivet i Dalarna har.

Något som också är viktigt, och som jag har tagit upp med tidigare in-terpellanter, är satsningar på infrastruktur. Utifrån mitt perspektiv som näringsminister är godsstråken viktiga. Tittar man på Dalarna som ett viktigt gruvlän är godstransporterna viktiga för gruv- och mineralindu-strin. Men det är också viktigt för arbetspendling och för persontrafik för att få fungerande arbetsmarknadsregioner.

En annan aspekt av regional utvecklingskraft är perspektivet Hela Sverige ska leva. För att möta den naturliga urbaniseringstrend som på-går inte bara i Sverige utan i hela världen är det viktigt att skapa lika förutsättningar och lika villkor att bo och verka i landet.

Vi har ett landsbygdsprogram som är viktigt för att stärka framför allt gröna näringar. Vi har plattformen Attraktionskraft Sverige där jag vill se

att varje region och kommun i Sverige tänker på hur de kan stärka livs-, boende- och servicemiljöerna. Det gäller både Borlänge och Botkyrka. Både kommuner nära större städer och kommuner på landsorten och i glesbygd måste tänka på hur de stärker sin egen attraktionskraft. Här tror jag att vi kan vara en aktiv part.

Vi gör, och har gjort sedan vi tillträdde, en stor mängd insatser vad gäller regelförenkling. Vi förändrade trygghetssystem för företagare 2009, vilket var en viktig del i att mer och mer jämställa företagares trygghetssystem med arbetstagares.

Kapitalförsörjning är en viktig del för att starta och driva företag i en region som Dalarna. Det gäller både basindustrin och de gröna näringarna men också besöksnäringen, som är viktig för Dalarna.

Det handlar också om entreprenörskapsfrämjande som vi har satsat på för att hjälpa kvinnor, unga och invandrare att ta klivet in i företagande.

Vi stimulerar också konkurrensfrämjande. För att få företag runt om i landet att utvecklas krävs en god konkurrenslag, goda möjligheter att verka på marknaden och ett stävande av osund konkurrens.

Anf. 186 CARIN RUNESON (S):

Fru talman! Näringsministern säger att underifrånperspektivet är viktigt. Det kan jag hålla med om, men det räcker inte alltid. Nyckelfrågan för företagen är förstas kapital. Det är viktigt att tänka på att företagens vilja till investering också måste mötas av en god vilja från statens och samhällets sida. Nu kan inte kommuner eller ens regioner alla gånger möta upp med allt som behövs, utan det krävs också statliga satsningar.

Jag vet att alla inte kan få allt, åtminstone inte på en gång. Men det är viktigt att man har en klok prioritering och ser var pengarna gör mest nytta. Det måste i sin tur innebära att man för en klok diskussion med många parter och många olika regioner eftersom man inte kan göra allt på en gång.

Gruvnäringen i Dalarna är något oerhört positivt. När vi började diskutera detta i olika sammanhang för snart tre år sedan möttes vi ganska ofta av: Det får ni väl ordna på hemmaplan. Jag tror inte att alla förstod vilken stor satsning det handlar om. Det är ingen lokal eller regional fråga.

I Grängesberg finns planer på att öppna tre gruvor, i bästa fall redan 2015. Enbart där och då handlar det om 350 arbetstillfällen. Och det kommer ytterligare gruvor under förutsättning att det finns transportmöjligheter och järnvägskapacitet. Då kan det handla om upp till 1 000 arbetstillfällen, och det är inte lite. Det blir många kronor i skatteintäkter.

Vi har andra stora företag i Dalarna, till exempel ABB. Jag hoppas att näringsministern har gjort studiebesök på ABB. När vi talar om transporter och behov av god järnvägskapacitet handlar det om att ABB ska få ut sina transformatorer som väger över 400 ton. Funkar inte detta flyttar man inte sin transformator tillverkning någon annanstans i Sverige, utan förmodligen flyttar man den utomlands. Så det här är viktigt.

Spendrups Bryggeri bygger ut och lägger mer och mer av sin produktion i Grängesberg. Det är åtskilliga långtradare per dygn som går därifrån med olika typer av dryck. Det man producerar per dag motsvarar ungefär ett normalt godståg.

Om gruvorna kan öppna som det är tänkt och SSAB och Stora Enso fortsätter att ha sina orderböcker fyllda innebär det att den järnvägs-kapacitet som finns i dag inte räcker, och persontrafiken blir helt undan-trängd. Många talar om persontrafik som det viktigaste, och det är klart att den är viktig, men godset är kanske ännu viktigare. Man kan klara av mycket persontransporter med buss, men man kan inte köra järnmalm eller annat stort på buss eller lastbil. Det måste gå på järnvägen.

Med tanke på infrastrukturen vore det nog klokt med en bra dialog med infrastrukturministern om hur vi satsar framåt.

Anf. 187 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! När vi talar regional tillväxt och utveckling är det som jag beskrev i svaret att vi har ett regionalt tillväxtansvar. Jag tror att det är rätt och rimligt, för det är oftast regionerna själva som vet vilka förut-sättningar och behov som finns och vilka utmaningar regionen står inför. Den ordningen vill jag fortsätta med.

Det är dock viktigt att staten känner ett ansvar att stödja och under-lätta. Det gör vi genom att fördela regionala tillväxtresurser, till exempel till respektive län. Vi gör det också genom att satsa på infrastruktur, på forskning och innovation och på det övergripande rastret för att skapa förutsättningar för näringslivsutveckling.

En sådan del är kapitalförsörjningen som Carin Runeson lyfte fram. När det gäller det statliga riskkapitalet har vi 17 miljarder fördelade på sex statliga aktörer. Sedan i höstas, när jag blev näringsminister, har vi gått in i en översyn av detta. Ett första steg presenterade vi till riksdagen i vårpropositionen som har debatterats och antagits av riksdagen i dag. Det är därmed det som kommer att genomföras under hösten. Det handlar om en sammanslagning av Almi och Innovationsbron för att stärka kapitalet i de riktigt tidiga faserna, sådd och tidig expansionsfas, vilket är efterfrå-gat i det svenska näringslivet.

När vi pratar om gruv- och mineralfrågor är det glädjande med den gruvboom som finns både i Bergslagen och i norra delen av Sverige. Den står för oerhört många nya jobb, men också en enorm framtidstro i byg-der som under decennier har haft tuffa utmaningar och snarare minskat i befolkningstillväxt och haft svårigheter med arbetslöshet. Jag tror att mineralstrategin som vi nu är mitt uppe i är en viktig pusselbit tillsam-mans med den översyn vi gör av miljötillståndsprocessen till exempel och översynen av minerallagen som har pågått ett tag och kommer att presenteras för mig under hösten.

I den nuvarande planen fick Dalarna närmare 1 miljard till den reg-ionala infrastrukturen. Det är en stor satsning. Jag är medveten om, och det tog Carin Runeson också upp, att det krävs fortsatta satsningar inte minst på godssidan. Därför kommer regeringen i höst att lägga fram en kompletterande infrastrukturproposition.

Anf. 188 CARIN RUNESON (S):

Fru talman! Att den bästa kunskapen om vad som specifikt behövs i ett län eller region, i det här fallet Dalarna, finns hos oss, håller jag med om. Att huvudansvaret för regionala tillväxtresurser också finns där är bra. Det räcker dock inte att bara säga så. Det måste fördelas så att resur-ser till stöd och utveckling finns regionalt. Infrastruktursatsningar, som vi

har pratat om, ska inte göras sedan utan nu. Vi pratar inte om nya järnvägar utan om mötesplatser och upprustning av befintlig järnväg. Det måste också finnas bättre utbildnings- och forskningsmöjligheter och förutsättningar för bostadsbyggande till en överkomlig boendekostnad. Om man räknar med att vi ska få en utveckling inom gruvnäringen är det viktigt att människor kan komma och bo. Vi ska inte ha husvagnsbyar och folk som jobbar två veckor och åker hem två veckor.

Allt detta samverkar. Det är viktigt att tänka på det så att man ser helheten.

Innan ordet övergår till näringsministern vill jag önska fru talmannen, näringsministern och övriga som har tvingats jobba övertid denna vidunderligt vackra försommarekväll trevlig midsommar och trevlig sommar.

Anf. 189 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Jag tackar för det och önskar detsamma till de personer som finns i lokalen.

Det som Carin Runeson lyfte fram är nödvändigt. Under hösten kommer regeringen att lägga fram en infrastrukturproposition som ett komplement till den stora satsning som redan är i gång under planperioden 2010–2021. Vi kommer också att se en forsknings- och innovationsproposition som läggs fram till hösten där vi kommer att ta upp både tillämpad forskning och innovationer och resursfördelning till högskolor och universitet runt om i landet.

Bostadsbyggande är något som regeringen presenterade en del förslag till i vårpropositionen för ett antal månader sedan som i dag är klubbade här i riksdagen.

De tre områdena är helt centrala för att skapa attraktiva livs- och boendemiljöer så att man kan attrahera människor att starta företag och arbetstagare att bosätta sig på platsen. Jag förstår problemet med fly-in/fly-out, som man brukar kalla det när människor veckopendlar kontinuerligt för att man inte vill bosätta sig i en kommun utan pendlar dit där det finns jobb. Det är så inte minst inom gruv- och mineralnäringen, oavsett ort i Sverige. Det är viktigt att kommunerna tar sitt planeringsansvar och ser till att det byggs bostäder så att människor har möjlighet att flytta dit och skapa en långsiktig boende- och livsmiljö, i det här fallet i Dalarna.

Överläggningen var härmed avslutad.

26 § Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Anmäldes och bordlades

Proposition

2011/12:163 Utbyte av uppgifter ur kriminalregister mellan EU:s medlemsstater

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för denna proposition skulle förlängas till *onsdagen den 26 september*.

Motioner
med anledning av skr. 2011/12:154 Redovisning av verksamheten i In-
ternationella valutafonden, Världsbanken samt de regionala utveck-
lings- och investeringsbankerna 2010 och 2011
2011/12:U30 av Julia Kronlid m.fl. (SD)
2011/12:U31 av Hans Linde m.fl. (V)

Prot. 2011/12:134
20 juni

27 § Anmälan om interpellation

Anmäldes att följande interpellation framställdes

den 20 juni

2011/12:428 Den högre utbildningens roll i den digitala agendan
av *Annika Lillemets* (MP)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabb-
protokoll tisdagen den 18 september.

28 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 20 juni

2011/12:668 Oberoende uppföljning av PGU samt Sadevs roll
av *Valter Mutt* (MP)
till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

**2011/12:669 Samordnare för föräldrar till barn med funktionsned-
sättning**

av *Lennart Axelsson* (S)
till statsrådet Maria Larsson (KD)

**2011/12:670 Ekonomisk brottslighet i samband med tobaksförsälj-
ning**

av *Kerstin Engle* (S)
till finansminister Anders Borg (M)

2011/12:671 Regeringens arbetslinje

av *Raimo Pärssinen* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2011/12:672 Genomförande av IED i Sverige

av *Matilda Ernkrans* (S)
till miljöminister Lena Ek (C)

2011/12:673 Utredning om vårdmoderskap

av *Martin Andreasson* (FP)
till socialminister Göran Hägglund (KD)

2011/12:674 Assisterad befruktning för ensamstående

av *Martin Andreasson* (FP)
till socialminister Göran Hägglund (KD)

2011/12:675 AP-fondernas missbruk av skattebetalarnas pengar

av *Jonas Eriksson* (MP)
till statsrådet Peter Norman (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 september.

29 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 20 juni

2011/12:643 Järnvägsutredning Bollebygd–Borås

av *Hans Olsson* (S)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2011/12:646 Könsdiskriminerande reklam

av *Kerstin Engle* (S)
till statsrådet Birgitta Ohlsson (FP)

2011/12:648 Utbyte av 200-kilovolts luftledning genom Östergötland

av *Johan Andersson* (S)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

2011/12:649 Vräkning av brottsutsatta kvinnor

av *Eva Olofsson* (V)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

2011/12:650 Kvinnors och barns rättigheter i Sudan

av *Amineh Kakabaveh* (V)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:652 Avgifter i högre utbildning

av *Louise Malmström* (S)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2011/12:653 Ändamålsenliga boenden för asylsökande

av *Thomas Strand* (S)
till statsrådet Tobias Billström (M)

2011/12:654 Dna-sekvensering

av *Carina Herrstedt* (SD)
till socialminister Göran Hägglund (KD)

2011/12:655 Blockeringen av ILO:s bevakning av löntagares rättigheter

av *Josefin Brink* (V)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2011/12:656 Bilfritt försök på Vätternrundan

av *Nina Lundström* (FP)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 september.

30 § Kammaren åtskildes kl. 20.04.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till och med 7 § anf. 33 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 7 § anf. 71 (delvis),
av talmannen därefter till och med 12 § anf. 96 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 18 § anf. 134 (delvis),
av talmannen därefter till och med 23 § anf. 170 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om återtagande av platser i riksdagen	1
3 § Anmälan om kompletteringsval	1
4 § Utökning av antalet suppleanter i utrikesutskottet	2
5 § Val av extra suppleant i utrikesutskottet.....	2
6 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
7 § Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Redovisning av skatteutgifter 2012	2
Finansutskottets betänkande 2011/12:FiU20	2
Skatteutskottets betänkande 2011/12:SkU20	2
Anf. 1 FREDRIK OLOVSSON (S)	2
Anf. 2 MATS PERTOFT (MP).....	5
Anf. 3 ERIK ALMQVIST (SD).....	7
Anf. 4 ULLA ANDERSSON (V)	10
Anf. 5 ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	14
Anf. 6 ULLA ANDERSSON (V) replik	14
Anf. 7 ERIK ALMQVIST (SD) replik	15
Anf. 8 ULLA ANDERSSON (V) replik	16
Anf. 9 ANNA KINBERG BATRA (M).....	16
Anf. 10 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	19
Anf. 11 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	19
Anf. 12 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	19
Anf. 13 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	20
Anf. 14 MATS PERTOFT (MP) replik.....	21
Anf. 15 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	21
Anf. 16 MATS PERTOFT (MP) replik.....	22
Anf. 17 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	22
Anf. 18 ULLA ANDERSSON (V) replik	23
Anf. 19 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	23
Anf. 20 ULLA ANDERSSON (V) replik	24
Anf. 21 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	24
Anf. 22 ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	25
Anf. 23 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	25
Anf. 24 ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	26
Anf. 25 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	26
Anf. 26 CARL B HAMILTON (FP).....	27
Anf. 27 ULLA ANDERSSON (V) replik	30
Anf. 28 CARL B HAMILTON (FP) replik.....	31
Anf. 29 ULLA ANDERSSON (V) replik	31
Anf. 30 CARL B HAMILTON (FP) replik.....	32
Anf. 31 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	33
Anf. 32 CARL B HAMILTON (FP) replik.....	33
Anf. 33 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	33
Anf. 34 CARL B HAMILTON (FP) replik.....	34
Anf. 35 MATS PERTOFT (MP) replik.....	34

Anf. 36	CARL B HAMILTON (FP) replik	34
Anf. 37	MATS PERTOFT (MP) replik	35
Anf. 38	CARL B HAMILTON (FP) replik	35
Anf. 39	PER ÅSLING (C)	36
Anf. 40	ULLA ANDERSSON (V) replik	39
Anf. 41	PER ÅSLING (C) replik	39
Anf. 42	ULLA ANDERSSON (V) replik	40
Anf. 43	PER ÅSLING (C) replik	40
Anf. 44	MATS PERTOFT (MP) replik	41
Anf. 45	PER ÅSLING (C) replik	41
Anf. 46	MATS PERTOFT (MP) replik	42
Anf. 47	PER ÅSLING (C) replik	42
Anf. 48	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	42
Anf. 49	PER ÅSLING (C) replik	43
Anf. 50	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	43
Anf. 51	PER ÅSLING (C) replik	44
Anf. 52	ANDERS SELLSTRÖM (KD)	44
Anf. 53	Finansminister ANDERS BORG (M)	47
Anf. 54	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	50
Anf. 55	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	51
Anf. 56	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	51
Anf. 57	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	52
Anf. 58	ULLA ANDERSSON (V) replik	52
Anf. 59	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	53
Anf. 60	ULLA ANDERSSON (V) replik	54
Anf. 61	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	54
Anf. 62	MATS PERTOFT (MP) replik	55
Anf. 63	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	56
Anf. 64	MATS PERTOFT (MP) replik	56
Anf. 65	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	57
Anf. 66	ERIK ALMQVIST (SD) replik	57
Anf. 67	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	58
Anf. 68	ERIK ALMQVIST (SD) replik	58
Anf. 69	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	59
Anf. 70	LEIF JAKOBSSON (S)	59
Anf. 71	JACOB JOHNSON (V)	61
Anf. 72	HENRIK VON SYDOW (M)	63
Anf. 73	LEIF JAKOBSSON (S) replik	67
Anf. 74	HENRIK VON SYDOW (M) replik	67
Anf. 75	LEIF JAKOBSSON (S) replik	67
Anf. 76	HENRIK VON SYDOW (M) replik	68
Anf. 77	JACOB JOHNSON (V) replik	68
Anf. 78	HENRIK VON SYDOW (M) replik	69
Anf. 79	JACOB JOHNSON (V) replik	69
Anf. 80	HENRIK VON SYDOW (M) replik	70
Anf. 81	MATS PERTOFT (MP) replik	70
Anf. 82	HENRIK VON SYDOW (M) replik	71
Anf. 83	MATS PERTOFT (MP) replik	71
Anf. 84	HENRIK VON SYDOW (M) replik	71

Anf. 85 MARTIN ANDREASSON (FP).....	72
Anf. 86 LEIF JAKOBSSON (S) replik.....	74
Anf. 87 MARTIN ANDREASSON (FP) replik.....	74
Anf. 88 LEIF JAKOBSSON (S) replik.....	75
Anf. 89 MARTIN ANDREASSON (FP) replik.....	75
Anf. 90 KARIN NILSSON (C).....	76
Anf. 91 LARS GUSTAFSSON (KD).....	79
(Beslut fattades under 10 §.).....	81
8 § Årsredovisning för staten.....	82
Finansutskottets betänkande 2011/12:FiU27.....	82
(Beslut fattades under 10 §.).....	82
Ajournering.....	82
Återupptagna förhandlingar.....	82
9 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 19 juni.....	82
MJU24 Miljö-, klimat- och energiinsatser inom jordbruket.....	82
FöU9 Försvarets logistik.....	83
10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	83
FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken.....	83
FiU27 Årsredovisning för staten.....	84
SkU20 Redovisning av skatteutgifter 2012.....	84
11 § Avslutning.....	84
Anf. 92 TALMANNEN.....	84
Anf. 93 Tjänstgörande ålderspresident MATS ODELL (KD).....	87
Ajournering.....	87
Återupptagna förhandlingar.....	88
12 § Svar på interpellation 2011/12:400 om grunder för fördelning av resurser till högskolor och universitet.....	88
Anf. 94 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	88
Anf. 95 BERIT HÖGMAN (S).....	88
Anf. 96 LOUISE MALMSTRÖM (S).....	89
Anf. 97 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	90
Anf. 98 BERIT HÖGMAN (S).....	91
Anf. 99 LOUISE MALMSTRÖM (S).....	92
Anf. 100 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	93
Anf. 101 BERIT HÖGMAN (S).....	94
Anf. 102 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	94
13 § Svar på interpellation 2011/12:399 om offentlig upphandling och oseriös företagsamhet.....	95
Anf. 103 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	95
Anf. 104 BÖRJE VESTLUND (S).....	96
Anf. 105 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	97
Anf. 106 BÖRJE VESTLUND (S).....	98
Anf. 107 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	99
Anf. 108 BÖRJE VESTLUND (S).....	100
Anf. 109 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	101
14 § Svar på interpellation 2011/12:420 om bostadsfrågor.....	101

Anf. 110	Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	101
Anf. 111	AMINEH KAKABAVEH (V)	102
Anf. 112	Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	103
Anf. 113	AMINEH KAKABAVEH (V)	104
Anf. 114	Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	105
Anf. 115	AMINEH KAKABAVEH (V)	106
Anf. 116	Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	107
15 §	Svar på interpellation 2011/12:377 om ökad ohälsa bland kvinnor som arbetar i tjänstesektorn	108
Anf. 117	Arbetsmarknadsminister HILLEVI	
	ENGSTRÖM (M)	108
Anf. 118	MARIA STENBERG (S)	109
Anf. 119	Arbetsmarknadsminister HILLEVI	
	ENGSTRÖM (M)	110
Anf. 120	MARIA STENBERG (S)	110
Anf. 121	Arbetsmarknadsminister HILLEVI	
	ENGSTRÖM (M)	111
Anf. 122	MARIA STENBERG (S)	112
16 §	Svar på interpellation 2011/12:378 om nordisk strategi för att möta ungdomsarbetslösheten	113
Anf. 123	Arbetsmarknadsminister HILLEVI	
	ENGSTRÖM (M)	113
Anf. 124	MARIA STENBERG (S)	114
Anf. 125	Arbetsmarknadsminister HILLEVI	
	ENGSTRÖM (M)	115
Anf. 126	MARIA STENBERG (S)	116
17 §	Svar på interpellation 2011/12:330 om digital kompetens	116
Anf. 127	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	116
Anf. 128	MONICA GREEN (S)	118
Anf. 129	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	119
Anf. 130	MONICA GREEN (S)	120
Anf. 131	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	120
Anf. 132	MONICA GREEN (S)	122
Anf. 133	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	122
18 §	Svar på interpellation 2011/12:387 om kommunala energibolag	123
Anf. 134	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	123
Anf. 135	KENT PERSSON (V) replik	124
Anf. 136	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	125
Anf. 137	KENT PERSSON (V)	126
Anf. 138	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	127
Anf. 139	KENT PERSSON (V)	127
Anf. 140	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	128
19 §	Svar på interpellation 2011/12:406 om vindkraftsvinster	128
Anf. 141	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	128
Anf. 142	GUNNAR SANDBERG (S)	129
Anf. 143	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	130
Anf. 144	GUNNAR SANDBERG (S)	131

Anf. 145 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	131
20 § Svar på interpellation 2011/12:413 om brister i postutdelning.....	133
Anf. 146 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	133
Anf. 147 EVA-LENA JANSSON (S).....	133
Anf. 148 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	134
Anf. 149 EVA-LENA JANSSON (S).....	135
Anf. 150 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	136
Anf. 151 EVA-LENA JANSSON (S).....	137
Anf. 152 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	137
21 § Svar på interpellation 2011/12:347 om svenska företag på den internationella marknaden	138
Anf. 153 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	138
Anf. 154 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	140
Anf. 155 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	140
Anf. 156 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	141
Anf. 157 BÖRJE VESTLUND (S).....	142
Anf. 158 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	143
Anf. 159 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	144
Anf. 160 BÖRJE VESTLUND (S).....	144
Anf. 161 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	145
22 § Svar på interpellation 2011/12:353 om näringslivets utveckling i Gävleborg	145
Anf. 162 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	145
Anf. 163 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	146
Anf. 164 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	147
Anf. 165 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	149
Anf. 166 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	150
Anf. 167 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	151
Anf. 168 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	151
23 § Svar på interpellation 2011/12:354 om socialt entreprenörskap.....	152
Anf. 169 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	152
Anf. 170 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	153
Anf. 171 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	154
Anf. 172 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	155
Anf. 173 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	156
Anf. 174 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	157
Anf. 175 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	157
24 § Svar på interpellation 2011/12:364 om företagsfrämjande och näringsutveckling i Kronobergs län.....	158
Anf. 176 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	158
Anf. 177 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	159
Anf. 178 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	160
Anf. 179 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	161
Anf. 180 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	162
Anf. 181 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	163

Anf. 182 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	163	Prot. 2011/12:134
25 § Svar på interpellation 2011/12:365 om industrins och basnäringens betydelse för Dalarnas utveckling	164	20 juni
Anf. 183 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	164	
Anf. 184 CARIN RUNESON (S).....	165	
Anf. 185 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	166	
Anf. 186 CARIN RUNESON (S).....	167	
Anf. 187 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	168	
Anf. 188 CARIN RUNESON (S).....	168	
Anf. 189 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	169	
26 § Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	169	
27 § Anmälan om interpellation	170	
28 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	170	
29 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	171	
30 § Kammaren åtskildes kl. 20.04.....	172	

Prot. 2011/12:134
20 juni

Tryck: Elanders, Vällingby 2012